

การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

โดย
นางสาวภัทรอาภรณ์ เอี่ยมวิริยวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

STRATEGY DEVELOPMENT FOR COMMUNITY ELEVATION TO CREATIVE
TOURISM OF BANPHUNAMRON DANCHANG DISTRICT
SUPHANBURI PROVINCE THAILAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด
สุพรรณบุรี

โดย ภัทร์อาภรณ์ เอี่ยมวิริยาวัฒน์

สาขาวิชา การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. สันติภาพ คำสะอาด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ วิไลนุช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. สันติภาพ คำสะอาด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. สันติธร ภูริภักดี)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณวีร์ บุญคุ้ม)

56604926 : การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาชุมชนบัณฑิต

คำสำคัญ : การพัฒนายุทธศาสตร์/ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์/ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

นางสาว ภัทราภรณ์ เอี่ยมวิริยวัฒน์: การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. สันติภาพ คำสะอาด

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี และ 3) นำเสนอและรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เครื่องมือที่ใช้คือการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 คน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน เพื่อร่วมประเมินตรวจสอบความสำคัญและความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ กลยุทธ์เป้าหมาย และการดำเนินงาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี คือ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (2) ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวิสัยทัศน์ คือชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และอนุรักษ์ รักษาประเพณี วัฒนธรรม ทุนธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนัก ผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาบุคลากร องค์กรความรู้ในชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (3) ข้อเสนอเชิงนโยบายของยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการรับรองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประโยชน์จากงานวิจัยนี้ ทำให้องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว สามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในด้านการท่องเที่ยวและสามารถเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นในการวางแนวทางการพัฒนาตนเองทั้งด้านการท่องเที่ยว และ ด้านการอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนภายในชุมชนได้ในอนาคต

56604926 : Major (Management)

Keyword : STRATEGY DEVELOPMENT/CREATIVE TOURISM/PHUNAMRON COMMUNITY

MISS PATARPORN IAMVIRIYAWAT : STRATEGY DEVELOPMENT FOR COMMUNITY ELEVATION TO CREATIVE TOURISM OF BANPHUNAMRON DANCHANG DISTRICT SUPHANBURI PROVINCE THAILAND THESIS ADVISOR : SANTHIPHARP KHAMSA-ARD, Ph.D.

The purposes of this study were 1) to study about the basic information and potential of creative tourism resources of BanPhuNamRon, DanChang District, Suphanburi Province; 2) to draft a strategic proposal to raise the level of creative tourism in BanPhuNamRon, DanChang District, Suphanburi Province And; 3) to present and certify the strategy to elevate the community to creative tourism of BanPhuNamRon, DanChang District, Suphanburi Province. The study was a qualitative research that use in-depth interview together with policy research and EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) future research technique. The instruments used were in-depth interview of 14 interviewees and 18 of the experts to assess, examine the importance and the suitability of the strategy, target strategy and operation.

The findings indicated that (1) The basic information and potential of creative tourism resources of BanPhuNamRon, DanChang District, Suphanburi Province which are tourist attractions that can be developed into creative tourism sites. (2) Strategies to raise the community to creative tourism of BanPhuNamRon, DanChang District, Suphanburi Province has a vision of being a community model of creative tourism management and to continue the Thai virtuous culture also, sustainable natural capital by adhering to the principles of participation consisting of 4 strategic issues were 1) Creating patterns from economic development and economic wisdom in order to add value and worth from the community identity based to creative tourism 2) Develop marketing strategies to create tourists' awareness of the community in creative tourism. 3) Tourism links between communities and networks to increase the duration of stay through the upgrading of tourism activities 4) Develop personnel development, knowledge development in the community as well as support participation in creative tourism development (3) Policy proposals of the strategy to enhance the community to creative tourism and, certified by stakeholders.

Based on the major findings, it was recommended that this research will benefit for organizations and agencies that involved in tourism and they can use the information from this research to make a great benefit to tourism community also, can be a model for other communities in term of self-development both tourism and conservation in order to achieve sustainability within the community in the future.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.สันติภาพ คำสะอาด และ รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช ประธานสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และ อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ สนับสนุนและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตลอดระยะเวลาของการศึกษาวิจัย และติดตามความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

การได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านที่ได้ให้คำแนะนำช่วยตรวจสอบเครื่องมือและ ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาและองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงและเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การดำเนินการวิจัยจะไม่สามารถต่อบัณฑิตได้เลยหากไม่ได้รับความเมตตาและความร่วมมือจากทุกคนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ตลอดระยะเวลา 3 ปี ผู้วิจัยได้รับความไว้วางใจให้เป็น ส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวชุมชนเสมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่งชุมชน

ขอกราบขอบพระคุณ หลวงน้ำเสน่ห์ (พระครูวิสิฐสุวรรณคุณ) เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ขอขอบพระคุณชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อนที่ได้ให้ความเมตตาให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์และ เก็บข้อมูลรวมถึงได้มีส่วนร่วมกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนด้วยความสะดวกอย่างดียิ่งทุกประการ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ บิดาและมารดา รวมถึงอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และเพื่อนร่วมงาน ที่ให้การสนับสนุนพลังกายและพลังทางสติปัญญาที่ดีเสมอมา คุณค่าทั้งหมดของ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้รับความสำเร็จในวันนี้ ทั้งผู้ที่เอ่ยนามและมิได้เอ่ยนาม ด้วยความเคารพต่อผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภัทร์อาภรณ์ เอี่ยมวิริยาวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ขอบเขตการวิจัย.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	16
แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์.....	41
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	45
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism).....	62

แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม.....	66
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism).....	71
แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน.....	77
แนวคิดนโยบายแผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	84
การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (DelphiTechnique) และ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)	96
ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน.....	105
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	108
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	136
รูปแบบการศึกษา	136
ขั้นตอนในการวิจัย.....	136
ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	137
ขั้นตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	146
ขั้นตอนที่ 3 การประชุมเพื่อรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting) ในการจัดทำ ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	154
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	156
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	157
ขั้นตอนที่ 2 ผลการร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	194
ขั้นตอนที่ 3 ผลการประชุมเพื่อรับรองข้อเสนอยุทธศาสตร์ (Policy Meeting) ในการจัดทำ ข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	242

บทที่ 5 สรุปลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	248
สรุปลผลการวิจัย.....	250
การลอภิปรายผล	263
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	271
รายการอ้างอิง	273
ภาคผนวก.....	294
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ.....	295
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	297
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล.....	309
ประวัติผู้เขียน.....	318

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	รูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	56
ตารางที่ 2	แสดงการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี	104
ตารางที่ 3	สรุปขั้นตอนที่1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	144
ตารางที่ 3	สรุปขั้นตอนที่1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (ต่อ)	145
ตารางที่ 4	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยเทคนิคเดลฟายกับช่วงความคลาดเคลื่อน	148
ตารางที่ 5	สรุปขั้นตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	152
ตารางที่ 6	สรุปขั้นตอนที่ 3 เพื่อค้นหาข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับ ชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	155
ตารางที่ 7	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	180
ตารางที่ 8	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมนอกจากโอกาส(Opportunities)และอุปสรรค (Threats) ของการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนจังหวัดสุพรรณบุรี	182
ตารางที่ 9	แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมนอกในการร่าง ข้อเสนอการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน (Matrix)	183
ตารางที่ 10	สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์จาก TOWS Matrix	185
ตารางที่ 11	ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อน ด้านสภาพแวดล้อมภายใน	188

ตารางที่ 12	ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีด้านสภาพแวดล้อมภายนอก.....	191
ตารางที่ 13	ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	193
ตารางที่ 14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างแผนยุทธศาสตร์.....	200
ตารางที่ 15	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1.....	202
ตารางที่ 15	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1.....	203
ตารางที่ 16	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2.....	206
ตารางที่ 17	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3.....	208
ตารางที่ 18	ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง.....	212
ตารางที่ 19	ความคิดเห็นรอบที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างยุทธศาสตร์.....	221
ตารางที่ 20	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1.....	222
ตารางที่ 21	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2.....	225
ตารางที่ 21	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 (ต่อ).....	226
ตารางที่ 22	ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3.....	227
ตารางที่ 23	ความคิดเห็นรอบที่ 3 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างยุทธศาสตร์.....	230
ตารางที่ 23	ความคิดเห็นรอบที่ 3 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างยุทธศาสตร์ (ต่อ).....	231

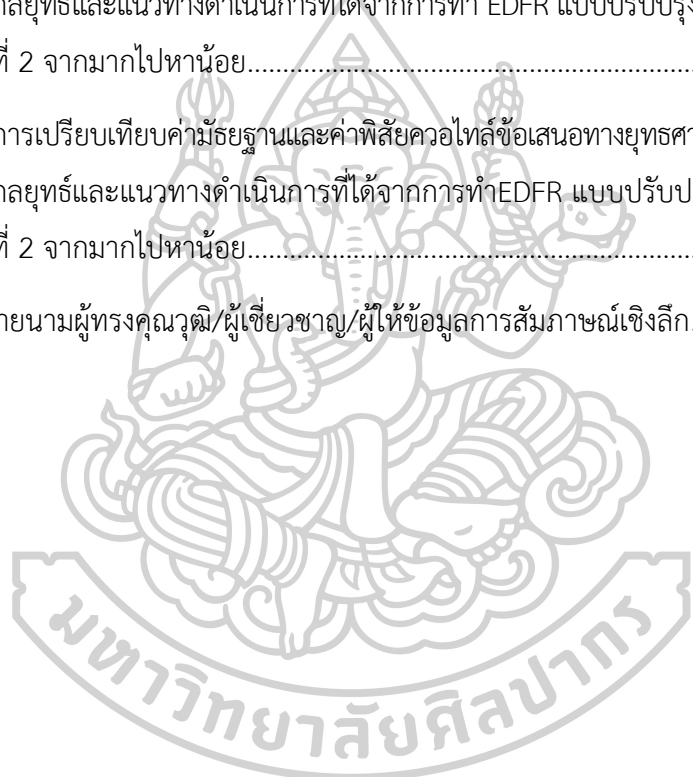
ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 1 เป้าประสงค์
กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2
จากมากไปหาน้อย 232

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่1 เป้าประสงค์
กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบ
ที่ 2 จากมากไปหาน้อย..... 234

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 2 เป้าประสงค์
กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง เรียงลำดับในรอบ
ที่ 2 จากมากไปหาน้อย..... 236

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์
กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบ
ที่ 2 จากมากไปหาน้อย..... 238

ตารางที่ 28 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก..... 296

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบกระบวนการดำเนินการวิจัย.....	13
ภาพที่ 2 โมเดลการจัดการแห่งศตวรรษที่ 21.....	28
ภาพที่ 3 อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย.....	44
ภาพที่ 4 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่.....	55
ภาพที่ 5 แผนผังหมู่บ้าน.....	106
ภาพที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	137
ภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อ ยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	143
ภาพที่ 8 ตัวอย่างข่าวของเครื่องใช้สมัยโบราณในพิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน.....	163
ภาพที่ 9 ภูมิทัศน์บริเวณอ่างเก็บน้ำหุบเขาวง.....	164
ภาพที่ 10 การทอผ้าขึ้นตีนจกลายโบราณ.....	165
ภาพที่ 11 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ชุมชน.....	166
ภาพที่ 12 ขบวนแห่หลวงพ่โต.....	167
ภาพที่ 13 สวดมนต์ข้ามคืน.....	167
ภาพที่ 14 งานบุญขนมจีน.....	168
ภาพที่ 15 พิธีทำบุญกลางหมู่บ้าน.....	168
ภาพที่ 16 ทำบุญ บวชป่า.....	169
ภาพที่ 17 เผ่าข้าวทลามาและสวดมนต์ข้ามปี.....	169
ภาพที่ 18 การทำนารวมของชุมชน.....	170
ภาพที่ 19 ตัวอย่างบ้านเก่าภายในชุมชน.....	171
ภาพที่ 20 วิหารและศิลปะปูนปั้น.....	171
ภาพที่ 21 พืชผักพื้นบ้านภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ.....	172
ภาพที่ 22 ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ข้อเสนอเพื่อแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	193

ภาพที่ 23	ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	247
ภาพที่ 24	เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย.....	310
ภาพที่ 25	เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ.....	310
ภาพที่ 26	เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย.....	311
ภาพที่ 27	เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้ประกอบการ และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม.....	311
ภาพที่ 28	เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม	312
ภาพที่ 29	เก็บข้อมูลในพื้นที่ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	312
ภาพที่ 30	เก็บข้อมูลในพื้นที่ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	312
ภาพที่ 31	เก็บข้อมูลชุมชน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม	313
ภาพที่ 32	เก็บข้อมูลชุมชน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม	313
ภาพที่ 33	เก็บข้อมูลชุมชน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม	313
ภาพที่ 34	เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน.....	314
ภาพที่ 35	เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน	314
ภาพที่ 36	เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน.....	314
ภาพที่ 37	เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน.....	315
ภาพที่ 38	เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน.....	315
ภาพที่ 39	เก็บข้อมูลก่อนจัดประชุมนโยบายร่วมกับชุมชน	315
ภาพที่ 40	การจัดประชุมกลุ่มเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์.....	316
ภาพที่ 41	การจัดประชุมกลุ่มเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์.....	316
ภาพที่ 42	การจัดประชุมกลุ่มเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์.....	317

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เป็นอีกช่องทางในการสร้างรายได้ให้กับแต่ละประเทศ (Goeldner & Ritchie, 2003) ซึ่งสามารถยืนยันได้จากตัวเลขของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาถึง 38.27 ล้านคน สร้างรายได้กว่า 2 ล้านล้านบาท และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจำนวนถึง 164.24 ล้านคน ที่สร้างรายได้ 1,068.20 พันล้านบาท ให้กับประเทศไทย ในปี 2561 ที่ผ่านมา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางให้เกิดการติดต่อสื่อสาร ส่งผ่านวัฒนธรรมจากผู้คนต่างชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสุข และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีทรัพยากรทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ช่วยสร้างโอกาสให้กับประเทศที่ไม่ใช่ประเทศอุตสาหกรรม (Robinson & Picard, 2006) การท่องเที่ยวจึงถือเป็นจุดแข็งที่สุดสำหรับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งส่งผลดีต่อประชากรในท้องถิ่นของประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทาง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ นอกจากการท่องเที่ยวจะช่วยให้เกิดการสร้างอาชีพและการจ้างงาน การมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดำเนินไปแบบหลากหลายและเป็นพลวัต (Breugel, 2013) การท่องเที่ยวจึงนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่นานาชาติทั่วโลกให้การยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญ เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจโลกในภาพรวม

ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลายและเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก เนื่องจากมีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี มีความงดงามทางประเพณี วัฒนธรรมอันเป็นอารยะ อีกทั้งความมีไมตรีจิตของคนไทย อันเป็นที่ยอมรับ จนได้สมญานามว่า สยามเมืองยิ้ม เป็นแรงดึงดูดการท่องเที่ยวด้านนักท่องเที่ยวต่างชาติทั่วโลก (อมรรัตน์ วงศ์เป็ง, 2552) เมืองไทยจึงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีตัวสินค้าหลักๆ ในจำนวนองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแตกเป็นประเภทกิจกรรมของการท่องเที่ยวได้ถึง 8 ประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเทศและการผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวทางเรือ การท่องเที่ยว

ในแหล่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (สำนักงานสถิติเศรษฐกิจและสังคม, 2557) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่น่าให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดก ประเพณีที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมีหลายอย่างประกอบเข้าด้วยกัน เช่น พิพิธภัณฑสถาน วิถีชีวิต ศิลปะ การแสดง ละคร การแสดงดนตรี หัตถกรรมงานฝีมือ ประเพณีทางศาสนา แหล่งโบราณคดี เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (จุฑามาศ คงสวัสดิ์, 2550) รวมถึง โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน และสินค้าในท้องถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนวิถีชีวิต การเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยววัฒนธรรม จึงผสมผสานร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีกิจกรรมที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น

การท่องเที่ยววัฒนธรรมที่สามารถเพิ่มมูลค่าได้นั้นต้องควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะประกอบไปด้วย กระบวนการทางด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การเรียนรู้และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ Crispin Raymond และ Greg Richards ได้ให้นิยามคำว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ขึ้นจากการสัมมนาในปี ค.ศ. 2000 ณ ประเทศนิวซีแลนด์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้พัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมและประสบการณ์การเรียนรู้มรดกภูมิปัญญาของแหล่งท่องเที่ยว ถือเป็นส่งเสริมพัฒนาต่อยอด การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเติมเต็มความต้องการของผู้มาเยือนเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเพื่อแสวงหาความจริงแท้ในการพัฒนาศักยภาพความคิดสร้างสรรค์ของตนผ่านพื้นที่จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว (Richards & Raymond, 2000) โดยนิยามศัพท์แล้วการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือ การท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความเหมือน (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2559) นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้ต้องการเพียงความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยว แต่ต้องการมีประสบการณ์ กิจกรรมจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีส่วนร่วมช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดสร้างสรรค์พัฒนาตนเองจากการเรียนรู้ทักษะจากกิจกรรมในท้องถิ่นที่หลากหลาย สร้างรายได้แก่ชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและผู้มาเยือน (Richards, 2005) (อรอุมา เตพละสกุล และนาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท, 2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นมุ่งเน้นความจริงแท้ของชุมชน การสร้างคุณค่าจากวิถีชีวิต นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ร่วมกับเจ้าบ้านผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง เมื่อกลับมาอยู่ที่ชุมชนเอง ที่ชุมชนนั้นได้รับประโยชน์ที่เอื้อมาจากการท่องเที่ยวในแง่ของการดำรงรักษาไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นสืบไป สิ่งที่ทำทนายสำหรับชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือการสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับศิลปวัฒนธรรมและวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นและสามารถทำให้ผู้มาเยือนตระหนัก

ถึงมูลค่านั้นๆ ว่ามีความแตกต่างจากสินค้าหรือบริการทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการในราคาที่แพงขึ้นหากไม่ตระหนักถึงคุณค่าของสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมักถูกโยงใยเข้ากับการ “เล่าเรื่อง” ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนนั้นมากขึ้น (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนต และคณะ, 2553)

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นกระแสหลักที่สร้างความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้โลกทั้งโลกเล็กลงเชื่อมโยงเป็นระบบเดียวกันภายใต้การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ (อารีย์ นัยพินิจ, 2557) ซึ่งโลกาภิวัตน์นี้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม (Classical Tourism) ในช่วงปี 1950 ยุคเริ่มต้นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศมุ่งเน้นการใช้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักในการพัฒนาประเทศ การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศจึงเน้นนโยบายในการขยายและพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (Mass Tourism) ภาครัฐและภาคเอกชนต่างมุ่งเน้นในการสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและการสร้างเม็ดเงินรายได้เป็นสำคัญจากนโยบายดังกล่าวการท่องเที่ยวในยุคที่ผ่านมาจึงให้ความสำคัญต่อปริมาณนักท่องเที่ยวมากกว่าคุณภาพในการจัดการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการใช้ต้นทุนทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวอย่างเกินตัว ทำให้เกิดผลกระทบทางลบ ต่อประเทศต่างๆ เหล่านี้ การเดินทางท่องเที่ยวตามกระแสความนิยมของนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวหรือตัวแหล่งท่องเที่ยวมีความสามารถในการรองรับจำกัดทำให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็ว นักท่องเที่ยวอาจจะได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ไม่ประทับใจตามที่คาดหวังไว้ เป็นผลให้ไม่กลับมาเที่ยวซ้ำในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นอีก (Russo, 2002) ด้วยสาเหตุนี้ การให้ความสำคัญแต่เพียงจำนวนนักท่องเที่ยวอาจจะไม่ใช่เป็นเป้าหมายสำคัญของการท่องเที่ยวอีกต่อไป

เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพของประเทศไทยตามปัจจัยสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จตามแนวคิดของริชาร์ด (Richards, 2010) ซึ่งเห็นว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลายและเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก เนื่องจากมีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี มีความงามทางประเพณีวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและหลากหลายทางชาติพันธุ์ ความเป็นมิตรไมตรีของคนไทย อีกทั้งยังการพัฒนาการท่องเที่ยวยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และ วิถีชีวิตในชุมชน รวมทั้งช่วยฟื้นฟูวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง การส่งเสริมการท่องเที่ยว

ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น การจ้างงาน การสร้างรายได้ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนในชุมชน แต่จากปัญหาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นทั่วโลก ก็ได้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยเช่นเดียวกัน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีความพยายามที่จะสนับสนุนส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขึ้นหลายพื้นที่ในประเทศไทย โดยพื้นที่ที่ได้รับคัดเลือกกิจกรรมต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จาก องค์กรการบริหารพื้นที่พิเศษ อพท. คือ การทำผ้าหมักโคลนและการทำข้าวเป็ญที่บ้านนาตันจัน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย การทำสังคโลก ที่ร้านสุเทพสังคโลก อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย การทำพระเครื่อง ที่แหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่องนครชุม อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร การทำผ้าหม่นวมฝ้าย ที่ร้านก้านทองหล่อ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และการทำต้นผึ้ง ที่ตำหนักเจ้าพ่อกวน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 5 พื้นที่มีความเหมาะสมเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2556) และเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2558 องค์กรยูเนสโก ได้ประกาศให้เทศบาลนครภูเก็ต เป็นสมาชิกใหม่ของเมืองแห่งความสร้างสรรค์ (Creative Cities) ด้านอาหาร (Phuket City of Gastronomy) เป็น 1 ใน 18 เมืองทั่วโลก เป็นเมืองแรกของไทยและอาเซียน (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 2559) และในขณะนี้จังหวัดเชียงใหม่กำลังขับเคลื่อนเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ สาขาหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้านเพื่อให้ได้การรับรองจากองค์การ UNESCO ในลำดับต่อไป ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย โดยมี กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องของนโยบาย และมีสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นผู้ดูแลหลักในเรื่องการทำตลาดการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) แต่อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติพบว่า กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานที่ให้ความสนใจในเรื่องของการกีฬามากกว่าการท่องเที่ยว ภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีเพียงกรมการท่องเที่ยว เป็นผู้ดูแลเชิงนโยบายพัฒนาทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของการจัดมาตรฐานสถานที่ท่องเที่ยว ดูแลมัคคุเทศก์ และการทำสถิติบางอย่างที่เกี่ยวข้องเท่านั้น มิได้มีอำนาจหรืองบประมาณในการสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบแบบแผน (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2553) ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลายพื้นที่ในประเทศไทยประสบความสำเร็จในการจัดตั้งผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่ยังคงมีแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่งในประเทศไทยที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เช่นกัน แต่กลับเป็นได้เพียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงวัฒนธรรม เป็นแค่เพียงการท่องเที่ยวซึ่งมาเติมเต็มให้การท่องเที่ยวชุมชนมีอัตลักษณ์เพิ่มขึ้นเท่านั้น ซึ่งการท่องเที่ยวทั้งสองถือเป็นแค่เพียงการท่องเที่ยวทางเลือก ที่เกิดขึ้นเพื่อเติมเต็มความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แสวงหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ ประสบการณ์และความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่

ไม่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้ลองหัดทำสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นมรดกภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวชื่นชมเคารพนับถือในวัฒนธรรมของชุมชน สร้างความเข้าใจระหว่างผู้คนต่างวัฒนธรรม (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2559) ซึ่งการท่องเที่ยวทางเลือกที่กล่าวมาข้างต้นยังไม่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวซึมซับวิถีของชุมชนได้อย่างแท้จริง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาไม่นาน แต่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสามารถพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในมิติต่างๆโดยมุ่งเน้นการสร้างประโยชน์สูงสุดจากการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวและเจ้าของชุมชน แนวคิด การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงนับเป็นการพัฒนาการของการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative tourism) ที่พัฒนาจากแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based tourism) ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดจากทฤษฎี การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) (Suttipisan, 2013)

ที่มาของแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นที่รับรู้กันทั่วไปตั้งแต่ พ.ศ. 2536 โดย Pearce and Butler (1993) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีเรื่อง แรงจูงใจ มีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ แต่ก็ยังไม่ได้มีการนิยามความหมายอย่างชัดเจนต่อมา Richards and Raymond ได้ร่วมกันนิยามศัพท์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้พัฒนาศักยภาพผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ อย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของจุดหมายที่ไปเยือน (Richards and Raymond, 2000) ส่วน UNESCO ได้จัดงานประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่เมืองซานตาเฟ มลรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความผูกพันและประสบการณ์ที่แท้จริงผ่านการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในงาน ศิลปะมรดกทางวัฒนธรรม และคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่โดยเชื่อมโยงกับคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรม (UNESCO, 2006) ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กำลังเป็นที่จับตามองของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นการเพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว สินค้าหลักคือ ทักษะและประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว เน้นทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ เน้นวัฒนธรรมประจำวัน นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวและเน้นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น (Richards, 2010) จะเห็นได้ว่าการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นการเพิ่มความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

จังหวัดสุพรรณบุรีถือเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่มีต้นทุนและมีความพร้อมที่สามารถพัฒนาต่อยอดในด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เนื่องจากจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานซึ่งสามารถสืบค้นได้จากโบราณสถาน และโบราณวัตถุ มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย แดกต่างและงดงามด้วยศิลปวัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของผืนป่าภาคตะวันตก จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จ.สุพรรณบุรี พ.ศ.2557 และนโยบายส่งเสริมและอุดหนุนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน พ.ศ. 2557 ของกรมการท่องเที่ยวที่มีต่อองค์การปกครองท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี โดยสมาชิกในชุมชน อีกทั้งยังเห็นได้จากการส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายใน จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องหลายโครงการ เช่น การยกระดับเมืองโบราณอู่ทองให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว ลำดับที่ 7 ของประเทศไทย จากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมตามวิถีชุมชนอันเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2557) จากนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้การท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง ถึงแม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะยังไม่สามารถบริหารจัดการได้ครอบคลุมทุกชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี แต่จากนโยบายนี้ได้ก่อให้เกิดการกระตุ้นเตือนกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนต่างๆ ภายในจังหวัดสุพรรณบุรี ให้ตระหนักถึงการสืบสานอนุรักษ์ และให้ความสำคัญในการต่อยอดให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นภายในชุมชนของตน

อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอำเภอที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณีการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น ชาวไทยเชื้อสายจีน ไทยอีสาน กระเหรี่ยง ละว้า ลาวเวียง ลาวครั่ง เป็นต้น อำเภอด่านช้างเป็นอำเภอสุดท้ายของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชัยนาท และ จังหวัดอุทัยธานี ทางด้านตะวันตกเป็นเทือกเขาสูงชันติดกับแนวเทือกเขาตะนาวศรี มียอดเขาสูงที่สุด ได้แก่มยอดเขาเทวดา สูง 1,123 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยพื้นที่ส่วนใหญ่สมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้เบญจพรรณ มีป่าสนสองใบ แหล่งแร่ดีบุก แร่ลวดแฟรม หินแกรนิต และหินปูน ตลอดจนสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก เป็นแหล่งต้นน้ำที่มีความสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงเป็นแหล่งหลักฐานทางโบราณคดี และโบราณวัตถุ จากการสำรวจของกรมศิลปากรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ได้มีการค้นพบแหล่งโบราณคดีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในยุคหินใหม่ ต่อเนื่องถึงยุคเหล็กลงมาจนถึงยุคประวัติศาสตร์ ที่บริเวณ บ้านพุน้ำร้อนและพื้นที่

ใกล้เคียง นักโบราณคดีกรมศิลปากรสันนิษฐานว่าพื้นที่อำเภอด่านช้างน่าจะมียุคมนุษย์เข้ามาอยู่อาศัย และตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ยุคหินใหม่ ประมาณกว่า 3,000 ปีล่วงมา โบราณวัตถุที่ขุดค้นได้เป็นเสมือน การบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาและวิถี ของผู้คนที่เคยมีชีวิตและเคยอาศัยอยู่ ณ พื้นที่แห่งนี้ ซึ่งน่าจะเป็นชุมชนจากอดีตสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

โบราณวัตถุที่ค้นพบได้ถูกขุดขึ้นมาและนำมาเก็บรักษาไว้ที่วัดพุทไธสน์ ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี หลังจากนั้นได้มีการสนับสนุนงบประมาณทั้งจากภาครัฐและ เอกชนร่วมกันก่อสร้างอาคารเพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพุทไธสน์ขึ้น ภายในบริเวณวัดพุทไธสน์ ในปี พ.ศ.2555 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม จัดแสดง โบราณวัตถุ และเป็นแหล่ง บอกเล่าเรื่องราว แหล่งศึกษาประวัติศาสตร์อันยาวนานของชุมชนท้องถิ่น ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี และชาติพันธุ์ โดยมีท่านพระครูวิสิฐสุวรรณคุณ (พระอาจารย์เสนห์) เจ้าอาวาสวัดพุทไธสน์ เป็นผู้ดูแล ภายหลังได้เกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเนื่องจากทางวัดขาดงบประมาณ ในการจ้างผู้ดูแลรักษาพิพิธภัณฑสถาน รวมถึงคนในชุมชนไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร จัดการพิพิธภัณฑสถานมาก่อน องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้างซึ่งมีความพร้อมด้านงบประมาณและเป็น หน่วยงานที่มีความต้องการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานจึงเข้ามาเป็นผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพุทไธสน์ จนถึงปัจจุบัน

ชุมชนบ้านพุทไธสน์นอกจากจะเป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่สำคัญแล้ว ยังเป็นอีกหนึ่งชุมชนใน อำเภอด่านช้าง ที่มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมของกลุ่ม ชาติพันธุ์ลาวครั่ง จากคำบอกเล่าของคนเก่าแก่ในชุมชน ชาวลาวครั่งบ้านพุทไธสน์อพยพมาจากเมือง หลวงพระบางตั้งแต่ครั้งกรุงธนบุรี ย้ายถิ่นฐานเรื่อยมา จนเข้ามาตั้งบ้านเรือน ณ บริเวณบ้านพุทไธสน์ ช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์กว่า 200 ปี บริเวณที่อพยพมาตั้งบ้านเรือน เป็นป่าหุบ มีน้ำร้อนผุดขึ้นตลอดเวลา เมื่อตั้งบ้านเรือนขึ้นเป็นชุมชนจึงเรียกบริเวณชุมชนนี้ว่าบ้านพุทไธสน์ ถึงแม้ภายหลังได้มีชาวไทย ชาวไทยอีสาน และชาวไทยเชื้อสายจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ร่วมกันภายในชุมชน เมื่อเวลาผ่านไป นานกว่า 2-3 ชั่วโมงอายุคน ชุมชนเกิดสำนึกร่วมกัน ว่าเป็นคนท้องถิ่นเดียวกัน เกิดการหลอมรวม วัฒนธรรม ประเพณี คติ ความเชื่อ พิธีกรรม และการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2556) ความแตกต่างทางชาติพันธุ์มิได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนลาวครั่งบ้านพุทไธสน์ลดน้อย ถอยลง แต่กลับเกิดการหลอมรวมให้เกิดเป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวของชุมชนบ้านพุทไธสน์ ซึ่งมีความโดดเด่น และเป็นอัตลักษณ์ ชาวลาวครั่งชุมชนบ้านพุทไธสน์มีเอกลักษณ์ด้านภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี เครื่องนุ่งห่ม การแต่งกาย ที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เช่น ลวดลายที่ปรากฏบนผ้าซิ่นตีนจก ผ้าทอเก่าแก่โบราณของชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งของโบราณวัตถุที่จัด

แสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเพื่อแสดงบอกเล่าถึงเรื่องราวความเป็นมาและรากเหง้าของชุมชนได้เป็นอย่างดี

จากการหลอมรวมของผู้คนที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนหลายชั่วอายุคนที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะมิได้ส่งผลกระทบต่อด้านวัฒนธรรมประเพณี แต่การขยายตัวของชุมชนเพื่อรับวิถีความเจริญของโลกยุคโลกาภิวัตน์ กลับทำให้ชุมชนต้องเผชิญกับปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อม จากผลกระทบดังกล่าวเป็นสาเหตุให้ผู้คนในชุมชนต่างทิ้งถิ่นฐานเพื่อไปทำงานในเมือง ส่งผลให้เกิดความถดถอยด้านความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชน ลูกหลานรุ่นใหม่ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนบางส่วนได้ละทิ้งวิถีเดิมของชุมชนออกไปศึกษาเล่าเรียน บางส่วนออกไปทำงานในเมืองเพื่อชีวิตที่สะดวกสบายและรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นกว่าการทำเกษตร ปัญหาที่ตามมาคือขาดการสืบทอดความรู้ภูมิปัญญา ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น ซึ่งหนึ่งในนั้นคือผ้าทอตีนจกลาวคลั่งของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ได้ขาดช่วงการทอและการสวมใส่ไปเกือบ 30 ปี พระครูวิสุทธิสุวรรณคุณ (พระอาจารย์เสนห์) เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ซึ่งเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ริเริ่มจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทอผ้าขึ้นที่วัดพุน้ำร้อน เพื่อส่งเสริม กลุ่มวัยรุ่น สตรี และแม่บ้านในชุมชนฝึกหัดทอผ้าตีนจกลาวคลายตามแบบโบราณของชาวลาวครั้งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน รวมถึงฟื้นฟูฝึกหัดศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ของชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์ความรู้ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เป็นช่องทางในการเสริมสร้างรายได้แก่ชุมชน อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจให้ลูกหลานในชุมชนได้ภาคภูมิใจถึงความเป็นอัตลักษณ์ ความดำรงอยู่ภายใต้ความเป็นรากเหง้าของตน

นอกจากพิพิธภัณฑ์ชุมชนและผ้าทอตีนจกลาวคลายโบราณ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนยังมีต้นทุนทางธรรมชาติที่สำคัญ คือป่าเบญจพรรณซึ่งเป็นป่าชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ถึง 4,113 ไร่ นอกจากนี้พบว่าเขตแนวเขาภายในพื้นที่ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ได้มีการสำรวจพบสายแร่ และ พบแหล่งหินแกรนิตเป็นจำนวนมาก จากสาเหตุนี้เองในภายหลังจึงได้เกิดการสัมปทานโรงโม่หินขึ้นในชุมชนช่วงปี พ.ศ.2533 - พ.ศ.2535 โดยคนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โรงโม่หินได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนเป็นวงกว้าง ฝุ่นละอองคลุ้งกระจาย เสียงและแรงสั่นสะเทือนจากการระเบิดภูเขา ส่งความรบกวนสร้างความเสียหายและมลภาวะต่อชุมชน นอกจากนี้พื้นที่ป่าในชุมชนซึ่งเคยมีความอุดมสมบูรณ์ได้ถูกทำลายไปพร้อมกัน ต่อมาในปี พ.ศ.2539 ได้มีการขอสัมปทานเหมืองเพิ่มเติมตลอดทั้งแนวเขา ชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและผลกระทบที่จะยิ่งเพิ่มขึ้นในอนาคต จึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อคัดค้านการขอสัมปทานเหมืองแร่ โดยต้องใช้ความเพียรพยายามในการเดินเรื่องยับยั้งการให้สัมปทานเหมืองแร่อยู่นานถึง 2 ปี จึงประสบความสำเร็จ หลังจากนั้นชุมชนจึงได้ร่วมกัน

ปักปันเขตพื้นที่และร่วมกันฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมผลักดันให้เป็นป่าชุมชน เพื่อผลของการอนุรักษ์ โดยรวบรวมเงินซื้อที่ดินที่ถูกบุกรุกจับจองและขายต่อเปลี่ยนมือออกไปกลับคืนมาให้ชุมชน มีการพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติภายในหุบเขาวงซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กที่แต่เดิมรกร้างอันตราย ให้มีเป็นระเบียบและความสวยงาม ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในการเกษตรและประมงได้อย่างเต็มที่ รวมถึงชุมชนได้ร่วมกันพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นอีกหนึ่งกลไกในการรักษาป่าชุมชนและ เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกหนึ่งช่องทาง

ในปี พ.ศ. 2558 ชุมชนบ้านพุร้อนน้ำร้อนได้เปิดชุมชนอย่างเป็นทางการเพื่อรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ภาพถ่ายแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนทั้ง พิพิธภัณฑสถานชุมชน ศูนย์ทอผ้าขึ้นตีนจก ลายโบราณ และโดยเฉพาะอ่างเก็บน้ำหุบเขาวง ทางสื่อออนไลน์ ซึ่งในขณะนั้นชุมชนได้ช่วยกัน พัฒนาอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้แบบเรียบง่ายตาม วิถีชุมชน ความน่าสนใจของพิพิธภัณฑสถาน ความวิจิตรของลวดลายผ้าขึ้นตีนจก และ ภาพความสวยงาม ของอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงที่ได้เผยแพร่ออกไปทางสื่อออนไลน์ สร้างความประทับใจต่อผู้พบเห็น ทำให้มีนักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาเที่ยวชมและพักผ่อนในชุมชนเป็นจำนวนมาก และต่างถ่ายรูปแชร์ ออกไปในสื่อออนไลน์จนเกิดเป็นกระแส ส่งผลให้การท่องเที่ยวขยายตัวอย่างรวดเร็ว นักท่องเที่ยว เพิ่มจำนวนมากขึ้นในทุกๆ วันเกินกว่าที่ชุมชนจะรับมือได้ ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน จากการที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวและพักผ่อนในชุมชนเล็กๆ เหตุนี้ได้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ ระบบนิเวศน์ ภายในหุบเขาวงและ ชุมชน ประกอบกับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่เข้ามาเยี่ยมเยือนชุมชนขาดความเข้าใจในวิถีการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของต้นทุนทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน การท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบต่อชุมชน ทำให้คนในชุมชนจำเป็นต้องปรับตัว อย่างรวดเร็ว เพื่อรับมือกับนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เข้ามาเกินกว่าที่ชุมชนจะคาดถึง

ถึงแม้ว่าชุมชนบ้านพุร้อนน้ำร้อนจะตัดสินใจหาหนทางในการรักษาวิถีชุมชนให้คงอยู่ โดยใช้ การท่องเที่ยวเป็นแนวทางรักษาพัฒนาชุมชน และเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสร้างโอกาสด้าน การส่งเสริมรายได้ภายในชุมชน โดยใช้ต้นทุนทางธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการเปิดชุมชนสู่การท่องเที่ยว แต่ชุมชนยังคงไร้ทิศทาง ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ทรัพยากรภายในชุมชน โดยเฉพาะด้านการจัดเก็บและพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวบางส่วนที่ ยังไม่ได้รับการพัฒนา หรือยังไม่ได้รับความสนใจจำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลและแก้ไขอย่างเร่งด่วน (คะนิงภรณ์ วงเวียน, 2554) การจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม การวางแผนและการบริหาร

จัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยคนในชุมชน อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชุมชนมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ก้าวไปสู่ความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ (จุฑารัตน์ เจือจิ้น, 2555)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงแนวทางในการพัฒนาการจัดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยชุมชนและนำไปสู่การพัฒนายกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญถึงศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำเอาผู้นำด้านการท่องเที่ยวชุมชนและสถาบันหลักในชุมชนมาเป็นกลไกในการร่วมพัฒนาร่วมคิด และ ร่วมบริหารจัดการ เพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ที่นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเองแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการเป็นชุมชนต้นแบบต่อชุมชนอื่นที่มีความสนใจเพื่อนำไปปรับใช้สู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนได้ในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร
2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีนั้นเป็นอย่างไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง
3. การนำเสนอและรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพื่อนำเสนอและรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาในเขต ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษา “การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” ได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี และการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรเพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และจากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย บทความวิชาการ นโยบายแผนงานยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งเอกสารหนังสือ ตำราแผ่นพับ สื่อชนิดต่างๆ และ Website ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR (Ethnographic Futures Delphi Research) จำนวน 18 คน โดยกลุ่มเป้าหมายจะเป็นกลุ่มบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว กลุ่มตัวแทนประจำชุมชน กลุ่มภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมเพื่อรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting) เมื่อได้ร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามขั้นตอนที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจะจัดประชุมเพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์ในที่ประชุม

เพื่อให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข เพิ่มเติม และรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม โดยจำนวนผู้ให้ข้อมูลใช้หลักอ้างอิงตามแนวคิดของ Thomas T. Macmillan (1971)

1. กลุ่มตัวแทนชุมชน ได้แก่ ประชาชนชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มแม่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านพุน้ำร้อน บุคคลซึ่งได้รับความยอมรับและเคารพนับถือจากในชุมชนว่ามีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้รับการยอมรับให้มืบทบาทเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในชุมชน

2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ องค์กรพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เมืองโบราณอู่ทอง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาการจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาการอำเภอด่านช้าง

3. กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความรู้และความเข้าใจการท่องเที่ยวชุมชน ที่เข้ามาพักค้างคืนในชุมชน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาข้อมูลและการดำเนินการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2557 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลา 3 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง “การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบกระบวนการดำเนินการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เพิ่มคุณค่าให้กับสถานที่ท่องเที่ยว ในชุมชนเป้าหมาย นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงซึ่งไม่ได้ถูกจัดสร้างขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว โดยผ่านการเข้าไปมีส่วนร่วม เรียนรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม ของชุมชน มากกว่าการไปเป็นผู้เที่ยวชม และ ฝึกดู นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถ พัฒนาตนเอง ด้วยการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นกิจกรรมในท้องถิ่นที่หลากหลาย ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะในท้องถิ่น สร้างรายได้ในชุมชน อีกทั้งยังสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและผู้มาเยือน

การท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรในการท่องเที่ยวนั้นๆ และ มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนนั้นมีจุดขายที่หลากหลาย ทั้งวิถีชีวิต ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี การอนุรักษ์ รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบเพื่อ สร้างความยั่งยืนสู่คนรุ่นหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน หมายถึง ชุมชนลาวครึ่งใน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อพยพมาจากเมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่ต้น กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี ดั้งเดิม สืบทอดมายาวนาน ต่อมา ภายในชุมชนได้มีคนไทย คนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยเชื้อสายอื่นๆ เข้ามาอาศัยมีการหลวมรวม ผสมผสาน ปรับเปลี่ยน จนเกิดเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ของชุมชน ที่มีการกำหนดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปกับการเพิ่ม คุณค่าทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม ประเพณี โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคธุรกิจ ประชาชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยทุกฝ่ายได้ประโยชน์จาก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนร่วมกัน

การยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ชีตความสามารถหรือ ความพร้อมและคุณสมบัติของชุมชนที่แฝงอยู่ในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการ ปรับปรุง บริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวชุมชนไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

นักท่องเที่ยวคุณภาพ หมายถึง ผู้มีประสบการณ์ มีความรู้และความเข้าใจ การท่องเที่ยว ชุมชน ที่เข้ามาพักค้างคืนในชุมชน ท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว ต้องการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์จากแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นผู้มีความเข้าใจในวิถีที่แตกต่าง ไม่ประพฤติปฏิบัติขัดต่อ

วิถีชีวิตประเพณีนิยมของคนท้องถิ่น เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่เข้าไปเยี่ยมชม ช่วยรักษาแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน ธรรมชาติ วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงบริบทของชุมชน ภูมิปัญญา องค์ความรู้ ที่มีอยู่ในชุมชนและศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ได้ทราบถึงแนวทางเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชน ซึ่งจะเป็ประโยชน์แก่ชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้นตามความต้องการและศักยภาพในการบริหารจัดการโดยชุมชนเอง
3. ได้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีที่ผ่านการรับรองแล้ว
4. เพื่อนำรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในด้านการท่องเที่ยวและสามารถเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นในการวางแนวทางการพัฒนาตนเองทั้งด้านการท่องเที่ยว และ ด้านการอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนภายในชุมชนได้ในอนาคต
5. ผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในกระบวนการวิจัย ได้เรียนรู้และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่สามารถขับเคลื่อนให้ชุมชนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันได้
6. องค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว หรือ สถาบันการศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เป็นหนังสือ วารสาร บทความทางวิชาการ ผลงานวิจัย แผ่นพับ คู่มือ รายงานการประชุม สื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย และใช้กระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้ความรู้ ความจริงครอบคลุมที่สามารถตอบโจทย์งานวิจัยได้ตรงตามวัตถุประสงค์ในงานวิจัยอย่างถูกต้องและชัดเจน โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์
4. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
6. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
7. แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม
8. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
9. แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน
10. แนวคิดนโยบายแผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
11. การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)
12. ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านน้ำร้อน
13. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นคำที่มีรากฐานมาจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่มีผลกระทบต่อความต้องการของคนรุ่นต่อไปในอนาคตโดยแบ่งความสำคัญออกเป็น 3 ประการ คือ

ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การเพิ่มผลผลิต และ การใช้หรือจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด รู้จักถนอมในการใช้ เพื่อให้มีไว้ใช้ อย่างยาวนานจนถึงคนรุ่นหลังมีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดี โดยไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติหรือ สิ่งแวดล้อมนั้นด้วยประสิทธิภาพลง หรือกระทบกระเทือนต่อคนรุ่นหลัง (สุภางค์ จันทวานิช, 2553)

ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2541) ได้อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนมี ลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่ง คือ มีดุลย ภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่ง คือ การทำให้กิจกรรมของมนุษย์ อดคล้องกับ กฎเกณฑ์ของ ธรรมชาติ” นั่นก็คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านมนุษย์โดยให้คุณค่าทาง วัฒนธรรมรวมอยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการแก้ปัญหา หาสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น ตามแนวคิด ของพระธรรมปิฎก จึงสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ครอบคลุม การพัฒนาในทุกด้านและทุกมิติ กล่าวคือ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตใจ วัฒนธรรม ฯลฯ โดยมีคนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายของการพัฒนา เพื่อให้คนกินดีอยู่ดีและมี ความสุข ทั้งในรุ่นนี้และรุ่นต่อไป

ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ัญเชิญ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักในการ วางแผนพัฒนาประเทศเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญ คือเน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) การจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ ในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่คุณภาพของชายฝั่งและทะเล 2) อนุรักษ์พื้นที่ป่า และจัดการแก้ไข ปัญหาทรัพยากรดินที่เสื่อมโทรมเน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้มีความ อุดมสมบูรณ์เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อ ประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยลดปัญหามลพิษ เพื่อให้เมืองและชุมชนน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และลดต้นทุนทางเศรษฐกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว มาจนถึงปัจจุบันนับเป็นตัวอย่างของ การดำเนินงานพัฒนาประเทศอย่างเป็นองค์รวม โดยคนไทยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมมุ่งสู่เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ กาพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคนนอกจากนี้ ยังมี การจัดทำ “วาระแห่งชาติ” และยุทธศาสตร์สำคัญตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งได้กำหนดให้การแก้ไข

ปัญหาความยากจน การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องเร่งด่วนที่ประเทศชาติจะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งกรอบแนวคิด และการดำเนินงานต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแกนกลางของความคิดทั้งสิ้น

ความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความสำคัญต่อการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ ทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและจิตใจของผู้คน ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกขั้นตอนเพื่อสร้างสมดุลของระบบต่างๆ ในสังคมโดยในแต่ละระบบจะทำหน้าที่สนับสนุนกัน โดยมนุษย์ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่สำคัญที่สุด เป็นทุนสำคัญในการพัฒนาระบบอื่นๆ มนุษย์จึงควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีความอดทน ขยัน รับผิดชอบ ช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่เอาเปรียบกัน รวมถึงสร้างกฎเกณฑ์ในสังคมร่วมกัน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ มนุษย์จึงควรอยู่กับธรรมชาติอย่างพึ่งพิงและเกื้อกูล (พระธรรมปิฎก, 2549) เมื่อสามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ได้ ด้วยการสนับสนุนให้มีทรัพยากรพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสำรอง รักษาการผลิตพืชผลทางการเกษตร สร้างการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ สามารถรักษาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ ไม่เบียดเบียนไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมที่เกื้อกูลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างสมดุลในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องยึดหลักความพอเพียงเพื่อสร้างสมดุลของระบบๆ ต่าง ในสังคม ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า หลักการนี้ควรต้องควบคุมปัจจัยต่างๆ เพื่อให้คนสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ ควบคุมจำนวนประชากรให้คงที่ รักษากระบวนการผลิตทางการเกษตร ควบคุมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้เหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ เป็นการพัฒนาที่สามารถรักษาคุณภาพชีวิตของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอย่างเหมาะสมโดยคนในสังคมสามารถพึ่งพาตนเองได้ เสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชน เกิดดุลยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการบรรลุเป้าหมายของหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำรงอยู่ของประชากรในสังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมอย่างเข้มแข็ง ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งวัดได้จากระบบนิเวศน์และความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเท่าเทียม ความยั่งยืนทางด้านจิตวิญญาณ ซึ่งวัดได้จาก การสืบทอดประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรัชญา ความเชื่อ ความเข้มแข็งของศาสนา

ประเวศ วะสี (2546) การพัฒนาแนวทางสู่ความยั่งยืน ตามหลักการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาให้เกิดดุลยภาพทุกมิติควรพัฒนาให้เกิดดุลยภาพทั้ง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ ตลอดจนทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ที่ให้ความสำคัญความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ ปัญญา และการศึกษา ให้สร้างสังคมที่พออยู่พอกินมีน้ำใจไม่ตรีจิตต่อกัน มาเป็นแนวทางในการสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน มีการจัดการโดยท้องถิ่น ให้ความสำคัญสิทธิชุมชน และมีการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

สรุปได้ว่าการสนับสนุนชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นมีความสำคัญเพราะเป็นการสร้างความเจริญเติบโตจากพื้นฐานการดำรงชีวิตให้เกิดความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและควบคุมให้มีการใช้ปริมาณทรัพยากร รักษากระบวนการผลิตทางการเกษตร สร้างความเจริญด้านเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรก็จะสามารถรักษาคุณภาพชีวิต สังคม ประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ได้ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายแห่งการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

การประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกนำไปใช้กับการจัดการทรัพยากรในทุกด้าน ทั้งการจัดการด้านการเกษตร พลังงาน และการท่องเที่ยว การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการพัฒนาอย่างบูรณาการ (Integrated Development) โดยมองภาพรวมเป็นสำคัญมิได้เน้นเพียงด้านใดด้านเดียว จึงจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพื้นฐานจะสามารถต่อยอดให้เกิดการแปรสภาพเพื่อสร้างคุณประโยชน์หรือมูลค่าเพิ่มแก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมีการประยุกต์ใช้ควบคู่กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรไปสู่การปฏิบัติในชุมชน โดยพระองค์ทรงเตือนสติประชาชนให้มีความพอเพียงพอเหมาะตามอัตภาพ พระองค์ทรงชี้ให้เห็นว่าความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนเป็นจุดที่ควรเริ่มต้นก่อน เมื่อพื้นฐานมั่นคงแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น เป็นการสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งก่อนที่จะพัฒนาในด้านอื่น ๆ ซึ่งความพอเพียงในนิยามของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมิได้หมายความว่าเพียงแค่มองตนเองได้ แต่มีความหมายกว้างมากกว่า เศรษฐกิจพอเพียงมิใช่การหยุดอยู่กับที่แต่เศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้กับกลุ่มบุคคล และ ชุมชน โดยมีความเป็นพลวัต

สามารถพัฒนาได้ตามเหตุผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ แบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ (ทิพย์สุตา พุฒจร, 2556)

ระดับที่หนึ่ง ความพอเพียงแบบพื้นฐานเน้นที่ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความพอประมาณในการบริโภค สามารถสนองความต้องการพื้นฐานหรือปัจจัยสี่ของครอบครัวได้ มีความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตที่ดีไม่บริโภคนิยม ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต ไม่ประมาท รู้จักพึ่งตนเองและแบ่งปัน

ระดับที่สอง ความพอเพียงแบบก้าวหน้า คือ ยกกระดับความพอเพียงที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือทั้งชุมชน โดยมีการร่วมคิดร่วมทำและร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือต่อส่วนรวม รักษาผลประโยชน์ภายในชุมชนและมีส่วนร่วม มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการจัดการและแก้ไขปัญหาร่วมกันของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นความสามัคคีและสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

ระดับที่สาม ความพอเพียงแบบก้าวหน้า โดยมีความร่วมมือกันสร้างเป็นเครือข่าย ที่เน้นความร่วมมือระหว่างชุมชน กลุ่ม องค์กร และภาคธุรกิจ มีการจัดกิจกรรม โดยทุกกิจกรรมมีการประสานงานเพื่อให้ได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

ทุกภาคส่วนในทุกหน่วยสังคมสามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติและประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ความพอประมาณ ให้มีการผลิตเพื่อบริโภคในชุมชน หากมีเหลือจึงจำหน่าย วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน แล้วปฏิบัติตามหลักการพึ่งตนเอง โดยใช้ทรัพยากรภายในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน มีการวางแผนค่าใช้จ่ายและจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสม

2. ความมีเหตุผล สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน โดยคำนึงถึงผลลัพธ์และผลกระทบ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล ชุมชนรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด รอบคอบ โดยเลือกใช้ทรัพยากรอย่างคำนึงถึงความยั่งยืน สมดุลและสงบสุขในสังคม

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี การสนับสนุนให้ครอบครัวและครัวเรือนทุกบ้านมีการทำบันทึก รายรับ รายจ่าย บัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้มีการออม เพื่อรองรับความจำเป็นฉุกเฉิน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการแบ่งปัน ช่วยเหลือกันภายในชุมชน ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม โดยสร้างเครือข่ายในการช่วยเหลือและเครือข่ายในการประกอบอาชีพต่างๆ ในชุมชน จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า ระบบการจัดการขยะที่ดี สร้างความ

หลากหลายในการผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดกิจกรรมสร้างงานสร้างรายได้ จัดตั้งองค์กรภายในชุมชน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและสวัสดิการต่าง ๆ แก่คนในชุมชน

4. การสร้างองค์ความรู้ในชุมชน ชุมชนมีการใช้หลักวิชาการในการดำเนินโครงการและ กิจกรรมของชุมชนโดยมีการเผยแพร่ความรู้ภายในชุมชน มีการจัดเวทีประชาคมและจัดให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชุมชน จัดตั้งให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการ พัฒนาชุมชน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์การดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพจากผู้รู้ ให้แก่คนในชุมชน ชุมชนมีการพึ่งตนเอง โดยความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน มีการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชนและสมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

5. ยึดหลักคุณธรรมในชุมชน มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและมีสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในชุมชน สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาศาสนสถานในชุมชน สมาชิก ในชุมชนยึดหลักปฏิบัติที่กำหนดร่วมกันอย่างเคร่งครัด จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมใน ชุมชน มีการขยายผลเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชนอื่นและร่วมมือเป็น เครือข่ายเพื่อช่วยพัฒนาส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน

จากปัจจัยข้างต้นอาจสรุปได้ว่าแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย มีการประยุกต์ใช้ควบคู่กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องสร้างสมดุลในการพัฒนาทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน สร้างความพอเพียง อย่างต่อเนื่อง เพื่อขจัดความยากจนและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน เป็นการสร้าง ความสัมพันธ์ทางสังคมให้เกิดความเป็นธรรมในทุก ๆ ฝ่าย เพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำและช่องว่าง ทางสังคม (ภาณี ชนาธิกรณ์, 2548) พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต ลดปัญหาความขัดแย้ง จากการแย่งชิงผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเพื่อมิให้เสื่อมโทรมจนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชน ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยควรยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ด้วยการมีระบบบริหารจัดการที่ยึดหลักความสมดุล กระจาย ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม การมีส่วนร่วมของคนในสังคม เพื่อสร้างดุลยภาพอย่างเกื้อกูลกัน ของ 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ การชะลอการใช้การฟื้นฟูทดแทนการใช้ และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ด้วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ที่เพียงพอและต่อเนื่อง มีการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ มีความสมดุลและกระจายความมั่งคั่ง เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม พัฒนาคุณภาพคน ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ของสังคม การนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม (ทิพย์สุตา พุฒจร, 2556)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

ความหมายและลักษณะของทรัพยากรทางวัฒนธรรม

ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resource) เกิดขึ้นในอเมริกาช่วงปี 1970 โดยมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Cultural Asset) สมบัติทางวัฒนธรรม (Cultural Property) มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ซึ่งไม่ว่าจะมีชื่อเรียกที่ต่างกันอย่างไรแต่ต่างมีความหมายในทิศทางเดียวกันคือ ผลผลิตของวัฒนธรรม ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่มีค่าหรือเป็นตัวแทน ที่สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงรวมถึงซากสิ่งของที่มนุษย์ทำขึ้น แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน ศาสนสถาน เสื้อผ้า อาหาร เครื่องประดับ เอกสารทางประวัติศาสตร์ จารึก ภาษา ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญาพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมก็คือของเก่าจากอดีต เป็นมรดกและของใหม่ที่เรารสร้างขึ้น องค์ประกอบของวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ สิ่งก่อสร้าง สถานที่ แหล่งภูมิทัศน์ และวัฒนธรรมที่ยังดำรงอยู่ ที่แสดงออกมีความต่อเนื่องจากอดีตผ่านปัจจุบันไปสู่อนาคต เป็นองค์ชีวิตที่สามารถวิวัฒนาการไปได้เรื่อยๆ (স্যันต์ ไพรชาญจิต, 2547) โดยรวมถึงองค์ความรู้ที่สะสมอยู่ในตัวบุคคล สถาบัน ซึ่งแต่ละบุคคลได้รับการหล่อหลอมเพื่อสืบทอดผ่านทางระบบการศึกษา ซึ่งจะสร้างความแตกต่างและเป็นเครื่องมือในการธำรงรักษาให้สังคมสามารถดำรงอยู่ต่อไปโดยมีอิทธิพลต่อการรับรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมรวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิต

กล่าวโดยสรุปทรัพยากรทางวัฒนธรรมคือสินทรัพย์ที่มีการฝังตัวสะสมสร้างขึ้นโดยมนุษย์ เพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมเกิดจากสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ (Tangible Culture) เช่นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ผลงานทางศิลปะ ภาพเขียน รูปปั้น รวมถึงสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น อาคาร สิ่งประดิษฐ์ ซึ่งอาจสึกหรอหรือพังได้ถ้าไม่ได้รับการดูแลรักษา 2) ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สัมผัสไม่ได้ (Intangible Culture) เป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ แนวคิด หลักปรัชญา ความเชื่อ ค่านิยม หลักการปฏิบัติ กฎเกณฑ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ศิลปะการแสดง ดนตรี บทเพลง บทกวี วรรณกรรม นิทาน ตำนานพื้นบ้าน เป็นต้น

รูปแบบและความสำคัญของทรัพยากรทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกว้างๆ ตามบริบททางวัฒนธรรม ดังนี้ (กระทรวงวัฒนธรรม,2552)

1. วัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นวัตถุ คือเป็นสิ่งที่มีการจับต้องได้ อันได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ สิ่งก่อสร้าง สถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ คือสิ่งที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจของมนุษย์ มีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นได้เนื่องจากอยู่ในความคิดของมนุษย์ และรับรู้ได้จากการถ่ายทอดต่อกันเท่านั้น ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ ศาสนา ภาษา ค่านิยม ทักษะ ความรู้ ประเพณี ศิลธรรม เป็นต้น

เมื่อวัฒนธรรมเกิดจากทักษะ องค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว จนกลายเป็นวิถีชีวิต แบบแผนในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จากวัฒนธรรมในอดีตให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมในยุคสมัยของตน และถูกถ่ายทอดให้แก่สมาชิกในสังคม ในรุ่นต่อไป จากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง เพื่อให้องค์ความรู้หรือทักษะเหล่านั้นยังมีชีวิต ไม่สูญหาย และถูกสืบทอดต่อกันมาจะทำให้เกิดเป็นมรดกวัฒนธรรม

วัฒนธรรมปรากฏในรูปแบบที่สัมผัสได้ (tangible culture) ซึ่งมีลักษณะเป็นวัตถุที่จับต้องได้ และวัฒนธรรมที่สัมผัสไม่ได้ (intangible culture) ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ สำหรับองค์การยูเนสโก ได้จำแนกเป็น ๕ สาขา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาศิลปะ สาขาการช่างฝีมือ สาขาคหกรรมศิลป์ และสาขากีฬาและนันทนาการ ซึ่งทั้ง ๕ ประการมีทั้งที่เป็นวัตถุและจิตใจ ปัจจุบันกระทรวงวัฒนธรรม จำแนกวัฒนธรรมออกเป็น ๓ ประเภทคือ วัฒนธรรมทางวัตถุซึ่งสามารถจับต้องได้ วัฒนธรรมทาง จิตใจที่ไม่สามารถจับต้องได้ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ วัฒนธรรมยังปรากฏใน รูปแบบของวัฒนธรรมที่เป็นมรดก (heritage culture) วัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต (living culture) และวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ (creative culture) ซึ่งในแต่ละประเภทสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะที่ สัมผัสได้ (tangible culture) และสัมผัสไม่ได้ (intangible culture)

จากแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559 ได้มีนโยบายและแผนการลงทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการดูแลฟื้นฟูวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ โดยการอนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู บูรณะ ทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ และ ยังมีการส่งเสริมบำรุงรักษารวมทั้งสืบสานวัฒนธรรมไทย โดยความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ผ่านโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหลายจังหวัดทั่วทุกภูมิภาค ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้เป็นจุดเริ่มต้นในการเปิดพื้นที่ให้ชุมชนในระดับจังหวัดทั่วประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดง

กิจกรรมวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ของตน เป็นรูปแบบหนึ่งในการนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, 2552)

ด้วยบริบทความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ ในทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทยประกอบกับการสนับสนุนจากภาครัฐได้สร้างโอกาสทางธุรกิจในด้านสินค้าและบริการจากวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งด้าน งานฝีมือ หัตถกรรม อาหาร แพทย์แผนไทย สมุนไพรพื้นบ้าน ซึ่งสินค้าและบริการเหล่านี้ล้วนเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง สามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างจุดขายอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของสินค้าและบริการในแต่ละชุมชน นอกจากนี้ ยังกระตุ้นให้เกิดความต้องการอย่างเข้มข้นในทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างอย่างหลากหลายอีกด้วย

ดังนั้นทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงถือเป็นต้นทุนภายในชุมชนที่มีคุณค่าสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม โดยการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นต้นทุนในการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยว

สายันต์ ไพรชาญจิตร (2547) แบ่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือน่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก แม่น้ำลำธาร ชายทะเล สภาพทางภูมิศาสตร์ รวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรับปรุงตกแต่งเพิ่มเติมเช่น อ่างเก็บน้ำ เขื่อน เป็นต้น

2. ประวัติศาสตร์ หมายถึง โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถาน สิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ทั้งที่เป็นมรดกของอดีตและปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น พระราชวัง วัด โบสถ์ พิพิธภัณฑ

3. ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมหมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม การประเพณีปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่นวิถีชีวิตริมน้ำ งานเทศกาล ประเพณี วรรณกรรม ดนตรี การละเล่น การแสดง

จากความหมายและคำนิยามข้างต้น ทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงเกี่ยวกับวิถีชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งในวิถีชีวิตรวมถึงในฐานะทุนทางการท่องเที่ยว (สายนต์ ไพโรชาญจิตร, 2547) มรดกทางวัฒนธรรมที่นำมาใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวเป็นชนวนให้ระลึกถึงเรื่องราวในอดีตสิ่งสำคัญในการวางแผนจัดการมรดกวัฒนธรรมเหล่านี้คือ การสร้างสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม การตัดสินใจกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมจึงต้องคำนึงถึงศักยภาพการท่องเที่ยวและต้องให้ความสำคัญกับวิถีที่จะไปถึงความสำเร็จอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและวัฒนธรรม จากอดีตที่การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของธุรกิจดำเนินการโดยเอกชนและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเน้นเรื่องผลกำไรการลงทุน ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์อยู่บ้าง เมื่อการท่องเที่ยวรุ่งเรืองก็กลับก่อให้เกิดผลกระทบเกิดความขัดแย้งระหว่างการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ ทั้งสองฝ่ายไม่เข้าใจกัน เมื่อมีความพยายามในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นการพัฒนาให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงทำให้ทั้งสองฝ่ายพบกันครึ่งทาง มีการคิดกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ไม่ใช่จะใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเดียว ฝ่ายอนุรักษ์ก็ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยพยายามพัฒนาผลผลิตการท่องเที่ยวเพื่อสนองความสนใจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2551) นอกจากนี้ทั้ง 2 ฝ่าย นักท่องเที่ยวยังเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ ชุมชนจะนำเสนอ มรดกทางวัฒนธรรมอย่างไรจำเป็นต้องคิดถึงคนกลุ่มอื่นในสังคม รวมถึงความแตกต่างของนักท่องเที่ยว ทั้งระดับความรู้ ความสนใจ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ความคาดหวังเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การนำเสนอ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีเป้าหมายในการเดินทางเพื่อพักผ่อนและต้องการประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานที่ไม่คุกคามสิ่งแวดล้อม (กนกวรรณ ชูชาญ, 2552) ตัวอย่างของการจัดการมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเช่น พิพิธภัณฑ์บ้านควาย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมเพราะมีการแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับควาย ซึ่งครั้งหนึ่งเคยมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตชาวนาไทย และ ตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นตลาดที่มีความเจริญเป็นชุมชนที่มีความสำคัญด้านการค้าขายและการสัญจรทางน้ำแห่งหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี จะเห็นได้ว่าการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวต้องดูแลอย่างเป็นระบบ ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันเพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม ชุมชนจึงควรต้องเข้าใจพื้นฐานของการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์ได้และไม่ใช่วัตถุประสงค์ได้ด้วยความรู้สึกนึกคิด ภายใต้หลักการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดสิ่งดี ๆ แก่สังคม ชุมชนสื่อสารให้ผู้มาเยือนเข้าใจโดยง่าย โดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ

มรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการฝึกอบรมให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนได้อย่างรอบด้าน

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์

ความหมายของการวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผน (Planning) หมายถึงการกำหนดพันธกิจ (Mission) เป้าหมาย (Goals) และแผนงาน (Plans) เพื่อให้องค์การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ประสงค์ตั้งนั้น กระบวนการวางแผนจึงประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลักได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การกำหนดเป้าหมายและ 3) การกำหนดแผนงาน (Bartol, K & Martin, D. 1998 : 191) ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งสามขั้นตอนนี้จึงนำแผนงานไปสื่อสารให้สมาชิกในองค์การเข้าใจในทิศทางเดียวกันอย่างไรก็ตามในการบริหารจัดการทั่วไปผู้บริหารอาจมุ่งที่การปฏิบัติตามแผนงานจนละเลยเป้าหมายขององค์กรซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ได้จึงถือว่าการบริหารจัดการลักษณะนี้ไม่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามกระบวนการวางแผน (สาคร สุขศรีวงศ์, 2550 : 99)

ยุทธศาสตร์ หมายถึง วัตถุประสงค์ขององค์การและทางเลือกสำหรับการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ เพราะการบริหารจัดการองค์กรใด ๆ ก็ตาม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ผลสัมฤทธิ์ เพราะยุทธศาสตร์เป็นตัวกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการ ระยะยาวขององค์กร เพื่อนำไปสู่แนวทางต่อการปฏิบัติพร้อมกับจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น

แนวคิดด้านการวางแผนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) เป็นการวางแผนที่นำมาใช้เพื่อกำหนดแผนการทำงานด้านต่างๆในระยะยาวอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมโดยให้ความสำคัญกับการก้าวไปในอนาคตมีการพิจารณาความสามารถขององค์กรและวิเคราะห์ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อองค์กรในอนาคตเพื่อบอกทิศทาง การดำเนินงานและแนวทางปฏิบัติที่จะบรรลุตามเป้าหมายต่างๆที่ได้กำหนดไว้ (คะนิงภรณ์ วงเวียน, 2554)

แนวคิดการวางแผนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์จึงมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิจารณาได้จากความสำคัญข้างต้นตลอดจนนิยามและขั้นตอนต่างๆ ของการวางแผนยุทธศาสตร์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในด้านนิยามของการวางแผนยุทธศาสตร์มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

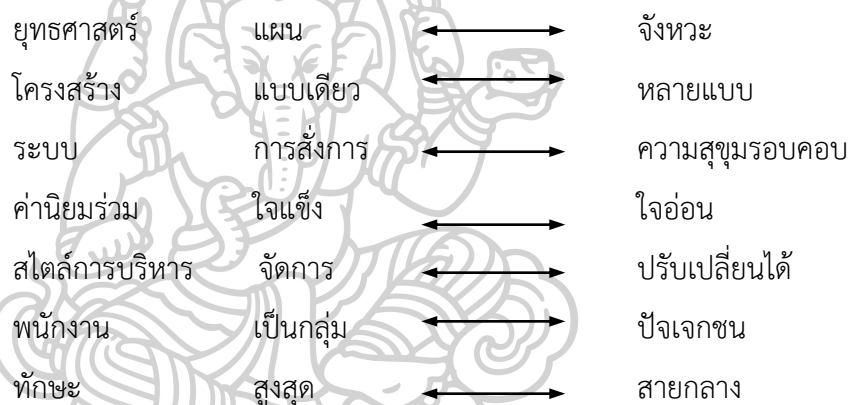
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 73) ให้คำจำกัดความของกลยุทธ์ว่าหมายถึงการรบที่มีเล่ห์เหลี่ยมและวิธีการต่อสู้ที่ต้องใช้อุบายต่างๆหรือมีเล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้ส่วนกลยุทธ์ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Strategy มีที่มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า Strategia มีความหมายว่าศาสตร์และศิลป์ในการบังคับบัญชากองทัพหรือความเป็นแม่ทัพซึ่งปัจจุบันการดำเนินธุรกิจไม่ได้ต่างไปจากการทำสงครามที่ผู้บริหารระดับสูงเปรียบเสมือนแม่ทัพที่ต้องเข้าใจสถานการณ์สงครามและข้อมูลต่างๆของศัตรูและสามารถวางแผนและนำกองทัพให้ได้ชัยชนะในการรบหรือการแข่งขันทางธุรกิจแต่ละครั้ง (จินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2544 : 12-13)

สมชาย ภคภาสวิวัฒน์ (2543 : 5) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง การตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เป็นการตัดสินใจบนฐานของสมมติฐานการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอนาคต โดยสภาพแวดล้อมมีผลต่อการจัดการภายใน จึงต้องเตรียมแผนการดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป หรือโต้ตอบภาวะการณ์แข่งขันได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม

เฉลียว บุรีภักดี (2548 : 2) กล่าวถึงยุทธศาสตร์ว่า หมายถึงแผนการหรือวิธีการอันชาญฉลาดเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ยากเป็นพิเศษไม่อาจบรรลุได้ด้วยวิธีธรรมดาที่คนทั่วไปรู้อยู่แล้ว โดยต้องประกอบขึ้นจากศาสตร์ย่อยๆ มาประกอบกันเป็นศาสตร์อีกข้อหนึ่ง ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อยืนยันได้ว่าสามารถบรรลุจุดหมายของงานได้จริง ส่วนคำว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนการอันชาญฉลาดสำหรับใช้ทำงานพัฒนาเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่มีความยากเป็นพิเศษซึ่งไม่อาจทำให้บรรลุได้ ด้วยวิธีปกติธรรมดาที่รู้จักกันโดยทั่วไปเป็นแผนการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาทฤษฎีแนวความคิดและข้อมูลสภาพจริงที่ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่จะทำการพัฒนาในครั้งนั้นโดยแผนการดังกล่าวประกอบด้วยเป้าหมายปลายทางที่ดีวิธีการที่ดีและระบบทำงานที่ดี

บุญเลิศ เย็นคงคา และคณะ (2546 : 22-24) ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ว่าเป็นการพัฒนาแผนระยะยาวขององค์การบนรากฐานของโอกาสและอุปสรรคจากการประเมินสภาพแวดล้อมในกลุ่มบริษัทการวางแผนกลยุทธ์จะประกอบด้วย การตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์การระบุทิศทางหรือภารกิจหลักการกำหนดเป้าหมายการพัฒนากลยุทธ์และการกำหนดนโยบายขององค์การ

Wheelen and Hungor (2002: 68) กล่าวว่ายุทธศาสตร์ หมายถึง ชุดของการตัดสินใจ และการปฏิบัติการต่างๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดการดำเนินงานระยะยาว อันประกอบด้วย การตรวจสอบ สภาพแวดล้อม การปฏิบัติการ การประเมินผลและการควบคุม โดยมีการประเมินโอกาส และจุดอ่อน เป็นหลักสำคัญ Pearce, and Robinson (2003: 107) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง ชุดทางการตัดสินใจและการปฏิบัติอันจะส่งผลต่อจากการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก วิเคราะห์ทางเลือก การกำหนดทางเลือก กำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและยุทธศาสตร์แม่บท พัฒนาวัตถุประสงค์ประจำปีและยุทธศาสตร์ระยะสั้นและการประเมินผลทั้งหมดถือว่าการปฏิบัติเชิงยุทธศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นมา ที่ทำให้องค์การนั้นประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผล หากทำการเปรียบเทียบกับ ทฤษฎี 7S ของ Mckinseyแล้วจะเป็นดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 โมเดลการจัดการแห่งศตวรรษที่ 21

ที่มา: นพ ศรีบุญนาท (2545: 68)

1. ยุทธศาสตร์ หมายถึงวัตถุประสงค์และทางเลือก ในการบรรลุถึงนั้น ได้แก่ การจัดลำดับของแผนงานและการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม
2. โครงสร้าง หมายถึง ระดับชั้นการบังคับบัญชาและการติดต่อประสานงาน การแบ่งเป็นหน่วยงานที่จะกระทำกิจการงานต่างๆ
3. ระบบ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานหลักและงานที่กำหนดขึ้นมาเมื่อกระทำกิจกรรมต่าง ๆ
4. ค่านิยมร่วม ได้แก่ สิ่งที่เป็นพื้นฐานที่ทำให้มีและดำรงอยู่ได้ เป็นความเชื่อและความคาดหวังที่ทุกคนมีต่อองค์กรนั้น

5. สไตล์การบริหาร หมายถึง สิ่งที่ได้ตราขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและเป็นการพิสูจน์ว่าฝ่ายบริหารให้ความสำคัญแก่เรื่องใดก่อนหลัง

6. พนักงาน ประกอบด้วย ร่างกายและความเป็นตัวตน การเตรียมความพร้อมและพัฒนา ศักยภาพ การสร้างความเข้าใจในการรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อส่งผลให้การดำเนินงานได้ผลดีที่สุดและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ทักษะ ได้แก่ สมรรถภาพขององค์การ

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ จะเป็นการระบุวัตถุประสงค์และทางเลือกในการบรรลุถึงนั้นเป็นการจัดลำดับของแผนงานและการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมประกอบด้วย การจัดโครงสร้างระดับชั้นการบังคับบัญชาและการติดต่อประสานงานการแบ่งเป็นหน่วยงานที่จะกระทำกิจการงานต่างๆ มีการจัดระบบ ซึ่งเป็นกระบวนการปฏิบัติงานหลักและงานที่กำหนดขึ้นมาเมื่อกระทำกิจกรรมต่าง ๆ การสร้างค่านิยมร่วม เป็นความเชื่อและความคาดหวังที่ทุกคนมีสไตล์การบริหารที่เป็นการพิสูจน์ว่าฝ่ายบริหารให้ความสำคัญและพัฒนาพนักงาน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนา ศักยภาพ การสร้างความเข้าใจในการรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อส่งผลให้การดำเนินงานได้ผลดีที่สุดและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างสมรรถภาพขององค์การบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

ความสำคัญของการวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผนเป็นกระบวนการทางการจัดการในขั้นตอนแรกเนื่องจากการทำงานจะต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนการวางแผนจึงมีความสำคัญต่อองค์การโดยสามารถสรุปความสำคัญของการวางแผนได้ดังนี้ (วันชัย มีชาติ, 2550)

1. เป็นเครื่องมือในการประสานงานขององค์การทั้งในขนาดเล็กและขนาดใหญ่ การวางแผนจึงมีความสำคัญในการที่จะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายรวมถึงกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในแต่ละหน้าที่

2. เป็นเครื่องมือและแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรในองค์การในแต่ละกิจกรรม การดำเนินงานว่าจะต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างจำนวนเท่าใดและการเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับกระบวนการทำงานในองค์การ

3. เป็นแนวทางในการจัดระบบการควบคุมตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานขององค์การซึ่งการวางแผนจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามทิศทางที่องค์การกำหนดไว้ซึ่งผู้บริหารสามารถตรวจสอบกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอนและเปรียบเทียบกับแผนที่ได้วางไว้ว่ากระบวนการดังกล่าวดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่

4. เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในองค์กรเพราะการวางแผนจะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางขององค์กรที่จะทำให้บุคลากรมองเห็นว่าทิศทางและเป้าหมายขององค์กรจะเป็นไปในทิศทางใดและยังก่อให้เกิดความพยายามในการมุ่งสู่เป้าหมายของบุคลากรตามทิศทางขององค์กรที่ได้วางไว้

องค์ประกอบของการวางแผน

องค์ประกอบของการวางแผนที่สำคัญคือการกำหนดจุดหมายปลายทาง (Ends) ที่ต้องการบรรลุซึ่งมีหลายระดับคือ (สาคร สุขศรีวงศ์, 2550)

1. จุดมุ่งหมายหรือเป้าประสงค์ (Goals) เป็นการแสดงถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาข้างหน้าซึ่งมักจะมองในรูปของผลลัพธ์ (Outcomes) ในอนาคตกำหนดอย่างกว้างๆ

2. วัตถุประสงค์ (Objective) เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการแปลงจุดมุ่งหมาย (Goal) ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นเพื่อใช้ในการนำไปปฏิบัติวัตถุประสงค์จึงเป็นการกำหนดผลลัพธ์ (Output) ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นอย่างกว้างๆแต่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้

3. เป้าหมาย (Targets) เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการแปลงวัตถุประสงค์ให้เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติมากขึ้นเป้าหมายจึงเป็นการกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนโดยจะกำหนดเป็นหน่วยนับที่วัดผลได้เชิงปริมาณและกำหนดระยะเวลาที่จะบรรลุผลสำเร็จนั้นด้วย

4. วิธีการและกระบวนการ (Means and Process) เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์และกำหนดเป็นทางเลือก (Alternative) สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติหรือกลยุทธ์ (Strategy) ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้จากนั้นจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนงาน (Programs) และโครงการ (Projects) ที่เชื่อมโยงกันโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ

4.1 กลวิธีการปฏิบัติหรือมาตรการ (Strategy) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้บรรลุจุดหมาย (Ends) ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 แผนงาน (Programs) และโครงการ (Projects) เป็นการกำหนดแนวทางการกระทำที่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติมากขึ้นซึ่งโดยทั่วไปจะมีประเด็นในการเขียนที่ชัดเจนครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

5. ทรัพยากร (Resources) และค่าใช้จ่าย (Cost) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติซึ่งได้แก่คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ซึ่งผู้วางแผนจะต้องระบุให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ “มิใช่เขียนแผนแบบวาดวิมานในอากาศ” หรือ “เขียนแผนแบบเพ้อฝัน”

6. การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงกรรมวิธีในการตัดสินใจเลือกแผนงานและโครงการไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามจุดหมาย (Ends) ที่กำหนดไว้ซึ่งขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยกลยุทธ์หลายอย่างทั้งกลยุทธ์ภายในองค์การและกลยุทธ์ภายนอกองค์การ

7. การประเมินผลแผน (Evaluation) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงการตรวจสอบการควบคุมและการวัดผลการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของแผนนั้นๆเพื่อจะได้ปรับปรุงแผนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ระดับของการวางแผน

ระดับของการวางแผนตามลักษณะของการบริหารงานในองค์การสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ (วันชัย มีชาติ, 2550)

1. แบ่งตามระยะเวลาของแผนโดยใช้ระยะเวลาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภทคือ 1) แผนระยะสั้นเป็นแผนที่มีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี 2) แผนระยะปานกลางมีระยะเวลา 1 - 3 ปีและแผนระยะยาวมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

2. แบ่งตามความกว้างของแผนโดยแบ่งเป็น 1) แผนกลยุทธ์เป็นแผนที่ครอบคลุมความสำคัญขององค์การทั้งหมด 2) แผนยุทธวิธีเป็นแผนระยะกลางและเฉพาะเจาะจงเป็นส่วนงานที่สำคัญลงไป 3) แผนปฏิบัติการเป็นแผนที่ระบุการทำงานเฉพาะอย่างของสายงานระดับล่าง

3. แบ่งตามความเฉพาะเจาะจงของแผนโดยแบ่งเป็น 1) แผนเฉพาะเรื่องเป็นแผนที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ 2) แผนทิศทางเป็นแผนที่ออกแบบให้มีความสำคัญครอบคลุมในทุกทิศทางขององค์การ

4. แบ่งตามความถี่ในการใช้แผนโดยแบ่งออกเป็น 1) แผนที่ใช้ครั้งเดียวเช่นแผนการสร้างรถไฟฟ้า 2) แผนที่ใช้ประจำเช่นแผนเชิงนโยบายขององค์การ

สรุปการวางแผนคือ การกระบวนการวิเคราะห์เพื่อช่วยในการตัดสินใจล่วงหน้าอย่างเป็นระบบโดยมีองค์ประกอบหลักของการวางแผนคือ 1) เป้าหมายคือสิ่งที่องค์การต้องการจะมุ่งไปถึง 2) กระบวนการคือสิ่งที่ผู้บริหารได้กำหนดวิธีการดำเนินงานไว้ล่วงหน้าโดยใช้ข้อมูลต่างๆทั้งในอดีตและในปัจจุบันมากำหนดกระบวนการในอนาคตซึ่งการวางแผนที่ดีนั้นตัวแผนที่ผู้บริหารได้วางไว้จะต้องสามารถปฏิบัติได้จริงมีความยืดหยุ่นและสามารถเข้าใจได้ง่ายซึ่งสามารถสื่อสารให้บุคลากรในองค์การเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

แนวคิดการวางแผนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์จึงมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

อำเภอต่างข้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิจารณาได้จากความสำคัญข้างต้นตลอดจนนิยามและขั้นตอนต่างๆของการวางแผนยุทธศาสตร์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์และการวางแผนยุทธศาสตร์องค์การ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2554) ได้กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) ว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารยุทธศาสตร์ (strategic administration process) โดยกระบวนการบริหารยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. การวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกหน่วยงานซึ่งเป็นการวิเคราะห์ SWOT คือการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค

2. การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ต้องการหลังจากที่ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมแล้วว่าจะดำเนินยุทธศาสตร์ไปในทิศทางใด

3. การดำเนินยุทธศาสตร์ด้วยการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเป็นการนำแผนยุทธศาสตร์ที่ได้วางแผนไว้มาปฏิบัติตามขั้นตอนตามที่วางแผน

4. การควบคุมและการประเมินยุทธศาสตร์เป็นการดูแลตรวจสอบการปฏิบัติยุทธศาสตร์เพื่อให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ซึ่งในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งเป็นขั้นการวางแผนยุทธศาสตร์นั้นอาจประกอบด้วยหลายส่วนหรือหลายขั้นตอนโดยหน่วยงานของรัฐอาจกำหนดไว้เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้แต่ในที่นี้ได้กำหนดการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ 5 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กันโดยประกอบด้วย

4.1 วิสัยทัศน์ (vision) หมายถึงวิสัยทัศน์ความเป็นเลิศซึ่งบุคคลที่ทีมงานหรือหน่วยงานต้องการสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างโอกาสที่เป็นไปได้มากที่สุดสำหรับอนาคตเป็นการกระตุ้นให้เกิดแนวทางของความเป็นไปได้วิสัยทัศน์มีสิ่งที่มีอยู่แล้วแต่เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมา ด้วยการสร้างภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้เกิดการกระทำของบุคคลที่ทีมงานหรือหน่วยงานอันนำไปสู่ความเป็นไปได้นั้นๆ

4.2 พันธกิจ (mission) หมายถึงการกำหนดขอบเขตของงานบทบาทหน้าที่หรือหน้าที่ที่กฎหมายมอบหมายให้แก่หน่วยงานซึ่งหน่วยงานจะต้องมีหรือต้องทำให้เกิดขึ้นและประสบผลสำเร็จหรือบรรลุวิสัยทัศน์ในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งพันธกิจจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของงานที่หน่วยงานทำตำแหน่งปัจจุบันของหน่วยงานทิศทางที่หน่วยงานจะมุ่งไปและขอบเขตในการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งนี้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ

4.3 เป้าหมาย (goal) หมายถึงการกำหนดสิ่งหรือผลสำเร็จหรือผลลัพธ์ที่ต้องการในอนาคตซึ่งหน่วยงานจะต้องพยายามให้เกิดขึ้นโดยทั่วไปจะเป็นข้อความที่กล่าวอย่างกว้างๆ ถึงผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากหน้าที่หลักของหน่วยงานโดยระบุกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับบริการ

รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะได้รับไว้อย่างชัดเจนและจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจที่กำหนดไว้หน่วยงานย่อยภายในหน่วยงานควรมีเป้าหมายของตนเองที่ชัดเจนและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

4.4 ยุทธศาสตร์ (strategic issues) หมายถึงแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยทั่วไปยุทธศาสตร์ไม่ควรเป็นวิธีการปฏิบัติงานตามปกติแต่ควรเป็นแนวทางหรือวิธีการที่แบบยล (ในเชิงบวก) สำหรับการปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดต่างๆที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอนที่หน่วยงานได้กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

4.5 แผนที่ทางยุทธศาสตร์ (strategic maps) หมายถึงแผนภาพหรือแผนภูมิสรุปภาพยุทธศาสตร์ทั้งหมดโดยแสดงถึงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงแต่ละขั้นตอนของแต่ละยุทธศาสตร์ในเชิงเหตุและผลอันจะก่อให้เกิดหรือนำไปสู่ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สรุปการวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการวางแผนอย่างมีเทคนิคเพื่อให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายโดยมีกระบวนการในการบริหารยุทธศาสตร์คือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเช่นการวิเคราะห์ SWOT จากนั้นนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วมาดำเนินการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยการกำหนดทิศทางขององค์การว่าจะให้ไปในทิศทางใด จากนั้นนำยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดเสร็จสิ้นแล้วมาแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่ได้วางแผนและในระหว่างที่ดำเนินการ ก็ควรที่จะต้องควบคุมและประเมินยุทธศาสตร์ ให้เป็นไปตามกรอบที่ได้วางแผนไว้ สำหรับขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาจสรุปได้ดังนี้คือ (ดำรง วัฒนา, 2548 : 47)

- 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค
- 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อระบุสภาพในอนาคตและการดำเนินงานที่ต้องการจะสร้างให้เกิดขึ้นในอนาคตซึ่งจะบอกความคาดหวังและความปรารถนาที่อยากจะให้เกิดอะไรขึ้นตามเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นไว้
- 3) พันธกิจ (Mission) ที่แสดงถึงขอบข่ายหรือวิธีการในการดำเนินงานของหน่วยงานที่จะปฏิบัติให้สำเร็จตามวิสัยทัศน์
- 4) ยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดทิศทางขององค์กร
- 5) การกำหนดกลยุทธ์ (Tactic) เป็นแนวทางหรือวิธีการต่างๆที่จะนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้
- 6) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติต้องอาศัยแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับส่วนงานต่างๆที่เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทั้งในด้านทิศทางและจังหวะเวลา โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ คือ ชื่อกลยุทธ์/แผนงาน วัตถุประสงค์ ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ชื่อโครงการ/งาน/กิจกรรมต่างๆ เป้าหมายหรือตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการให้บรรลุผลสำเร็จและงบประมาณ

การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์จึงมีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก กล่าวคือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร จากทรัพยากรภายในและสมรรถนะในการใช้ทรัพยากร หรือจากการทำงานด้านต่างๆขององค์กร โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญของความสำเร็จ (Critical Success Factor) ความเชื่อมโยงของคุณค่าหรือค่านิยม (Value Chains) และกระบวนการหลักหรือระบบธุรกิจขององค์กร (Value Chain) เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรทั้งที่เป็นผลดีหรือความได้เปรียบในการแข่งขันและที่เป็นผลเสียหรือความเสียเปรียบในการแข่งขันส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการประเมินโอกาสและอุปสรรคขององค์กรจากสภาวะภายนอกทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เช่นการเมืองเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมของตัวงานจากภายนอก (Task Environment) ที่เอื้อประโยชน์หรือเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานต่างๆซึ่งมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว (ปกรณั ปรียากรณ์, 2542 : 85)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสามารถใช้เทคนิคต่างๆในการวิเคราะห์ได้แก่เทคนิค SWOT Analysis ใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รูปแบบ McKinsey's 7-S Model ใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรและรูปแบบสภาพแวดล้อมมหภาค (Macro Environment) เป็นรูปแบบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วยเทคนิค SWOT Analysis ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วยการประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรจากทรัพยากรภายในและสมรรถนะในการใช้ทรัพยากรและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วยการประเมินโอกาสและอุปสรรคขององค์กรจากสภาวะภายนอกทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมทั่วไปและสภาพแวดล้อมของตัวงานจากภายนอกที่เอื้อประโยชน์หรือเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานต่างๆซึ่งมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรสำหรับรายละเอียดและขอบเขตของคำว่า SWOT Analysis ที่เป็นแนวคิดหนึ่งในกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในงานวิจัยนี้ซึ่งเป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยย่อมาจาก SWOT นั้น Pascale และ Athos (1981) ได้ให้ความหมายของแต่ละคำไว้ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strength: S) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในว่ามีข้อได้เปรียบ มีจุดเด่นหรือมีจุดแข็งอะไรบ้าง เพื่อที่จะนำมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เช่น การสร้างภาพลักษณ์หรือชื่อเสียงให้โดดเด่น การสร้างความได้เปรียบด้านต้นทุนและราคาที่สามารถแข่งขันได้ดีการมีนวัตกรรม มีคุณภาพสินค้าหรือบริการที่เหนือกว่าการมีพันธมิตรหรือผู้ร่วมทุนที่มีประสิทธิภาพ

2. จุดอ่อน (Weakness: W) เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายในว่ามีข้อเสียเปรียบ มีจุดด้อยหรือจุดอ่อนอะไรบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุงหรือขจัดให้หมดไป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์การในอนาคต เช่นการขาดความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆที่จำเป็นปัญหาด้านการปฏิบัติการภายในขาดการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

3. โอกาส (Opportunity: O) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ที่เอื้ออำนวยหรือส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ประกอบด้วยสถานการณ์ทางการเมืองระบบเศรษฐกิจปัจจัยทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

4. อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (Threats: T) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ขัดขวางหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรต้องหลีกเลี่ยงหรือต้องปรับตัวตามสถานการณ์เพื่อให้อยู่รอดได้ โดยหลักที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์จะเป็นหลักการเดียวกันกับที่ใช้วิเคราะห์โอกาส (Opportunity)

หลังจากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วยเทคนิค SWOT Analysis แล้วจึงประมวลข้อมูลทั้งสองด้านเข้าด้วยกันเพื่อสรุปความสัมพันธ์แบบแมทริกส์ TOWS Matrix ของปัจจัยเชิงกลยุทธ์ของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกด้วยการประมวล SWOT Matrix นำไปสู่การวางกลยุทธ์ 4 แนวทางได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies) เป็นการกำหนดเป้าหมายโดยใช้จุดแข็งประสานกับความได้เปรียบในโอกาส 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไขหรือพัฒนา (WO Strategies) เป็นการกำหนดเป้าหมายโดยใช้ความได้เปรียบในโอกาสมาปิดจุดอ่อน 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies) เป็นการกำหนดเป้าหมายโดยใช้จุดแข็งหลบหลีกข้อจำกัด 4) กลยุทธ์เชิงรับหรือหลีกเลี่ยงข้อจำกัด(WT Strategies) เป็นการกำหนดเป้าหมายโดยระมัดระวังจุดอ่อนและหลบหลีกข้อจำกัด (อารีย์ แก้วสกุลพันธ์, 2553)

สำหรับรูปแบบ McKinsey's 7-S Model เป็นกรอบปัจจัยการบริหาร 7 ด้านที่ใช้ในการประเมินสถานการณ์ภายในองค์กรเพื่อสร้างความสมดุลของปัจจัยต่างๆทั้ง 7 ด้านที่มีผลต่อการบรรลุความสำเร็จขององค์กรซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (สมยศ นาวิกาน, 2541 : 109) โดยการตรวจดูปัจจัยต่างๆภายในองค์กรอย่างละเอียดว่ามีการประสานความสอดคล้องภายในองค์กร(Organizational Alignment) หรือไม่ซึ่งถ้าปัจจัยส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์กรไม่ประสานสอดคล้องหรือไม่สนับสนุนการดำเนินการของส่วนอื่นๆหรือมีความบกพร่องย่อมส่งผลให้การดำเนินการในส่วนอื่นๆสะดุดติดขัดและไม่สามารถดำเนินการส่วนต่างๆตามกลยุทธ์ที่กำหนด (สาคร สุขศรีวงศ์, 2550 : 244) ซึ่งตามแนวคิด 7-S นี้มิได้ให้กลยุทธ์องค์การเน้นหนักเฉพาะกลยุทธ์ทางธุรกิจหรือเน้นด้านโครงสร้างมากเกินไปแต่ให้เน้นถึงปัจจัยด้านบุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์ที่เป็น

ผู้ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพระหว่างกันโดยกรอบแนวทางการบริหารองค์การนี้ Anthony Athos แห่งมหาวิทยาลัย Harvard ได้ริเริ่มคิดค้นขึ้นและต่อมาบริษัทที่ปรึกษาทางด้านการจัดการชื่อว่า McKinsey ได้ดัดแปลงเป็นรูปแบบการบริหารแบบหนึ่งทีเรียกว่า 7-S ซึ่งเป็นการเน้นการบริหารในปัจจัยต่างๆ 7 ด้านพร้อมกันได้แก่ 1) กลยุทธ์ (Strategy) 2) โครงสร้าง (Structure) 3) แบบการบริหาร (Style) 4) ระบบงาน (System) 5) พนักงาน (Staff) 6) ทักษะ (Skill) 7) ค่านิยมร่วม (Shared Value) ซึ่งทั้ง 7-S เหล่านี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์การบริหารที่สามารถปรับให้มีคุณภาพโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ 1 เป็น Hardware ได้แก่กลยุทธ์(Strategy) และโครงสร้าง (Structure) กลุ่มที่ 2 คือ Software ได้แก่แบบการบริหาร (Style) ระบบงาน (System) พนักงาน (Staff) ทักษะ (Skill) และค่านิยมร่วม (Shared Value) ซึ่งหากองค์กรใดเน้นกลยุทธ์การบริหารที่มุ่งเน้นคนและกระบวนการปฏิบัติงานหรือวัฒนธรรมขององค์กรก็จะให้ความสำคัญกับปัจจัยใน Software มากกว่า Hardware นั่นเอง (Richard Tanner Pascale and Anthony G. Althos, 1981) ตามรูปแบบกลยุทธ์การบริหารแบบ 7-S นี้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรหรือที่เป็นความรู้สึกและบรรยากาศในการปฏิบัติงานทั่วไปนั้นคือให้ความสำคัญกับส่วนที่เป็นความคิดหรือดุลพินิจของผู้ปฏิบัติรวมทั้งความนึกคิดทางอารมณ์ที่เป็นส่วนสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งหากมีการกระตุ้นให้ตื่นตัวเกิดความพึงพอใจและมีความคล่องตัวตลอดเวลาแล้วจะทำให้การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆเกิดขึ้นได้ง่ายผลที่ตามมาคือการปรับตัวให้สอดคล้องและทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆก็จะกระทำได้อย่างรวดเร็วไปด้วยดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ผู้ปฏิบัติมีอิสระและคล่องตัวที่สุดจึงเป็นหนทางที่จะช่วยให้บริษัทประสบผลสำเร็จจากประสิทธิภาพงานผลิตคุณภาพบริการรวมทั้งมีผลิตภัณฑ์ใหม่เกิดขึ้นได้เสมอ (ธงชัย สันติวงษ์, 2533 : 48-49)

ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรจึงมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรอย่างละเอียดซึ่งรูปแบบ McKinsey's 7-S Model จะใช้ในการตรวจสอบปัจจัยการบริหาร 7 ด้าน ได้แก่ 1) กลยุทธ์ (Strategy) 2) โครงสร้าง (Structure) 3) แบบการบริหาร (Style) 4) ระบบงาน (System) 5) พนักงาน (Staff) 6) ทักษะ (Skill) 7) ค่านิยมร่วม (Shared Value) ให้มีการประสานความสอดคล้องกันภายในองค์กรซึ่งจะช่วยให้การกำหนดกลยุทธ์การบริหารมีการคำนึงถึงคุณภาพในการบริหารงานที่เหมาะสมกับองค์กรและนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว จะเป็นการส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้บริหารเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ เพราะการพัฒนายุทธศาสตร์ คือ หัวใจสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรซึ่งผู้บริหารผู้มีหน้าที่รับผิดชอบนำพา

องค์การให้ก้าวล่วงอุปสรรคเพื่อไปสู่ผลสัมฤทธิ์แต่สิ่งสำคัญคือต้องเป็นผู้นำทางยุทธศาสตร์ โดยสร้างกระบวนการจัดการยุทธศาสตร์ที่เป็นขั้นตอน และมีทิศทางชัดเจนเหมาะสมด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอำนาจหน้าที่ กรมการท่องเที่ยวกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา (2560) ได้จัดทำข้อมูลแสดงว่าการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว จะมีในส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในระดับสากลเพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชีย

2. พันธกิจ ได้แก่ 1) ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อความสมดุลและยั่งยืน 2) พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว 3) การอำนวยความสะดวก การป้องกันและการรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างกิจกรรมการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวแก่ทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5) ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักร 6) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเผยแพร่ข้อมูลสถิติ องค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อการวางแผนและบริหารจัดการ 7) พัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่ายุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวคือการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว มีการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการและสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทั้งในภูมิภาคเอเชียและนานาชาติ

กลยุทธ์ในการดำเนินยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

1. สร้าง พัฒนา พัฒนา และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพในการรองรับเพื่อเป็นการอนุรักษ์ไม่ให้เสื่อมโทรมและรักษาคุณค่าด้านการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวจำนวนมากๆ เพื่อให้ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรับได้

1.2 พัฒนาศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวสำคัญ ๆ เช่น ขยายพื้นที่จอดรถยนต์ เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น สถานที่พักผ่อน จำนวนห้องน้ำ ร้านอาหาร ถังขยะ การจัดเก็บเป็นต้น

1.3 การควบคุมผลกระทบต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2. การสร้างความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยว ในระดับท้องถิ่นระดับจังหวัดระดับภาคและระดับประเทศและนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรูปแบบที่หลากหลายก่อให้เกิดคุณค่าสูงสุดก่อให้เกิดการขยายระยะเวลาการท่องเที่ยวให้ยาวนานยิ่งขึ้นและใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน มีแนวทางดังต่อไปนี้

3.1 จัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาและยกระดับมาตรการการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน

3.2 จัดตั้งหน่วยงานดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรับผิดชอบการส่งเสริมประสานงานและให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐาน

3.3 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน ศึกษาและคัดเลือกที่มีความเหมาะสมให้ได้มาตรฐาน

4. กำหนดและพัฒนามาตรฐานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านการบริการ แหล่งท่องเที่ยวธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยว

5. การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ได้แก่

5.1 ศึกษาและจัดทำมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวให้ครอบคลุมกับการจัดบริการท่องเที่ยว

5.2 จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาที่มีศักยภาพสูงด้านการตลาดต่างประเทศและในประเทศ

5.3 ศึกษาและปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรรายได้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว

6. การพัฒนาผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ใช้ e-Tourismพัฒนาศักยภาพส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ จัดตั้งสมาคมหรือชมรมเพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการมีการตรวจประเมินและรับรองมาตรฐาน

7. อบรมภาษาต่างประเทศเพิ่มประสิทธิภาพให้ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และจัดบุคลากรมาร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

8. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ป้องกันและการรักษาความปลอดภัย ของนักท่องเที่ยว โดยสร้างระบบอาสาสมัครและจัดทำฐานข้อมูลช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและด้านธุรกิจบริการ พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวและสารสนเทศจัดทำเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลส่งเสริมผู้ประกอบการจัดทำเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เป็นภาษาไทยและต่างประเทศ จัดทำระบบฐานข้อมูลของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ติดตามประเมินสถานการณ์แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ รวมทั้งสินค้าและบริการหลัก ๆ สำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและประเมินความพึงพอใจรวมทั้งเป็นดัชนีเตือนภัยด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริม สนับสนุนและบูรณาการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจากทุกภาคส่วน และให้จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวระดับประเทศ จัดสรรงบประมาณปรับปรุงกฎหมายสร้างนวัตกรรมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว

พัฒนาบุคลากรและศักยภาพโดยการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เพิ่มอัตรากำลังให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มสมรรถนะของตำแหน่งงานต่างๆ และดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยการศึกษาและจัดทำแผนแม่บทจัดตั้งสถาบันพัฒนานักบริหารการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมบุคลากรร่วมกับสถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและองค์การภาคเอกชน ในการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น จัดทำระบบ e-Learning และคู่มือการบริหารท่องเที่ยวในชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียและนานาชาติ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศส่งเสริมให้นักธุรกิจมีความพร้อม ขยายการลงทุนและการให้บริการไปสู่ต่างประเทศมากขึ้น มีการดำเนินการด้านการออก Joint Visa หรือ Single Visa ผลักดันภารกิจและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการเชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และพัฒนาความโดดเด่นของคุณภาพการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอินโดจีนและความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันมีการสำรวจวางแผน ออกแบบและดำเนินการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู บูรณะ ปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมสัมมนา และการแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ระดับประเทศ สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวและประสานงานสนับสนุนการบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนดำเนินการประสานความ

ร่วมมือกับองค์การภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่าการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยว จะเป็นการส่งเสริมผู้บริหารเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพทุกด้านให้บรรลุเป้าหมายนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์ โดยสร้างกระบวนการที่เป็นขั้นตอน และมีทิศทางชัดเจนเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อความสมดุลและยั่งยืนยกระดับมาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยว ป้องกันและการรักษาความปลอดภัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมแก่ทุกภาคส่วนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและสถิติและพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวคิดเป็นหลักในการศึกษายุทธศาสตร์ดังกล่าวในการท่องเที่ยว

ในการศึกษาเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีนี้มีแนวคิดด้านการวางแผนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์โดยสรุปได้จาก David L. Goetsch; & Stanley B. Davis (Goetsch; & David, 1997 : 97-119) และชินินทร์ ชุณหพันธ์ (2544 : 15-17) ซึ่งได้กำหนดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังนี้คือขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยพิจารณาและตรวจสอบสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบคอบเพื่อค้นหาจุดเด่นจุดด้อยโอกาสและอุปสรรคขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นการกำหนดเป้าหมายกว้างๆในสิ่งที่ต้องการในอนาคตขององค์กรขั้นตอนที่ 3 การกำหนดภารกิจเพื่อกำหนดขอบเขตการดำเนินงานขององค์กรขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเป้าหมายเป็นการกำหนดผลลัพธ์ที่องค์กรคาดหวังขั้นตอนที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์เป็นสิ่งที้องค์กรต้องการบรรลุ, ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดนโยบายเป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรและขั้นตอนที่ 7 การกำหนดกลยุทธ์เกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติต่างๆเพื่อให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งมี 3 ระดับคือ 1) กลยุทธ์ระดับองค์กรกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงเพื่อบรรลุเป้าหมายโดยรวมขององค์กร 2) กลยุทธ์ระดับธุรกิจเป็นการค้นหาวิธีการแข่งขันให้กับแต่ละธุรกิจที่องค์กรดำเนินการอยู่เพื่อให้กลยุทธ์ระดับองค์กรบรรลุผล 3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ทางธุรกิจถูกกำหนดขึ้นตามหน้าที่ต่างๆขององค์กรเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามกลยุทธ์ระดับธุรกิจ

ดังนั้นการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีจึงมีขั้นตอนตามหลักการวางแผนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการศึกษาวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยเครื่องมือในการวิจัยร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ

ภายนอกด้วยเทคนิค SWOT Analysis, และวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโดยเทคนิค TOWS Matrix รวมทั้งการประชุมอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) และผลการประเมินร่าง ยุทธศาสตร์จากผู้ทรงคุณวุฒิทำให้ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญได้แก่วิสัยทัศน์ พันธกิจประเด็นยุทธศาสตร์เป้าประสงค์ตัวชี้วัดกลยุทธ์และแนวทางพัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่กล่าวว่า เศรษฐกิจเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นให้ ความสนใจในบทบาทของการสร้างสรรค์เศรษฐกิจในฐานะเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน ที่เริ่มมาจากคำว่าพัฒนาเศรษฐกิจ การเกิดขึ้นของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก่อให้เกิดผลกระทบ มากมายต่อการเปลี่ยนย้ายเศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายแบบดั้งเดิมที่ตั้งอยู่บนฐานของ การผลิตสินค้าสู่การจัดให้มีการบริการการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่และ ทำทายเทียบเท่ากับการแปรสภาพจากสังคมการเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรมในปี ค.ศ. 1700 (MPI, 2009)

คำอธิบายและการนิยามความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้รับการพัฒนามาอย่าง ต่อเนื่องในช่วง 10-15 ปีมานี้ยังมีส่วนสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการทำความเข้าใจใน กิจกรรมของเศรษฐกิจแบบอาศัยองค์ความรู้เป็นฐานสู่อุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นฐาน

คำว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ Howkins (2001) ผู้ที่เป็นเจ้าของแนวคิดได้อธิบายว่าหมายถึง การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดมนุษย์ สรุปลได้ 2 ประเด็น ที่มีความสัมพันธ์ คือ 1) ความคิด สร้างสรรค์ (Creativity) เป็นการใช้ความคิด (Ideas) ทำความคิดเดิมหรือการสร้างความคิดใหม่ เริ่มต้นจากการจินตนาการ และพรสวรรค์ของแต่ละบุคคล 2) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือเศรษฐกิจสร้างสรรค์เกิดขึ้นเมื่อมีการใช้ความคิด (ideas) ผลิตสินค้าและบริการซึ่ง น่าสนใจและมีมูลค่าหรือคุณค่าประกอบกับวิถีทางที่หลากหลายในการที่คนมีการแบ่งปันและขาย ความคิด (ideas) คือเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั่นเองและผลที่ได้ตามมาคือการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าหรือ บริการ GDP และค่าจ้างเฉลี่ย

สรุปได้จากความหมายข้างต้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ผลผลิต ต่างๆโดยใช้ความคิดใหม่ๆ ที่เกิดจากการจินตนาการและพรแสวงของมนุษย์

องค์ประกอบของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Howkins (2001) ได้กล่าวว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1. อุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลัก (Core creative industries) ซึ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการสื่อความหมายใหม่ๆแต่ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของวัฒนธรรมอย่างเดียว

2. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Total sector) ที่มีผลทางอ้อมต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลัก

3. ระบบนิเวศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creative Ecology) ได้แก่ทรัพยากรในท้องถิ่นระบบสังคมที่สร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกิจกรรมของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลักที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและมีการสร้างสรรค์ และต้องมีอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนที่มีผลทางอ้อมต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์หลัก โดยมีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ถือว่าเป็นหัวใจหลักและหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งในที่นี้คือการเกิดการเจริญเติบโตเป็นเศรษฐกิจศาสตร์สาขาหนึ่งและสินค้าจากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีความหลากหลายและมาจากหลายภาคส่วนทางเศรษฐกิจซึ่งภาคส่วนนี้อาจถูกเรียกว่าเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) จัดเป็นสาขาย่อยซึ่งรวมอยู่ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

คำว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) แม้จะได้รับความสนใจที่จะศึกษาอย่างกว้างขวางในปัจจุบันแต่ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์และประสบความสำเร็จเท่าที่ควรและยังมีการตีความหมายในแต่ละมุมมอง เช่น ยูเนสโก (UNESCO, 2004) มีมุมมองว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมคือการใช้กิจกรรมความรู้ทางวัฒนธรรมและทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีความหมายต่อสังคมและวัฒนธรรม

Foord (2008) กล่าวว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ควรจะเป็นสาขาย่อยๆของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและจะนิยมใช้คำว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมากกว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์พร้อมทั้งระบุว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรมที่มีเป้าหมายหลักคือวัฒนธรรมที่มีความหมายต่อสังคมในด้านของการผลิตการมีส่วนร่วมการเป็นเจ้าของวัฒนธรรมรวมถึงการกระจายรายได้โดยมีสาระสำคัญคือไม่ใช่เป็นการแสวงหาผลกำไรใดๆ

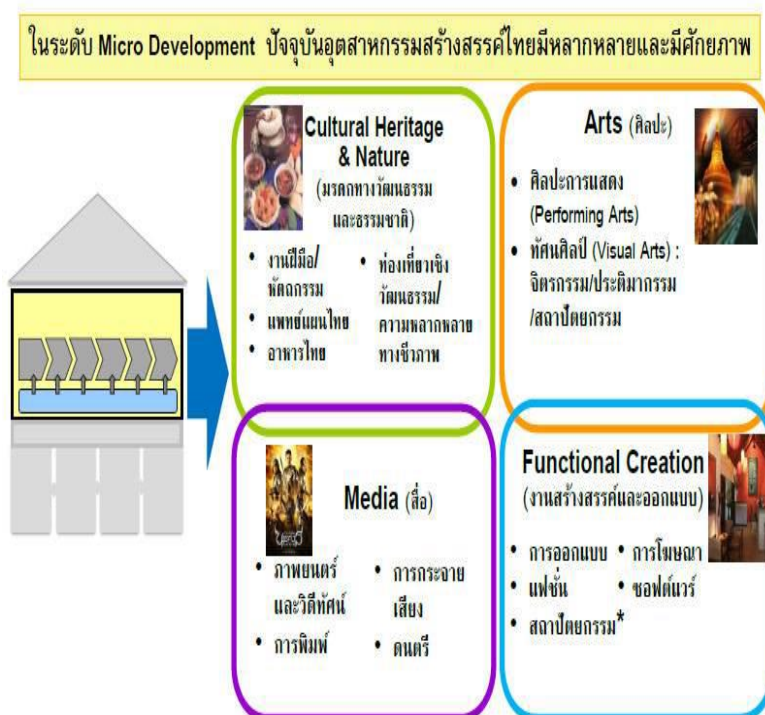
Paufilo (2011) อธิบายว่าการใช้คำว่าสร้างสรรค์แทนที่วัฒนธรรมโดยเมื่อเราใช้ในบริบทของความรู้ด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะถูกนำมาใช้เมื่อเราพูดในเรื่องของวัฒนธรรม แต่เมื่อเราพูดในด้านของเศรษฐกิจจึงได้รวมเอาวัฒนธรรมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับความรู้ด้านเศรษฐกิจ

ในขณะเดียวกันในสหราชอาณาจักรก็ยังคงมองว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ยังมีความแตกต่างกันโดย DCMS ของสหราชอาณาจักรได้มีการจัดทำข้อมูลที่เป็นกระแสไหลเวียนที่ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดยมองว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมหมายถึงกิจกรรมต่างๆที่มีการผลิตจำนวนมากและมีเรื่องของลิขสิทธิ์เข้าเกี่ยวข้องส่วนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มุ่งเน้นถึงเรื่องของการแสดงออกเชิงคุณค่าด้านต่างๆซึ่งเป็นหัวใจหลักของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

สรุปได้ว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์หมายถึงอุตสาหกรรมที่มีการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและมีเป้าหมายหลักในเรื่องของคุณค่าเป็นสำคัญ

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้สรุปถึงความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ว่าหมายถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ดังนั้นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยในระดับ Micro Development จึงมีความหลากหลายและมีศักยภาพดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย
ที่มา: อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ (2554)

จากภาพพบว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทยประกอบด้วย 4 ด้าน (อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ, 2554) ได้แก่

1. มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Cultural Heritage Nature) เช่นงานฝีมือ หัตถกรรมท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรมความหลากหลายทางชีวภาพแพทย์แผนไทยอาหารไทย เป็นต้น
2. ศิลปะ (Arts) เช่นศิลปะการแสดง (Performing Arts) ทัศนศิลป์ (Visual Arts) จิตรกรรมประติมากรรมสถาปัตยกรรม เป็นต้น
3. สื่อ (Media) เช่นภาพยนตร์และวีดิทัศน์การกระจายเสียงการพิมพ์ดนตรี เป็นต้น
4. งานสร้างสรรค์และออกแบบ (Functional Creation) เช่นการออกแบบแฟชั่น สถาปัตยกรรมการโฆษณาซอฟต์แวร์

สรุปได้ว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในการพัฒนาระดับย่อยของไทยนั้นมีความหลากหลายและมีศักยภาพใน 4 ด้านคือมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติศิลปะต่างๆสื่อและงานสร้างสรรค์และออกแบบการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในบริบทประเทศไทยจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ความคิดสร้างสรรค์และทรัพย์สินทางปัญญา

ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคมเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจซึ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจำเป็นที่จะเอาทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นที่มีอยู่ในสังคมที่เป็นวัฒนธรรมหรือเราจะเรียกว่าทุนทางวัฒนธรรมวัฒนธรรมถือเป็นทุนสำคัญและเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งทุนทางวัฒนธรรมคือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สั่งสมสืบทอดกันมาและยังดำรงอยู่ในสิ่งที่สังคมนั้นๆ มีการตระหนักและเห็นคุณค่าเป็นที่ต้องการและสามารถนำมาใช้ประโยชน์หรือต่อยอดให้กองงยิ่งขึ้น ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือชนิดมีรูปลักษณะจับต้องได้ (Tangible) และชนิดไม่มีรูปลักษณะจับต้องไม่ได้ (Intangible) (อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ, 2554)

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์โดยการให้ผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์ที่มีอัตลักษณ์พิเศษและมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นโดยการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ จะช่วยสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าบ้าน จัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิดและคณะ, 2553: 27-30) ซึ่งคำว่า Creative Tourism ได้มีการอ้างอิงถึงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2536 โดยเพอร์ซและบัทเลอร์ในหนังสือ Tourism Research : Critiques and Challenges. (Richards, 2011) ในฐานะที่เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีศักยภาพแต่ไม่ได้มีการให้คำนิยามไว้หลังจากนั้นในปีพ.ศ.2543 คริสปินเรย์มอนและเกร์ริชาร์ดจึงได้ร่วมกันกำหนดนิยาม Creative Tourism ขึ้นเป็นครั้งแรกว่า “การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว”(Richards and Raymond, 2000) มีการให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นทางการครั้งแรก ในงานประชุมนานาชาติ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2008 ซึ่งจัดโดย UNESCO ที่เมือง Santa Fe มลรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกาว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือ การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของสถานที่ผ่านประสบการณ์ตรงและการมีส่วนร่วมกับผู้คนเจ้าของวัฒนธรรม (UNESCO Santa Fe International Conference on Creative Tourism, 2008)

Raymond and Richards (2016) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพ การสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยประสบการณ์จริงตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมาย Wurzbarger, Agesen, Pattakos & Pratt (2009: 147) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่มอบกิจกรรมในด้านการสร้างสรรค์ ทางด้านศิลปะ หัตถกรรมและการทำอาหาร พร้อมด้วยที่พักคุณภาพดี การมีปฏิสัมพันธ์กับท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ Smith (2003) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยววิถีชีวิตที่ทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอยู่อาศัย การประกอบอาชีพ อาหารการกิน ศิลปะหัตถกรรม ที่สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนและผู้คนเจ้าของพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ผ่านการพูดคุยสนทนา และกิจกรรมทดลองปฏิบัติเช่น ทดลองทำอาหาร ทำศิลปะหัตถกรรมหรือใช้ชีวิตตามอย่างผู้คนในชุมชน เช่น การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งจะทำให้เข้าใจวัฒนธรรมอันมีอัตลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้น ผ่านประสบการณ์ตรง อันเป็นเวทีการเรียนรู้แบบมีชีวิตนั่นเอง (องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว (องค์การมหาชน, 2558 : 73)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์วัฒนธรรมตลอดจนวิถีต่างๆ ในชุมชนในเชิงของการเรียนรู้และการทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชนนอกจากนั้นชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชนและชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์ตอบแทนอิงตามระบอบทุนนิยมและในรูปแบบความยั่งยืนของการพัฒนาในชุมชน (องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน, 2554, ออนไลน์)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเดินทางที่นำไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและมีการเชื่อมโยงด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในงานศิลปะมรดกหรือคุณลักษณะพิเศษของสถานที่และมีการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ยังมีชีวิตนั้นขึ้นมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว (องค์การมหาชน) (2559) มีข้อมูลแสดงว่า การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ หมายถึง การจัดให้เกิดกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการเรียนรู้การศึกษาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนตลอดจนการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน UNESCO (2016) และ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อ

การท่องเที่ยว (องค์การมหาชน) หรืออพท. หรือ DASTA (2559) มีข้อมูลแสดงถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นกระบวนการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ได้เลียนแบบใคร และเป็นต้นแบบอย่างแท้จริงและมีความเป็นของแท้ดั้งเดิมมีการจินตนาการและมีความจริงใจที่แสดงออกเป็นความคิดอย่างสร้างสรรค์มีองค์ความรู้แฝงไว้ด้วยศิลปะและกลิ่นอายของวัฒนธรรมท้องถิ่นและเกิดจากการฉลาดคิดกลายมาเป็นประดิษฐ์กรรมรวมทั้งเป็นทรัพย์สินทางปัญญา

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2553) ได้นำเสนอนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการ “การต่อยอดเพิ่มค่าหาจุดต่างโดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์” กล่าวคือ “ต่อยอด” เป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ทั้งหมดทางด้านสังคมและวัฒนธรรม “เพิ่มค่า” การเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย “หาจุดต่าง” สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

มุทริกา พุกษาพงษ์ (2554) ขยายความว่าการท่องเที่ยวสร้างสรรค์หรือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือการท่องเที่ยววิถีชีวิตที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นไม่ว่าจะในเรื่องวิถีการอยู่อาศัยการประกอบอาชีพอาหารการกินศิลปหัตถกรรมและอื่นๆ ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนและผู้คนเจ้าของพื้นที่โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ผ่านการพูดคุยสนทนาและผ่านกิจกรรมทดลองปฏิบัติต่างๆ เช่น ทดลองทำอาหารทดลองทำศิลปหัตถกรรมหรือทดลองใช้ชีวิตตามอย่างผู้คนในชุมชนหรือการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ซึ่งจะทำให้เข้าใจในวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้นๆ ผ่านประสบการณ์ตรงเรียกว่าเป็นเวทีการเรียนรู้แบบมีชีวิต

การจัดการการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ในประเทศไทยเป็นการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยองค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรืออพท. (2554 : ออนไลน์) ได้เริ่มต้นขึ้นจากการนำเสนอแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์แก่ชุมชนเกิดเป็นต้นแบบของแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อหารูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวสร้างสรรค์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวสร้างสรรค์พร้อมกับประเมินผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่ผู้มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนจะได้รับทั้งที่สามารถจับต้องได้เช่นรายได้และที่จับต้องไม่ได้เช่นความสามัคคีความหวงแหนในท้องถิ่นตลอดจนศึกษาผลเสียในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาชุมชนในประเทศไทยโดย อพท. มุ่งเน้นในการสร้างคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยว

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หรือ Creative Tourism จึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่จำเป็นต้องรักษาความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำ และสร้างกระบวนการกลุ่มในการพัฒนา การท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้งนักท่องเที่ยวก็เป็นส่วนหนึ่งในการให้ความสนใจในวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชนในมิติที่มีความลึกมากขึ้น โดยจะสามารถเข้าใจในวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้นๆ ผ่านการสัมผัสด้วยประสบการณ์ตรง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ในการท่องเที่ยวแบบมีชีวิตและนำไปสู่ความหลากหลายในการท่องเที่ยวที่นำประทับใจอีกรูปแบบหนึ่งอันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่สร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในกิจกรรมต่างๆ เช่น วิธีการอยู่อาศัย การประกอบอาชีพ อาหารการกิน ศิลปะหัตถกรรม และอื่นๆ การท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน ที่สอดคล้องประสานการเรียนรู้ การศึกษาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไว้อย่างลงตัว อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่แล้วในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่นั้นๆ นอกจากนักท่องเที่ยวยังได้รับประสบการณ์ใหม่แล้ว ยังเกิดความภาคภูมิใจ เพลิดเพลินและได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวอีกด้วย

ปัจจัยสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เหตุปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เดินทางซึ่งพบว่า มักเลือกจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวมากขึ้น จากรูปแบบของการท่องเที่ยวได้มีการเปลี่ยนแปลงไป จากยุคสมัยแรกที่มุ่งเน้น การท่องเที่ยวชายทะเล เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการแสวงหาความเพลิดเพลินเป็นหลักได้เปลี่ยนไปสู่ยุคของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านวัฒนธรรมและชื่นชมพิพิธภัณฑสถาน ท้องถิ่นที่ได้ไปเยือน และมาสู่ยุคปัจจุบันที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่นักท่องเที่ยวมักหาจุดหมายปลายทางที่ให้โอกาสในการพบปะพูดคุยกับคนในท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ซึมซับความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและมีปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ วัฒนธรรมความเป็นอยู่และผู้คนเจ้าของพื้นที่ ทำให้รู้สึกเสมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นๆได้

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ในเรื่องของ 1) การปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ 2) นิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้ โดยอาจเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น 3) มีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในลักษณะพิเศษ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) กระแสความรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมนจากนักท่องเที่ยวและมีแนวโน้มมากขึ้น แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมอย่างเป็นลำดับ และกำลังปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถ การรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน และมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนี้เอง ทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป และมีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีรูปแบบเฉพาะเจาะจงให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแนวโน้มมากขึ้น ต้องมีการนำเสนอโอกาสสำหรับสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงเข้ากับอัตลักษณ์ของสถานที่นั้นๆ มากขึ้น มิใช่เป็นเพียงการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนเพียงแค่อิ่มอร่อยแล้วจากไป การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้เจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหา และนำเสนอทรัพย์สินหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้มีความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน โดยการเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของสถานที่หรือชุมชนที่ไปเยือนโดยตรง และแม้เมื่อเดินทางกลับไปแล้วยังนำประสบการณ์และความประทับใจติดตัวกลับไปด้วย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มิได้มีเป้าหมายในการทดแทนการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ หากแต่เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ ที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่ผู้คนมีพฤติกรรมในการค้นหาความหมายต่างๆ รอบตัวและสอดคล้องกับพฤติกรรมนักเดินทางที่เริ่มเปลี่ยนไป

ประภัทร สุทธาเวช (2550) กล่าวว่า ปัจจัยที่ผลต่อการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวมี 2 ปัจจัย คือ โครงสร้างทางสังคม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. โครงสร้างทางสังคม หมายถึง โครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1.1 คุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ที่มีลักษณะดี ปัจจุบัน ผู้คนในสังคมต้องการความสุขทางใจมากขึ้นด้วยการลดความเครียดจากการทำงาน ความเครียดจากการแข่งขัน เป็นต้น มนุษย์นำการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยในการสร้างความสุขทางใจ คนในสังคมสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองและสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ระยะไกลมากขึ้น

1.2 ความตระหนักในสิ่งแวดล้อม คนในสังคมหันมาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมากกว่าการผลิตทางอุตสาหกรรม มีความห่วงใยในระบบนิเวศมากขึ้นเนื่องจากการผลิตของภาคอุตสาหกรรมส่งผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม การตระหนักถึงความสำคัญเพื่อป้องกันและรักษา

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

1.3 มาตรฐานคุณภาพ เป็นเรื่องระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว โดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นตัวกลาง นักท่องเที่ยวต้องการการบริการท่องเที่ยวและสินค้าที่ดีมีมาตรฐาน ผู้ประกอบการจึงต้องพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวและสินค้าให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หมายถึง พฤติกรรมการแสวงหา จัดซื้อ ใช้ประโยชน์ และประเมินสินค้าบริการที่คาดว่าจะสามารถสนองความต้องการด้านการท่องเที่ยว โดยความต้องการของนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงไป นักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ประเด็นดังนี้

2.1 ความเร็ว นักท่องเที่ยวต้องการใช้ระยะเวลาน้อยที่สุดในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว เช่น การไม่ต้องตื่นแต่เช้าเพื่อเดินทางไปทำกิจกรรมในพื้นที่ห่างไกล

2.2 ความง่าย นักท่องเที่ยวต้องการความง่ายต่อการปฏิบัติในสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือทางหนึ่งทางใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น รายการอาหารที่มีขั้นตอนการปรุงและบริโภคไม่ยุ่งยาก นักท่องเที่ยวไม่มีเวลารอคอย ผู้ผลิตจึงต้องตอบสนองภาวะความง่ายในการปฏิบัติดังกล่าว เช่น อาหารจานด่วน อาหารจานเดียว เป็นต้น

2.3 ความหลากหลาย นักท่องเที่ยวต้องการมีทางเลือกที่มีมากกว่าทางเดียวหรือแบบเดียว เช่น ตัวสินค้าและบริการ ในอดีตนักท่องเที่ยวจะทราบข้อมูลการท่องเที่ยวได้จากแหล่งท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่นักท่องเที่ยวต้องการทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากสื่ออื่นๆ เช่น ข้อมูลจากเอกสาร เว็บไซต์ เป็นต้น

Greenwood, Jerusha Bloyer (2006: 72) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการทำกิจกรรมที่บุคคลเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งนอกบ้าน โดยมีปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. สิ่งดึงดูดใจที่เป็นเสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยว อาจเป็นความงดงาม มีบรรยากาศน่าประทับใจ เช่น หาดทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส เกาะแก่งงดงามหรือสร้างความตื่นเต้น เช่น ประเพณีหรือเทศกาลที่จัดขึ้นอย่างตระการตา

2. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ บริการที่พักแรม ความบันเทิงต่าง ๆ ความเป็นมิตรไมตรีของเจ้าของบ้าน ความซื่อสัตย์ ไม่เอาัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวกลับไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวนั้นอีก

3. การเข้าถึงของเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงได้ง่าย สามารถเข้าถึงได้ทุกฤดูกาลระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางถึงจุดหมายปลายทางเหมาะสม มีการปรับปรุงวิธีการในการถึงด้วยเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ เช่น กระเช้าไฟฟ้า ที่ทำให้ข้อจำกัดในเรื่องอายุหรือสุขภาพของนักท่องเที่ยวหมดไป

Weaver (2000) กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการท่องเที่ยวมี 8 ประการ ประกอบด้วย 1) เพื่อฟื้นฟูสุขภาพและร่างกาย 2) เพื่อไปร่วมการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ 3) เพื่อไปดูสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม 4) เพื่อความบันเทิงใจและพักผ่อนและความสนุกสนานไปเยี่ยมญาติ 5) เพื่อเดินทางไปศาสนสถาน เช่น ของพวกคาทอลิก หรือนครเมกกะของชาวมุสลิม เป็นต้น 6) ไปศึกษาหาความรู้หรือเดินทางไปทำธุรกิจ Yoosik Yoon (2002) กล่าวว่ามูลเหตุจูงใจ 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพักผ่อนร่างกาย เช่น การไปตากอากาศชายทะเลหรือไปตามคำแนะนำของแพทย์ 2) เพื่อวัฒนธรรม เช่น การไปชมนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ เป็นต้น 3) เพื่อไปเยี่ยมครอบครัวหรือญาติ และ 4) เพื่อเป็นเกียรติภูมิและยกฐานะของตนให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่าสาเหตุต่าง ๆ เมื่อนำมารวมกับความต้องการของมนุษย์ จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลกอย่างกว้างขวาง และเพื่อให้ผู้เดินทางได้รับความสะดวก รวดเร็ว จึงได้มีการจัดระบบในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่นักท่องเที่ยวยังไม่เริ่มเดินทางหรือยังไม่มีความคิดที่จะเดินทาง ซึ่งในขั้นนี้จะมีการจัดระบบให้บริการข่าวสารเพื่อเชิญชวนให้เกิดการตัดสินใจท่องเที่ยว และลำดับต่อมาจะเป็นการจัดระบบการให้บริการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง การพักผ่อน การให้บริการนำเที่ยว การให้บริการด้านภัตตาคาร ร้านอาหาร บันเทิง สินค้าที่ระลึก รวมทั้งการคุ้มครองในด้านความปลอดภัย ซึ่งในแต่ละส่วนที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ สามารถรวมเรียกว่าเป็นบริการท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อรวมกับการจัดระบบในส่วนของการบำรุงรักษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ก็เรียกว่า เป็น อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่ประเทศต่าง ๆ กำลังแข่งขันเพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของตนอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจนั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และการกระจายรายได้ไปยังประชาชนต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

Landry (2008) กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือการทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสทำความรู้จักกับตัวเองมากขึ้น จากการได้เห็นสิ่งแปลกใหม่รอบตัว แต่การท่องเที่ยวในบางรูปแบบมิได้ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสดังกล่าวได้มากนัก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบเร่งรีบที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีเวลามากพอในการซึมซับหรือเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของสถานที่ที่ได้ไปเยือน อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หวือหวาในหลายๆ ครั้งพบว่ามีกิจกรรมธรรมดา เช่น การพินิจวิถีชีวิตประจำวัน

ของชุมชนที่ไปเยือน วิธีการเข้าครัวชั้นรถ การซื้ออาหาร การคุยกันของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ และนักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นนักท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ ยังสามารถเข้าไป ช่วยสร้างประสบการณ์ดีๆ กับผู้คนในท้องถิ่นและมีโอกาสที่จะทดแทนสิ่งดีๆ ให้กับถิ่นที่ไปเยือนได้ ซึ่งสิ่งท้าทายสำหรับผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การสร้างมูลค่าและคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น และสามารถทำให้ผู้มาเยือนตระหนักถึงมูลค่าและคุณค่านั้นๆ ว่ามีความแตกต่างจากสินค้าและบริการทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยว มักไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการในราคาแพงขึ้น หากไม่ตระหนักถึงคุณค่าของสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมักถูกโยงเข้ากับการเล่าเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น

ในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีส่วนในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยแนวทางการท่องเที่ยวแนวใหม่นี้ มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศไปพร้อมๆ กัน และจะเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการทำหน้าที่เชื่อมโยงสินค้าและบริการ โดยผู้ประกอบการสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneur) และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้าง การท่องเที่ยวของทุกประเทศล้วนมีรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปตามบริบทของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดจากธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้นแนวคิดใหม่ในอนาคตของการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ได้มุ่งเน้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา และมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยว จึงมีจุดเน้นที่สำคัญในการดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้ใช้ประโยชน์ได้ต่อไปลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นเช่น หน่วยงานและองค์การที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว

และชุมชนอย่างเป็นธรรมและโดยให้เข้าร่วมในการจัดการบริการแก่นักท่องเที่ยว อีกด้วย (McKercher, Cros and Du., 2002)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีหลักการสำคัญอยู่ 4 ประการ ดังต่อไปนี้ (Yooshik Yoon, 2002 : 22)

1. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ การท่องเที่ยวต้องทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างเพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องสามารถจัดความยากจนและเน้นการกระจายโอกาสในการใช้ทรัพยากร เพื่อลดความไม่เทียมกันในสังคม และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวสามารถรวมเอาค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในต้นทุนการผลิตด้วย เช่น การจัดการด้านการโรงแรมจะต้องรวมค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย และการลดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในบริเวณข้างเคียงด้วย

2. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องสร้างความเจริญเติบโตให้กับสังคม กล่าวคือ การท่องเที่ยวต้องสนับสนุนค่านิยมให้ประชาชนมีมาตรฐานการบริโภคทรัพยากร ที่ไม่ฟุ่มเฟือย และอยู่ในขีดความสามารถของระบบนิเวศนั้น ๆ ที่จะรองรับได้ รวมทั้งมีการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบในการที่จะนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการทางสังคม และศักยภาพที่จะอำนวยประโยชน์ได้ และต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวต้องมั่นคงยาวนาน และต้องนำไปสู่การกระจายผลประโยชน์ในสังคมอย่างเป็นธรรม

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องการท่องเที่ยวต้องสนับสนุนการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจอย่างยาวนาน และไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อวัฒนธรรมอันดีของชุมชน รวมทั้งเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีกับคนรุ่นหลังต่อไป

4. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด มีการบำรุงรักษา และมีอัตราการใช้ทรัพยากรที่อยู่ในขอบเขตของการฟื้นฟูกลับมาใหม่ได้ หากใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจนหมดสิ้นไป หรือใช้จนเสื่อมโทรมอาจทำให้คนรุ่นหลังขาดโอกาสในการใช้ประโยชน์ต่อไป นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังต้องมีการพิทักษ์และสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ เพราะสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ รวมทั้งมนุษย์มีวิวัฒนาการร่วมกันการสูญหายไปของสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตที่เหลือรอด จนอาจเป็นเหตุให้มีการสูญหายของสิ่งมีชีวิตหลายชนิดตามมา

หลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังกล่าวมุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีขอบเขตของการพัฒนาในลักษณะ ต่อไปนี้ (Weaver, 2000 : 182-184)

1. การท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้
2. มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย
4. กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ
5. ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องไม่มีหรือมีน้อยที่สุด

McIntosh and Goeldner (1990 : 173) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถนำมาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการแก้ปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจได้เนื่องจาก

1. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาได้มาก ทำให้มีรายได้หมุนเวียนในประเทศได้อย่างมากมาย ซึ่งถือเป็นการแก้ปัญหาดุลการค้าระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง

2. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ก่อให้เกิดการจ้างงานและก่อให้เกิดกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจขึ้นมากมาย เช่น การให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว การบริการขนส่ง การประกันภัย บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรมที่พัก งานดูแลบำรุงรักษา งานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะได้รับการปรับปรุงดูแลให้สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น

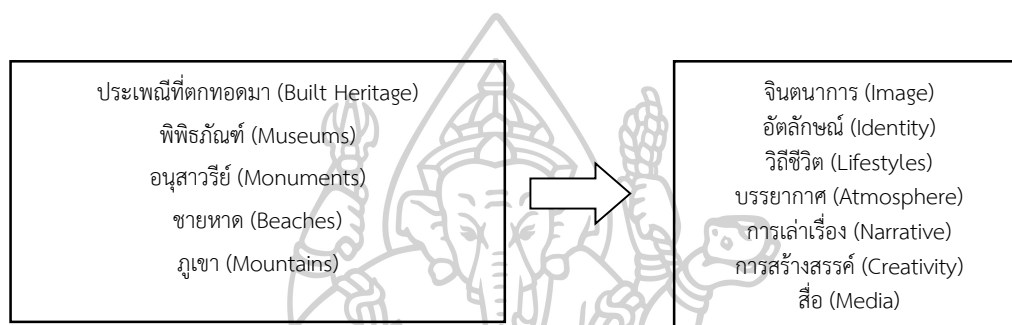
4. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องแก่คนท้องถิ่น เช่น การผลิตผลผลิตทางการเกษตร การขายอาหาร การขายของที่ระลึก การบริการที่พัก การนำเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนท้องถิ่น

5. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้นักท่องเที่ยวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเหลือเก็บไว้ใช้ได้อย่างยาวนาน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงไม่ทำลายธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติจึงยังคงความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง และชุมชนในท้องถิ่นก็ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นไว้ได้

รูปแบบและองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Richards and Palmer (2010) หนึ่งในผู้ก่อตั้งแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) นี้ ถึงแม้จะเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ในภาพรวมเป็นการปรับเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยวแบบเดิมที่นานวันเข้ายิ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพต่ำลง

เนื่องจากกลายเป็นการท่องเที่ยวมวลชนที่ใช้เวลาเดินทางไปกับการเข้าชมและถ่ายภาพตามสถานที่ที่น่าสนใจและมีความสำคัญในทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ หาดทราย อนุสรณ์สถาน มรดกทางวัฒนธรรม แต่นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตนเองไปเที่ยว หรือในอัตลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในภาพรวมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสนใจแตกต่างไปจากเดิมคือ จากวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Resources) ไปสู่ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (Intangible Cultural Resources) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2559)

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) (2017) ได้เสนอรูปแบบพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน 2 ลักษณะได้แก่ 1) ใช้การสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยว 2) ใช้การสร้างสรรค์เป็นฉากหลังของการท่องเที่ยว ซึ่งในรูปแบบแรกจะเป็นสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติอยู่แล้วในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ และกำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเพื่อทำให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีเสน่ห์เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่นการจัดกิจกรรมต่างๆของเมืองซานตาเฟ ซึ่งเป็นเมืองที่ได้รับการประกาศโดยยูเนสโกให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านศิลปะ หัตถกรรม โดยจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ การปั่นหม้อดินเผา งานศิลปะของเผ่าพูเอโบล(Pueblo) ในเขตนี้มีชื่อเสียงมาแต่เดิมหลักสูตรการทำอาหารพื้นเมือง หรือการทำเครื่องรางพื้นเมือง ที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะพื้นเมืองมีความหลากหลายของรูปแบบประสบการณ์ที่จะนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จะเข้าร่วมนับตั้งแต่การซื้อผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ในพื้นที่ไปจนถึงการเข้าชมหรือเรียนรู้ทักษะทางด้านในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมพื้นฐาน	ชนิดของประสบการณ์
การเรียนรู้	การประชุมปฏิบัติการ
การทดสอบ	ประสบการณ์ การกำหนดวาระ
การมอง	เส้นทางการเดินทาง
การซื้อ	โรงละคร มหรสพ ของที่ระลึก

นอกจากนี้ Greg Richards ยังเสนอองค์ประกอบของคุณลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะ 6 ประการได้แก่ (Richards, 2010)

1. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว (The rise of skilled consumption) ซึ่งการพัฒนาทักษะของนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ ในกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการทำศิลปะโคมไฟล้านา จังหวัดเชียงใหม่ โดยสามารถสร้างทักษะด้านการประดิษฐ์ หรือในกิจกรรมท่องเที่ยวด้านการปรุงอาหาร นักท่องเที่ยวจะได้ทักษะเพิ่มเติมจากการมีส่วนร่วมลงมือทำในกิจกรรมดังกล่าว

2. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีสินค้าหลักคือ ทักษะและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว (The experience economy) ประสบการณ์จะกลายเป็นสินค้า โดยไม่เปียดเบียนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อมาเป็นสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวต่อไป

3. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากการขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้แต่คงไว้ซึ่งประสบการณ์และทักษะ (Shift from tangible to intangible tourism resources) สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นสินค้าทดแทนที่ทรงคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว

4. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน (Shift from high culture to everyday culture) โดยที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย ชุมชนสามารถใช้วิถีชุมชนที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนำเสนอเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้ส่งผลให้วัฒนธรรมชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

5. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่นโดยที่นักท่องเที่ยวจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งเป็นวิถีประจำวันหรือวัฒนธรรมของชุมชน (More active, engaging experiences) ซึ่งสามารถแบ่งปันและสร้างประสบการณ์ใหม่ๆให้แก่ทั้งชุมชนและตัวนักท่องเที่ยวเอง

6. เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องมีความโดดเด่นแตกต่าง โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ ซึ่งพื้นที่นั้นย่อมมีความแตกต่างแต่ละชุมชนมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สามารถดึงมาเป็นเอกลักษณ์และพัฒนาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว และนำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยวและเกิดประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของวัฒนธรรมในชุมชนและชุมชนจะรักษาไว้สืบต่อไป

รายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการ สภากาการศึกษา(2553) การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชน ควรให้ความสำคัญหรือคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ด้านด้วยกันคือ

1. ความคำนึงถึงความยั่งยืน ของวิถีชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี สังคม สิ่งแวดล้อม และ เศรษฐกิจภายในชุมชน

2. การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของทั้งสมาชิกในชุมชนและนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ในทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา เอกลักษณ์/อัตลักษณ์ เฉพาะถิ่นระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่

3. ความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน เพื่อให้เกิดความผูกพันประทับใจรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น

อย่างไรก็ตามในการศึกษายังพบว่า ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่คำนึงถึงความยั่งยืน นอกจากจะต้องทำความเข้าใจบริบทของชุมชนในทุกด้านแล้ว ยังต้องสร้างความเข้าใจในรากเหง้า วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ดั้งเดิมของชุมชน อย่างลึกซึ้งอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ กนกพร ศิริโรจน์ ที่อธิบายไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องมีการปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่มีชีวิต(Living Culture) และสร้างประสบการณ์แท้ (Authentic Experience) โดยวัฒนธรรมที่มีชีวิต ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นต้องสามารถผสมผสานกับวัฒนธรรมร่วมสมัย วัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น ได้อย่างลงตัว (กนกพร ศิริโรจน์, 2557)

ภูริวัจน์ เดชอุ่ม (2556) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ด้านดังนี้คือ

1. ด้านการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืน หมายถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติทางประวัติศาสตร์ ทางวัฒนธรรม และทรัพยากรอื่น ๆ ในการท่องเที่ยวไว้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์

ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคตการวางแผนและจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา ทางสิ่งแวดล้อมและสังคม วัฒนธรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมจะยังคงได้รับการรักษาไว้ได้ รวมถึงความสามารถในการรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น จะยังคงสามารถรักษาความเป็นที่นิยมอยู่ได้และสามารถทำการตลาดต่อไปได้ และผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวจะต้องกระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคม

2. การเรียนรู้และมีส่วนร่วมในศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ เฉพาะถิ่นระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ที่หมายถึงการที่นักท่องเที่ยวและเจ้าบ้าน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น

3. ความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน หมายถึง การที่เจ้าบ้านมีอัธยาศัยและความเป็นมิตรไมตรี การให้คำแนะนำ การให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และถือเป็นคุณสมบัติของการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

ลักษณะของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism)

คุณลักษณะต่างๆ โดยรวมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เมื่อนำมาประมวลก็จะพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติซึ่งประกอบด้วย ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (Each engaging the other) โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม(Cross-cultural engagement/Cultural experience) ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ท่องเที่ยว (Spirit of place /deep meaning/understanding of the specific cultural of the place) โดยนักท่องเที่ยวและเจ้าของชุมชนได้รับประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands-on experience) และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน / ส่งผ่าน-ส่งต่อประสบการณ์ ระหว่างผู้เข้าร่วมและชุมชนเจ้าของพื้นที่ (Exchange information/transformation and transformative experiences) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More participate than observe) นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Co-creating tourism experience) ความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์, ประสบการณ์จริง (Authentic both process and product / genuine experience) จดจำประทับใจ, เข้าใจ (Memorable / I hear and I forget, I see and I remember, I do and I understand.) การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง (Trailer-made approach)

เกณฑ์คุณสมบัติของการจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

โดยเกณฑ์คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย จากเกณฑ์ขององค์การบริหารพื้นที่พิเศษ อพท. จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติสองประการ คือทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงกระบวนการ ดังนี้

คุณสมบัติในเชิงพื้นที่

1. ความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติ
2. มีความตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนโดยเจ้าของวัฒนธรรม

คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ

1. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
2. มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม
3. มีกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว
4. ไม่ทำลายคุณค่าของชุมชนและนำไปสู่สมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งคุณสมบัติในสองลักษณะดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานหลักของการศึกษา “โครงการต้นแบบท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (สุดแดน และคณะ, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายความหมายของผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมจีน ในการอธิบายเกณฑ์คัดเลือกเมืองวัฒนธรรมของประเทศจีนว่า ต้องมีวัฒนธรรมที่มีชีวิตและมีความหลากหลาย มีกิจกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม สามารถสัมผัส และเข้าถึงได้ ในขณะที่เดียวกันก็มีการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมพร้อมทั้งเปิดกว้างในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวัฒนธรรมโลก (กนกพร ศิริโรจน์, 2557)

สำหรับหลักเกณฑ์กระบวนการและประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. หรือ DASTA (2555 : ออนไลน์) ได้อธิบายตามที่ยูเนสโกกำหนดไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ได้เลียนแบบใครและเป็นต้นแบบอย่างแท้จริง (Originality) และมีความเป็นของแท้ดั้งเดิม (Authenticity)
2. มีการจินตนาการ (Imagination) และมีความจรรโลงใจ (Inspiration) ที่แสดงออกเป็นความคิดอย่างสร้างสรรค์
3. มีองค์ความรู้ (Knowledge) แฝงไว้ด้วยศิลปะ (Arts) และกลิ่นอายของวัฒนธรรมท้องถิ่น

4. เกิดจากการฉลาดคิด (Ingenuity) กลายมาเป็นประดิษฐ์กรรม (Inventiveness)

5. เป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual assets)

กระบวนการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม (Active participation) และเรียนรู้ประสบการณ์ (Learning experience) ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interaction)

2. นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์กับชุมชนในท้องถิ่นในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้ประสบการณ์ช่วยเพิ่มความชำนาญให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

ประเภทการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อันเกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์โบราณคดีวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อสภาพสังคมแบ่งเป็นกลุ่มย่อยดังนี้

1.1 กลุ่มแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม (Traditional Cultural Expression) เช่น ศิลปะงานฝีมือเทศกาลงานประเพณีต่างๆ

1.2 กลุ่มที่ตั้งทางวัฒนธรรม (Cultural sites) เช่น โบราณสถานพิพิธภัณฑสถาน

2. ประเภทศิลปะ (Arts) เป็นกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปวัฒนธรรมแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ

2.1 งานศิลปะ (Visual arts) เช่น การวาดภาพรูปปั้นและวัตถุโบราณ เป็นต้น

2.2 ศิลปะการแสดง (Performing arts) เช่น การแสดงดนตรีพื้นบ้านการแสดงนาฏศิลป์การแสดงละคร เป็นต้น

3. ประเภทวิถีชีวิต (Lifestyles) เป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตหรือการทำมาหากินของคนในชุมชนท้องถิ่นหรือชาวพื้นเมืองแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยดังนี้

3.1 วิถีชีวิตของสังคมเมืองเช่น ย่านการค้าโบราณย่านสำเพ็งย่านเยาวราชย่านบางลำพู ย่านเมืองเก่า ย่านเมืองเก่าแปดริ้วย่านถนนนางงามสงขลา เป็นต้น

3.2 วิถีชีวิตสังคมชนบทเช่น หมู่บ้านช้างตากกลางอ.ท่าตูมจ.สุรินทร์ตลาดน้ำดำเนินสะดวกการเลี้ยงนกเขาอำเภอจะนะจังหวัดสงขลาการทำนาการทำเครื่องปั้นดินเผา

4. ประเภทสื่อ (Media) เป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับกลุ่มคนกลุ่มใหญ่หรือสื่อสารกับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยดังนี้

4.1 งานสื่อสิ่งพิมพ์ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Publishing and Printed Media) เช่น คู่มือท่องเที่ยววิทยุวิทยุสารการท่องเที่ยวหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีส่วนสร้างความน่าสนใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจและสามารถสื่อในสิ่งที่มีคุณค่าให้เกิดความน่าสนใจ เป็นต้น

4.2 งานโสตทัศน (Audiovisual) สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์วิทยุหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจถึงการเป็นมาของต้นแบบ (Originality) ความเป็นของแท้ดั้งเดิม (Authenticity) ของแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่นั้นๆ เป็นต้น

5. ประเภทการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Functional creation) เป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการแตกต่างกันแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อยดังนี้

5.1 กลุ่มการออกแบบ (Design) เช่น การออกแบบห้องพักในโรงแรมรีสอร์ท การออกแบบสินค้าของที่ระลึกให้มีอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นหรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

5.2 กลุ่มสื่อสมัยใหม่ (New media) เช่น ดิจิทัลซอฟต์แวร์ เกมส์ต่างๆ

5.3 กลุ่มบริการทางความคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism Services) เช่นการบริการทางสถาปัตยกรรมโฆษณานันทนาการและบริการแนวคิดเชิงสร้างสรรค์อื่นๆ ในการส่งเสริมเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยูเนสโก (UNESCO) มีการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งในการประชุมนานาชาติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีสาระสำคัญ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554 : ออนไลน์) ดังนี้

5.3.1 พัฒนาและสร้างประชากรที่มีความคิดสร้างสรรค์และผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่เพิ่มขึ้น

5.3.2 สร้างงานใหม่ๆในภาคการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เช่นมัคคุเทศก์งานด้านขนส่งช่างฝีมือของท้องถิ่นพนักงานต้อนรับ

5.3.3 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

5.3.4 เสริมความแข็งแกร่งแก่นโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการรับผิดชอบของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยภาครัฐต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยผ่านการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการฝึกอบรมส่วนภาคเอกชนรับผิดชอบในการสนับสนุนตนเองให้ข้อมูลในเรื่องที่คลุมเครือและสร้างเครือข่ายของตนเองในประเด็นปัญหาที่มีร่วมกัน

5.3.5 มุ่งเป้าหมายที่คุณภาพไม่เพิ่มอุปสงค์โดยการลดราคา

5.3.6 หน่วยงานภาครัฐสามารถประสานงานกับหน่วยงานที่มีอยู่ในเมืองและสร้างประโยชน์ร่วมกันผ่านความคิดริเริ่มของภาครัฐและภาคเอกชนส่งเสริมคุณภาพและความเป็นเลิศ

5.3.7 ใช้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อดึงดูดผู้คนที่สนใจในการปรับปรุงเมือง

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแนวใหม่ ทำให้เกิดการรักษาความสมดุลของเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำและสร้างกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้งนักท่องเที่ยวก็เป็นส่วนหนึ่งในการให้ความสนใจในวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชนในมิติที่มีความลึกมากขึ้น โดยจะสามารถเข้าใจในวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้น ผ่านการสัมผัสด้วยประสบการณ์ตรง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ในการท่องเที่ยวแบบมีชีวิต และนำไปสู่ความหลากหลายในการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจจะทำให้นักท่องเที่ยว และเจ้าของบ้านเกิดความผูกพันระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมมากขึ้น นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์จริง ทำให้มีความจดจำประทับใจ เข้าใจและการท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง อีกรูปแบบหนึ่ง เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ก็สามารถนำมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ในด้านคุณค่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของคน จากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อชมเอกลักษณ์ ความงดงามทางวัฒนธรรม ทั้งนี้จะต้องเคารพในวัฒนธรรม ของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ความเข้าใจ และความซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ต้อง คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อบุคคลและวัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นให้น้อยที่สุด ชุมชนท้องถิ่นผู้เป็น เจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการ สร้างรายได้และการจ้างงาน อันนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) อีกทั้งยังหมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทาง ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย งานประเพณี วิถีชีวิต

ความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นวิธีการศึกษา ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คน หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นการ ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและ ย้อนกลับมามองตนเอง อย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีความ เกี่ยวโยง พึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540) การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมและ การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กันซึ่งการรักษา มรดกวัฒนธรรมเป็น ประโยชน์ด้านองค์ความรู้และการให้คุณค่าแก่สังคม สร้างความคุ้นเคยกับชุมชนท้องถิ่นที่มีความแตกต่าง ในประเทศอื่นๆ เพื่อทราบและสามารถทำความเข้าใจ วัฒนธรรมของท้องถิ่นในประเทศนั้น ๆ การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ก่อให้เกิดการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อกันระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น (Goeldner & Ritchie, 2006) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ยังเป็นการเคลื่อนไหว ของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทาง วัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การ เดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทาง เพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่ สืบทอดกันมา ของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา (World Tourism Organization in Richards, 1995).

ความหมายของทรัพยากรวัฒนธรรม

ความหมายของทรัพยากรทางวัฒนธรรมของ ชันญ วังษ์วิภาค, 2547 (อ้างถึงใน กนกวรรณ ชูชาญ, 2552) มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันตามความหมายที่แตกต่าง เช่น สมบัติทาง วัฒนธรรม ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม และอธิบายความหมายของทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resource) ว่าเป็น ผลผลิตทางวัฒนธรรม ทั้งในอดีต และ ปัจจุบัน ที่มีค่าสามารถสื่อถึงวัฒนธรรม ต่างๆ ได้ รวมถึงแหล่งโบราณคดี ประเพณี ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณสถาน เสื้อผ้า เอกสาร ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Richards, 1995 ที่ใช้ในการอธิบายการจัดการ มรดกทางวัฒนธรรมประกอบด้วยแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสิ่งดึงดูดใจของการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่คือ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม คือ แหล่งโบราณคดี พิพิธภัณฑ ์ หัตถกรรม ประติมากรรม ประเพณี และเทศกาล ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพ ภาษา และวรรณกรรม ประเพณีความเชื่อที่ เกี่ยวข้องกับศาสนา วัฒนธรรมเก่าแก่โบราณ วัฒนธรรมพื้นบ้าน (Richards, 1995)

มรดกทางวัฒนธรรม

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization) (n.d.) หรือ องค์การ UNESCO ได้ให้คำจำกัดความของคำว่ามรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage) ไว้ในการประชุมสามัญ ที่จัดขึ้น ณ กรุงปารีส ในปีค.ศ. 1972 หรือตรงกับ พ.ศ. 2515 ว่าเป็น 1) อนุสรณ์สถาน (monuments) อันรวมไปถึงผลงานทางสถาปัตยกรรมผลงานประติมากรรม หรือจิตรกรรมส่วนประกอบ หรือโครงสร้างของโบราณคดีธรรมชาติจารึก ถ้ำที่อยู่อาศัย และร่องรอย ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากล ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ 2) กลุ่มอาคาร (groups of buildings) อันรวมไปถึงกลุ่มของอาคารไม่ว่าจะแยกจากกัน หรือเชื่อมต่อกันโดยลักษณะทางสถาปัตยกรรม หรือโดยความสอดคล้องกลมกลืน หรือโดยสภาพทางภูมิทัศน์ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากล ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ 3) แหล่งอันรวมไปถึงผลงานที่เกิดจากมนุษย์ (sites) หรือผลที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติ และบริเวณอันรวมถึงแหล่งโบราณคดีซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากล ทางด้านประวัติศาสตร์สุนทรียศาสตร์ชาติพันธุ์วิทยา หรือมานุษยวิทยา

มาตรฐานในการดูแลแหล่งวัฒนธรรม

ทั้งนี้ องค์การ (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization) (n.d.) UNESCO ได้จัดตั้งคณะกรรมการมรดกโลก (The World Heritage Committee) ในปีพ.ศ. 2519 เพื่อทำหน้าที่สร้างความร่วมมือในหมู่ประเทศภาคีสมาชิกในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการดูแลแหล่งวัฒนธรรมที่มีความสำคัญมวลมนุษยชาติให้คงอยู่พร้อมกันนี้ได้ตั้งกองทุนมรดกโลกขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการอนุรักษ์แหล่งวัฒนธรรมและธรรมชาติที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกแล้ว (ปริญญ์ อภิวงศ์วาร, 2548) ได้แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ ดังนี้ 1) Purposeful Cultural Tourist หมายถึง กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประจำ และพยายามแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น 2) Sightseeing Cultural Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประจำ แต่ ไม่ได้พยายามแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ลึกซึ้งกว่าเดิม 3) Serendipitous Cultural Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ตั้งใจจะท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ก็ได้ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง 4) Casual Cultural Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นเป้าหมายลำดับท้ายๆ และได้ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้างเล็กน้อย 5) Incidental Cultural Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ตั้งใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ก็ได้ มีโอกาสเยี่ยม ชมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้าง ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านวัฒนธรรม

เหล่านี้ มักจะแสวงหารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความชอบแตกต่างกันไปตามความสนใจในกลุ่มของตน ซึ่งสามารถแบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ดังนี้ 1) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวศิลปะ (Arts Tourist) โรงละคร การแสดงคอนเสิร์ต เทศกาล งานประเพณี 2) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourist) การถ่ายภาพ วาดภาพ เครื่องปั้น ทาอาหาร หัตถกรรม “วัฒนธรรมไทย” คือสินค้าชิ้นเอกของ “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” CREATIVE TOURISM 3) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยววัฒนธรรมเมือง (Urban Cultural Tourist) แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งอุตสาหกรรม 4) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยววัฒนธรรมชนบท (Rural Cultural Tourist) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชน ฟาร์ม พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ ภูมิทัศน์ 5) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยววัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น (Indigenous Cultural Tourist) ทะเลทราย เดินป่า ศูนย์วัฒนธรรม ศิลปะและ หัตถกรรม 6) รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สถานที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยววัฒนธรรมทันสมัย (Popular Cultural Tourist) สวนสนุก ห้างสรรพสินค้า การแสดงคอนเสิร์ต งานแข่งขันกีฬา 7) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัฒนธรรมสามารถสร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มีความพิเศษ ตรงที่นักท่องเที่ยวจะเน้นที่การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคม และมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคมโดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งนอกเหนือจากสถานที่แล้ว เทศกาลและงานฉลองรวมไปถึงสินค้าพื้นเมืองในพื้นที่ต่างๆ จัดได้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเชิงวัฒนธรรมเช่นเดียวกันดังนั้น จะเห็นได้ว่าการอนุรักษ์และการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นความภาคภูมิใจในของของชุมชนท้องถิ่นแล้ว ยังมีคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา และมานุษยวิทยา อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และประเทศผ่านการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามก็เป็นที่น่ากังวลว่าผลจาก

การท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น จะนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยว และการสูญเสียมูลค่าทางวัฒนธรรม จึงต้องมีการวางแผน หรือวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม โดยเน้นการจัดการเพื่อรักษาสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม

ความหมายและลักษณะของทุนทางวัฒนธรรม

ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ผู้นำหลักในด้านของแนวคิดทุนวัฒนธรรมที่นักวิจัยด้าน สังคม วัฒนธรรม มักจะกล่าวอ้างถึงอยู่เสมอ ได้ขยายประเภท ของ ทุน จาก ทุนทางเศรษฐกิจ ออกไปเป็น ทุนทางศาสนา/ทุนทางวัฒนธรรม โดยนิยามคำว่า ทุน หมายถึง สิ่งใดจะมีสถานะ กลายเป็นทุนได้ก็เมื่อสิ่งนั้นได้ทำหน้าที่ ในฐานะ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางสังคม (function as a social relation of power) จึงเป็นที่มาของแนวคิดเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งครอบคลุมหลายสิ่ง หลายอย่างนับตั้งแต่ความสามารถในการใช้ภาษา ความสำนึกเรื่องวัฒนธรรม ความชื่นชอบเชิงสุนทรีย์ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานทางการศึกษา ฯลฯ (แก้วตา จันทรานุสรณ์และ กิรติพร จุฑะวิริยะ, 2555) นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาได้อธิบาย ความหมายทุนทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมจากแนวคิดของบูร์ดิเยอ ว่าวัฒนธรรมอาจถูกมองในฐานะเป็นทุนชนิดหนึ่งที่สามารถสะสมและนำไปลงทุนได้เหมือนดังเช่นทุนทางเศรษฐกิจ หรือสามารถนำไปแปรรูปเป็นทุนทางเศรษฐกิจได้ ทุนทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการรับรู้รสนิยมทางศิลปวัฒนธรรมรวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตด้วยการมองทุนทางวัฒนธรรมว่าเป็นการสะสมทุนชนิดหนึ่งนำไปสู่การรับรู้ของอำนาจที่มีอิทธิพลในสังคม

ในขณะที่ Storey (1999) นักวิชาการด้านวัฒนธรรมศึกษา เห็นว่าทุนทางวัฒนธรรมเป็นการสะสมของความรู้ ความคุ้นเคย และความรู้สึกของแต่ละบุคคลในเรื่องภูมิหลังครอบครัว การลงทุนทางด้านการศึกษา และสถานสภาพทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตที่แตกต่างกันทุนทางวัฒนธรรมที่แต่ละบุคคลสะสมมาจะมีอิทธิพลต่อพื้นฐานการรับรู้วัฒนธรรมที่ครอบงำหรืออำนาจที่มีอิทธิพลในสังคม

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคนอื่นๆ (2547) กล่าวถึงความหมายของทุนทางวัฒนธรรมว่า ทุนทางวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับคุณค่า ความรู้คู่ภูมิปัญญาและงานสร้างสรรค์อันเกิดจากการค้นคว้า และค้นพบโดยผู้ทรงความรู้ในท้องถิ่น รวมทั้งค่านิยม และความเชื่อที่ผูกพันสังคม

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ (2540) ทุณวัฒนธรรม หมายถึง ทุณที่ใช้ไปและทำให้เกิดสินค้าและบริการโดยจะมีนัยยะของวัฒนธรรมในระดับความเข้มข้นที่ต่างกัน และสินค้าใดที่มีทุณวัฒนธรรมแฝงอยู่ สินค้าันั้นๆ คือ สินค้าวัฒนธรรม (cultural products)

Throsby (2001) ได้นิยามทุณวัฒนธรรมว่า หมายถึง สินทรัพย์ที่มีการฝังตัว (embodies) สะสม (stores) และให้ (provides) คุณค่าทางวัฒนธรรมนอกเหนือจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินทรัพย์นั้น นอกจากนี้ ทุณทางวัฒนธรรมยังหมายถึง รูปแบบของทุณอีกรูปแบบหนึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า ความรู้ ภูมิปัญญาและงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากการค้นพบโดยผู้ทรงความรู้ในท้องถิ่น (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคนอื่นๆ, 2547) ในขณะที่แนวคิดทุณทางวัฒนธรรมของอมรา พงศาพิชญ์ (2549) มองว่าทุณทางวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของทุณทางสังคม สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้างยอมรับวัฒนธรรมและสิ่งใหม่จากภายนอกและสามารถนำทั้งสิ่งใหม่มาผสมผสานกับสิ่งเก่าที่มีอยู่แล้วปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตไทยได้ตลอดเวลาทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นในการศึกษาทุณวัฒนธรรมเป็นการศึกษาที่มีความละเอียดอ่อน การมองวัฒนธรรมเป็นทุณทางสังคมซึ่งไม่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ ทั้งนี้เพราะทุณทางวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตที่จะต้องศึกษาครอบคลุมทั้งบริบททางสังคมและเงื่อนไขวิถีชีวิตซึ่งทุณวัฒนธรรมทั้ง 2 ประเภทนี้มีความสัมพันธ์กันเนื่องจากสิ่งที่สัมผัสได้มักมีความหมายหรือคุณค่าอยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ทุณวัฒนธรรมใน 2 รูปแบบนี้สามารถปรากฏได้ในทุกช่วงของเวลาในฐานะทุณคงคลัง (capital stock) ซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์และคุณค่าทางวัฒนธรรม (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2540)

กล่าวโดยสรุป ทุณทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีมูลค่าที่สั่งสมมาในอดีต และถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่น ทั้งเป็นสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยนำเอาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเหล่านั้นมาแปลงเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีมูลค่าที่ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อวิถีชีวิตและสังคมในที่สุด

รูปแบบของทุณทางวัฒนธรรม

บูร์ดิเยอ ได้จำแนกทุณวัฒนธรรมออกเป็น 3 รูปแบบ (Bourdieu P., 1986) ได้แก่

1. ทุณวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของวัตถุ (objectified form) คือทุณทางวัฒนธรรมที่แสดงออกให้เห็นใน รูปของวัตถุ สื่อมวลชน หรือสิ่งของ เช่น รูปภาพ งานเขียน หนังสือ พจนานุกรม อนุสาวรีย์ เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ วัตถุเหล่านี้เป็นรูปแบบหนึ่งในการแบ่งปันความหมายทางวัฒนธรรมที่ถูกกำหนดโดย ผู้ผลิตวัฒนธรรมหรือแนวคิดของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม

2. ทุณวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของสถาบัน (institutionalized form) คือ การกล่าวถึงคุณสมบัติเบื้องต้น ของทุณทางวัฒนธรรมในลักษณะการรับประกันโดยแสดงออกในรูปของประกาศนียบัตร หนังสือ รับรอง ซึ่งปรากฏชัดอยู่ในสถาบัน เช่น คุณภาพ ชื่อเสียงของ

สถาบันการศึกษา หรือสถาบันประเมินผลต่างๆ ทูทาง วัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนรูปได้ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะ กล่าวคืออาจเปลี่ยนรูปเป็นทุนทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเดือน หรือคุณสมบัติทางการศึกษา ทุนแบบนี้ได้สร้างความแตกต่างระหว่าง ความรู้ที่เป็นทางการที่ได้รับการรับรอง ความสามารถกับความรู้ทางวัฒนธรรมแบบธรรมดา ทุนนี้ยังทำให้เกิดการ หมุนเวียนระหว่างทุนทางวัฒนธรรมกับทุนทางเศรษฐกิจ โดย “การรับประกันทุนทางการศึกษา” ด้วย “มูลค่าของเงิน” เพราะผลผลิตของการแลกเปลี่ยนทุนทางเศรษฐกิจไปเป็นทุนทางวัฒนธรรมได้สร้างมูลค่าของทุนทางวัฒนธรรมให้กับผู้ที่มีคุณสมบัติในทางการศึกษา ผลกำไรในรูปวัตถุและสัญลักษณ์ที่ คุณสมบัติทางการศึกษารับรองขึ้นอยู่กับการลงทุนในแง่เวลา และความพยายาม

3. ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของสมรรถนะด้านวัฒนธรรมของปัจเจกบุคคล (embodied form) ได้แก่ ความสามารถ/ความรู้ที่จะพูดเรื่องศิลปะ การมีบุคลิกที่สง่างาม สามารถวางท่าทางได้อย่างงดงาม การแสดงออกทางร่างกายและจิตใจ เป็นทุนที่อยู่ในระดับอุปนิสัย ส่วนใหญ่จะปรากฏในชีวิต ทางวัฒนธรรม และต้องใช้ระยะเวลาก่อตัวให้เป็นรูปเป็นร่างผ่านทางกระบวนการขัดเกลาทางแนวคิด เกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม สังคมจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดทัศนคติ และค่านิยมอันจะมีผลต่อ การทำความเข้าใจ หรือการรับรู้ของรสนิยมต่าง ๆ เช่น การใช้ชีวิตและศิลปะ การเปลี่ยนรูปทุน วัฒนธรรมที่อยู่ในตัวตนต้องอาศัยระยะเวลา สังคม ชนชั้นทางสังคม และสามารถเชื่อมโยงไปยังทุน ทางเศรษฐกิจได้ การสะสมทุนในระดับนี้สังคมในแต่ละบุคคลมาตั้งแต่เยาว์วัย ผ่านการหล่อหลอม (Pedagogy Action) โดยผู้ปกครองพี่น้อง สมาชิกในครอบครัวจะใช้เวลาเพื่อให้สมาชิกใหม่ซึมซับ ความหมายของวัฒนธรรม สร้างความเด่นชัดและความแตกต่างทางวัฒนธรรมขึ้น ยิ่งในสังคมที่มีความ ซับซ้อนก็ยิ่งมีการแข่งขันลงทุนเพื่อสะสมทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวตนอย่างเข้มข้น

บูร์ดิเยอ อธิบายว่า ทุนวัฒนธรรมอาจจะปรากฏได้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 3 รูปแบบ คือ 1) เป็นสิ่งที่ฝังในตัวคนหรือจิตใจ (Embodied as state of mind/body) เช่น ความคิด ความเชื่อ 2) เป็นสิ่งที่เป็นตัวตนจับต้องได้ (Objectified) ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบของสินค้า วัฒนธรรม เช่น สิ่งประดิษฐ์ สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง ภาพวาด ฯลฯ และ 3) ความเป็นสถาบัน (Institutionalised) หมายถึง กติกาความเชื่อ การยอมรับที่หลายคนเห็นร่วมกัน อาทิ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา โดยทุนวัฒนธรรมในรูปแบบที่ฝังในตัวคน หรือจิตใจ เป็นรูปแบบที่สำคัญที่สุด

David Thorsby (Thorsby D., 1999) ได้แบ่งแยกทุนทั้งหมดออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ทุน สิ่งของ เป็นทุนที่จับต้องได้ และให้ผลผลิตออกมาในรูปแบบทางเศรษฐกิจ 2) ทุนมนุษย์ เป็นทุนที่เกิดจาก ทักษะหรือประสบการณ์ของมนุษย์ที่ทำให้เกิดผลเช่นเดียวกับทุนสิ่งของ คือให้ผลทาง

เศรษฐกิจ 3) ทูทางธรรมชาติ เป็นทุนที่นำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ และ 4) ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งใดจะเรียกว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมได้นั้น ก็แล้วแต่การตีความหมายและการให้คุณค่าความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ซึ่งคำว่าวัฒนธรรม อาจจำแนกได้เป็น กลุ่มของความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณี ที่สืบทอดกันมาร่วมกันในกลุ่ม หรือระหว่างกลุ่ม หรือกิจกรรม/สินค้า ที่มาจากภูมิปัญญาวัฒนธรรมและความเป็นศิลปะ จากส่วนหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งตรงข้ามกับสินค้าที่เราให้ราคาเป็นเงินตามมูลค่าของสิ่งนั้นๆ (Throsby, D.1999)

Thorsby (2001) แบ่งทุนวัฒนธรรมเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ทุนวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ (Tangible Culture) เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัตถุ ผลงานทางศิลปะ ภาพเขียน รูปปั้นทุนวัฒนธรรมที่สัมผัสได้นี้ไม่ได้ถูกจำกัดในรูปแบบเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังขยายขอบเขตไปถึงทุนกายภาพ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร สิ่งประดิษฐ์ ทุนวัฒนธรรมรูปแบบนี้สามารถสึกหรอ ผู้พังได้ ถ้าไม่ได้รับการดูแลรักษา และสามารถวัดมูลค่าในรูปของเงินได้ไม่ว่าจะเป็นตัววัตถุเอง หรือการบริการที่ใช้วัตถุนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการ

2. ทุนวัฒนธรรมที่สัมผัสไม่ได้ (Intangible Culture) เป็นทุนที่อยู่ในรูปของ ทรัพย์สินทางปัญญา หรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial Culture) ได้แก่ ความคิด การปฏิบัติ ความเชื่อและค่านิยมที่แบ่งปันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ศิลปะการแสดง เพลง งานวรรณกรรม นิทาน ตำนานพื้นบ้าน ดนตรี เป็นต้น ถึงแม้ว่าทุน วัฒนธรรมจะแบ่งเป็นทุนวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ และทุนวัฒนธรรมที่สัมผัสไม่ได้ แต่ทุนวัฒนธรรมทั้ง สองประเภทนี้ มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากสิ่งที่สัมผัสได้ มักมีความหมาย หรือคุณค่าอยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ทุน วัฒนธรรมในรูปแบบนี้สามารถปรากฏได้ในทุกช่วงของเวลา ในฐานะทุนคงคลัง (Capital Stock) ซึ่งมียุทธศาสตร์และคุณค่าทางสังคม

Thorsby (1999) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทุนวัฒนธรรมกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจไว้ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในทางเศรษฐกิจ ช่วยสร้างโอกาสให้ประชาชนมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม สร้างรายได้ส่งเสริมเศรษฐกิจให้ท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจำหน่ายของที่ระลึก

2. ส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมทางสังคม เช่น ความเชื่อว่าคนมีบุญเกิดมาร่ำรวย ควรช่วยเหลือคนจนให้ความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์

3. อาจจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมของปัจเจกและส่วนรวม เช่น เป้าหมายของการทำงานแบบพออยู่พอกินไม่สะสมความมั่งคั่งจนเกินไป ไม่ควรเสี่ยงเกินไป

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ (2539) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของทุนวัฒนธรรม ได้แก่

1. มินียทางวัฒนธรรม
2. เป็นทั้งอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ
3. มีการผูกขาดในระดับหนึ่ง
4. สร้างความเข้มแข็งด้วยการควบและครอบกิจการ
5. ลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R & D)
6. พยายามสร้างอุปสงค์ที่มีต่อสินค้าตลอดเวลา
7. บริษัทข้ามชาติมักจะร่วมทุนกับกลุ่มทุนท้องถิ่น

ความสำคัญของการนำทุนวัฒนธรรมมาพัฒนาโดยแยกออกเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดังนี้ (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคนอื่นๆ, 2547)

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถนำวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเสริมสร้างการผลิตสินค้าและบริการได้โดยใช้แนวความคิดการสร้างสรรค์คุณค่ารวมถึงการสร้างตราสัญลักษณ์สินค้าไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม เช่น งานฝีมือและของที่ระลึก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผลงานศิลปะทุกสาขา หรืออุตสาหกรรมศิลป์ สื่อสารและการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาทุนมนุษย์และพิพิธภัณฑ์สถานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านการพัฒนาสังคม สามารถนำวัฒนธรรมเรื่องระบบคุณค่า ค่านิยม ความเชื่อ จารีต ประเพณีที่ดีงาม อาทิ ระบบเครือญาติ การมีจิตสำนึกสาธารณะ การมีน้ำใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไปโน้มนำในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน ซึ่งจะทำให้สังคมมีความจริงและสงบสุข

3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถนำวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติมาใช้ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเดิมหรือมีความสมบูรณ์ได้มากขึ้น เช่น การทำฝายต้นน้ำ (Check Dam) ประเพณีสืบชะตาแม่น้ำ การเคารพผีปอบตา ฯลฯ

สรุปได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรมเป็นสินค้าในการท่องเที่ยววันนั้น ไม่ได้มุ่งหวังที่ผลลัพธ์ในเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว หากแต่มีเป้าหมายในเชิงคุณค่าเพื่อส่งเสริมผู้เกี่ยวข้องให้เกิดการเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนเอง เกิดการเคารพต่อมรดกทางวัฒนธรรม

ของชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างความสนใจด้านการอนุรักษ์ และด้านการท่องเที่ยว เกิดการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอและสื่อความหมายทางวัฒนธรรม ซึ่งผลประโยชน์สำคัญที่ได้คือ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม และเกิดผลกระทบต่อนโยบาย เศรษฐกิจ

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism)

เนื่องจากในปัจจุบันชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เริ่มเปิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชนขึ้นโดยชุมชนมีการจัดการภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติ เชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการทำความเข้าใจเพื่อนำมาซึ่งการวิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชน

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บุคคลแรกที่ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ Eco tourism คือ Ceballos-Lascurain, 1990 หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ เพื่อชื่นชม เรียนรู้ และเพลิดเพลินกับ พืชพรรณ สัตว์ป่า ทัศนียภาพ รวมไปถึงวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว (วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ, 2547) การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์นอกจากคำว่า Eco tourism แล้ว ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกันอีกหลายคำ ได้แก่ Green tourism แปลว่า การท่องเที่ยวสีเขียว หมายถึง การท่องเที่ยวสถานที่ทางธรรมชาติโดยสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ Bio tourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงชีวภาพ ซึ่งหมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ และ Agro tourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นในด้านเกษตรกรรม เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพืชผลไร่ นา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation tourism) ที่หมายถึง รูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียว เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่รักษาคุณภาพ ทั้งการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural-based tourism) และแหล่งวัฒนธรรม (Cultural-based tourism) อันจะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาดสามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวใน

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศ (Eco-system) ซึ่งสอดคล้องกับ (Raff Buckley, 1992) ได้นิยามว่า คือการท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรม และ/หรือ สิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2540 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แห่งชาติ (Nation Ecotourism Policy) จากข้อมูลของ (ณรงค์เดช นวลมิชื้อ, 2540) โดยอาศัยหลักการที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ต้องเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประการที่สองต้องเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งเน้นในด้านการท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้นักท่องเที่ยว การพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์ให้แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลักและเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวแบบคณะใหญ่ (Mass tourism) เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของการท่องเที่ยว แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกันหรือมากกว่านักท่องเที่ยวคณะใหญ่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุม ด้านการศึกษา เข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาระบบนิเวศนี้ในชุมชน คือ ทรัพยากรธรรมชาติและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นให้ยั่งยืน (สมชัย เบญจชัย, 2549) มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์ที่เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นการให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่า การให้ความพึงพอใจอย่าง

ไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์การท่องเที่ยวยุโรป (WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่าลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น "ได้รับการคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งมวลด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็นความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต "เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงได้รับความนิยมและแพร่หลายค่อนข้างมากในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าหมายถึง "การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรม ก่อให้เกิดประโยชน์ระยะยาวต่อทรัพยากรชุมชนในท้องถิ่นและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยรายได้ส่วนหนึ่งควรย้อนกลับไปสู่การอนุรักษ์จัดประสบการณ์ให้การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว โดยควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมของตนเองต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวการสร้างหรือการจัดการใดๆ ควรยอมรับข้อจำกัดที่ดำรงอยู่ของสภาพแหล่งท่องเที่ยว หากต้องมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อพัฒนาทัศนียภาพของท้องถิ่น การลงทุนทางด้านบริการท่องเที่ยวควรมุ่งเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่างๆในท้องถิ่น

2. ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งการวางแผนตัดสินใจ ดำเนินการและการควบคุม มิใช่ปล่อยให้พวกเขาเป็นเพียงเป้าหมายของการท่องเที่ยว และยอมให้บุคคลภายนอกมาคิดและตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว เพราะทิศทางจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. ควรมีการจัดทำธุรกิจที่ถูกต้อง เหมาะสม มีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เรื่องระบบนิเวศและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริงมีการจัดการและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ใน

ระดับที่เหมาะสมและไม่เกินขีดความสามารถที่ชุมชนในท้องถิ่นและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้

หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กองอนุรักษ์ ททท. ร่วมกับสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัยกำหนดขึ้น ใช้ส่งเสริมในพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นไปได้ในการรองรับของพื้นที่ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ธรรมชาติบรรลุเจตนารมณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเหมาะสมกับประเทศไทย มีดังนี้ 1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ 2) มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีแคนาดอร์ บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม 3) มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบและวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 1 กิโลเมตรเป็นต้นไป อย่างน้อย 1 เส้นทาง 4) มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 5) มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 6) มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวันในแต่ละเส้นทางและในสถานที่ท่องเที่ยว 7) มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม สามารถอธิบายเรื่องราวในท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้านได้ 8) มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรบริหารท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) 9) มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน เช่น การจัดการขยะการจัดการน้ำเสียการจัดการมลพิษต่างๆ 10) มีแผนพัฒนาบุคลากรและบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล 11) หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)

ความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ คำว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเองนั้นเป็นเพียงเสี้ยวหนึ่งในส่วนใหญ่มากของการท่องเที่ยว ในขณะที่หลักการเพื่อความยั่งยืนควรนำไปใช้กับทุกรูปแบบของกิจกรรม การดำเนินกิจการ สถานประกอบการ ตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรวมถึงรูปแบบที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาและรูปแบบที่เสนอให้เป็นตัวเลือกด้วย สำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากแนวคิดของ Ralf Buckley ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ มหาวิทยาลัยกรีฟ ออสเตรเลีย อ้างถึงใน (กนกวรรณ ชูชาญ, 2552) ให้แนวคิดการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการดูแลอย่างยั่งยืนด้วยการบริหารจัดการที่เหมาะสม 2) การจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ในการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 4) เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ 5) ให้ความสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย 4 ประการ ดังนี้ (สินธุ์ สโรบล, 2546)

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศ (Eco-system) อาจมีบางแห่งที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งเที่ยวนั้นๆ ไว้ (Nature-based tourism) โดยเฉพาะแม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural tourism) จึงไม่ใช่งานท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวด้วย อาจเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ธรรมชาตินั้นอาจรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่ด้วย

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งมีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsibly travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องกับผู้เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จึงเป็นการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีบทบาทในส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาค คอยติดตามตรวจสอบ รวมถึงร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อต้องตั้งอยู่บนแนวคิดที่เน้นความสำคัญของการผสมผสานจุดมุ่งหมายของการอนุรักษ์ ธรรมชาติแวดล้อมเข้ากับการปรับตัวของชุมชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับมิติของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ควรมีสูตรสำเร็จรูปแบบที่ตายตัวหรือเป็นนโยบายที่มีมาตรฐานแนวเดียวและใช้กับทุกแห่งในทางตรงกันข้าม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเป็นส่วนหนึ่งของทางเลือกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในหลายมิติ เช่น เศรษฐกิจของชุมชน การจัดการทรัพยากรของชุมชน ทางเลือกในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการสร้างเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริงในชุมชนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่ได้รวมการท่องเที่ยวในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็น การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ด้วยกัน ซึ่งในปัจจุบันได้รับความสนใจเป็นอย่างมากและยอมรับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ ได้เปิดโอกาสให้ผู้คนต่างวัฒนธรรม ต่างถิ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดกับความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้คนในชุมชน โดยผ่านประสบการณ์ตรงในกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ทำร่วมกัน ด้วยกระบวนการดังกล่าวนี้ นอกจากจะ ช่วยพัฒนาศักยภาพของชุมชนและผู้มาเยือนแล้ว ยังมีส่วนทำให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้ เข้าใจ บริบทของชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง นอกเหนือจากนั้นยังเป็นโอกาสให้นักผู้มาเยือน ได้เข้าใจ จิตวิญญาณของชุมชนอย่างแท้จริง ถือได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือ สำคัญในโลกร่วมสมัย ที่ช่วยให้ผู้คนตระหนักในคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและธรรมชาติของชุมชน ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างเสริมมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจให้กับชุมชน อย่างสมดุล และเป็นกลไก ขับเคลื่อนวิถีแห่งชุมชนในการธำรงรักษาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน

ในการพัฒนาชุมชนนั้นต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพของชุมชนซึ่งมีที่มาจากการทำงานของสมาชิกแต่ละชุมชนและขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆที่สามารถนำไปกำหนดศักยภาพในการพัฒนาได้ดังต่อไปนี้คือเป้าหมายความเชื่อที่สืบทอดกันมาค่านิยมมาตรฐานอุปนิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณีความคาดหวังข้อผูกพันหรือพันธกรณีแรงเสริมโอกาสความสามารถและเครื่องคำจุน (สุธีธัญญา ทองวิชิต, 2545) สำหรับการพิจารณาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งองค์ประกอบด้านพื้นที่ด้านการจัดการด้านกิจกรรมและกระบวนการและด้านการมีส่วนร่วม (จารุจันท์ กลิ่นดีปาลี, 2541 : 22)

สมประสงค์ น่วมบุญลือ (2550) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาจากแนวทางการพัฒนาแบบสร้างสรรค์ตามแผนแม่บทของโลกที่เรียกว่า Agenda 21 หรือแผนปฏิบัติการ 21 ซึ่งเป็นพันธกรณีของ 179 ประเทศซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างประชากรการบริโภคและความสามารถในการคำนวณสิ่งมีชีวิตของโลกรวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม (บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา, 2548 : 17-19) ปัจจุบันการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีความสำคัญและสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนที่ต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกันและต้องคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนทั้งทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวแหล่งวัฒนธรรมท้องถิ่นขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์เช่นในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีจะเป็นการศึกษาศักยภาพในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่ยึดถือปฏิบัติของชุมชนนั้นความพร้อมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวที่ประกอบด้วย ในด้านศักยภาพของชุมชนทางด้านเศรษฐกิจนั้นมีความเข้มแข็ง (Swarbrooke, 2005 : 89-90) โดยประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจแต่ก็จะมีปัญหาในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามมา

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเสมือนงานพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ดูเหมือนง่ายแต่ทำยาก ที่ว่ายากนั้นก็เพราะการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองกระแสบริโภคนิยมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Connell, Page and Bentley, 2009 : 970) ทำให้ชุมชนหลุดออกจากฐานการผลิตเดิมในภาคการเกษตร สู่อุตสาหกรรมบริการ กำลังซื้อที่สูงกว่าของนักท่องเที่ยวจึงสามารถกำหนด “สินค้า” และ “บริการ” ได้ตามความต้องการ ทำให้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวมักถูกครอบงำจากวัฒนธรรมภายนอกที่เข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยว เป็นดาบสองคมและ

มีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการพัฒนา(Kim & Kyungmi, 2002 : 146) อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเปิดหมู่บ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว ชุมชนควรจะต้อง “รู้ตัว” เข้าใจและตระหนักต่อการท่องเที่ยวนี้ ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการเตรียมความพร้อมชุมชน ซึ่งผู้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีกระบวนการทำงานตามที่ พงนา สวนศรี (2546 : 189-190) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้ชุมชนในการพิจารณาทั้งด้านบวกและลบของการท่องเที่ยว ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจะมีเฉพาะผู้นำหรือกลุ่มสนใจ

ขั้นที่ 2 สร้างการมีส่วนร่วม เป็นการดึงเอากลุ่มที่สนใจการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ และผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำทางธรรมชาติมาพูดคุยเรื่องผลดี-ผลเสีย อีกครั้ง เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมกันตัดสินใจเรื่องนี้ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ศึกษาชุมชนร่วมกับชาวบ้าน โดยการทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนและปัญหาของชุมชนมีดังต่อไปนี้

3.1 การสำรวจทางกายภาพ โดยทำแผนที่รอบนอก แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินทำกินหรือแผนที่รอบในหมู่บ้าน แสดงที่ตั้งของบ้านเรือน ทรัพยากรคนสร้างและทรัพยากรธรรมชาติ

3.2 ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน

3.3 ศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว

3.4 ศึกษากลุ่มต่างๆ ในชุมชน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ทั้งในด้านศักยภาพ-ข้อจำกัด โอกาสและความเสี่ยง ในขั้นตอนนี้จะทำให้ชุมชนได้มองเห็นได้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงเรื่องท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้ การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และอาจพบว่าเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เรื่องการท่องเที่ยวเลยก็เป็นได้ (Justin Curto, 2006 : 49)

ขั้นที่ 5 ร่วมกันพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน ประกอบด้วย

5.1 รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันออกไปมีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน เช่น บางชุมชนเด่นด้านการพัฒนาชุมชน บางชุมชนเด่นระบบการจัดการนิเวศที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องร่วมกันดึงเอกลักษณ์ ให้เห็นร่วมกันก่อนนำเสนอการเผยแพร่ออกไป

5.2 ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้อง ปลอดภัย ไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมมากนัก เช่น การปรับทางเดินในป่าเขา เป็นต้น

5.3 ปรับปรุงบ้านพักและความสะอาดภายในชุมชนให้เป็นมาตรฐานของชุมชนแต่ละแห่งที่ตกลงร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการของชุมชน ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

5.4 ฝึกรวมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นักสื่อความหมาย การสร้างเวทีเรียนรู้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเห็นความสามารถของชุมชน ในการรองรับการท่องเที่ยวทั้งความพร้อมจำนวนบุคลากร และขีดความสามารถในการรองรับทั้งพื้นที่ทางธรรมชาติและรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

ขั้นที่ 6 มีการจัดตั้งองค์การของชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน เพื่อกำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยว การจัดสรรผลประโยชน์ และมาตรการในการป้องกันผลกระทบกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของทุกฝ่าย (Kim and Pennington-Gary, 2003)

ขั้นที่ 7 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับรู้และช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

ขั้นที่ 8 ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้อาจมีการจัดท่องเที่ยวนำร่องเพื่อทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยการเชิญบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และมีการประเมินผล เป็นต้น

ในกระบวนการพัฒนาสิ่งที่ยากคือประชาชนในชุมชนที่เป็นชาวบ้านมักไม่มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจท่องเที่ยวมากนัก จึงต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมของชุมชนปลูกจิตสำนึกให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเพื่อให้ชุมชนได้นำเสนอตัวต่อสาธารณะ ซึ่งจะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว รวมทั้งควรมีการสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาเยี่ยมชม ดังนั้นจึงเป็นการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการบำรุงรักษาและใช้ในอัตราที่ทดแทนกันได้ทันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ใช้ต่อไปในอนาคต รวมทั้งการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร การพัฒนาต้องคำนึงถึงความเสียหายของสิ่งแวดล้อมและการป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อมด้วย (Endresen, 1999) โดยองค์การท่องเที่ยวโลก (UNWTO) (2016) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ว่าลักษณะของการนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ซึ่งบูรณาภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายค่อนข้างมาก และสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นเพื่อสนองต่อจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพด้วย

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประกอบด้วย (Mary-Frances Lynch, Peter Duinker, Lorn Sheehan and Janet Chute, 2010: 542)

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว
2. ต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชน คำนี้ถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้แจงภายใต้ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นำไปสร้างกรอบแนวปฏิบัติได้แก่ (Yim King Penny Wan, Xiangping Li, 2014) มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อน แล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณูปโภคที่รองรับเป็นสำคัญมุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทุกด้าน ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อให้เข้าใจและห่วงใยในสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วยมุ่งกระจายรายได้และนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในระยะยาวและจ้างงานในท้องถิ่นด้วยการส่งเสริมให้ได้รับผลตอบแทนสูง พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น มุ่งรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวและใช้การทำงานร่วมกันระหว่างภาคธุรกิจท่องเที่ยว องค์การท้องถิ่นองค์การด้านสิ่งแวดล้อมและรัฐบาล

George, B.P. (2006) ได้สรุปใน THE BUSINESS OF COMMUNITY BASED TOURISM: A MULTI-STAKEHOLDER APPROACH ว่าการสร้างพันธมิตรที่รู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบการท่องเที่ยวชุมชน ช่วยส่งเสริมความเข้าใจด้านการเชื่อมโยงที่เป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์และการพัฒนาชุมชน สร้างความตระหนักและการรับรู้ข้อมูลให้กับชุมชนมากขึ้น เพื่อให้ชุมชนมีข้อมูลในการตัดสินใจด้วยตนเอง การรณรงค์การให้ข้อมูลจะนำไปสู่ความเข้าใจตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น ที่ผ่านมานักอนุรักษ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนได้พยายามที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่มีเพียงไม่กี่โครงการที่สามารถสร้างผลประโยชน์เพียงพอที่จะจูงใจเพื่อการอนุรักษ์ หรือนำไปสู่การลดปัญหาความยากจนในท้องถิ่น เนื่องจากการท่องเที่ยวชุมชนเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและยังคงอยู่ในกระบวนการศึกษาเรียนรู้ การแบ่งปันข้อมูลร่วมกันอย่างต่อเนื่องจากการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มี เป็นกระบวนการสำคัญในการแก้ปัญหาสำหรับการเชื่อมโยงการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้กับองค์กรการท่องเที่ยว การวิจัยอย่างต่อเนื่อง

เป็นส่วนประกอบสำคัญในการทำให้เกิดความเข้าใจการท่องเที่ยวชุมชน สามารถช่วยให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนทางวัฒนธรรม

Silva and Wimalaratana (2009) ได้สรุปจาก Community Based Sustainable Tourism Development in Sri Lanka ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชน ควรมอบสิทธิประโยชน์ให้กับชุมชนได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นการสร้างแรงจูงใจเพื่อช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวและอนุรักษ์สัตว์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติ สมาชิกในชุมชนมีทักษะและความสามารถที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในขณะที่ชุมชนเพิ่มพัฒนาเพื่อที่จะปรับปรุงระดับรายได้ของและความเป็นอยู่ของ สมาชิกในชุมชน จริยธรรมบรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคมได้รับการคุ้มครอง ศิลปะดนตรีการเต้นรำแบบดั้งเดิมของชาวบ้าน มรดกทางวัฒนธรรมและสังคมได้รับการอนุรักษ์ ส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งในขณะที่มีการอนุรักษ์และส่งเสริม พัฒนาการท่องเที่ยว จะทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนไปพร้อมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและมรดกทางสังคมวัฒนธรรม

กระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชน

เมื่อชุมชนตัดสินใจที่จะเปิดชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยว ชุมชนควรจะต้องตระหนักต่อผลที่จะเกิดขึ้นทั้งทางด้านบวกและด้านลบจากการท่องเที่ยวทั้งนี้ชุมชนควรเตรียมความพร้อมตามกระบวนการทำงาน ดังนี้

1. ให้ความรู้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้นำด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชน ผลกระทบที่ชุมชนอาจจะได้รับทั้งในด้านบวกและด้านลบ
2. สร้างการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มภายในชุมชน เช่น ผู้นำด้านการท่องเที่ยว กลุ่มวัฒนธรรม กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มทอผ้า และ กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน จัดประชุม ทำประชาคม เพื่อให้ทุกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. ศึกษาบริบทชุมชนร่วมกัน ทั้งทางด้าน การสำรวจทางกายภาพ สภาพการตั้งบ้านเรือน การเพาะปลูก ที่ดินทำกิน ทรัพยากรทางธรรมชาติ เพื่อจัดทำแผนที่ชุมชน ศึกษา ประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี ศึกษา กลุ่มต่าง ๆ ภายในชุมชนเพื่อให้เห็นถึงปัญหา ข้อจำกัด และศักยภาพของชุมชน และความสัมพันธ์ของชุมชนกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โอกาส ข้อจำกัด ศักยภาพ และความเสี่ยงของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งในขั้นตอนนี้ชุมชนจะสามารถทำให้ชุมชนสามารถมองเห็นปัญหาและจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ตรงที่ได้พบมาได้ด้วยตนเองอย่างตรงจุด

5. ร่วมกันแก้ไขจุดอ่อน พัฒนาศักยภาพ ยกระดับชุมชน โดยการรวบรวมองค์ความรู้ ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เช่นความเข้มแข็งด้านการพัฒนาชุมชน ความร่วมมือในการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชนเพื่อจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดย ชุมชนเป็นผู้ดูแลให้เป็นมาตรฐานของชุมชน การรักษาความเป็นชาติพันธุ์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณี และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม โดยมีการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการเป็นเจ้าบ้านที่ดี นักเล่าเรื่อง สร้างการเรียนรู้ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง จัดกิจกรรม การท่องเที่ยวภายในชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน

6. กำหนดแนวทางหรือรูปแบบในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชน มีการแบ่ง บทบาทหน้าที่บุคลากรอย่างชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ด้านการจัดการท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชน ให้สอดคล้องกับราคา และมีการแบ่งผลประโยชน์ สู่สมาชิกและชุมชนอย่างเหมาะสม

7. สร้างเครือข่ายกับชุมชนท่องเที่ยวใกล้เคียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มช่องทาง ในการประชาสัมพันธ์

8. มีการจัดการท่องเที่ยวนำร่องเพื่อทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยเชิญบุคคลและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ชุมชนใน พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต

9. ประเมินผล และสรุปบทเรียนหลังจากเสร็จกิจกรรมทุกครั้ง รวมถึงการจัดประชุมเพื่อ ประเมินการทำงานของชุมชนทุก ๆ 1-3 เดือน เพื่อเป็นการทบทวนและแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างการปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน

10. การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการศึกษาดูงาน ทั้งระดับผู้นำ ด้านการท่องเที่ยวชุมชนและระดับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนาทักษะ หรือนำไป ประยุกต์ใช้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนได้อย่างเหมาะสม

กระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชนที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ในแต่ละขั้นตอนอาจเป็น เรื่องที่ชุมชนปฏิบัติอยู่แล้วหรืออาจไม่คุ้นเคยมาก่อน ทั้งนี้ในแต่ละกระบวนการจะมีส่วนช่วยให้ชุมชน ได้รู้จักตนเอง เกิดความเข้าใจในอัตลักษณ์ บริบทของชุมชน สร้างความภาคภูมิใจ ซึ่งจะส่งผลให้เกิด ความชัดเจนมากขึ้นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชน การเปิดชุมชนเพื่อรับ นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภายในชุมชน นอกจากเป็นการปลูกจิตสำนึกของชุมชนแล้วยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้แก่ นักท่องเที่ยวต่อการเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและเห็นถึงคุณค่าทาง วัฒนธรรมของชุมชน ปัจจุบันมีหลายชุมชนที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนของตนให้เกิด ความยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว สร้าง ความหมายใหม่และคุณภาพให้การท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความเข้าใจและเคารพในความแตกต่างทาง วัฒนธรรม

สรุปได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเป็นเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัย ทักษะ ความชัดเจน การจัดการให้เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ชุมชนเองยังมีคงความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อ และการสนับสนุนจากภายนอกพอสมควร แต่ชุมชนเองต้องสามารถคาดการณ์ และประเมินว่า วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น มีความเป็นไปได้ มากน้อยเพียงไร โดยการร่วมกันอภิปราย ระดมความคิดเห็น จากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปด้วย มติของชุมชนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบ การ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน สามารถวิเคราะห์ สถานการณ์ภายนอก และสภาพปัญหาชุมชนตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหาได้แบบชัดเจน และ มองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่ง หรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อทิศทาง การแก้ไข ปัญหาโดย ภาพรวมของชุมชนได้ แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็น การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชน การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่ชุมชนต้องมีการคิด ไตร่ตรองวินิจฉัย และร่วมตัดสินใจจะเปิดหมู่บ้านรองรับอย่างไร ควรเป็นรูปแบบใด ใครบ้างที่ เกี่ยวข้อง ใครมีบทบาทจัดการอย่างไร และภายหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วมีการลดผลกระทบอย่างไร ด้วยวิธีการใด ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชนจึงมุ่งเน้นให้ชุมชนปรับสภาพการจัด การการท่องเที่ยว เพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไปจากสังคมบริโภคนิยมสู่ยุคสมัย การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นใหญ่ขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่เชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น หลักการ พื้นฐานของเชิงสร้างสรรค์ จะต้องได้รับการปฏิบัติทุกภาคส่วน ไม่จำเพาะแต่การท่องเที่ยวเฉพาะ อย่างการท่องเที่ยวขนาดเล็ก การท่องเที่ยวราคาแพง หรือการท่องเที่ยวของกลุ่มตลาดบน เท่านั้น หากยัง รวมถึงการท่องเที่ยวชุมชนสำหรับแนวคิดนี้ผู้วิจัยใช้เป็นแนวคิดหลักในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดนโยบายแผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 2558-2560

กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ได้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ ชุมชน และภาคประชาคมในพื้นที่และภูมิภาค เพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นกำหนดทิศทางการพัฒนาและการปฏิรูปการท่องเที่ยวของประเทศในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ภายใต้กรอบแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว นโยบายรัฐบาลและนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีกระบวนการทำงานที่สำคัญ ดังนี้

1. ทบทวนกรอบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการพัฒนาการปฏิรูปการท่องเที่ยวไทยในระยะ 3 ปีถัดจากนี้ไป ประกอบด้วย แนวทางการปรับโครงสร้างภาคบริการและการท่องเที่ยวไทยในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2555-2559 แนวทางการพัฒนา 5 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว ตามแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติและนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการแถลงนโยบายของกระทรวงในวาระต่างๆ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในสาขาต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

2. ประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559 ในระยะครึ่งแผน (พ.ศ. 2555-2557) เพื่อติดตามการดำเนินโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาตามตัวชี้วัดที่แสดงถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่อไป

3. จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เครือข่ายชุมชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อระดมความคิดเห็นภายใต้หัวข้อ “แนวทางการปฏิรูปการท่องเที่ยวของประเทศไทย” จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) พบว่า ในปี 2556 มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่างประเทศทั่วโลกจำนวน 1,087 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 1,035 ล้านคน ในปี 2555 ร้อยละ 5 โดยนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนจะขยายตัวมากที่สุดและส่งผลกระทบต่อการณ์ตัวของการท่องเที่ยวโลก และหากนับจากปี 2548 เป็นต้นมา

ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีอัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดถึงร้อยละ 6.2 ทั้งนี้ UNWTO คาดการณ์ว่า ในปีค.ศ. 2030 จำนวนนักท่องเที่ยวโลกจะเพิ่มเป็น 1,800 ล้านคน ด้วยอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปีและคาดการณ์ว่าในปีค.ศ.2015 เป็นต้นไป ตลาดเกิดใหม่หรือกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะเป็นกลุ่มประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวขยายตัวในอัตราที่สูงกว่าตลาดประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกจะเป็นภูมิภาคที่มีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต ทั้งในประเด็นการเตรียมพร้อมรองรับจากภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการพัฒนาเพิ่มศักยภาพของประเทศไทยเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไปพร้อมๆ กัน โดยสามารถสรุปกระแสการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่อาจจะกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยได้ ดังนี้

3.1 กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) การเชื่อมโยงของโลกได้ส่งผลกระทบต่อถึงกันหมดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและการเคลื่อนย้ายของแรงงาน (Workforce flow) การรวมตัวกันของประเทศต่างๆ ในการเพิ่มอำนาจต่อรอง การไหลเวียนเงินทุน การขยายขอบเขตตลาดซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อการท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการต้องเปลี่ยนมุมมองพัฒนาตัวเอง เพื่อรับกับคู่แข่งคู่แข่ง และลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

3.2 สังคมสูงวัย (Aging society) หลายประเทศก้าวสู่สังคมสูงวัย โดยเฉพาะลูกค้าหลักของไทยคือ กลุ่มยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้รวมถึงประเทศไทยเองก็กำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยในปี 2030 และจากการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.2 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 11.7 ในปี 2556 มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงถึง ร้อยละ 21.1 ในปี 2593 ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อแรงงานที่อาจจะขาดแคลนในบางสาขา โครงสร้างประชากรและวัยแรงงานที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป และตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุจะมีขนาดใหญ่ขึ้น 3. สังคมเมือง (Urbanization) การเพิ่มขึ้นของเมืองใหญ่ทั่วโลกนำมาซึ่งความเจริญและโอกาสทางธุรกิจ แต่ก็มีผลกระทบตามมาเช่นกัน ได้แก่ความแออัดของชุมชน ปัญหาขยะ มลพิษ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นในมุมด้านการท่องเที่ยวอาจทำให้เกิดการกลืนวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมแฟชั่นเกาหลีใต้ร้านอาหารต่างประเทศ อาจเกิดการสูญเสียความเป็นท้องถิ่นของชุมชน มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง นอกจากนี้ยังเกิดการกระจุกตัวของคนในชุมชนเมืองทำให้หลายเมืองที่บริหารจัดการไม่ดีไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งที่มีโอกาส และเสน่ห์ของเมืองจะสูญเสียไปจากสิ่งก่อสร้างที่คล้ายกันของเมืองใหญ่

4. ชีวิตดิจิทัล (Digital lifestyle) มีผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยตนเองเพิ่มขึ้นความนิยมต่อโทรศัพท์ Smart phone ที่ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แต่ยังสามารถใช้บริการข้อมูล (Data) ในระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สามารถค้นหาข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก แหล่งท่องเที่ยว แต่ยังสามารถทำการจองได้โดยทันที (Real time) ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวต่างให้ความสำคัญกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) เป็นอย่างมากตั้งแต่การให้บริการด้านข้อมูล การจอง และการซื้อขาย ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเตรียมตัวและเดินทางด้วยตนเองได้ง่ายกว่าเดิมมาก - 14 - 5. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วมีส่วนในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาด การก่อการร้าย การชุมนุมประท้วง และภัยพิบัติทางธรรมชาติดังจะเห็นได้จากวิกฤตทางการเมืองในประเทศไทย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ หรือผลของการระบาดของโรค SARS และไข้หวัดนก ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทั่วโลก

นโยบายแผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรีและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาที่เกิดจากการระดมพลังความคิดและการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วนทั่วประเทศโดยได้นำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจังซึ่งมีสาระสำคัญที่ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลักดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการวางแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้โดยวิธีการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกันการเสริมสร้างสุขภาพคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจมีความสัมพันธ์ทางสังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่และการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

1.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานมั่นคงของประเทศโดยวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนและ

การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติสุข และเกื้อกูล

1.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืนโดยวิธีการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนพื้นฐานความรู้และความเป็นไทย การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจและการสนับสนุนการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์บนพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยวิธีการการรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศโดยวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทยเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศและการสร้างภาคประชาการที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลเน้นการบริการแทนการกำกับควบคุมและทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงและโอกาสในการพัฒนาโดยเฉพาะข้อผูกมัดในการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 จึงต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็ง โดยการเตรียมพร้อมทั้งในด้านคนสังคมและเศรษฐกิจเพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการประเมินความเปลี่ยนแปลงภายในประเทศไทยพบว่า อัตราการขยายตัวและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยอยู่ในเกณฑ์ดีส่วนความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมคือประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีโครงสร้างประชากรในวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นวันเด็กและวัยแรงงานลดลงมีปัญหาคุณภาพการศึกษา และวิกฤติความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม และจริยธรรมการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการพนันในเยาวชนเพิ่มขึ้น ส่วนความเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพในขณะที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศของโลก และมีความขัดแย้งทางนโยบายในการบูรณาการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนความเปลี่ยนแปลง ในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศยังมีความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจการดำรงชีวิตของประชาชน และความเชื่อมั่นของนานาชาติ ประเทศ จึงทำให้ประเทศไทยยังมีความเสี่ยงในหลายด้านรวมทั้งความเสี่ยงในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเสื่อมโทรมมากขึ้น โดยเฉพาะภัยน้ำท่วมภัยแล้งการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองของเสียเพิ่มขึ้น

ดังนั้นการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนโดยการเสริมสร้างทุนสังคมที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งมีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆอย่างพึ่งพากันและการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำหรับแนวคิดหลักและเป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ยังคงมีแนวคิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-10 คือ “การยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ” โดยได้วางจุดยืนการพัฒนาระยะยาวภายใต้วิสัยทัศน์ในปี พ.ศ.2570 ไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาลการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึงมีคุณภาพสังคมมีความปลอดภัยและมั่นคงอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดีเกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกันระบบการผลิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานอยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลกสามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

ในด้านวิสัยทัศน์พันธกิจและยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นั้นมีวิสัยทัศน์คือ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และในพันธกิจก็ยังคงให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการสร้างความเป็นธรรมและสังคมที่มีคุณภาพการพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญา รวมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางสภาพ

ภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกันสามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยังเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกเกี่ยวกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

3. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืนและเพื่อเร่งรัดสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยทั้งด้านคุณภาพการแข่งขันและเกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับนี้จึงมุ่งเน้นการป้องกันแก้ไขผลกระทบทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในและต่างประเทศตามแนวทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มาใช้ในการจัดทำแผนนี้โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลกสามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมสมดุลและยั่งยืน” มีพันธกิจคือ

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวตลอดจนปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล
- 2) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพมีการพัฒนาที่ยั่งยืนสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสังคมและวิถีชีวิตของชุมชน
- 3) เตรียมความพร้อมของภาคบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงและมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ
- 4) สร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ
- 5) บูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวให้มีเอกภาพลดความซ้ำซ้อนของภารกิจสร้างกลไกในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยโดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้คือการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก-ทางอากาศ-ทางน้ำ

การพัฒนาท่าเรือการบูรณาการการขนส่งทุกรูปแบบให้มีการเชื่อมโยงการปรับปรุงป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวการสื่อความหมายที่ถูกต้องตามหลักสากลและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกและการสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและการกำหนดมาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวโดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้คือการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ 8 กลุ่มคือกลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบนกลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้กลุ่มท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขงกลุ่มท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำภาคกลางกลุ่มท่องเที่ยวมหัศจรรย์สองสมุทรกลุ่มท่องเที่ยว Royal Coast และกลุ่มท่องเที่ยว Active Beach กลุ่มนี้ประกอบด้วยจังหวัดระยองและจังหวัดอื่นๆในภาคตะวันออกคือจันทบุรีตราดและชลบุรีนอกจากนี้ยังมีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมโดยมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาภาพลักษณ์ด้านลบของการท่องเที่ยวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้าบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสูงในด้านโรงแรมและสปาและบริการนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วจึงได้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์กิจกรรมนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเช่นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยการท่องเที่ยวเชิงศาสนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) การท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุครอบครัวและฮันนีมูนเป็นต้นรวมทั้งการเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยวการพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยวการป้องกันและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อประมุขสิทธิ์ในการจัดงานระดับโลกและระดับภูมิภาคเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าประเทศการจัดงานแสดงต่างๆเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จัก

ของนักท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ โดยมีเป้าหมายให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นและใช้จ่ายมากขึ้นซึ่งมีแนวทางดำเนินการดังนี้คือการสร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวไทยในทุกช่องทางและในเวทีระหว่างประเทศการสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยวเช่นการพัฒนากระบวนทัศน์ต่างๆเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสืบค้นข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้ง่ายและมีรายละเอียดมากขึ้นขยายช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวผ่านเครือข่ายธุรกิจและช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่างๆการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลทั้งในเชิงพื้นที่เวลาและกลุ่มตลาดการพัฒนาระบบตลาดการท่องเที่ยวสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและรสนิยมของนักท่องเที่ยวกลุ่ม MICE กลุ่มครอบครัวกลุ่มฮันนีมูนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มท่องเที่ยวเชิงการแพทย์กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและกลุ่มท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการและการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการตลาดท่องเที่ยวแบบออนไลน์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติการสร้างกระแสการรับรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยวและการสร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวโดยการพัฒนากลไกในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยการบูรณาการการทำงานร่วมกันกำหนดภารกิจขอบเขตของงานการพัฒนาให้ชัดเจนและกำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพื้นที่และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจรโดยมีแนวทางการดำเนินการคือ 1) การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเช่นเชื่อมโยงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานหลักด้านการท่องเที่ยวได้แก่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการให้มีความสอดคล้องกันและประสานกับกระทรวงอื่นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะหน่วยงานสนับสนุนเพื่อกำหนดนโยบายและสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไปในทิศทางเดียวกันตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมีการกระจายอำนาจและจัดสรรผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมรวมทั้งสร้างกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการการรองรับของชุมชนและระบบนิเวศในท้องถิ่นและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวการอนุรักษ์และฟื้นฟู

วัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท้องถิ่นของตนเองโดยจัดตั้งคณะกรรมการระดับท้องถิ่นขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรีและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี 4 ปี (พ.ศ.2557-2560)

จังหวัดสุพรรณบุรี “เมืองยุทธหัตถี วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำประวัติศาสตร์ แหล่งปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง” คือ คำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรีที่สามารถสะท้อนถึงจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายและเป็นเมืองที่พร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ถนนหนทางสะดวกสบายสามารถเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่ กระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัดพร้อมทั้งจังหวัดสุพรรณบุรีโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และ ธรรมชาติ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจังหวัดสุพรรณบุรีมีความพร้อมทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมทางด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการมาในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์พ.ศ. 2557 – 2560 จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดในช่วงเวลา 4 ปี โดยทางจังหวัดได้กำหนดแนวทางและกลยุทธ์ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “สุพรรณบุรีเป็นจังหวัดชั้นนำในด้านแหล่งผลิตอาหาร และผลิตภัณฑ์คุณภาพมาตรฐานสู่สากล เป็นศูนย์กลางการศึกษาการกีฬาและการท่องเที่ยวโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดี ยึดการมีส่วนร่วม” โดยมีเป้าประสงค์รวมคือ 1) เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตรอุตสาหกรรมและเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อการบริโภคและการส่งออก 2) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น 3) อนุรักษ์ฟื้นฟูและบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อ่อนแอวยประโยชน์อย่างยั่งยืน 4) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและแก้ไขปัญหาความยากจน 5) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษาชาติ 6) ยกระดับการศึกษาของจังหวัดสุพรรณบุรีเข้าสู่มาตรฐานสากล

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสู่สากลคู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : 1) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น 2) อนุรักษ์ ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อ่อนแอวยประโยชน์อย่างยั่งยืนกลยุทธ์ : 1) การพัฒนาระบบบริหารจัดการ และสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติภายใต้การมีส่วนร่วม 2) การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม และ

ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว 3) การพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการ ผู้ประกอบการ และบุคลากร
ด้านการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาด้านการสื่อสารการตลาดและการประชาสัมพันธ์ตัวชี้วัด/ ค่าเป้าหมาย :
1) รายได้จากการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 2) จำนวนนักท่องเที่ยว
เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2
4) จำนวนแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา พื้นฟู เพิ่มขึ้นร้อยละ 2
5) ร้อยละของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมลดลงร้อยละ 2 ต่อปี (สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี, 2556)

แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2559-2561) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี

แผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาซึ่งแสดงถึง
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น กระบวนการในการกำหนด
แนวทางจะสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นแผนพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2559-2561 มีระยะเวลา 3 ปี ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาหรือ
กลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์โดยมีวิสัยทัศน์คือ “องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นนำทางด้านการศึกษา การกีฬาการท่องเที่ยว และการอาชีพ เป็นเมืองสะอาด
สวยงาม ปราศจากมลพิษ ชีวิตเป็นสุขปลอดภัย”

พันธกิจ 1. การส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร และมุ่งส่งออกสินค้า
เกษตรอุตสาหกรรม 2. การพัฒนาปรับปรุงศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การท่องเที่ยวตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. ปรับปรุง
และพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และ
ผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนความมั่นคง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน
4. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาและการกีฬาให้ได้มาตรฐาน 5. การพัฒนาด้านการเมือง
และการบริหาร ตามหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน
6. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

จากแผนพัฒนายุทธศาสตร์ 3 ปี พ.ศ. 2559-2561 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
สุพรรณบุรีจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการส่งเสริม
การท่องเที่ยวโดยมีพันธกิจในการพัฒนาปรับปรุงศักยภาพสถานที่ท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดจน อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นใน
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล โดยมีเป้าประสงค์ (GOALS) ประกอบด้วย 4 เป้าประสงค์ดังนี้ เป้าประสงค์ 1 เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น เป้าประสงค์ 2 มีการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดให้เอื้ออำนวยประโยชน์อย่างยั่งยืน เป้าประสงค์ 3 พัฒนาบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ 4 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมพร้อมส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานกลยุทธ์ (Strategies) ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ดังนี้กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมกิจกรรมประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวกลยุทธ์ที่ 2 สร้างและพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งทางด้านเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพกลยุทธ์ที่ 4 ฟื้นฟูคุณภาพแม่น้ำท่าจีนและคลองสาขาให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานกลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาบึงฉวากให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากลกลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุล (กองแผนและงบประมาณ, 2558)

แผนพัฒนา 3 ปี (2558-2560) องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นเพื่อเป็นการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและศักยภาพของท้องถิ่นเอง องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้างจึงได้จัดทำแผนพัฒนา 3 ปี พ.ศ. 2558-2560 ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอพร้อมทั้งนโยบายริเริ่มของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง โดยนำปัญหาความต้องการของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง จากแผนพัฒนาชุมชนที่ผ่านกระบวนการประชาคม หมู่บ้าน มากำหนดเป็นประเด็นหลักสำคัญ เพื่อให้แผนพัฒนา 3 ปี เกิดความคุ้มค่า และประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยจัดทำให้มีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “โครงสร้างพื้นฐานการพัฒนา รู้รักษาสิ่งแวดล้อม พัฒนาประชาธิปไตย ชุมชนห่างไกลยาเสพติด ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง” มีภารกิจหลักในการพัฒนา

- 1) พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขโรค
- 2) พัฒนาด้านยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชนสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) พัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการบริการเพื่อประโยชน์ของประชาชน
- 4) พัฒนาด้านการศึกษาศาสนา วัฒนธรรม ส่งเสริมกีฬา

และสาธารณสุข 5) พัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
6) พัฒนาด้านการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง ได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุน และเชื่อมโยงกัน 6 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สาธารณูปโภค 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชน สังคมและความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชนและการบริหารเพื่อประโยชน์ของ ประชาชน 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ส่งเสริมกีฬา และ สาธารณสุข 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ถึงแม้จะไม่มียุทธศาสตร์ใดขององค์การบริหารส่วน ตำบลด่านช้างเกี่ยวข้องกับเรื่องการท่องเที่ยวแต่จะเห็นได้ว่าในยุทธศาสตร์ที่ 5 เป็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความ สำคัญต่อการพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินั้นถือว่าเป็นต้นทุนที่มีความเชื่อมโยงกับการจัดการท่องเที่ยวภายใน ชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยในยุทธศาสตร์นี้มีวัตถุประสงค์ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างจิตสำนึกที่ดีและ มีความรักบ้านเกิดของตนเอง มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นบ้านน่าอยู่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ บริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนเป้าหมายในการพัฒนา คือ เพื่อเป็นการพัฒนาระบบการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มีสภาพที่สมบูรณ์และสร้างจิตสำนึกให้ ประชาชนรักสิ่งแวดล้อม เพื่อความสมบูรณ์ของป่าไม้และความสมดุลของธรรมชาติไม่ทำลายต้นไม้ ไปมากกว่านี้ ปรับปรุงภูมิทัศน์หรือสวนหย่อมรวมทั้งเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในตำบล

แนวทางการพัฒนา ตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 5 คือ

1. อนุรักษ์ ป่า และเพิ่มพื้นที่ป่า และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์
2. พัฒนาพื้นที่แหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพดินให้สมบูรณ์
4. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวของ จังหวัดสุพรรณบุรีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญา ท้องถิ่น การเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวโดยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลส่งเสริมกิจกรรมประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และ การท่องเที่ยว ส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้งทางด้านเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมให้มี

คุณภาพ เช่น โครงการอนุรักษ์หัตถกรรมและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน โดยจัดฝึกอบรม รับการถ่ายทอด การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี และโครงการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งอบรมสัมมนา ส่งเสริมอาชีพครัวไทยสู่สินค้า OTOP เพื่อส่งเสริมสินค้า OTOP ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้ออกสู่ตลาด อย่างแพร่หลายและติดตลาด นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งน้ำและ ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุล กลยุทธ์เหล่านี้ล้วนสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อยกระดับชุมชนสู่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากในชุมชนมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่พร้อมจะพัฒนาเป็นสินค้า OTOP ที่ได้มาตรฐาน ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องตามแนวยุทธศาสตร์ที่มีเป้าประสงค์ด้านการ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงเป็นแหล่งน้ำ ธรรมชาติที่มีความสวยงามและเป็นที่ตั้งของป่าชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งได้รับรางวัลป่าชุมชน ระดับประเทศในปี พ.ศ.2559 อีกด้วย (องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง, 2557)

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี นั้นเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตของ การจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยต้องกำหนดสภาพการณ์และแนวทางในการบรรลุเป้าหมายอย่างรอบด้าน เป็นระบบ โดยทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดย แผนยุทธศาสตร์จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดย แผนยุทธศาสตร์จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดย แผนยุทธศาสตร์จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดย

การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) คือ กระบวนการรวบรวมความคิดเห็นหรือการ ตัดสินใจในเรื่องหนึ่งๆ เกี่ยวกับอนาคตจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ สอดคล้องและมีความถูกต้องมากที่สุด โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดง ความคิดเห็นด้วยการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้สามารถระดมความคิดเห็นจาก ผู้เชี่ยวชาญในที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายนอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญ แต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลทางความคิดเห็นของผู้อื่นหรือ เสียงส่วนใหญ่

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

Jensen (1996: 857) กล่าวว่าเทคนิคเดลฟายเป็นโครงการจัดทำรายละเอียดในการสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อได้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการตัดสินใจและสร้างความสอดคล้องในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต Linstone and Turoff (1975: 982) กล่าวว่าเทคนิคเดลฟายเป็นการรวบรวมการตัดสินใจหรือความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากได้อย่างกว้างขวางโดยไม่ต้องจัดการประชุม ลดข้อจำกัดด้านการเดินทาง ทำให้ประหยัดเวลาและไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสามารถเก็บเป็นความลับได้ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์ (2554: 41) กล่าวถึง เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายว่า เป็นเทคนิคที่ได้รับการยอมรับในหมู่นักวิจัยทางการศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งถูกค้นพบและพัฒนาโดยนักวิจัยของ The Rand Corporation ชื่อ Olaf Helmer and Norman Dalkey เมื่อต้นปี ค.ศ.1950 เพื่อใช้ในการถามและเก็บความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพยากรณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายจะเป็นโครงการจัดทำรายละเอียดรอบคอบในการสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อได้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต โดยเป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะหรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติของที่ประชุมซึ่งถูกค้นพบและพัฒนาโดยการถามและเก็บความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพยากรณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวิจัยประเภทต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย มีดังต่อไปนี้ (จุมพล ภัทรชีวิน, 2548)

เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคที่มุ่งแสวงหาข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยการตอบแบบสอบถาม ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน การตอบหรือการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญจะมีความถูกต้องและความตรงสูง เมื่อผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา

1. เป็นเทคนิคที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ร่วมในการวิจัย จะไม่ทราบว่าเป็นผู้ออกความเห็นและไม่ทราบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไร ซึ่งนับว่าเป็นการขจัดอิทธิพลของกลุ่มที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

2. เทคนิคเดลฟายนี้ได้ข้อมูลมาจากแบบสอบถาม หรือแนวทางอย่างอื่นที่ไม่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญมาพบกัน โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามให้ครบทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้

ความเห็นที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ จึงต้องมีการใช้แบบสอบถามหลาย ๆ รอบ ซึ่งโดยทั่วไปแบบสอบถามในรอบที่ 1 มักเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และในรอบต่อ ๆ ไป จะเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบแบบสอบถามโดยกลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบ และให้คำตอบที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบลงไปในครั้งก่อนในรูปสถิติคือค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาว่า จะยังคงคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะเป็นสถิติเบื้องต้น คือการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางได้แก่ ฐานนิยม มัธยฐาน ค่าเฉลี่ย และการวัดการกระจายของข้อมูลคือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยของเทคนิคเดลฟายขั้นตอนการดำเนินการวิจัยของเทคนิคเดลฟายประกอบไปด้วย (Johnson, 1993: 982-984)

1. กำหนดปัญหาที่จะศึกษา ปัญหาที่จะวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายควรเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแม่นยำ และสามารถวิจัยปัญหาได้จากการให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เป็นผู้ตัดสินประเด็นปัญหาควรจะนำไปสู่การวางแผนนโยบายหรือการคาดการณ์ในอนาคต

2. การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากเนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย คือการอาศัยข้อคิดเห็นจากการตอบของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยจะน่าเชื่อถือหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เลือกสรรมานั้น สามารถให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้เพียงใด ดังนั้น สิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงในการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ จำนวนผู้เชี่ยวชาญและวิธีการเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

3. การทำแบบสอบถาม ในกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายนี้ จะให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามจำนวน 4 รอบ ดังต่อไปนี้

3.1 การสร้างแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยทั่วไป แบบสอบถามฉบับแรกมักเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและเป็นการถามแบบกว้าง ๆ ให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่จะวิจัย เพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์ที่สอดซอง ซึ่งจำหน่ายและปิดดวงตราไปรษณีย์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดเวลาส่งคำตอบคืนภายใน 2 สัปดาห์ โดยจะทวงถามหากผู้เชี่ยวชาญคนใดไม่ส่งคำตอบคืน สำหรับการวิเคราะห์คำตอบแบบสอบถามรอบแรก ผู้วิจัยจะต้องรวบรวมความคิดเห็นและวิเคราะห์โดยละเอียด

แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็น โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามในรอบต่อไป

3.2 การสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบที่วิเคราะห์ได้จากรอบแรกมาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยอาจใช้ 5 ระดับ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้นำหนักความสำคัญของแต่ละข้อ รวมทั้งอาจเสนอเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของแต่ละข้อลงในช่องว่างที่เว้นไว้ตอนท้ายประโยค หรืออาจเสนอแนะการแก้ไขสำนวนเพิ่มเติมได้ จากนั้น นักวิจัยส่งแบบสอบถามในรอบนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม และอำนวยความสะดวกในการส่งคืนทางไปรษณีย์ เช่นเดียวกับรอบแรก สำหรับการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 นั้น ผู้วิจัยจะนำคำตอบแต่ละข้อมาหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

3.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้วิจัยจะพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบแต่ละข้อจากการวิเคราะห์รอบที่ 2 กล่าวคือ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบ แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในคำตอบนั้น ๆ ซึ่งหากผู้วิจัยได้ข้อมูลเพียงพอก็อาจสรุปผลการวิจัยได้ในรอบนี้เลย แต่หากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์กว้าง แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในคำตอบที่วิเคราะห์ได้นั้น ในการนี้ผู้วิจัยอาจสร้างแบบสอบถามอีกครั้งเป็นรอบที่ 3 โดยมีข้อความเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และเครื่องหมายแสดงตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ได้ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 ลงไป แล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นเพื่อให้ยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่

3.4 การสร้างแบบสอบถามรอบที่ 4 ผู้วิจัยทำตามขั้นตอนหรือวิธีการเดียวกันกับรอบที่ 3 ถ้าผลการวิเคราะห์รอบนี้ปรากฏคำตอบที่ได้มีความสอดคล้องกัน นั่นคือค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบ ก็ยุติกระบวนการวิจัยได้ แต่ถ้าคำตอบทั้งหมดยังมีความต่างกัน ก็สร้างแบบสอบถามใหม่รอบที่ 4 โดยมีข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 3 ด้วยวิธีการเดิมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการวิจัยเดลฟายส่วนใหญ่สามารถได้ข้อสรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามรอบที่ 3 และหากดำเนินการวิจัยรอบที่ 4 จะได้ข้อสรุปใกล้เคียงกับรอบที่ 3

ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย ซึ่งใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์ (2554: 50-52) สรุปไว้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย

1. เป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก โดยไม่ต้องมีการพบปะหรือประชุมกัน ซึ่งเป็นการท่นเวลาและค่าใช้จ่าย

2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะเป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง และคำตอบได้มาจากการซักถามหลายรอบ

3. เป็นเทคนิคที่มีขั้นตอนการดำเนินงานไม่ยากนัก ได้ผลรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4. ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมวิจัย มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยไม่ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางความคิดหรืออำนาจเสียงส่วนใหญ่ เพราะผู้เชี่ยวชาญไม่ทราบว่ามีใครอยู่ในกลุ่มบ้าง และไม่ทราบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นอย่างไร นอกจากนั้น ยังมีโอกาสได้รับทราบผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบ และสามารถปรับเปลี่ยนหรือยืนยันความคิดเห็นของตนเองอีกด้วย

ผู้วิจัยสามารถทราบลำดับความสำคัญและเหตุผลในการตอบ รวมทั้งความสอดคล้องในเรื่องความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี

ข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือก มิใช่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในสาขานั้นอย่างแท้จริง อาจทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความเชื่อมั่น

2. ผู้เชี่ยวชาญไม่เต็มใจให้ความร่วมมือในการวิจัยอย่างแท้จริงโดยตลอดกระบวนการ

3. นักวิจัยขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาคำตอบที่ได้ในแต่ละรอบ

4. แบบสอบถามที่ส่งไปสูญหายระหว่างทางหรือไม่ได้รับคำตอบกลับคืนมาในแต่ละรอบ

สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคการวิจัยที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการหาคำตอบหรือการตัดสินใจลงข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบที่ปราศจากการเผชิญหน้าโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หัวใจสำคัญของเทคนิคเดลฟายคือ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนง่ายแก่การอ่านและผู้ตอบเข้าใจตรงกันในคำถาม นอกจากนั้น ผู้วิจัยต้องวางแผนอย่างรอบคอบในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพราะเทคนิคเดลฟายมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ตลอดจนตัวแปรสอดแทรก ที่อาจทำให้การวิจัยไม่สำเร็จได้

การเลือกใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งใจทิพย์ เซ็อร์ตันพงษ์ (2549: 37) สรุปไว้ว่า ผู้วิจัยจะตัดสินใจใช้เทคนิคเดลฟายเมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. มีปัญหาที่จะทำวิจัยแล้วไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จากการรวบรวมการตัดสินใจแบบอ้อมจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ

2. มีปัญหาการวิจัยที่ต้องการความคิดเห็นหลาย ๆ ด้าน จากประสบการณ์หรือความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ

3. ผู้วิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน มีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นในการพิจารณาตัดสินใจปัญหานั้น ๆ

4. การพบปะเพื่อนัดประชุมของกลุ่มไม่สะดวก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ หรือมีเวลาไม่พอและมีค่าใช้จ่ายสูงมากเกินไป

5. เมื่อผู้วิจัยไม่ต้องการเปิดเผยรายชื่อของบุคคลในกลุ่ม เพราะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาวิจัย อาจมีความขัดแย้งกันอย่างมาก

ปัจจัยที่ทำให้เทคนิคเดลฟายใช้ได้ผลสมบูรณ์ ซึ่งใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2549: 64) สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เวลา ผู้วิจัยควรมีเวลามากเพียงพอ กระบวนการโดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 2 เดือน จึงจะเสร็จสิ้น หรืออาจใช้เวลาช้าหรือเร็วกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะส่งแบบสอบถามแต่ละรอบคืนมาช้าหรือเร็วเพียงใด

2. ผู้เชี่ยวชาญในการเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญนั้น ผู้วิจัยควรคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์

3. ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยควรเลือกผู้มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง ไม่ควรเลือกโดยอาศัยความคุ้นเคยหรือการติดต่อได้ง่าย

4. ความร่วมมือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยควรเลือกผู้ที่มีความเต็มใจ ตั้งใจและมั่นใจ และยินยอมสละเวลาให้ความร่วมมือกับการวิจัยโดยตลอดกระบวนการ

5. จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยควรเลือกผู้เชี่ยวชาญให้มีจำนวนมากพอที่จะได้ความคิดเห็นใหม่ และได้คำตอบที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปแล้วไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าควรมีผู้เชี่ยวชาญจำนวนกี่คน ในการนี้ กิจวิจัยบางคนให้ความเห็นว่า ควรมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5-10 คน แต่บางคนให้ความเห็นว่า ควรมีจำนวน 10-15 คน ทั้งนี้หากมีผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากกว่า 17 คนขึ้นไป อัตราความคลาดเคลื่อนจะยิ่งลดน้อยลงมาก ดังนั้น จำนวนผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ควรน้อยกว่า 17 คน

5.1 แบบสอบถาม ควรเขียนให้ชัดเจน สละสลวย ง่ายแก่การอ่านและเข้าใจ นอกจากนี้ไม่ควรเว้นระยะนานเกินไปในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละรอบ เพราะอาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญลืมคำตอบหรือเหตุผลที่เลือกคำตอบนั้น ๆ ในรอบที่ผ่านมาได้

5.2 ผู้วิจัยต้องมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาคำตอบและให้ความสำคัญกับคำตอบที่ได้รับอย่างเสมอกันทุกข้อ โดยไม่มีความลำเอียง แม้ว่าจะมีผู้เชี่ยวชาญบางคนไม่ตอบข้อนั้น ๆ ก็ตาม ในการนี้ ผู้วิจัยควรมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างดีในการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยแบบเดลฟายด้วย

การวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นการประยุกต์ต่อยอดจากเทคนิคเดลฟายปกติ โดยใช้การสัมภาษณ์รอบแรกแล้วตามด้วยเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตชนิดหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมในปัจจุบัน เนื่องจากเทคนิคนี้เป็น

การผสมผสานจุดดี และลบจุดด้อยของเทคนิค เดลฟาย ซึ่งเทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) สำหรับผู้สนใจการวิจัยอนาคตและอนาคตนิยม โดยทั่วไปเรียก การวิจัยอนาคต แบบ อี ดี เอฟอาร์ (EDFR) ซึ่งเป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษว่า Ethnographic Delphi Futures Research ว่าเป็นเทคนิคการวิจัย อนาคตที่พัฒนารูปแบบการวิจัย มาจากเทคนิคการวิจัยอนาคตสองเทคนิค คือ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) และเทคนิคเดลฟาย (Delphi) โดยการผสมผสานทั้งสองเทคนิคและปรับให้มีความยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่หลากหลายรูปแบบ

สำหรับ ขั้นตอนการทำวิจัยแบบ EDFR โดยสรุป ขั้นตอนสำคัญได้ 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากเพราะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลที่นำเชื่อถือผู้วิจัยต้องติดตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่างๆของการวิจัย เวลาที่ใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัยถึงความจำเป็นและความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญ

2. สัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ 1) ลักษณะการสัมภาษณ์และขั้นตอนคล้ายกับ EFR แต่ EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่าผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์รอบที่ 1 อาจยึดรูปแบบ EFR กล่าวคือเริ่มสัมภาษณ์จาก ภาพอนาคตทางที่ดี (Optimistic Realistic Scenario) ภาพอนาคตทางที่ไม่ดี (Pessimistic Realistic Scenario) ภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญคิดในหลายแง่มุมซึ่งเป็นการมองในแง่บวกก่อน แล้วจึงพิจารณาในแง่ลบ และความเป็นไปได้มากที่สุดนอกจากนั้นการสัมภาษณ์แบบ EDFR มีความยืดหยุ่นมากหากผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมก็สามารถสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการได้โดยการผนวกเข้ากับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญลำดับต่อไปหรืออาจแบ่งการสัมภาษณ์เป็นช่วง ๆ ก็สามารถทำได้

3. วิเคราะห์/ สังเคราะห์ข้อมูลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม

4. สร้างเครื่องมือการสร้างเครื่องมือถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากที่สุดของการวิจัยด้วย เทคนิคนี้คือ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกันตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ ออกไปโดยการหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมดทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ให้มากที่สุดการเขียนควรเป็นภาษาที่สั้นกะทัดรัดโดยพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุดเขียนแนวโน้มเพียงประเด็นเดียวใน 1 ข้อทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความสับสนในประเด็นนั้น ๆ

5. ทำ EDFR รอบที่ 2, 3 การนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูล หาฉันทามติในการทำ EDFR รอบที่ 2 และ 3 ในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับรู้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นของกลุ่มโดยรวมโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลุ่มผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่

จำนวน รอบของการทำวิจัย EDFR ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย งบประมาณ เวลาและกำลังคนของการวิจัยทั้งนี้พิจารณาจากคำตอบที่ได้ว่ามีความเป็นเอกพันธ์แล้วหรือยังมี Homogeneity ของคำตอบหรือมีฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากพอแล้วหรือยัง

6. เขียนภาพอนาคตการนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบ โดยพิจารณาจาก Interquartile Range (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 การเขียนภาพอนาคตไม่เขียนเป็นวิชาการมากไปคือ คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย

สรุปได้ว่างานวิจัยอนาคต EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยที่มุ่งตอบสนองจุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่งในปัจจุบันเป็นการวิจัยที่รวมเอาเทคนิค EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน ขั้นตอนต่าง ๆ ของ EDFR คล้ายกับ Delphi โดยขั้นตอนแรกเป็นการสัมภาษณ์แบบ EFR และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์ แล้วสร้างเป็นเครื่องมือซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นแบบสอบถามแล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติซึ่งมักจะทำ 2-3 รอบ หลังจากนั้นนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากและมีความสอดคล้องทางความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปและเขียนเป็นภาพอนาคต สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ EDFR เพื่อให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี

ลำดับที่	แนวคิดและทฤษฎี	กรอบความหมาย ประเด็น
1	แนวทางดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	แนวทางการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ควรพิจารณาเรื่องของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเป็นหลัก เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบด้านอื่นตามมา การศึกษาและเรียนรู้วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นเป็นอีกปัจจัยที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ดำเนินไปด้วยความยั่งยืน
2	การท่องเที่ยวชุมชน	การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องโดยชุมชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการท่องเที่ยวและป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่อาจจะเกิดขึ้น
3	องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ 1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) การพักค้างแรม 3) แหล่งท่องเที่ยว 4) กิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยว 5) การบริการตามแหล่งท่องเที่ยว
4	การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	เป็นรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการ และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นสู่ตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าให้กับท้องถิ่นและเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวตลอดจนเกิดการผลิตสินค้าท้องถิ่นซึ่งเป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

ประวัติความเป็นมา

ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน แต่เดิมนั้นเป็นป่าดงใหญ่ ที่มาของหมู่บ้านพุน้ำร้อนนั้น เดิมทีหมู่บ้าน มีลักษณะ เป็นลำธารน้ำพุไหลไปลงกับลำห้วย น้ำพุจะพุ่งออกจากผิวดินมีกลิ่นกำมะถัน โขยออกมา ความร้อนของน้ำพุร้อนนั้นสามารถที่จะลวกผักหรือนำไข่ไปต้มให้สุกได้ น้ำที่พุ่งออกมา เมื่อไหลไปรวมกับลำธารทำให้เกิดความอบอุ่น ทำให้สัตว์ต่างๆ อาศัยอยู่ได้ และรวมทั้งคนก็ได้อพยพ เข้ามาอาศัยและตั้งถิ่นฐานอยู่ จึงได้ตั้งชื่อว่า บ้านพุน้ำร้อน โดยมีผู้ใหญ่บ้านคนแรก ถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. นายหลอด พรหมศรี
2. นายปล้อง มawangษ์
3. กำนันสุธี พิมพพันธ์
4. นายบุญชู บุตดา
5. นายแนม คำสุวีร
6. นายจรูญ คำสุวีร
7. นายชุม นันทา จนถึงปัจจุบัน

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีเชื้อสายลาวครั้ง ซึ่งอพยพมาจากเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เหตุการณ์สำคัญ ช่วงยุคสมัย

- ถูกกวาดต้อนมา รอยต่อระหว่างกรุงธนบุรีรัชกาลที่ 1
- อพยพเรื่อยมาถึงอุ้มทอง รัชกาลที่ 1
- ย้ายจากอุ้มทองมาอยู่ลำห้วยแม่ทวิป ประมาณ 200 ปี
- ขยายชุมชนจากลำห้วยแม่ทวิปเป็นหมู่บ้านหนองคุม ประมาณ 200 ปี
- เกิดไฟไหม้หมู่บ้านครั้งใหญ่ ประมาณ 200 ปี
- ย้ายหมู่บ้านครั้งใหญ่มาที่บ้านพุน้ำร้อน ประมาณ 100 กว่าปี
- ชาวพุน้ำร้อนแตกภูหลายขยายหมู่บ้านออกไป
- เป็นบ้านหินลาด บ้านหนองกระดี่ บ้านทับกระดาศ ประมาณ 80-100 ปี

อาณาเขตและที่ตั้ง

ในปัจจุบันบ้านพุน้ำร้อนได้แยกหมู่บ้าน ออก 3 หมู่ได้แก่ บ้านหินลาด หมู่ที่ 15 บ้านหนองแก หมู่ที่ 16 และบ้านโป่งข่อยสมอทอง หมู่ที่ 20 ปัจจุบันที่ประกอบด้วย 385 ครัวเรือน ประชากรชาย

โครงสร้างพื้นฐาน

สิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการดำรงชีวิตของประชาชน ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีดังนี้

1. ถนนลาดยาง การคมนาคมสะดวก ไฟฟ้า น้ำประปา
2. มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
3. มีโรงเรียนขยายโอกาส
4. มีตลาดนัดชุมชน
5. มีแหล่งศึกษาโบราณวัตถุ
6. สัญญาณโทรศัพท์ในเขตชุมชนทั่วถึง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน ดังนี้

1. ป่าชุมชน
2. อ่างเก็บน้ำพุน้ำขาว
3. อ่างเก็บน้ำเขาวง
4. เห็ดโคน หน่อไม้

ภูมิปัญญาชุมชน

ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเป็นชุมชนที่มีภูมิความรู้พื้นบ้านสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ยังคงถูกเก็บรักษานำมาใช้ดำรงชีวิตภายในชุมชนได้แก่ หมอพื้นบ้าน หมอน้ำมันและหมออาคม หมอสูตร หมอเรียกขวัญ หมอพิธีกรรม คนทรงนางกวัก ช่างทอผ้าและช่างจักสาน

การบริหารราชการและการปกครองของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

การบริหารราชการและการปกครองของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ในหมู่ 4 ตำบลด่านช้างอำเภอเมืองด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นคือองค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้างและองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ซึ่งมีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอตาบ่ช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยเรียงลำดับตามปีที่ศึกษาวิจัยได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

วิบูลย์ชัย พุดมทอง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเอกเขาพระ-เขาสูงอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเอกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเอกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการจัดการพิพิธภัณฑสถานบ้านวัดหนองบัว อยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของการวางแผนยุทธศาสตร์และการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวมาปรับใช้ในเรื่องของการร่างยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขและการพัฒนา

อนุรัตน์ อินทร (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลจากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมของจังหวัดเชียงราย ในด้านการท่องเที่ยวเพื่อการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักสูงสุด อยู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส หมายถึงหน่วยงานมีจุดอ่อนแต่ในทางกลับกันกลับได้รับโอกาส โดยยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเรียกว่ายุทธศาสตร์พลิกฟื้น มีวิสัยทัศน์คือ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน เป้าประสงค์คือ ใช้ศักยภาพและเพิ่มช่องทางการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยมุ่งให้มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในประเทศและกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์คือ ใช้ศักยภาพและเพิ่มช่องทางการท่องเที่ยวพัฒนาให้เป็นศูนย์กลาง เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน พัฒนามาตรฐานการบริการและบุคลากรการท่องเที่ยวสู่สากล ส่งเสริมและพัฒนาการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว และพัฒนาความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชนของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนกับจังหวัดเชียงราย

ประชุม โปธิ์ทักษิณ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอบต. ตากแดดอำเภอเมืองจังหวัดชุมพรโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสภาพปัญหาและการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่าข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด มีทั้งเป็นสถานที่สำคัญและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นทุกหมู่บ้านรวม 9 หมู่บ้าน และพบประเด็นปัญหาที่รวบรวมได้ 10 ประเด็นปัญหาในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยนำมาใช้ประกอบเป็นขั้นตอนในการสร้างยุทธศาสตร์

ปทุมพร วรดิพิงศ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืน 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืนและ 3) เพื่อประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืน การดำเนินการวิจัย ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ผลจากการศึกษาพบว่าการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืน ต้องให้บุคลากรในชุมชนมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน โดยให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืนที่พัฒนาขึ้น ได้นำหัวข้อเรื่องจากผลการศึกษาคำความต้องการของชุมชน ประกอบการศึกษาแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวจากงานวิจัยตลอดจนการวิเคราะห์ทฤษฎีต่างๆ จนได้โครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากงานวิจัยมาพัฒนาในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะประสบความสำเร็จได้ ส่วนหนึ่งจะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนมีความยั่งยืน

จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรปราการและเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่มคือภาครัฐภาคเอกชนภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว ผลจากการศึกษาพบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ มีสถานที่ตากอากาศบางปู ทะเลบางขุนเทียน

ป่าชายเลน ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ ล้วนเป็นสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจในจังหวัดสมุทรปราการ ตามลำดับ ส่วนทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ได้แก่ เมืองโบราณ วัดวาอารามต่างๆ ชุมชนชาวมอญพระประแดง หมู่บ้านชาวประมงบ้านสาขลา ประเพณีที่น่าสนใจของจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ งานนมัสการองค์พระสมุทรเจดีย์และประเพณีรับบัว นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากคือ การล่องเรือชมหิ่งห้อย ที่ตลาดบางน้ำผึ้ง และกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ และดูนกในป่าชายเลน วิสัยทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการ ในจังหวัดสมุทรปราการคือ สมุทรปราการจะพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาสังคม วัฒนธรรมจิตใจ และปลูกจิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการพัฒนาที่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนเพื่อพัฒนาโครงสร้างด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวนานาชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

วินิตย์ นิลกรรณ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภออบพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวของตำบลกรุงชิง อำเภออบพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และสภาพปัญหาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขององค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภออบพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลจากการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวของตำบลกรุงชิง ประกอบด้วย ป่ากรุงชิง น้ำตกกรุงชิง คลองกลาย ทะเลหมอก เขาเหล็ก ถ้ำหงส์ ป่าประ บ่อน้ำร้อน น้ำตกกรุงนาง หุบเขากรุงนาง ถ้ำลอดน้ำดำ ถ้ำธารลอด คลองหวาด น้ำตกคลองผดต้นน้ำคลองกลาย ซึ่งตั้งอยู่บนไหล่เขาสูงมองเห็นทิวทัศน์บริเวณเขาชันและต้นน้ำคลองกลายสวยงาม เหมาะสำหรับการพักผ่อนและเป็นจุดพักผ่อนก่อนเดินป่า จากต้นน้ำคลองกลายไปเป็นสันเขินถ้ำหลวงถ้ำขุนลิ่ง น้ำตกคลองพันตาล ทะเลหมอกปูน สภาพปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิงคือ ขาดงบประมาณหรือกองทุนสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม จากการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวพื้นที่ชาตมคคุเทศก์ในการแนะนำสถานที่ที่มีความชำนาญ ไม่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญในจังหวัดปทุมธานี และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ในด้านทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมอญ ความคิดเห็นของภาคเอกชนภาคประชาชน และนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ตลอดจนพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยว ผลจากการศึกษาพบว่า จังหวัดปทุมธานีมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงโดดเด่นด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวมอญ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ได้แก่ วัดมอญ เครื่องปั้นดินเผาเตาโอ่งอ่าง ตุ่มสามโคก ตลอดจนด้านประเพณีเทศกาล ได้แก่ งานสงกรานต์ งานแห่เสาหงส์ธงตะขาบ และวิถีชีวิตของชุมชนชาวมอญ ได้แก่ อาหารการกิน การแต่งกายแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ควรเน้นการพัฒนาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญอนุรักษ์ และถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องแนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนชาวมอญ ควรพัฒนาด้านการคมนาคมโดยการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทางเดินทางไปสู่ แหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงถึงกันตลอดจนพัฒนาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สุริยะ กุลพิมาย (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลปากตะโกอำเภอทุ่งตะโกจังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวความพร้อมในศักยภาพของพื้นที่ และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ผลจากการศึกษาพบว่าเทศบาลตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีภูมิประเทศและพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากมีความพร้อมในศักยภาพของพื้นที่ และมีทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีภูเขาป่าไม้ ป่าชายเลน ทะเล ระบบชีววิทยาทางทะเล นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ตามความชอบส่วนบุคคลได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกันและกัน 5 ยุทธศาสตร์ คือยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตยุทธศาสตร์ การจัดการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี และการมีส่วนร่วมของประชาชน กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาและโครงการในการนำแผนสู่การปฏิบัติเพื่อมารองรับ เพื่อผลักดันให้การพัฒนารท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องต่อไป

วริศรา บุญสมเกียรติ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช : วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารวัดธาตุน้อยและโบราณสถานวัดโมคลาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพด้านการเข้าถึงแหล่ง ด้านคุณค่าและความดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้านการบริหารจัดการ และด้านจุดอ่อน ผลกระทบเชิงลบ และศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน นั่นคือวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารวัดธาตุน้อยและโบราณสถานวัดโมคลาน มีศักยภาพมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการเข้าถึงแหล่งและด้านคุณค่าและความดึงดูดใจ แต่มีความแตกต่างกันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และด้านบริหารจัดการ กล่าวคือวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมาก ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนวัดธาตุน้อยและโบราณสถานวัดโมคลาน มีศักยภาพปานกลาง ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เช่นกัน

คะนิงภรณ์ วงเวียน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน :กรณีศึกษาเกาะเสม็ดจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวของเกาะเสม็ดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ดและสร้างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนที่เกาะเสม็ดจังหวัดระยองโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 6 กลุ่มพบว่าเกาะเสม็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าไม้ไม่มีความสวยงามมีความเหมาะสมของกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการทางการท่องเที่ยวการจัดการทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากเกาะเสม็ดมีปัญหาด้านมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมเช่นการกำจัดขยะการจัดการน้ำเสียทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมความขัดแย้งด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดินและปริมาณน้ำจืดไม่เพียงพอส่วนอุปสรรคคือขาดการบูรณาการในการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งงบประมาณในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เพียงพอขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังขาดการวางแผนพื้นที่เฉพาะในการพัฒนาและอนุรักษ์และขาดหน่วยงานหลักหรือกลไกการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่เกาะเสม็ดอย่างจริงจังยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ให้แก่ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว2) เสริมสร้างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภค 3) พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการตลาดท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

วีระพล ทองมาและคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมของชุมชนชาวจีน ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากกลุ่มตัวอย่างในชุมชนเป้าหมายจำนวน 50 ราย ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบว่า มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และใช้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชนภายในชุมชน นอกจากนี้การวิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการประเมินศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมภายในชุมชนบ้านยาง และได้้นำแนวคิดในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาใช้วิเคราะห์และศึกษาความเป็นไปได้ในด้านจัดทำยุทธศาสตร์และหาจุดเด่นเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ในการสร้างยุทธศาสตร์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่

ทิพวรรณ อินันทนานนท์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพวัฒนธรรมชนเผ่า เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยศึกษาด้านความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อพิธีกรรม ศึกษาผลกระทบที่ได้รับจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพวัฒนธรรมชนเผ่าอาข่า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ชาวอาข่า 8 กลุ่มในเขต ภาคเหนือ ในจังหวัด พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ แพร่ ลำปาง ตั้งชุมชนโดยมีความเชื่อ ธรรมชาติ เชื้อผี เชื้อโซคราง และ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีการนับถือบรรพบุรุษ ผลกระทบด้านบวกที่ได้จากการพัฒนาคือ ชาวอาข่ามีรายได้จากการท่องเที่ยว เกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง ผลกระทบด้านลบ ชุมชนเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม มีขยะเพิ่มขึ้น ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ คือ การนำภูมิปัญญามาใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพวัฒนธรรม ถ่ายทอดความรู้แก่เยาวชนอาข่า รักษาป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์ ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชน

โฆษิต ไชยประสิทธิ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมิติการพัฒนาจากภายใน กรณีศึกษาชุมชนในสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ศึกษาศักยภาพของชุมชนทั้งในด้านของคนในชุมชน และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ และเน้นในส่วนของการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่การบริหารจัดการและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวพบว่า ชุมชนอ่างขางมีความหลากหลายในด้านชาติพันธุ์ แต่ก็สามารถอยู่ร่วมสังคมกันได้

อย่างกลมกลืนและสันติ มีการคงเอกลักษณ์ตามชนเผ่าของตนเอง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ผลผลิตสำคัญเป็นพืชเมืองหนาวจากการส่งเสริมของสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ซึ่งนำรายได้หลักเข้ามาสู่ชุมชน แต่ละชุมชนมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาให้เป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว เป็นการสืบสานและสืบทอดมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปได้ กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ยังไม่สามารถหาคำตอบได้ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการกระตุ้น และมุ่งหวังจะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม

จุฑารัตน์ เจือจิ้น (2555) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านน้ำเขียวอำเภอแหลมทอง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อยอดท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชน และเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่าการจัดการท่องเที่ยวของบ้านน้ำเขียวมีจุดเด่น คือระบบนิเวศป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ และมีการนำวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวมุสลิมในชุมชนบ้านน้ำเขียว เข้าไปร่วมในการท่องเที่ยวของชุมชนแต่ยังขาดข้อมูลองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนบ้านน้ำเขียว ที่มีผู้คนทั้งมุสลิมไทยและจีนอยู่ร่วมกันมาช้านาน และด้วยความเป็นชุมชนเก่าที่มีประวัติพัฒนาการมายาวนาน จึงทำให้มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สามารถนำไปต่อยอดสู่การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเสริมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่ก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจชุมชนภาคภูมิใจ และธำรงรักษาวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเอาไว้ได้อย่างเหมาะสม และยั่งยืนโดยได้นำแนวคิดในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาในด้านการจัดการให้เกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะประเด็นการให้ความสำคัญกับคนและชุมชนในธำรงรักษาวัฒนธรรม

สุขกมล วงศ์สุวรรณค์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการทางวัฒนธรรมของชุมชนโบราณเวียงสระจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากหลักฐานทางโบราณคดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีที่พบจากสำรวจ และการขุดค้นในบริเวณชุมชนโบราณเวียงสระแหล่งโบราณคดีใกล้เคียงในกลุ่มแม่น้ำตาปี ได้พบหลักฐานทางโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายและสมัยประวัติศาสตร์ ที่แหล่งโบราณคดีบ้านประจัน ตำบลควนศรี อำเภอบ้านนาสาร จากการวิเคราะห์หลักฐานที่ได้จากการสำรวจการขุดค้นทางโบราณคดีที่ผ่านมา พบว่าชุมชนโบราณเวียงสระแหล่งโบราณคดีใกล้เคียงในกลุ่มแม่น้ำตาปี พัฒนาการทางวัฒนธรรมควบคู่ไปกับชุมชนโบราณทางฝั่งตะวันออกและตะวันตกโดยมีแม่น้ำตาปี เป็นเส้นทางหลักในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนใกล้เคียง

และรับวัฒนธรรมจากภายนอก รวมทั้งยังใช้เป็นเส้นทางออกสู่ทะเลฝั่งตะวันออกที่อ่าวบ้านดอน โดยให้ความสำคัญกับการค้นหาหลักฐานและเรื่องราวประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนเพื่อเพิ่มความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

มยุธดา ประทุมรัตน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและประเมินการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลจากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร ประกอบไปด้วย การเรียนรู้การประดิษฐ์คิดค้น การคุ้มครอง การจูงใจ การถ่ายทอดทางสังคม และวัฒนธรรมการเพิ่มคุณค่า การหา จุดต่าง ปัจจัยหลักของการท่องเที่ยว ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมการพัฒนาด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบูรณะและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การยกระดับและรักษามาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยว การผลักดันความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ดวงใจ พานิชเจริญกิจ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดภูเก็ต: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชิโนโปรตุกีส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาของสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส บริบทสังคมและวัฒนธรรมรวมถึงความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่มีองค์ประกอบความพร้อมด้านเอกลักษณ์มรดกวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ในเขตประวัติศาสตร์ ชิโนโปรตุกีส จังหวัดภูเก็ต ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชิโนโปรตุกีสจังหวัดภูเก็ต มีความพร้อมเกือบทุกด้าน ที่จะสามารถได้รับการพัฒนารูปแบบ เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดภูเก็ต ที่จำเป็น จะต้องบูรณาการความร่วมมือ จากประชาชนที่เป็นเจ้าของอาคารประชาชนในชุมชนภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนองค์กรชุมชนต่างๆ ในการพัฒนาความพร้อมด้านการรับรู้ถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชน ตลอดจนความพร้อมด้านเอกลักษณ์มรดกวัฒนธรรมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการชุมชนวัฒนธรรมชุมชน และกิจกรรมในชุมชนให้สอดคล้อง กับบริบททางสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน ด้วยการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4 รูปแบบด้วยกันคือ 1) เดินชมสถาปัตยกรรมล้ำค่าชิโนโปรตุกีส

จังหวัดภูเก็ต 2) บ้านพั่ววัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน เขตประวัติศาสตร์ชิโปรตุเกส 3) การท่องเที่ยวแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมและอาหารท้องถิ่นในชุมชน 4) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : ภาพสวยด้วยแรงบันดาลใจจากชุมชนท้องถิ่นสู่นักท่องเที่ยว

ทิพย์สุตา พุฒจรรยา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนสลักคอก จังหวัดตราด วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวทางการดำเนินงาน พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการบริหารชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก ผลจากการศึกษาพบว่าศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มผู้นำในชุมชน เป็นทีมบริหารงานชมรม มีผู้จัดการชมรมทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยว สมาชิกชมรมร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวชมรม ขาดคนรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการขยายตัวการพัฒนา เกาะช้างส่งผลกระทบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชน ชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน คนในชุมชนซื้อหุ้นและได้รับเงินปันผลรายปี สัดส่วนร้อยละ 35 ของรายได้ทั้งหมดจากกิจกรรมท่องเที่ยวและร้อยละ 65 จัดสรรเพื่อการบริหารงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ งานสาธารณประโยชน์และการจัดสวัสดิการสังคม จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำแนวคิดในด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวโดยศักยภาพของชุมชนจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีศักยภาพ

ทักษิณ ปิลวาสน์และคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ตพังงากระบุรี) ผลจากการศึกษาพบว่าภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของประเทศไทย ยังไม่สามารถบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการเป็นหุ้นส่วนเชิงบูรณาการการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวในการบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ยังไม่เป็นรูปธรรมขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง การบูรณาการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน ระหว่างองค์การระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศและระดับจังหวัด พบว่าขาดการวางแผนร่วมกันเชิงยุทธศาสตร์องค์การทั้งสามระดับ ยังขาดการประสานยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ ร่วมกันทั้งระดับประเทศกับระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนใน

เขตสามเหลี่ยมอันดามัน พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยมีจุดมุ่งหมายที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม และส่งเสริมความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมากกว่าความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยว จึงควรสนับสนุนส่งเสริม ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เป็นชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อประโยชน์ของเศรษฐกิจชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อลิสตา โวหารกล้า (2556) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนผู้ไทย ตำบลบุงเลิศ อำเภอยะยง จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนผู้ไทยและสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รู้หรือนักปราชญ์ และผู้อาวุโสในชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยเครื่องมือการสำรวจ สัมภาษณ์เชิงลึก และการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว พบว่าชุมชนผู้ไทยบุงเลิศมีความเป็นเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลาย นำมาซึ่งแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว ดังนี้ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุรักษ์ ปกป้องและส่งเสริมด้านวัฒนธรรมผู้ไทย การต่อยอดทุนเดิมในชุมชนให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ การเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภูริวัจน์ เดชอ่อม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรอบแนวคิดสู่แนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทย กล่าวว่าเมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย ทั้งระดับนโยบายระดับอุตสาหกรรม จะพบได้ว่าเป็นเพียงระยะเริ่มต้น แต่ยังมีข้อจำกัดทางที่ดี ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ถึงแม้ว่าจะยังไม่สามารถนำต้นทุนทางวัฒนธรรมสังคมในท้องถิ่นที่มีอยู่จำนวนมากมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของชุมชนการขาดความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม การเพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญา รวมถึงการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีศักยภาพ

กัณตภณ แก้วสง่า (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอยะยง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาจัดเก็บเผยแพร่ และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

พบว่ากระบวนการจัดการความรู้ ที่ประยุกต์ใช้สามารถนำมาใช้ในการจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอฟิมาย ได้เป็นอย่างดีในการค้นหา องค์ความรู้สามารถจำแนกความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ด้านคือ 1) แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอฟิมาย ได้แก่ โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัฒนธรรมและประเพณี 2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว 3) ด้านนักท่องเที่ยว และ 4) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว

วุฒิไกร งามศิริจิตต์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบอุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากรอบการพัฒนาสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องอาศัยการบูรณาการแนวคิดหลักการและทฤษฎีเฉพาะที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น รวมถึงระบุชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การวางตำแหน่งของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบการพัฒนาระบบอุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครและการท่องเที่ยวชุมชนและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พร้อมทั้งแนวทางเชิงโลจิสติกส์และบริการในการพัฒนาระบบอุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้วางแผนนโยบายและผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสู่การเป็นศูนย์กลางอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลและประเมินศักยภาพของแต่ละภาคส่วน ที่เป็นองค์ประกอบในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเพื่อให้ได้แนวทางในการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์กลางอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในกลุ่มจังหวัด เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้โครงการความร่วมมือของประเทศในกลุ่ม GMS ตามแนว Economic Corridor จะช่วยส่งเสริมบทบาทของประเทศไทย ในการเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดยังเป็นเพียงกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเทศกาลเท่านั้น แต่ยังไม่มีการพัฒนากิจกรรมสนับสนุนเพื่อสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นเพิ่มเติม เส้นทางการคมนาคมในพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวกระจายตัวและอยู่ห่างไกลกันในแต่ละพื้นที่รวมทั้ง

เส้นทางที่ใช้สัญจรเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ในบางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเพียงพอ และผู้เยี่ยมชมมีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับผู้เยี่ยมชมในภาคอื่นๆ ของประเทศ

อลิสวา โวหารกล้า (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนเกาะหาดทรายดำ ตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนเกาะหาดทรายดำและศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะหาดทรายดำ และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเกาะหาดทรายดำ ตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ในมิติเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการใช้แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว พบว่าบริบทชุมชนเกาะหาดทรายดำมีความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีความน่าสนใจในด้านวิถีชีวิตแบบชาวประมง ภาพรวมด้านโครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านการจัดการการท่องเที่ยว พบว่าชุมชนยังไม่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นแบบแผนชัดเจน ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว พบว่าเกาะหาดทรายดำ มีศักยภาพและมีความตั้งใจในการที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะหาดทรายดำต้องพัฒนาในมิติเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของชุมชนเน้นจุดเด่นด้านวิถีชีวิตของคนในชุมชนและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่บนเกาะไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น มานำเสนอเป็นธุรกิจและกิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะ เช่น การพักโฮมสเตย์ การปลูกป่าชายเลน การดำน้ำดูปะการัง เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐจะต้องร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

นนทิภัก เพียรโรจน์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การเชื่อมโยงเส้นทางและการส่งเสริมการตลาดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่ม 4 จังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่ม 4 จังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย ศึกษากิจกรรมการส่งเสริมการตลาดและเพื่อสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้ง 4 จังหวัด จัดทำปฏิทินกิจกรรมของกลุ่มจังหวัดตลอดทั้งปี และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของทั้ง 4 จังหวัด การประเมินเส้นทางท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวและจากบริษัททัวร์ พบว่าสามารถจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชิง

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมได้หลากหลายมากขึ้น เพื่อความเหมาะสมและ ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น โปรแกรมทัวร์แบบเช้าไป-เย็นกลับ โปรแกรมทัวร์ 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมทัวร์ 3 วัน 2 คืน ได้เสนอการจัดทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ให้กับจังหวัด โดยการใช้สื่อหรือรูปแบบ การประชาสัมพันธ์ที่โดดเด่นและชัดเจน เช่น การจัดทำปฏิทิน กิจกรรมท่องเที่ยว การนำเสนอ เส้นทางท่องเที่ยวในลักษณะต่างๆ

ชมภูนุช หุ่นนาค (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด สมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว จังหวัด สมุทรสงคราม ศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยว ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ใน จังหวัดสมุทรสงคราม และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด สมุทรสงคราม ที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัด โดยรูปแบบการวิจัยเป็นแบบกรณีศึกษาใช้แบบ สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า จังหวัดสมุทรสงครามถือเป็นจังหวัด หนึ่งที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูงมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ความ เชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวมี 4 มิติ คือ 1) มิติด้านวิถีชีวิตชุมชน 2) มิติด้านวัฒนธรรม และศาสนา 3) มิติด้านประวัติศาสตร์และ 4) มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับแนวทางการพัฒนาความ เชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม คือ “เมืองแห่งการท่องเที่ยวที่หลากหลายและ เต็มไปด้วยคุณค่าทางทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชนแห่งสายน้ำ” เน้นการพัฒนา และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่ง ท่องเที่ยวสำคัญให้เกิดความยั่งยืน รวมถึงพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกของ แหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาแบบ การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ศึกษา การปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน และ 4) ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้ และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษามีความพร้อม

ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แนวโน้มมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้รูปแบบมีชื่อเรียกว่า “MEDITATE Model” ได้แก่ (1) การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (M=Managing to Tourism Resource) (2) สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (E=Eye-catching in Tourism) (3) ความแตกต่างของการท่องเที่ยว (D=Difference of Tourism) (4) อัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยว (I=Identity on Tourism) (5) การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (T=Transformative Learning) (6) กิจกรรมทางการตลาด(A=Activity Marketing) (7) เทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว (T=Technology for Tourism) และ (8) การประเมินผลการท่องเที่ยว (E=Evaluation about Tourism) 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านผู้นำมีความมุ่งมั่น กำหนดเป้าหมาย การจัดองค์กร และโครงสร้างทุนชุมชน การมีวัฒนธรรมองค์กร การใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วมแบบ “จตุรภาคี” ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวความเป็นประชาธิปไตย ความมีจิตสำนึกสาธารณะ และการประเมินผล และ 4) แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การจัดทำแผนกลยุทธ์การท่องเที่ยว การสร้างความเข้าใจร่วมกัน การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและเรียนรู้ที่วัดอย่างหลากหลาย การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องการจัดทำป้ายแหล่งท่องเที่ยว และการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยวศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเสนอยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของจังหวัดกำแพงเพชร โดยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน พบว่านโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรประกอบด้วยแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง แผนการท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชรและแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ไม่มีแผนแม่บทซึ่งเป็นทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวมุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะมีจุดเด่น ที่จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองมรดกโลกไกลไกลการขับเคลื่อนอาศัยความร่วมมือของไตรภาคี คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่นนโยบาย มีทิศทางเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ชัดเจน แต่ขาดกลไกการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เหมาะสม ปัจจัยที่มีผล ต่อยุทธศาสตร์การบริหาร

จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยนโยบายการท่องเที่ยว และปัจจัยด้านการบริหารจัดการจัดการโดยรวม นโยบายการท่องเที่ยว ของจังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ได้ร้อยละ 44.10 ($R^2 = 0.441$) ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเรียงลำดับตามความสำคัญสูงสุด ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่นมี 2 ยุทธวิธี คือยุทธวิธีการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และยุทธวิธีการสร้างจิตสำนึกร่วมปกป้องผลประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาคเอกชน มี 3 ยุทธวิธี คือยุทธวิธีการร่วมมือส่งเสริมการลงทุน ยุทธวิธีการร่วมมือพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวและยุทธวิธีการร่วมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาครัฐมี 4 ยุทธวิธีคือยุทธวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ยุทธวิธีการส่งเสริมการลงทุน ยุทธวิธีการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านการบริการท่องเที่ยวและยุทธวิธีการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์ อย่างมีวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนและองค์กรท้องถิ่น มี 3 ยุทธวิธี คือยุทธวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสังคม ยุทธวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและยุทธวิธีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

ปิรันธ์ ชินโชติ และ ชีระวัฒน์ จันทิก (2559) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแนวสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในอำเภอสวนผึ้งจำนวน 10 คนพบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้งเป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมนำมาสร้างนวัตกรรมการสร้างสรรคออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ๆโดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการและชุมชนโดยสามารถสร้างการมีส่วนร่วมการเรียนรู้และเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยวได้สรุปได้ว่าการจะพัฒนาสวนผึ้งให้ก้าวสู่การเป็นเมืองที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นต้องนำจุดเด่นของสวนผึ้งมาพัฒนาร่วมกับองค์ประกอบของบริบทต่างๆให้ประสานสอดคล้องกันองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้งมี 5 องค์ประกอบได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ชุมชนเชิงสร้างสรรค์กิจกรรมหรือสินค้าเชิงสร้างสรรค์และการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์

เปรมฤดี ทองลา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนบ้านวัดจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนาจังหวัด

เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกคนในพื้นที่ รวม 14 คนและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และใช้แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คนพบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หมู่บ้าน วัดจันทร์ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มศิลปะ 2) กลุ่มสินค้าที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่าง 3) กลุ่มวิถีชีวิต 4) กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรมและคุณลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มี 5 ด้านคือ 1) เพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว 2) นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) ทรัพยากรมีเอกลักษณ์และโดดเด่น 4) ความจริงแท้ในวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์และประสบการณ์จริง 5) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่

สมจินต์ ชาญกระปี่ และคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และนำเสนอนโยบายในการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยการใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลจากการศึกษาพบว่า สภาพการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความต้องการด้านการท่องเที่ยวมีศักยภาพที่ดี และมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ามี 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจจากฐานอัตลักษณ์สู่การเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมกลยุทธ์การตลาดในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนัก ผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ผลการนำเสนอยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรีที่ผ่านการรับรองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทินกฤต พันธ์รุ่งเมือง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : การสำรวจการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุชุมชนวัดสำโรงอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐมโดยนำเอากระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาใช้ในการเล่าเรื่อง

(Story telling) พบว่าการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุชุมชนวัดสำโรงอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐมได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชุมชนโดยวิเคราะห์จุดแข็งของชุมชนพร้อมทั้งมีผู้นำเชิงสัญลักษณ์ (พระภิกษุ) และสร้างความผูกพันของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวด้วยการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน ได้ดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการโดยคำนึงถึงข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารประกอบด้วยสถานที่จอดรถ ทางลาดห้องน้ำและมีการวางแผนเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของประชากรที่ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) และผู้พิการ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Ana Ladeiras, Antonio Mota and Jorge Costa (2010) ได้ศึกษาเรื่อง การวางแผนการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ในทางปฏิบัติมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสำคัญของกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวระดับชาติและระดับภูมิภาค และยุทธศาสตร์สามารถสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเป้าหมายได้อย่างยั่งยืนโดยการศึกษาใช้วิธีในเชิงปฏิบัติในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นในเรื่องของเป้าหมายที่ต้องการโดยเป็นการสนับสนุนแผนการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับภูมิภาคการท่องเที่ยวในโปรตุเกสในขณะเดียวกันมีการปรับแต่งรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์และจัดการกับเป้าหมายของการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมพบว่าการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพนั้นสามารถทำได้โดยการทำตามกรอบยุทธศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ และยังแสดงให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาสามารถปฏิบัติงานใกล้ชิดกับองค์การการท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาแผนงานที่มีคุณภาพของพื้นที่ได้ และนำแนวคิดในด้านการจัดทำยุทธศาสตร์โดยมุ่งเน้นเป้าหมายที่ต้องการให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

Fredrick M. Collison and Daniel L. Spears (2010) ได้ศึกษาเรื่อง การตลาดการท่องเที่ยวชมรมรดกวัฒนธรรม: หมู่เกาะมาร์แชลล์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินทรัพยากรทางมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ในสาธารณรัฐหมู่เกาะมาร์แชลล์และค้นหาวิธีที่จะนำทรัพยากรเหล่านี้มาพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวได้ พบว่า การท่องเที่ยวในหมู่เกาะมาร์แชลล์นั้นมีผู้เข้าชมเพียงไม่กี่พันคนต่อปีโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะเข้ามาทำกิจกรรมการดำน้ำและกีฬาต่างๆมากมายแต่ศักยภาพที่สำคัญของพื้นที่ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้เยี่ยมชมมรดกทางวัฒนธรรมนั้นมีอยู่น้อยมาก เช่นการก่อสร้างและการเล่นเรือแคนูในรูปแบบดั้งเดิมขาดความสนใจในโบราณสถานเป็นต้นซึ่งควร

จะต้องมีโปรแกรมทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมถึงการตลาดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการระหว่างผู้มีอำนาจระหว่างหมู่เกาะซึ่งการเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจในเชิงวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวในหมู่เกาะมาแชลล์อาจจะเพิ่มโอกาสในการยกระดับการท่องเที่ยวของพื้นที่ให้มากขึ้น และได้นำแนวคิดในเรื่องของการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการร่างยุทธศาสตร์โดยให้ความสำคัญในการหาจุดเด่นทางยุทธศาสตร์ที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามามายังพื้นที่ได้นอกจากนั้นการพัฒนาการตลาดเป็นส่วนสำคัญในเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวรู้จักพื้นที่มากยิ่งขึ้น

Maria Victoria Reyes (2010) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การท่องเที่ยวที่จะเป็นประโยชน์ในภูมิภาคปาฟโนเมซอน มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าในการดำเนินงานของกระทรวงการท่องเที่ยวในประเทศเอกวาดอร์ โดยได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศและระหว่างประเทศอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในภูมิภาคปาฟโนเมซอน ของสาธารณรัฐเอกวาดอร์ โดยใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในเอกวาดอร์ จากนั้นจะมีการหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคปาฟโนเมซอนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งในเรื่องของการสร้างผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ได้มีการนำข้อเสนอต่างๆ ที่เป็นประโยชน์โดยผ่านการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และความมั่นคงของภูมิภาคโดยการวางแผนนั้นจะสามารถสร้างผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในด้านการท่องเที่ยวและสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาคปาฟโนเมซอน รวมถึงพบว่ากำหนดยุทธศาสตร์โดยใช้ความคิดเห็นจากบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่พื้นที่ทั้งในด้านแนวความคิดที่หลากหลายและปัจจัยสนับสนุนต่างๆ

Yozcu and Icoz (2010) ได้ศึกษาเรื่อง A Model Proposal on the Use Creative Tourism Experiences in Congress Tourism and The Congress Marketing Mix พบว่า การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม มีบทบาทสำคัญในการขยายเวลาของการท่องเที่ยวเกิดการจ้างงานและเพิ่มรายได้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น มีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและมีการนำเอาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปรวมกับการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการมาประชุมมากขึ้น เนื่องจากได้มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรมที่แท้จริงของท้องถิ่นที่มาประชุม และสามารถร่วมกิจกรรมต่างๆที่มีในชุมชนเกิดการใช้ศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ การใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขาย โปรแกรม

การท่องเที่ยว การกระจาย ทุนส่วนทางการค้า ลูกค้า ซึ่งเป็นการปรับใช้รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมให้มีความพึงพอใจมากขึ้น

Thomas J. Iverson (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยว กับนักท่องเที่ยวในบาห์ลีอินโดนีเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงมิติทางวัฒนธรรมที่ถูกมองข้าม บ่อยครั้งจากนักท่องเที่ยว ตลอดจนสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความรู้ แก่นักท่องเที่ยวเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลในพื้นที่กับนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถามกับ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเกาะบาห์ลี พบว่านักท่องเที่ยวได้แสดงความห่วงใยมากที่สุดสำหรับ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ขาดความเคารพต่อชาวบาห์ลีท้องถิ่น หลายคนตระหนักถึงธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่เรียบง่ายของชาวบาห์ลี และตระหนักถึงความสำคัญของการแต่งกายที่มีความ เหมาะสมรวมทั้งลักษณะที่ไม่เหมาะสม เช่น การเปลือยกาย เป็นต้น โดยการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้มาเยือนและ เจ้าของพื้นที่ ขณะเดียวกันต้องปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับนักวางแผนด้าน การท่องเที่ยว โดยแสดงให้เห็นถึงผลในเชิงลบและเชิงบวกจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะต่างๆ ของนักท่องเที่ยว และในการกำหนดยุทธศาสตร์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนจะเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลได้ดีที่สุด ที่จะสามารถเผยแพร่ รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมให้แก่นักท่องเที่ยวต่างพื้นที่ได้

Ohridska Olson and Ivanov (2010) ได้ศึกษาเรื่อง Creative Tourism Business Model and Its Application in Bulgaria พบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการใช้วัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว และเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ อีกทั้งรูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเป็นไปลักษณะ เดียวกันกับรูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมุ่งเน้นไปที่โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกวัฒนธรรม งานประเพณี หรือการจัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรมขนาดใหญ่ที่ตื่นตาตื่นใจในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นั้นจะมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สนใจเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จริงจาก กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ และเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการสถานที่หรือตัวอาคารทาง ประวัติศาสตร์ที่ใหญ่โตมาเป็นสิ่งดึงดูด มีการวิเคราะห์ถึงวิธีการที่โมเดลธุรกิจจะต้องมีการประยุกต์ใช้ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองเล็กๆใน Bulgaria เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับมรดกโลกทาง

วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถทำให้เกิดความยั่งยืนและมีศักยภาพในมรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย

Felici Gobba Shinnam (2010) ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ความตระหนักด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความยั่งยืนในคอสตาริกา (Activist Tourism: Perceptions on Ecotourism and Sustainability in Costa Rica) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จาก 4 ภาคส่วนทางการท่องเที่ยวพบว่ารูปแบบทางเลือกของการท่องเที่ยวนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อสังคมของประชาชนและพื้นที่การท่องเที่ยว หนึ่งในทางเลือกนั้นคือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แสวงหาโอกาสเพื่อการศึกษาค้นคว้าเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น การมองหาความถูกต้องในการข้ามผ่านวัฒนธรรมการกระตุ้นการปฏิบัติที่มีความหมายในการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว

Ivana Logar (2010) ศึกษาเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวในประเทศโครเอเชียซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจและคุณภาพของการบริการท่องเที่ยว ผลจากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการทางการท่องเที่ยวมีน้อยและไม่เพียงพอ มีภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากในช่วงเทศกาล นโยบายทางเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการท่องเที่ยว การเรียกเก็บภาษี การแบ่งโซน การขึ้นป้ายลิขสิทธิ์ของเจ้าของบ้านเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและเศรษฐกิจในภาพรวม

WooMi Jo Phillips et al (2011) ได้ศึกษาเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวแบบเล่าปากต่อปาก และความตั้งใจกลับมาเยือนซ้ำในจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวในชนบท : กรณีศึกษานอร์ท ดาโกต้า สหรัฐอเมริกา พบว่าต้องให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงผลประโยชน์ต่าง ๆ อันเกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม เสมอภาค ถือเป็นเรื่องสำคัญตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมโนภาพคุณค่า และความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในอนาคตเกี่ยวกับความตั้งใจในการกลับมาเยือนและความตั้งใจในการแนะนำบอกต่อ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถปรับประยุกต์รูปแบบต่าง ๆ ในให้มีส่วนสนับสนุนในการสร้างภาพพจน์ที่มีความสำคัญต่อการดึงดูดการเดินทางกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว

Gülpınar Akbuluta and Eyup Artvinlib (2011) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของพิพิธภัณฑ์รถไฟในประเทศตุรกีกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลกระทบของพิพิธภัณฑ์รถไฟต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งพิพิธภัณฑ์ทางรถไฟยังคงเป็นหนึ่งในสิ่งสำคัญที่สุดในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและรถไฟก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันมีพิพิธภัณฑ์อยู่ 7 แห่งที่เกี่ยวข้องกับรถไฟในตุรกีโดยการศึกษาจะอธิบายรูปแบบของ

พิพิธภัณฑ์ที่จะสามารถเผยแพร่ศักยภาพการท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑ์ทางรถไฟในตุรกี พบว่า รถไฟได้มีอิทธิพลต่อชีวิตชาวเติร์กและชาวตุรกีอย่างลึกซึ้งและสิ่งต่างๆที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทางรถไฟมีความสำคัญในแง่ของการเป็นส่วนหนึ่งทางประวัติศาสตร์ที่มีประโยชน์ต่อบุคคลในปัจจุบันและในอนาคตอย่างไรก็ตามพิพิธภัณฑ์ก็มีปัญหาบางอย่างเช่นไม่มีทรัพยากรทางการเงินเพียงพอ จึงต้องหาแหล่งรายได้สำหรับ การพัฒนาพิพิธภัณฑ์เช่นการจำหน่ายของที่ระลึกหรือสื่อต่างๆ ที่แสดงถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ที่จัดแสดง หรืออาจจะมีการเช่าพื้นที่อยู่ติดกับพิพิธภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ต้องมีแผนการดึงดูดความสนใจของคนในท้องถิ่น ในการปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑ์รถไฟเพื่อ ให้คนในท้องถิ่นเกิดความสนใจ โดยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์อิสตันบูลจะเป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่านักท่องเที่ยวจากต่างถิ่น และพบว่าการจัดศูนย์รวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเช่นพิพิธภัณฑ์สามารถเป็นแหล่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานและสามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งได้

Yim King Penny Wan and Xiangping Li (2011) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในมาเก๊า ประเทศจีน วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้ประกอบการในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่าจำเป็นต้องเร่งสร้างระบบขนส่งมวลชนสาธารณะและรักษาสภาพแวดล้อมลดอัตราการเกิดอาชญากรรมโดยการร่วมมือกับผู้ประกอบการหลักที่มีผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเร่งด่วน

Saso Korunovski and Naume Marinovski (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมือง Ohrid มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณารูปแบบการท่องเที่ยวที่มีประโยชน์ในแง่มุมมองของการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมโดยค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญของเมือง Ohrid ที่จะสามารถพัฒนาและสร้างความสำเร็จในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่าการให้ความสำคัญในด้านของการตลาดและการส่งเสริมการขายจะช่วยให้การพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยจัดกลุ่มรูปแบบของการท่องเที่ยวให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่จะทำให้ทราบถึงข้อจำกัดที่จะต้องพัฒนาโดยเฉพาะการตลาดและการส่งเสริมการขายที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว และนำมากำหนดเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

José G. Vargas-Hernández (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในการพัฒนาภูมิภาค ของฮาลิสโกตอนใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดบรรทัดฐานศักยภาพของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาล ที่ประกอบด้วยเขตปกครองของรัฐฮาลิสโกตอนใต้ โดยการเสนอแบบจำลองเชิงบรรทัดฐาน เพื่อทำการวิเคราะห์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อหาข้อดีและสร้างตลาดเป้าหมายที่มีศักยภาพ ในฮาลิสโกตอนใต้ พบว่าการใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงบรรทัดฐาน เป็นกรอบที่มีคุณค่าในการออกแบบเครื่องมือสำหรับการวางแผนและดำเนินงานของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน รวมถึงพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นประโยชน์สำหรับ การกำหนดและพัฒนายุทธศาสตร์ในด้านการท่องเที่ยว ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรที่สามารถใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและมรดกที่ยั่งยืน มีผลกระทบในทางบวกต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสามารถ สร้างโอกาสในการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ รวมถึงการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการขายและการนำเสนอผลิตภัณฑ์ และบริการที่หลากหลายในตลาดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และพบว่าการให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ทางการตลาด เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการรับรู้ และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

Elizabeth A. Marsh (2012) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเรือสำราญในเมืองมรดกชายฝั่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวด้วยเรือสำราญสู่ศูนย์กลางเมืองประวัติศาสตร์ และนโยบายด้านการบรรเทาผลกระทบ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อกระตุ้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นไปที่ลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวแบบการล่องเรือสำราญซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก Charleston, South Carolina โดยสำรวจถึงผลกระทบของการล่องเรือสำราญเกี่ยวกับชาวท้องถิ่นและผู้กำหนดนโยบาย พบว่าการท่องเที่ยวเรือสำราญ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีการเติบโตเป็นอย่างมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกำลังเป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อผลกระทบของมรดกชายฝั่งทะเล โดยการควบคุมผลกระทบดังกล่าวสามารถกระทำได้จากนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสนใจอย่างจริงจังเพื่อป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวในรูปแบบการล่องเรือสำราญมายังพื้นที่มรดกวัฒนธรรมหรือพื้นที่ที่ใกล้เคียงธรรมชาติ เช่น การร่างกฎหมายมรดกทางวัฒนธรรมการออกกฎระเบียบในด้านการเดินเรือเข้ามายังพื้นที่ เป็นต้น และพบว่าการจัดทำยุทธศาสตร์โดยจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายจะเพิ่มโอกาสในด้านความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

Luis César Herrero et al (2012) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบบทบาทสำคัญในเทศกาลทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวหรือคนในท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของเมืองต่าง ๆ โดยการนำเสนอถึงมรดกทางประวัติศาสตร์เพื่อสร้างความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจระหว่างนักท่องเที่ยวและท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการนโยบายการกำหนดราคาค่าบริการที่ทุกฝ่ายพอใจมากที่สุด

Uditha Liyanag (2013) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การวางตำแหน่งเพื่อการท่องเที่ยวในยุคหลังสงครามของศรีลังกา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกรอบในการพัฒนายุทธศาสตร์การวางตำแหน่งที่ชัดเจนสำหรับการท่องเที่ยว ในประเทศศรีลังกา ในช่วงหลังสงคราม โดยการศึกษาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการตั้งคำถามในเชิงยุทธศาสตร์ว่า “ในช่วงหลังสงครามประเทศศรีลังกาสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างไร” การวางตำแหน่งการท่องเที่ยวเป็นแนวคิดสำคัญในการทำการตลาดและเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาตำแหน่งในด้านการท่องเที่ยว โดยการจัดทำยุทธศาสตร์นั้นได้มีการวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินการและขั้นตอน ในการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกา พบว่าการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกา ในหลังสงครามนั้น สิ่งที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ในเชิงลบของนักท่องเที่ยวและจุดเด่นต่างๆ ในพื้นที่ให้ความน่าสนใจ เช่น เกาะที่มีความหลากหลายและพยายามลบความรู้สึกของนักท่องเที่ยวในเรื่องของสงคราม โดยอาจจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการสื่อสารในเชิงบวกให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ในประเทศศรีลังกา ได้ยอมรับแนวคิดที่นำเสนอต่อแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้

NurlzatiSaniah Ahmad Zaki, Syed Mohd Hassan Syed Subli (2013) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม โดยได้ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรมในเมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นมรดกโลกในปี 2008 โดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมกับสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งนอกจากจะมีการศึกษาถึงการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมของมะละกาแล้ว ยังมีการพัฒนาแผนการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม โดยการสำรวจศักยภาพ ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมที่เหมาะสมและรูปแบบของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างกรอบอนาคตในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว พบว่าชาวบ้านในหมู่เกาะลังกาวี ได้มีมุมมองในการวางแผนกรอบการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในสองมุมมอง ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยในเชิงบวก พบว่าการพัฒนาในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม จะสะท้อนถึงผลในด้านการท่องเที่ยวที่จะมีการเติบโตขึ้น ซึ่งช่วยพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตของบุคคลในพื้นที่ทั้งเศรษฐกิจและสังคม และในมุมมองอีกด้าน คือการมุ่งเน้นในด้านการท่องเที่ยวมากจนเกินไป แต่กลับไม่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์มรดก ทางวัฒนธรรมของพื้นที่ ก็อาจจะทำให้มรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมสูญพันธุ์ได้ โดยการจัดทำ แผนกรอบการพัฒนาพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมในเชิงการท่องเที่ยว จะทำให้เพิ่มศักยภาพในการ ดึงดูดนักท่องเที่ยว และในทางกลับกันการจัดทำแผนกรอบการพัฒนาพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม จะนำไปสู่การสร้างแนวทางในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมให้เกิดการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์พื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม ควบคู่กันไปด้วยโดยสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์พื้นที่ท่องเที่ยว

Irem Ince (2013) ได้ศึกษาเรื่อง Urban Design Toolkit for Creative Place-Making and Cultural Tourism : The Case of Alacati มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสร้างสรรค์ (Creativity) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรณีเมือง Alacati ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ของความสามารถในการสร้างสรรค์กับการยกระดับค่าให้สูงขึ้นทั้งในการสร้างสรรค์ เศรษฐกิจหรือที่เรียกว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ชนชั้นสร้างสรรค์ (Creative Class) อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) การจัดกลุ่มสร้างสรรค์ (Creative Clusters) และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หรือให้เห็นเด่นชัด (Prominence) เพื่อช่วยเหลือการพัฒนา เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชุมชน (Alacati) โดยการใช้แนวทางการศึกษารูปแบบการออกแบบเมือง (Urban Design Approach) เพื่อประเมินกระบวนการสร้างสรรค์ในบริบทของการท่องเที่ยว การออกแบบเมือง เป็นเครื่องมือที่มีหลากหลายวิธี และเทคนิค เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลการศึกษาในบริบทของความสามารถในการสร้างสรรค์ เป็นการศึกษที่เน้นไปที่เมืองขนาดเล็กที่มีสิ่ง (Substantial) ของการเสี่ยงที่จะสูญเสียภูมิทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่ากระบวนการสร้างสรรค์แบบการจัดกลุ่มในเมืองขนาดเล็กมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และที่สำคัญที่สุดที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ คือกระบวนการจัดกลุ่มแบบสร้างสรรค์สามารถลดผลกระทบในเชิงลบของการพัฒนาการท่องเที่ยวได้

Boddan (2013) ได้ศึกษาเรื่อง เชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับ Economic Impact of Cultural Tourism ของประเทศโครเอเชีย มีวัตถุประสงค์ เพื่อเติมเต็มความต้องการของนักท่องเที่ยวและประสบความสำเร็จเชิงบวก โดยอธิบายให้เห็นผลกระทบทางเศรษฐกิจในเชิงของการก่อให้เกิดประโยชน์

ของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่มีต่อประเทศโครเอเชีย พบว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในประเทศโครเอเชีย มีผลต่อการมีส่วนร่วมช่วยเศรษฐกิจของโครเอเซียน้อย แม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศโครเอเชียเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการบริโภคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลับลดน้อยลง การบริโภคในระดับต่ำ ของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อ การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่เพียงพอในคุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือโครเอเชียเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ฉะนั้น การท่องเที่ยวควรจะได้จัดการให้มีผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ในขณะเดียวกันก็จะต้องมีการ สร้างมูลค่าที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเฉพาะอย่างขึ้นมา ด้วยนโยบายราคา ที่เป็นไปได้ ทั้งนี้เพราะมีความจริงสนับสนุนอยู่แล้ว ว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีอำนาจใจการซื้อ ที่มากกว่าการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ การสร้างระบบและฐานข้อมูลจากทุกภาคส่วนที่มีความสัมพันธ์ กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องมีการดำเนินการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่องเป็นการศึกษาถึง ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวและอธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่ส่งผลกระทบโดยตรง คือ รายได้ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ มีค่าไม่สามารถจะประเมินได้สำหรับชุมชนท้องถิ่น ฉะนั้น การเพิ่มราคาหรือมูลค่า และการบำรุงรักษา ให้มากขึ้นควรจะต้องดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายให้มากที่สุด และในขณะเดียวกันก็ต้องดูแลให้ เกิดผลกระทบในทางลบให้น้อยที่สุดด้วย

Lan-Lanchang (2013) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตจำนงที่จะกลับมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อีกครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยให้เห็นถึงเจตจำนงของนักท่องเที่ยวที่จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ศึกษาโดยใช้แหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดความน่าสนใจ ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 แห่ง ในประเทศไต้หวัน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมที่มีการวางแผน (Theory of Planned Behavior (TPB)) เพื่ออธิบายบทบาทของแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวประสบการณ์และการรับรู้คุณค่าในอิทธิพลของเจตจำนง ที่จะกลับไปท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในสิ่งที่ดึงดูดความสนใจ และในทางเดียวกันก็ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีการวางแผนโดยได้รวมตัวแปรเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ประสบการณ์ (Experience) และการรับรู้คุณค่าเพื่อวิเคราะห์เพื่อค้นหาเจตจำนงของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อีกครั้ง โดยมีเป้าหมายอยู่ที่สิ่งดึงดูดความสนใจ (Attractions) พบว่าขนาดของแรงจูงใจประสบการณ์และการรับรู้คุณค่าที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษานี้ มีประโยชน์มากและมีค่าความเชื่อถือและความเที่ยงตรงดีเมื่อนำค่าสถิติที่ได้ไปหาความสัมพันธ์ เพื่อทำนายเจตจำนงที่จะกลับมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อีกครั้ง พบว่ามีเพียงประสบการณ์เท่านั้น

ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการกลับมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กับสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวส่วนแรงจูงใจและการรับรู้คุณค่ามีความสัมพันธ์กับการกลับมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับสิ่งดึงดูดใจอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่เมื่อผู้วิจัยได้เพิ่มแรงจูงใจ และการรับรู้คุณค่าเข้าไปในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กลับ ได้รับผลลัพธ์ที่ดีกว่าแบบจำลองดั้งเดิมของพฤติกรรมที่มีการวางแผน

Florentina Daniela Matei (2014) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบทในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศโรมาเนีย โดยได้กล่าวถึงความสำคัญ และขั้นตอนในการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศโรมาเนีย ซึ่งควรจะได้รับ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคการท่องเที่ยวเนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวยังมีศักยภาพ ในการเติบโตโดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จะต้องมีการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวชนบทให้เกิดสิ่งใหม่ๆ และพัฒนานวัตกรรม โดยทำพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการแข่งขันโดยแสดงให้เห็นถึงเมืองที่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของโรมาเนีย นั้นเต็มไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ อาคาร สถานที่พิพิธภัณฑสถานทางศาสนา เช่น โบสถ์โบราณ เป็นต้น ซึ่งผลสรุปคือ การท่องเที่ยวในชนบท ยังคงได้รับการชื่นชมและเป็นที่สนใจจากนักท่องเที่ยวที่มาจากเมืองใหญ่ ที่มีความตึงเครียดในการใช้ชีวิต รายได้จากนักท่องเที่ยวจะสามารถนำมาพัฒนาพื้นที่ในชนบท การรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และความหลากหลายของวิถีชีวิต และทรัพยากรการท่องเที่ยวในชนบทจะทำให้ นักท่องเที่ยวได้ความหลากหลาย และเป็นสิ่งแปลกใหม่จากที่ที่ไม่เคยได้สัมผัสจากในเมือง

Tutur Lussetyowati (2014) ได้ศึกษาเรื่อง การอนุรักษ์ผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษา Musi Reverside เมือง Palembang ซึ่งเมือง Palembang เป็นศูนย์กลางของอำนาจการเมืองและเศรษฐกิจในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอดีต และได้รับความสนใจจากนักธุรกิจและผู้ค้าจากต่างประเทศมากมายเช่นจีนและตะวันออกกลาง พบว่าในเมือง Palembang มีสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรมมากมายแต่น่าเสียดายที่บางแห่งไม่ได้อยู่ในสภาพที่ดีและบางแห่งมีแนวโน้มที่จะมีศักยภาพที่จะสามารถนำมาใช้เป็นจุดเด่นสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรมของเมืองได้แต่ยังไม่มีกิจกรรมที่จะสามารถสนับสนุนในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ซึ่งการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับมรดกวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน จะเป็นประโยชน์สำหรับ คนในท้องถิ่นในด้านของการเติบโตทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม จะเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของเมือง จากการได้รับการแบ่งปันในเชิงเศรษฐกิจที่จะเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นเงินทุนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ให้แก่บุคคลอื่นในการร่วมมือกันในการ

ประชาสัมพันธในการอนุรักษ์พื้นที่แห่งนี้อีกด้วย ซึ่งอาจจะต้องใช้วิธีการในเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการอนุรักษ์ดูแลและปกป้องแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวด้วย

Ibrahim A. Ajagunna and Ann P. Crick (2014) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการปฏิสัมพันธ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจาไมกาโดยใช้เครื่องมือเชิงกลยุทธ์เพื่อความสำเร็จ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบแนวคิดเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ว่าจะสามารถช่วยแก้ไขผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่สร้างขึ้นโดยหน่วยงานในด้านการท่องเที่ยวประเทศจาไมกาโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพมุ่งเน้นสำรวจผู้อาศัยและนักท่องเที่ยวในเมือง OchoRos และ Negril ในประเทศจาไมกา พบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจาไมกาเริ่มมีการกระจายตัวที่ดีในช่วงหลายปีที่ผ่านมาตั้งแต่การท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไปการล่องเรือเพื่อท่องเที่ยวตามชุมชนเพื่อศึกษามรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแต่อย่างไรก็ตามปัจจัยทางสังคมยังคงเป็นอุปสรรคเห็นได้ชัดว่าการพึ่งพาแนวคิดและหลักการของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับความสำเร็จและหากจะเข้าใจถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกส่วนงานจะต้องเข้าใจถึงการดำเนินการระหว่างองค์ประกอบต่างๆในด้านการท่องเที่ยวเพื่อสามารถให้บริการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้อันจะทำให้บรรลุความสำเร็จในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศอย่างยั่งยืน

Natalie M. (2014) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมบนชายฝั่งทางเหนือของเปรู มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมในชายฝั่งด้านเหนือของประเทศเปรู ต่อชุมชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาวัฒนธรรมก่อนยุคอินคา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก ผลจากการศึกษาพบว่า โครงการต่างๆที่มีการพัฒนาขึ้นในเขตชายฝั่งด้านเหนือทำให้เกิดโอกาสในการมีส่วนร่วมและการร่วมพัฒนาของชุมชนจากหลายส่วน มีการพัฒนาในด้านอาหารพื้นเมืองโครงการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เพื่อเป็นการพัฒนาในด้านโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ ความสัมพันธ์ทางด้านประวัติศาสตร์จะช่วยให้ผู้คนในท้องถิ่น สามารถฟื้นฟูพันธุ์พืชพื้นเมือง และเทคนิคในด้านหัตถกรรมเพื่อดึงดูดและรักษานักท่องเที่ยวให้มีความสนใจต่อชุมชนซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐบาลเป็นกุญแจสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งการจะพัฒนาได้อย่างสำเร็จนั้นจะต้องใช้ระยะเวลาและความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องต่อการพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะเป็นการขุดค้นทางโบราณคดีหรือสถานที่ท่องเที่ยว จนถึงความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

Booyens and Rogerson (2015) ได้ศึกษาเรื่อง Creative Tourism in Cape Town :An Innovation Perspective มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานประสบการณ์ผ่านสินค้าท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ใน Cape Town พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเฉพาะแต่มีอัตราการเติบโตสูง และสิ่งสำคัญที่จำเป็นในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานประสบการณ์ คือการเชื่อมโยงจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเข้ากับการริเริ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใหม่ๆ รวมถึงการสร้างเครือข่ายเชิงสร้างสรรค์กระตุ้นความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มนักท่องเที่ยว พัฒนาส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รวมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ Cape town สามารถนำไปกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม ส่งเสริมการสร้างแผนรองรับในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ต่อไปปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวต่างมีการแข่งขันกันมากขึ้น การเลียนแบบแนวทางจากธุรกิจที่ประสบความสำเร็จหรือจากแบรนด์ดังทั่วโลก นำไปสู่การตั้งมาตรฐานให้กับสินค้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว รวมถึงการลดเกรดให้กับสินค้าบางประเภท ดังนั้น การหาจุดขายที่แตกต่างจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญสโลแกนอย่างเมืองแห่งความคิดสร้างสรรค์หรือเมืองแห่งวัฒนธรรมจึงกลายเป็นคำที่ดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี

Simon Chen (2015) งานวิจัยนี้มีเป้าหมายในการนำเสนอเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวในมุมศิลปะเชิงสร้างสรรค์ โดยเน้นศึกษาตลาดการท่องเที่ยวในจีน โซนศิลปะของ Beijing 798 ได้ถูกนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาว่าจะสามารถตอบโจทย์มาตรฐานของการเป็นจุดหมายของศิลปะเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ในช่วงของวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ พื้นที่สำหรับงานศิลปะ อย่างโซนศิลปะของ Beijing 798 โซน Sofu ในกรุงสต็อกโฮล์ม และโซน Fitzrovia ในกรุงลอนดอน ได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปเป็นจำนวนมาก ณ ปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ที่ถูกนำมาใช้เมื่อไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา แต่ได้รับความสนใจเป็นอย่างดี จึงน่าสนใจว่าการที่นักท่องเที่ยวสนใจพื้นที่เกี่ยวกับศิลปะเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ไม่ควรถูกมองข้าม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อนำมาใช้ประเมินประวัติการท่องเที่ยวของโซนศิลปะที่ Beijing 798 พบว่าพื้นที่ทางศิลปะเชิงสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องหมายถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และพบว่าการจัดงานอีเวนต์เชิงสร้างสรรค์และกิจกรรมต่างๆล้วนจำเป็นต่อการช่วยให้ผู้มาเยือนได้รับประสบการณ์ที่สร้างสรรค์

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

รูปแบบการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods Research) การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และการประชุมรับรองนโยบาย หรือเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลภาคสนาม สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ สรุปและนำเสนอผลการศึกษา

ขั้นตอนในการวิจัย

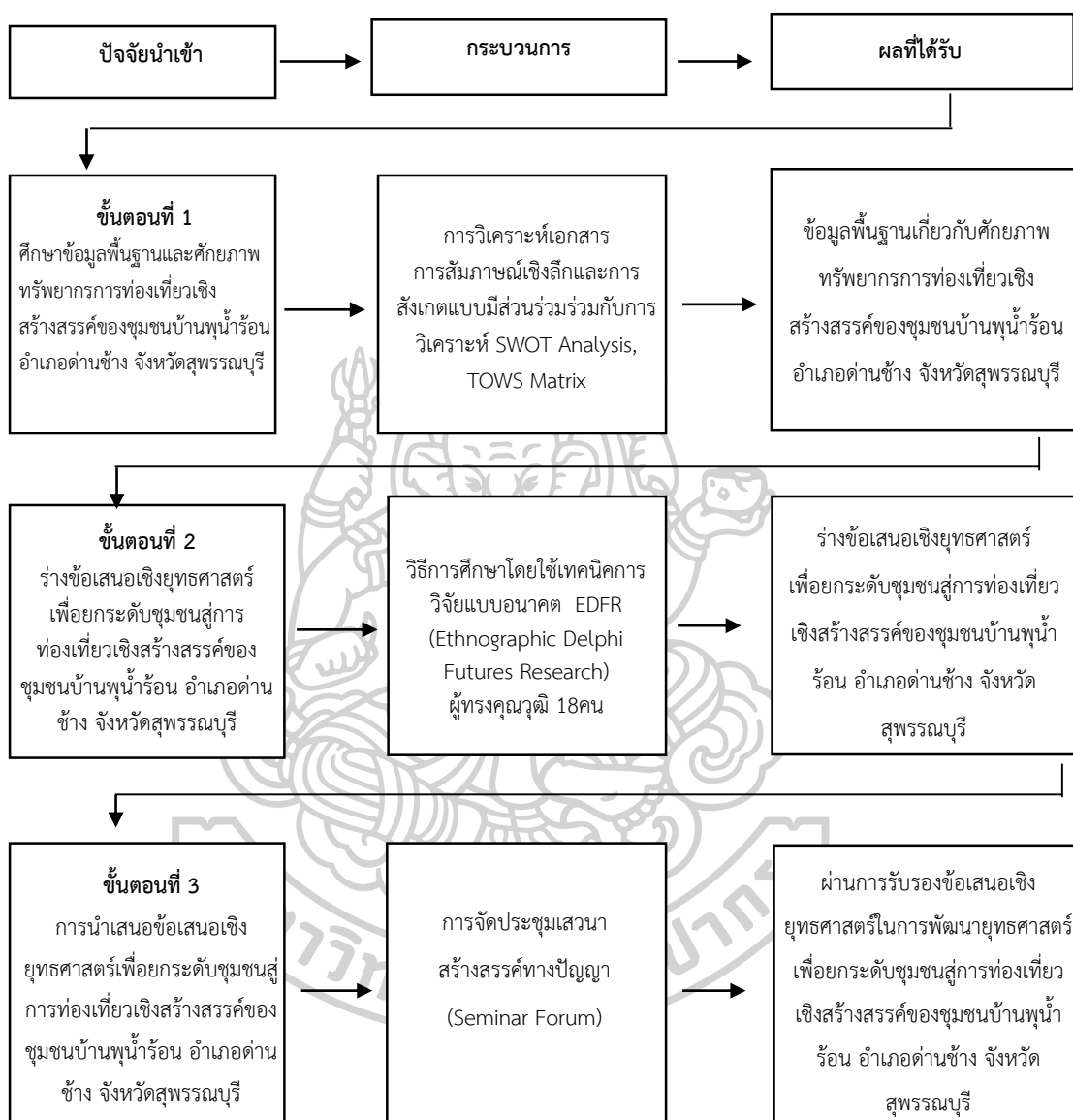
เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis และ TOWS Matrix

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการร่างข้อเสนอเชิงพัฒนาของยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ ใช้เทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDFR โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 18 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อประชุมนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting) ในการจัดทำข้อเสนอเชิงพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การ

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งเป็นการรับรองข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสารในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ และนโยบายแผนงานยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อันได้แก่ หนังสือ เอกสาร บทความ งานวิจัย ตำราแผ่นพับ สื่อชนิดต่างๆ และ Website ต่างๆ โดยทำการรวบรวมข้อมูล และทำการบันทึกข้อมูลที่ต้องการไว้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการศึกษา ออกแบบและกำหนดวิธีวิจัยเอกสาร

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็น กลุ่มที่อยู่ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 14 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและรอบด้าน ประกอบด้วย ประชาชนชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มแม่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านพุน้ำร้อน

1.3 ศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีด้วยเทคนิค SWOT Analysis และวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโดยเทคนิค TOWS Matrix

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพัฒนาให้สอดคล้องเหมาะสมกับการศึกษาซึ่งในแต่ละขั้นตอน ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้การศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 1 ฉบับ ใช้วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องศึกษาเอกสารการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการวิจัยสร้างแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเอกสารโดยให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วนำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำถาม จากนั้นนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ นำกลับมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริงในภาคสนาม ใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า

(Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Valid and Reliable) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยการหาข้อมูลจากหลายฝ่ายหรือใช้วิธีการหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเดียวกัน จนกระทั่งได้ความคิดหรือข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นหรือเรื่องนั้นๆ ออกมา ตามที่คนส่วนใหญ่เข้าใจหรือรู้สึก กล่าวโดยสรุปคือวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการตรวจสอบข้อมูล ได้แก่ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) และ 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) (Denzin 1978 : 294-304) และนำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ศึกษาความต้องการที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้ววิเคราะห์เอกสาร

2.1 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารงานวิจัย ผลงานวิชาการ นโยบาย แผนงานยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งเอกสาร หนังสือ ตำราแผ่นพับสื่อชนิดต่างๆ และ Website ต่างๆ ด้วยตนเอง

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก

เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐและผู้อยู่ในชุมชน

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) หรือจนข้อมูลอิ่มตัว (Saturated Data) ประกอบด้วย 1) ประชาชนชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มแม่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านพุน้ำร้อนบุคคลซึ่งได้รับความยอมรับและเคารพนับถือจากในชุมชนว่ามีความรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้รับการยอมรับให้มีความเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในชุมชน 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรงเช่น องค์การ พัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เมืองโบราณอุทองสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาการจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาการอำเภอด่านช้าง 3) กลุ่ม นักท่องเที่ยวคุณภาพ (เจาะจง) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความรู้และความเข้าใจ การท่องเที่ยว

ชุมชน ที่เข้ามาพักค้างคืนในชุมชนเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ทราบถึง ความพึงพอใจ ความประทับใจและ ความต้องการในการท่องเที่ยว รวมถึงชักชวนผู้อื่นให้เข้ามาท่องเที่ยวสำหรับจำนวนที่ผู้วิจัยจะทำการ สัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งสิ้น 14 คน โดยใช้การเลือกจากการกำหนดคุณสมบัติ โดยมีหลักเกณฑ์ในทาง เทคนิคที่ใช้การขอความคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ตรงเป็นวิธีการขั้นตอนการรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูลจากผู้ที่มีประสบการณ์เฉพาะด้านหรือข้อสังเกตจากผู้มีประสบการณ์ช่วยในการวิเคราะห์ รายละเอียดนอกจากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในเบื้องต้น แต่ หลังจากที่ทำกรสัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บข้อมูลจริง จึงเกิดองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้น รู้ได้ว่าใครจะเป็น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่นำมาสรุปในงานวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งการแนะนำของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ไปทำการ ติดต่อขอสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในเวลา ต่อมา โดยทุกครั้งที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพให้มากที่สุด ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณลักษณะ แตกต่างกันไป ดังตารางที่ 4 โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อผู้วิจัยสามารถ ดำเนินการ และควบคุมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่เป็นผู้มีชื่อเสียง และภารกิจมากจึงต้องทำด้วยตนเองในทุกขั้นตอนของการติดต่อประสานงานกับ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนที่เกี่ยวข้องโดยมีหลักเกณฑ์ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ตรงจุดประสงค์ของการศึกษา ตามกรอบแนวความคิด ทฤษฎี ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ วิจัยเมื่อได้ทำการวิจัยมาระดับหนึ่ง ทราบว่าบุคคลประเภทไหนที่เหมาะสมจะถูกคัดเลือก เนื่องจาก สามารถพัฒนาหรือทำให้บรรลุไปสู่ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ที่แสวงหาที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยเข้าไป เกี่ยวข้องคลุกคลี และสร้างความสนิทสนมจาก การสัมภาษณ์เชิงลึก จนทราบว่าใครที่เหมาะสมเป็น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของงานวิจัย

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดกรอบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ (main questions) มาจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นนิยามปฏิบัติการ ที่กำหนดตามกรอบแนวคิด รวมทั้งปัญหาของคำถามในการศึกษา ในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม เนื้อหาตามที่ต้องการ เพื่อนำมาพัฒนาสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และ จะบันทึกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สมุดบันทึกงาน ภาพถ่าย เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพเพื่อให้ สะดวกในการนำไปวิเคราะห์ และเขียนรายงาน ข้อมูลดังกล่าวต้องนำมาจัดระเบียบ และเก็บไว้เป็น

ฐานข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ ทำให้สามารถสืบค้นเรื่องราวให้ได้คำตอบจากผู้ให้ข้อมูล สั้นสุดลงเมื่อได้ข้อมูลที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งได้ออกแบบแนวคำถามไว้ล่วงหน้าบางส่วน เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร รวมทั้งข้อความเฉพาะ ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล สำคัญนั้นการสร้างเครื่องมือ ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ระดับลึก ได้แก่ 1) ภาพรวมทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) สภาพการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 4) ความต้องการและความคาดหวังในพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีและ 5) ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่างๆเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลทุติยภูมิมาจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศบทความทางวิชาการ การสัมมนา ตำรา เอกสาร วารสาร รวมทั้งเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลเสริม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์เชิงเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกมิติและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลแบบเผชิญหน้า (Face to Face) โดยผู้วิจัยจะนัดกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อเข้าไปสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีการขออนุญาตอย่างเป็นทางการ กำหนดวัน เวลา และสถานที่ โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงร่วมกับการจดบันทึกที่ผู้วิจัยจัดเตรียมขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดข้อเท็จจริงของความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าได้แก่ บุคคล เวลา และสถานที่ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง เพื่อตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ รวมถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลการวิเคราะห์เอกสาร ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยการวิจัยเอกสารเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารประเภทปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการใช้ข้อมูลภาคสนามของแต่ละกรณีด้วย

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลด้วยการใช้คำถามเดียวกันหลาย ๆ คน เปรียบเทียบคำตอบกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร บทความวิชาการ รายงานการสัมมนาและงานวิจัยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากการสังเกตสภาพความเป็นจริง พร้อมทั้งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2546 : 128-130) ในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้อง

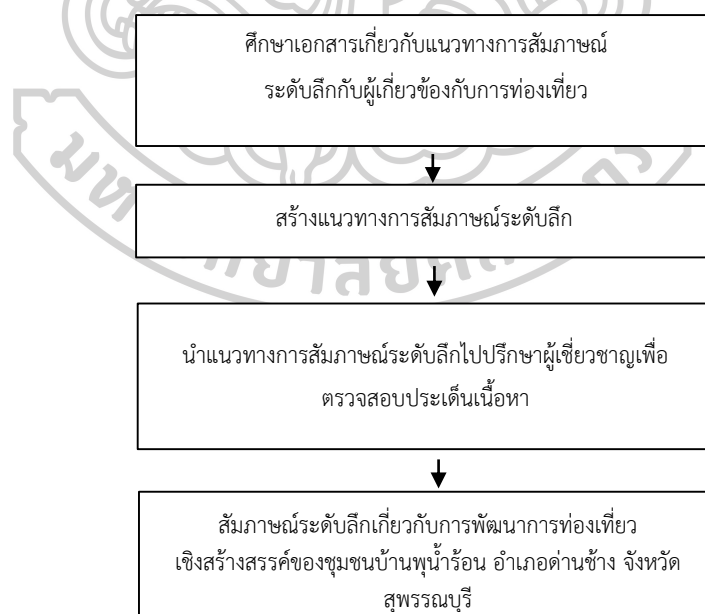
การจัดระเบียบข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาแยกแยะตามเนื้อหา รวมทั้งจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) ตามประเด็นที่ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยเทียบเคียงตามแนวคิด และทฤษฎีเพื่อให้การนำเสนอเนื้อหาเกิดความสมบูรณ์ และชัดเจนเป็นรูปธรรม เกี่ยวกับการวิเคราะห์ เกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในสนามต้องทำไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยต้องศึกษา และทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้กับกรอบความคิด ตัวแปร และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะได้เข้าใจความหมายของข้อมูล รวมถึงสามารถแยกแยะข้อมูลที่เก็บจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับนี้ต้องการผลการวิเคราะห์ 2 ประการ ได้แก่ 1) วิเคราะห์ว่าข้อมูลที่ได้รับมีความหมายอยู่ในกรอบที่สร้างไว้หรือนอกกรอบ และอยู่ในกลุ่มของตัวแปรใด 2) ข้อมูลมีการอึดตัวแล้วหรือยัง การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับต้องมีการตรวจสอบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความเชื่อถือได้ ความครบถ้วน และกำจัดข้อมูลหรือการลดทอนข้อมูล คือ การตัดข้อมูลที่ไม่วัดข้องกับการวิจัยออกไปเพื่อให้สามารถทำการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง และง่าย แต่ต้องพิจารณาให้ดีว่าข้อมูลที่ตัดออกไปไม่เกี่ยวข้องจริงๆ การทำรหัสข้อมูล (coding) วัตถุประสงค์ในการทำรหัสข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้สำหรับนับ แสดงถึงความสำคัญของตัวแปรในการวิเคราะห์สาระ การทำรหัสข้อมูลเริ่มจาก การนำข้อมูลจากข้อสรุปชั่วคราวที่แบ่งไว้เป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ได้กำหนดไว้แล้วนำมาแยกย่อยเป็นประโยค ๆ ที่ทำให้เข้าใจได้เลือกคำหรือข้อความที่เป็นแก่นของประโยคนั้น ๆ ออกมาพร้อมให้ความหมาย เพื่อที่จะได้รู้ความหมายในภายหลัง จัดกลุ่มของคำหรือประโยคตามความหมายทางรูปธรรมไว้เป็นกลุ่มๆ โดยแต่ละกลุ่มอาจจำนวนไม่เท่ากัน ซึ่งจำนวนที่นับได้จะแปรรูปไปเป็นน้ำหนักของสำคัญเมื่อรวมทั้งกลุ่มตามที่แยกไว้ก็จะเป็นน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรนั้น ๆ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ
2. วิเคราะห์ประเด็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการวิเคราะห์เอกสารและเนื้อหา
3. วิเคราะห์ทิศทางของยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในอนาคต โดยการหาค่ามัธยฐาน (Median) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และหลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เพื่อต่อการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกัน ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยในแต่ละวันหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จผู้วิจัยกลับมาบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด พร้อมจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลการวิจัยในลักษณะของการบรรยายข้อมูลและสรุปเชิงวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎี

จากการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3.5 การวิเคราะห์ SWOT Analysis, และ TOWS Matrix

1. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ก็เพื่อใช้ศึกษาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) โดยการใช้ตารางประเมินของ Wheelen and Hunger และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้ตารางวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factors Analysis Summary: EFAS) 2) การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factors Analysis Summary: IFAS)

2. การจับคู่หาความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกิดจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน จุดแข็ง (S) จุดอ่อน (W) และการประเมินจากสภาพแวดล้อมภายนอก โอกาส (O) อุปสรรค (T) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์พิจารณาาร่วมกันเพื่อกำหนดทางเลือกของข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยใช้รูปแบบของ Abraham (2006)

ตารางที่ 3 สรุปขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ และการวิเคราะห์ ข้อมูล
1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และศักยภาพทรัพยากร แนวทางการพัฒนาความ คาดหวัง แนวทางการนำ ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับชุมชนสู่การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี			

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนที่1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ และการวิเคราะห์ ข้อมูล
1.1 วิเคราะห์เอกสาร	การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)	ผลงานวิจัย บทความ วิชาการ นโยบาย แผนงานยุทธศาสตร์ และโครงการที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	แบบวิเคราะห์ เอกสารที่สร้างขึ้น ใช้การวิเคราะห์ เอกสาร (Documentary Analysis)
1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก	สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 14คน	บุคคลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อนอำเภอ ด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	แนวทางการ สัมภาษณ์เชิงลึกใช้ การวิเคราะห์เชิง พรรณนา (Descriptive Analysis)
1.3 การวิเคราะห์ ปัจจัย ภายในและปัจจัยภายนอก	วิเคราะห์ SWOT Analysis และTOWS Matrix	เอกสารนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ และโครงการที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	แบบวิเคราะห์ SWOT Analysis, และ TOWS Matrix ใช้การ วิเคราะห์เชิง พรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีวิธีดำเนินการในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 นำมาร่างเป็นยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางในการดำเนินการ หลังจากนั้นจึงนำร่างยุทธศาสตร์ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบวิเคราะห์เอกสารไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาภาษาและการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่า IOC ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณา ดังต่อไปนี้

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่าเป็นไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาความต้องการโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณตามสูตร (Hemphill and Website, 1950: 325 – 342)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของคำถามให้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ง่าย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ที่เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามแบบมีส่วนร่วมและการสังเกต โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บข้อมูลผู้เชี่ยวชาญจาก 3 กลุ่ม ที่ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ นายอำเภอด่านช้าง ท้องเที้ยวและกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าหน้าที่ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่ด้านวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี นักวิชาการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาการจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำยุทธศาสตร์การท้องเที้ยว ของจังหวัดสุพรรณบุรี 2) นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท้องเที้ยวที่เป็นอาจารย์ที่สอนและทำการศึกษาวิจัยด้านการท้องเที้ยว นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และ 3) ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ประกอบการหรือที่ทำงานด้านการท้องเที้ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะท้องถิ่นของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ นายกสมาคมท้องเที้ยวจังหวัดสุพรรณบุรี ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำนวน 18 คน โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างเทคนิค EFR (Ethnographic Futures Research) กับเดลฟาย (Delphi) เข้าด้วยกัน ปรับปรุงวิธีให้มีความยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมโดยขั้นตอนแรกเป็นการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิดและนำข้อมูลที่ได้อาภิบาลวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติ (Consensus) เพื่อหาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากและมีความสอดคล้องทางความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อมุ่งตอบสนองจุดมุ่งหมายภาพอนาคตของยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท้องเที้ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้จำนวนรอบขึ้นอยู่กับเกณฑ์โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 – 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ต่ำกว่า 1.5 และหลักเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญใช้เทคนิคขอความคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ตรง (Critical Incident Technique) เป็นเทคนิควิธีการขั้นตอนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ที่มีประสบการณ์เฉพาะด้านหรือข้อสังเกตจากผู้มีประสบการณ์ช่วยในการวิเคราะห์รายละเอียดภาพอนาคตของยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท้องเที้ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

(Kain, 2004) เพื่อลดอัตราความคลาดเคลื่อนของการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายจะมีช่วงของความคลาดเคลื่อนที่ลดลงตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 4 (Stufflebeam, 2002)

ตารางที่ 5 จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยเทคนิคเดลฟายกับช่วงความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ช่วงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนที่ลดลง
1 - 5	1.02 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 28	0.46 - 0.44	0.02

ที่มา : (Stufflebeam, 2002)

ลักษณะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสัมภาษณ์เทคนิคเชิงอนาคตแบบ EDFR เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้เป็นเรื่องที่มีขอบเขตการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้หลากหลายด้าน จึงไม่สามารถใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous Group) ได้ ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์หลากหลายสาขาวิชา ทำให้ต้องเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันมาก (Heterogeneous Group) และต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในจำนวนมากขึ้น ดังนั้นประชากรในงานวิจัยนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ขั้นตอนในการดำเนินการสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์/สังเคราะห์ มาจัดกรอบในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทำการส่งหัวข้อการสัมภาษณ์ไปให้กับผู้เชี่ยวชาญก่อนเดินทางไปสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบเปิดและไม่ชี้แนะ (Non-directive Open Ended) ทั้งอนาคตภาพด้านที่ดี (Optimistic Realistic) อนาคตภาพด้านไม่ดี (Pessimistic Realistic) และภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญคิดในหลายแง่มุม ซึ่งเป็นการมองในแง่บวกก่อน แล้วจึงพิจารณาในแง่ลบ และความเป็นไปได้มากที่สุด

2. วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเขียน
แนวโน้มนภาพอนาคต

3. สร้างเครื่องมือ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกัน
ตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป โดยการหา
ถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด
และพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด เพื่อป้องกันมิให้ผู้เชี่ยวชาญเกิด
ความสับสนในประเด็นนั้นๆสร้างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับ
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. สัมภาษณ์รอบที่ 2,3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และนำมา
วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูลหาฉันทมติ ในการสัมภาษณ์ รอบที่ 2 และ 3 ใน
รอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงสถิติ เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่ามัธยฐาน
และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่ม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
พิจารณาตอบใหม่ ทั้งนี้พิจารณาจากคำตอบที่ได้ว่ามีความเป็นเอกพันธ์แล้วหรือยัง มี Homogeneity
ของคำตอบหรือมีฉันทมติ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากที่สุด

5. เขียนภาพอนาคต การนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตาม
เกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง กล่าวคือ
ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบโดยพิจารณาจาก Inter
Quartile Range (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 การเขียนภาพอนาคตที่ไม่เป็นวิชาการมากเกินไป คือ
คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจง่าย

6. สรุปผลการวิจัยซึ่งนำไปสู่อนาคตภาพในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 (Data Analysis) ผู้วิจัย
ดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียงตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัย
ที่กำหนดไว้ออกไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด และพยายามรักษา
ความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุดด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ใน
ขอบเขตด้านเนื้อหา หลังจากนั้นประมวลรวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาจัดระบบระเบียบเชื่อมโยง
ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตีความตามขอบเขตเนื้อหาเพื่อไปสู่การสรุปบทสัมภาษณ์ที่ไม่บิดเบือน
ความจริงในแต่ละข้อคำถาม นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
ใช้ในการสัมภาษณ์รอบ 2

2. วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 คำนวณค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) สร้างแบบสัมภาษณ์รอบที่ 3 โดยปรับแก้ไขคำตอบตามที่ผู้เชี่ยวชาญระบุให้แก้ไข พร้อมแสดงผลการคำนวณค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผนวกด้วยคำตอบของผู้เชี่ยวชาญของแต่ละท่านเอง เพื่อขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาตอบใหม่

3. วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3 เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญไม่มีการแก้ไขคำตอบ คงยืนยันคำตอบเดิมและคำตอบนั้นอยู่ภายในขอบเขตระหว่างค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ทุกข้อ ผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ต้องให้เหตุผลในรอบที่ 3

เกณฑ์ในการตัดสินใจค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

3.1 มัธยฐาน (Median) จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

1 คะแนน สำหรับข้อความที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือเป็นจริงน้อยมาก

2 คะแนน สำหรับข้อความที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือเป็นจริงน้อย

3 คะแนน สำหรับข้อความที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือเป็นจริงปานกลาง

4 คะแนน สำหรับข้อความที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือเป็นจริงมาก

5 คะแนน สำหรับข้อความที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือเป็นจริงมากที่สุด

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง แปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดได้ดังต่อไปนี้

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 1.00-1.49 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าข้อความนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้น้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 1.50 – 2.49 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าข้อความนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าข้อความนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 3.50 – 4.49 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าข้อความนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 4.50-5.00 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าข้อความนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้มากที่สุด

เกณฑ์ความเป็นไปได้หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับมาก และมากที่สุด คือ ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50-5.00 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ค่ามัธยฐานในการสัมภาษณ์รอบที่ 3 ในคำตอบของคำถามทุกข้อ อยู่ในระหว่าง 4.00 -5.00

3.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มใดที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ค่าพิสัยควอไทล์ของแนวโน้มใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่สอดคล้องกัน (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2546: 14) ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคำนวณหาได้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.50 ทุกข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือ ไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 18 คน โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ และระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ ซึ่งจำเป็นจะต้องขอให้ตอบแบบสอบถามถึง 3 รอบ รวมทั้งการไปพบกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เพื่อเป็นการได้ความสัมพันธ์อันดีจากที่จะส่งผลให้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือที่ดี ส่วนการรับแบบสอบถามคืนนั้นจะใช้วิธีการให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้เตรียมจดหมายที่จำหน่ายซองถึงตัวผู้วิจัย เพื่อให้ความสะดวกแก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการที่จะส่งแบบสอบถามกลับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 (Data Analyzed) นั้นผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียงตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาคำของให้ผู้สัมภาษณ์มากที่สุด และพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุดด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา หลังจากนั้นประมวลรวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาจัดระบบระเบียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตีความตามขอบเขตเนื้อหาเพื่อไปสู่การสรุปทสัมภาษณ์ที่ไม่บิดเบือนความจริงในแต่ละข้อคำถาม นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าใช้ในการสัมภาษณ์รอบ 2 ซึ่งใช้การวิเคราะห์คำนวณค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) สร้างแบบสัมภาษณ์รอบที่ 3 โดยปรับแก้ไขคำตอบตามที่ผู้เชี่ยวชาญระบุให้แก้ไข พร้อมแสดงผลการคำนวณค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผนวกด้วยคำตอบของผู้เชี่ยวชาญของแต่ละท่านเอง เพื่อขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาตอบใหม่ แล้วนำข้อมูลมาแปลผล โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย (Mean) ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกคนรวมกัน นั้นจะมีการแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

ค่าตั้งแต่	1.00 – 1.80	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”
ค่าตั้งแต่	1.81 – 2.60	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“ไม่เห็นด้วย”
ค่าตั้งแต่	2.61 – 3.40	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“เห็นด้วยน้อย”
ค่าตั้งแต่	3.41 – 4.20	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“เห็นด้วย”
ค่าตั้งแต่	4.21 – 5.00	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นที่อยู่ตรงกลางของความคิดเห็นทั้งหมด 18 คน โดยกำหนดให้

ค่าตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”
ค่าตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“ไม่เห็นด้วย”
ค่าตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“เห็นด้วยน้อย”
ค่าตั้งแต่	3.50 – 4.49	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“เห็นด้วย”
ค่าตั้งแต่	4.50 – 5.50	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น	“เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) ที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่คำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่าง ควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ถ้ามีค่าน้อยกว่า 1.50 แสดงว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกัน

ตารางที่ 6 สรุปขั้นตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ สถิติ
ร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	นำแบบสอบถาม (ร่างยุทธศาสตร์) ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)	ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน	การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาความต้องการโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ สถิติ
วิเคราะห์ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)	1. ภาครัฐ 2. นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. แบบสอบถามปลายปิด 2. มัธยฐาน (Median), ค่าพิสัยควอไทล์ (Inter quartile Range)
รอบที่ 1 แบบสอบถาม	ใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1	1. ภาครัฐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structure)
รอบที่ 2 แบบสอบถาม	ใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2	1. ภาครัฐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แบบสอบถามที่พัฒนามาจากครั้งที่ 2 สถิติที่ใช้ Median, IQR
รอบที่ 3 แบบสอบถาม	ใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 3	1. ภาครัฐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แบบสอบถามที่พัฒนามาจากครั้งที่ 2 สถิติที่ใช้ Median, IQR

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมเพื่อรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting) ในการจัดทำ ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1. **วัตถุประสงค์** เพื่อรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting) ในการจัดทำ ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยการจัดการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum)

2. วิธีดำเนินการ

1. จัดทำหนังสือเรียนเชิญเข้าร่วมประชุม
2. จัดประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. สรุปรายยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. กลุ่มเป้าหมาย

ในขั้นตอนนี้เมื่อได้กรอบนโยบายมาจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจะจัดประชุมเพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์ในที่ประชุมเพื่อให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข เพิ่มเติมและรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานวิชาการ ผู้นำและสมาชิก จำนวน 30 คน มีกลุ่มเป้าหมายดังต่อไปนี้

หน่วยงานระดับจังหวัด

1. กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาและองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)

2. นักวิชาการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาการจังหวัดสุพรรณบุรี

3. ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี

4. นายกสมคมท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

5. วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

หน่วยงานระดับท้องถิ่น

1. นายอำเภอด่านช้าง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง

ภาคเอกชนและภาคประชาชน

1. นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ผู้ประกอบการในพื้นที่
3. ผู้นำและสมาชิกในชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การบันทึกเสียงการประชุม และนำมาเรียบเรียงและสรุปเป็นยุทธศาสตร์ที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการนำเสนอร่างยุทธศาสตร์ ด้วยการจัดประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ตารางที่ 7 สรุปขั้นตอนที่ 3 เพื่อค้นหาข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/สถิติ
เพื่อรับรองข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting) โดยการจัดประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) ในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	จัดประชุม (Policy Meeting) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน	1.หน่วยงานระดับจังหวัด 2.หน่วยงานระดับท้องถิ่น 3.นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ 4.ภาคเอกชนและภาคประชาชน	-เครื่องมือการจัดประชุม -การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 2. เพื่อร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 3. เพื่อนำเสนอและรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนของรูปแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ผลการร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอผลจากกระบวนการยกระดับชุมชนเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และประชุมเพื่อรับรองข้อเสนอยุทธศาสตร์ (Strategy Meeting) เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 14 คนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ปราชญ์ชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มแม่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านพุน้ำร้อน บุคคลซึ่งได้รับความยอมรับและเคารพนับถือจากในชุมชนว่ามีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และได้รับการยอมรับให้มีบทบาทเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในชุมชน 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ องค์กรพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เมืองโบราณอู่ทอง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาการอำเภอด่านช้าง และ 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความรู้และความเข้าใจ การท่องเที่ยวชุมชน ที่เข้ามาพักค้างคืนในชุมชนโดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุ น้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี โดยแยกตามประเด็นในการศึกษาที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุ น้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านพุ น้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรีผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลต่างๆจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุ น้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และสามารถนำมาสรุปผลเป็นข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวได้ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสภาพยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุ น้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี

จากข้อมูลการสำรวจของนักโบราณคดี กรมศิลปากรในปี พ.ศ. 2546 ทำให้ได้ทราบว่าเขตพื้นที่หมู่บ้านพุ น้ำร้อนและพื้นที่ใกล้เคียงภายในอำเภอด่านช้างมีมนุษย์เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยตั้งแต่สมัยหินใหม่เมื่อประมาณกว่า 3,000 ปีมาแล้ว ได้มีการค้นพบแหล่งโบราณคดีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ตั้งแต่สมัยหินใหม่ลงมาจนถึงสมัยประวัติศาสตร์ ที่บ้านพุ น้ำร้อน บริเวณพื้นที่เชิงเขาซึ่งมีลำน้ำกระเสียวไหลผ่าน ได้พบหลักฐานของคนสมัยนั้นอย่างหนาแน่นในเขตบ้านพุ น้ำร้อน บ้านโป่งคอม และพื้นที่ใกล้เคียง และพบว่าได้มีผู้อยู่อาศัยเป็นชุมชนนับจากอดีตสืบมาจนถึงปัจจุบัน โดยได้พบเครื่องมือหินจำนวนมาก อาทิ ขวานหินขัด หินกะเทาะ ที่ทำจากหินตระกูลเชิร์ต ภาชนะดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ขวานสำริด และกระดิ่งสำริด สันนิษฐานว่าบริเวณดังกล่าวน่าจะเป็นแหล่งผลิตเครื่องมือหินกะเทาะในสมัยหินใหม่ นอกจากนั้นที่บ้านโป่งคอมซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับบ้านพุ น้ำร้อน ได้มีการค้นพบโครงกระดูกมนุษย์ฝังบรรจุอยู่ในภาชนะดินเผาเคลือบสีหู พบตะกรันแร่ และก้อนดินไฟที่เป็นโครงสร้างเตาถลุงเหล็ก สันนิษฐานว่าบริเวณดังกล่าวน่าจะเป็นแหล่งถลุงโลหะในสมัยอยุธยาอีกด้วยจากการสำรวจตั้งแต่ปีพ.ศ.2546 เป็นต้นมา ถึงปี พ.ศ.2552 ได้มีการรวบรวมและนำโบราณวัตถุที่ขุดพบมาเก็บรักษาไว้ที่วัดพุ น้ำร้อน ตำบลด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จนกระทั่งในปี พ.ศ.2555 นายไพฑูรย์ รัชประเทศ นายอำเภอด่านช้างในขณะนั้น เข้ามาดำรงตำแหน่ง จึงได้บูรณาการร่วมกับองค์การ

บริหารส่วนตำบลด่านช้าง วัดพุทไธสน์ กองทุนพัฒนาพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าอำเภอด่านช้าง กรมศิลปากร และผู้นำท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานชุมชนพุทไธสน์ให้เป็น แหล่งเรียนรู้ทางด้าน วัฒนธรรม โดยมีท่านพระครูวิสุทธิสุวรรณคุณ (พระอาจารย์แสนท์) เจ้าอาวาสวัดพุทไธสน์เป็นผู้ดูแล และภายหลังพิพิธภัณฑสถานบ้านพุทไธสน์ อยู่ในความดูแลภายใต้การบริหารจัดการของ องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง โดยที่ พิพิธภัณฑสถานบ้านพุทไธสน์ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดพุทไธสน์ นั้นเอง ชุมชนบ้านพุทไธสน์นอกจากจะเป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญแล้ว ยังเป็นอีกหนึ่งชุมชนใน อำเภอด่านช้าง ที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ลาวครั้งซึ่ง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อแน่ว่าชาวลาวครั้งถูกกวาดต้อนเข้ามาในประเทศไทยในรัชสมัย พระเจ้ากรุงธนบุรีปีพุทธศักราช 2321 และในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราชในปีพุทธศักราช 2334 ไม่มีใครก็ปีหนึ่งอย่างแน่นอน เพราะไทยยกกองทัพไปตีเมืองหลวง พระบาง และกวาดต้อนครอบครัวของชาวลาวมาในช่วงนั้น เนื่องจากแพ้สงคราม (วัลลีย์ วัชรารณ, 2534) ลาวครั้งเป็นชื่อของภาษาและกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายลาวกลุ่มหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ในภาคกลางของ ประเทศไทยเช่นในจังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดอุทัยธานี ฯลฯ ลาวครั้ง มักจะเรียกตนเองว่า "ลาวซี้ครั้ง" หรือ "ลาวคั้ง" ความหมายของคำว่า "ลาวครั้ง" ยังไม่ทราบความหมายที่แน่ชัด บางท่านสันนิษฐานว่ามาจากคำว่า "ภูซัง" ซึ่งเป็นชื่อของภูเขาที่มีลักษณะคล้ายระฆัง อยู่ทางด้าน ตะวันออกเฉียงเหนือของหลวงพระบางในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อันเป็นถิ่นฐานเดิม ของลาวครั้ง (สิริวัฒน์ คำวันสา, 2529) ซึ่งในประเด็นนี้อาจมีความเป็นไปได้เนื่องจากชาวลาวครั้ง ส่วนใหญ่ในอำเภอด่านช้างใช้นามสกุล ภูซัง จากคำบอกเล่าของคนเก่าแก่อีกประเด็นหนึ่ง สันนิษฐานว่าสาเหตุที่เรียกชื่อกลุ่มของตนเองมาตั้งแต่โบราณว่า ลาวครั้ง อาจเป็นการเรียกตามชื่อ ของครั้งที่ยกย่องนำมาใช้ย้อมสีผ้าให้เป็นสีแดง เพื่อใช้ในการทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงเอกลักษณ์ด้าน ภาษา การแต่งกาย ประเพณี และพิธีกรรมความเชื่อ ต่างๆ โดยได้ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน

ในปัจจุบันบ้านพุทไธสน์ได้แยกหมู่บ้าน ออก 3 หมู่ได้แก่ บ้านหินลาด หมู่ที่ 15 บ้านหนองแก หมู่ที่ 16 และบ้านโป่งข่อยสมอทอง หมู่ที่ 20 ปัจจุบันที่ประกอบด้วย 385 ครัวเรือน ประชากรชาย 480 คน หญิง 486 คน รวม 966 คนบ้านพุทไธสน์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอด่านช้าง ห่างจากอำเภอด่านช้างระยะทาง 20 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินร่วนปนทราย ทิศเหนือติดต่อกับ หมู่ที่ 16 บ้านหนองแก ตำบลด่านช้างทิศใต้ติดต่อกับ หมู่ที่ 4 ตำบลหนองปลิง อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรีทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่ที่ 20 บ้านโป่งข่อยสมอทอง ตำบล ด่านช้างทิศตะวันตกติดต่อกับ หมู่ที่ 15 บ้านหินลาด และหมู่ที่ 6 บ้านหนองผือตำบลด่านช้างถึงแม้

ในปัจจุบันจะมีการแยกหมู่บ้านตามความสะดวกของเขตการปกครองแต่ลูกหลานของชาวบ้านน้ำร้อนยังตระหนักว่าตนเป็นเครือญาติและมาจากรากเดียวกัน สังเกตได้จากเมื่อมีเทศกาลงานบุญประเพณีใหญ่ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณลูกหลานชาวบ้านน้ำร้อนทุกหมู่บ้านจะมารวมกันเพื่อร่วมงานบุญประเพณีจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันอีกทั้งในพื้นที่ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มากมายเมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่าสภาพทั่วไปของศักยภาพทรัพยากรของชุมชนมีลักษณะที่โดดเด่นสำคัญ 2 ประการ คือ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ, 2554) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ในที่นี้ หมายถึง สินทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมที่ได้รับการเก็บและดูแลรักษาสั่งสมผ่านกาลเวลากลายเป็นลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่ปรากฏแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏอยู่รอบตัวของมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น เป็นต้นทุนสำคัญในการสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบด้วยกัน คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีลักษณะที่อธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มีความสวยงามในรูปแบบที่บ่งบอกถึงการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละท้องถิ่นที่มีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติของตน ทำให้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเหล่านั้นคงความงดงามและมีเสน่ห์น่าค้นหามากกว่าพื้นที่อื่นๆ กลายเป็นต้นทุนสำคัญที่ก่อให้เกิดมูลค่าแก่พื้นที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเฉพาะตัว ซึ่งธรรมชาติที่สวยงามและมีความอุดมสมบูรณ์ถือเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญ

ต้นทุนความสวยงามของธรรมชาติ ที่ได้รับการดูแลและเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตกลายเป็นข้อได้เปรียบที่น่าสนใจของการเดินทางท่องเที่ยว เช่น สภาพป่าชุมชนที่สวยงามอ่างเก็บน้ำพุน้ำขาว อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง และของป่าที่อุดมสมบูรณ์ ได้แก่ เห็ดโคน หน่อไม้ เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มีอยู่เดิมตามธรรมชาติแต่มนุษย์เป็นผู้จัดกระทำให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตน เมื่อพิจารณาในแง่ของการเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมแล้วสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นนี้เมื่อสั่งสมผ่านกาลเวลาที่ยาวนานกลายเป็นความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น กลายเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่น่าไปใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ลักษณะของทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบของสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นปรากฏเด่นชัดใน 2 ลักษณะ คือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ของใช้สะสม ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.1 สิ่งปลูกสร้าง เป็นลักษณะของอาคารสถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการใช้งานลักษณะต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัย ศาสนสถาน โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ร้านค้า เรือนแพ สะพาน อาคารสถาปัตยกรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนหรือสถานที่นั้นๆ เมื่อเวลาผ่านระยะเวลาอันยาวนานกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นภาพสะท้อนของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น กลายเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ นำมาใช้เป็นต้นทุนในการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ในพื้นที่ร่วมกับพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต ซึ่งสถานที่แต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เฉพาะในแบบฉบับของตนเองเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่มุ่งเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ชุมชน บ้านเก่าที่มีรูปแบบผสมผสาน วัดบ้านพุน้ำร้อน

2.2 ของใช้สะสม หมายถึง ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันทุกชนิด ตั้งแต่เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ เครื่องไม้เครื่องมือในการประกอบอาชีพ หรือแม้แต่ของสะสมของที่ระลึกที่มีคุณค่าทางจิตใจ สิ่งเหล่านี้นับเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่บอกเล่าเรื่องราวทางวัฒนธรรมความเชื่อวิถีชีวิตของผู้คนได้เป็นอย่างดี อาทิ ของใช้บางส่วนที่ถูกเก็บรวบรวมอยู่ในพิพิธภัณฑ์ เครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ ผ้าทอลายโบราณ

2.3 ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากฝีมือมนุษย์ รวมถึงงานศิลปหัตถกรรมต่างๆ ที่เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวนิยมเลือกซื้อหาสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นหรือในชุมชนนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำในการเดินทางท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ ผลิตภัณฑ์อาหารจนถึงผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ นับเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนในกระบวนการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างเป็นเอกลักษณ์ ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสรสชาติที่ได้รับการสร้างสรรค์ในรูปแบบที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ชุมชนมี ผ้าขึ้นตีนจกทอมือ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านรูปลักษณ์และมูลค่า

2.4 ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง ภาพรวมของชุมชนหรือกลุ่มคนที่รวมกลุ่มกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรู้สึกเอื้ออาทร ความรักความผูกพัน อยู่ร่วมกันด้วยความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย มีส่วนร่วมสร้างสรรค์สร้างเครือข่ายสร้างงานสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน

รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตน ภาพรวมความเข้มแข็งของชุมชน ในลักษณะนี้จัดเป็นสิ่งแวดลอมทางสังคมที่มนุษย์ร่วมกันสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น สภาพชุมชนที่เข้มแข็งนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.5 กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างหลากหลาย ซึ่งในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การที่นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวโดยทั่วไป อาทิ การดำนา การปลูกป่า การทำขนมพื้นถิ่น

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายถึง ลักษณะของทุนที่เป็นนามธรรมเป็นภาพรวมของเรื่องราววัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาที่สั่งสมอยู่ในท้องถิ่น ต้องอาศัยการสัมผัสด้วยการรับรู้เรียนรู้ ทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ชาบซึ้ง หรือเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ประกอบด้วย

1. เรื่องราว (Story) หมายถึง ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นชุมชนที่ถูกนำมาเชื่อมโยงถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของท้องถิ่น ช่วยสร้างความบันเทิงใจและเพิ่มอรรถรสในการท่องเที่ยว ได้แก่ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชน ความเป็นมาของคนในท้องถิ่นทั้งชาวไทยพุทธและชาวลาวครั้ง เรื่องราวของบุคคลสำคัญ รวมถึงเรื่องเล่าขานตำนานต่างๆ ที่นำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมา วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่างหลากหลายในมิติทางสังคม และวัฒนธรรม นำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจในการยอมรับและการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขในสังคมต่อไป

2. ภูมิปัญญา หมายถึง ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกตกทอดทางความรู้ที่สั่งสมถ่ายทอดสืบต่อกันมาทั้งที่เป็นภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ กลายเป็นรูปแบบคำสอนแนวทางในการดำเนินชีวิต วิธีคิดวิธีปฏิบัติการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพ กิจกรรมงานต่างๆ เพื่อหล่อเลี้ยงสมาชิกในชุมชน ภูมิปัญญาที่สั่งสมถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น กลายเป็นองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่นกลายเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่น่าศึกษาเรียนรู้ เปิดมุมมองเชิงประสบการณ์

ที่แตกต่างให้นักเที่ยวได้เรียนรู้สิ่งที่หลากหลาย สร้างความประทับใจในประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ในการเดินทางท่องเที่ยวและเป็นส่วนสำคัญให้มรดกทางภูมิปัญญาของชุมชนได้รับการส่งเสริมสืบทอดต่อไปได้แก่ พิธีเรียกขวัญสู่ขวัญในพิธีกรรมต่าง ๆ คนทรงนางกวัก หมอพื้นบ้าน หมอน้ำมันและหมออาคม ภูมิปัญญาด้านผ้าทอช่างจักสาน

3. วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย รวมถึงปัจจัยสี่ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ที่เป็นเรื่องปกติของการดำเนินชีวิตแต่กลับกลายเป็นต้นทุนสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นหรือสถานที่นั้น การดำเนินวิถีชีวิตประจำวันของคนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ หรือแม้แต่ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วิถีชีวิตในชุมชนจึงเป็นส่วนที่น่าสนใจในการเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การได้เห็นถึงวิถีชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างไปจากวิถีชีวิตปกติของตนเอง ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่แปลกใหม่และความเข้าใจรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้อื่น นำไปสู่ความสุข ความประทับใจ ความสนุกสนานที่แปลกใหม่ในการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนอื่นวิถีของคนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนได้แก่ การรวมกลุ่มทำขนมจีน ข้าวหมกส้มยก่อน ด้วยการหมักข้าวจ้าว และรวมกลุ่มกันตำแป้งขนมจีนเองการรวมกลุ่มอนุรักษ์ผ้าขึ้นตีนจก ปลายโบราณลาวครั้งบ้านพุน้ำร้อนการรวมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนการรวมกลุ่มทำเครื่องเงิน กลุ่มขนมพื้นถิ่นและกลุ่มไม้กวาด

4. วัฒนธรรม หมายถึง ภาพรวมของสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมถึง แบบแผนพฤติกรรมทั้งหมดของสังคมที่สืบทอดมานับแต่อดีต ผ่านการเรียนรู้คิดค้น ดัดแปลงเพื่อสนองความต้องการและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ โดยมีวิวัฒนาการสืบทอดต่อกันมาอย่างมีแบบแผนเพื่อความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงในสังคม วัฒนธรรมถือเป็นเครื่องหล่อหลอมสมาชิกของสังคมให้เกิดความผูกพัน สามัคคี และอบรมขัดเกลาให้มีทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่มีได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ หากแต่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไปตามยุคสมัย การเรียนรู้เรื่องราวของผู้คนผ่านมุมมองทางวัฒนธรรมจึงเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมุมมองเชิงประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งชุมชนบ้านพุน้ำร้อนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ได้แก่ บุญขนมจีน ประเพณียกธงสงกรานต์แห่บุษบก บุญข้าวหลามสวดมนต์ข้ามปี ทำบุญกลางบ้าน

จากทุนธรรมชาติที่โดดเด่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน วิถีชีวิต ภูมิปัญญา สังคมของคนในชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมเก่าแก่ที่สืบทอดมานับร้อยปี ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนมีศักยภาพที่สามารถจะจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ นอกจากนั้นพื้นที่ของชุมชนยัง

สามารถเดินทางเชื่อมโยงกับตัวเมืองได้อย่างสะดวกทั้งในตัวเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีหรือกรุงเทพมหานคร ทำให้พื้นที่ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนสามารถที่จะพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แหล่งภูมิศาสตร์ที่สามารถสร้างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีดังต่อไปนี้

1. พิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เป็นบริเวณพื้นที่ที่พบมรดกทางวัฒนธรรมเป็นจำนวนมากและมีความหลากหลาย ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นประเพณี วิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น กะเหรี่ยง ละว้า ลาวครั่ง เป็นต้น และมรดกทางวัฒนธรรมประเภทหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งจากการสำรวจของนักโบราณคดีและปราชญ์ท้องถิ่นทำให้ทราบว่า พื้นที่อำเภอด่านช้างมีมนุษย์เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยตั้งแต่สมัยยุคหินใหม่ (เมื่อประมาณ 4,000 ปี) มาแล้ว ซึ่งพบหลักฐานของคนยุคนี้หนาแน่นในเขตบ้านพุน้ำร้อน บ้านโป่งคอม และพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนระยะหลังสมัยอยุธยาพื้นที่นี้ยังมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งแร่ธาตุเหล็ก และตะกั่วที่สำคัญของสมัยนั้น รวมไปถึงบรรดาของป่าต่างๆ อีกด้วย และที่อำเภอด่านช้างแห่งนี้สำรวจพบร่องรอยกิจกรรมถลุงเหล็กและตะกั่ว หลายแห่งกระจายอยู่ในหลายตำบล ซึ่งข้อมูลและเรื่องราวทางโบราณคดีเหล่านี้นับเป็นข้อมูลใหม่ที่สำคัญ ทั้งยังมีโบราณวัตถุและข้าวของเครื่องใช้สมัยโบราณที่มาจากพื้นที่อำเภอด่านช้างเป็นหลักฐานรองรับเรื่องราวจำนวนมากเก็บไว้ที่วัดพุน้ำร้อน

ภาพที่ 8 ตัวอย่างข้าวของเครื่องใช้สมัยโบราณในพิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

2. อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง

เป็นแหล่งที่ท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศ อยู่ในเขตป่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ป่าชุมชนนี้มีพื้นที่ถึง 7,054 ไร่ ลักษณะของพื้นที่อ่างเก็บน้ำหุบเขาวงมีเนื้อที่ประมาณ 70 ไร่เศษ โอบล้อมด้วยธรรมชาติ ป่าเขา ผืนน้ำ ท้องฟ้า เหมาะกับการพักผ่อนปิกนิก กางเต็นท์ หรือจะเช่าแพพักผ่อนทางอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงก็มีให้บริการสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ เกิดจากความร่วมมือของทางชุมชนในพื้นที่ช่วยกันพัฒนา ดูแลพื้นที่ป่าชุมชนของหมู่บ้าน จนสามารถพัฒนากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้อนรับนักท่องเที่ยวแบบเรียบง่าย และยังสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ได้อีกด้วย จุดเริ่มต้นของการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ กรมชลประทานได้สร้างอ่างเก็บน้ำบริเวณหุบเขาวงไว้ให้เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ คนในชุมชนจึงมีแนวคิดที่จะใช้พื้นที่บริเวณแหล่งน้ำหุบเขาวงในการหารายได้เข้ากลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนด้วยการเลี้ยงปลา เพื่อนำมาจัดสรรเป็นสวัสดิการในการดูแลสมาชิกกลุ่ม

นอกจากนี้อ่างเก็บน้ำหุบเขาวงป่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อนยังได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 “อนุรักษ์ป่า อนุรักษ์ชุมชน” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลนี้ได้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน บ้านหินลาด บ้านหนองแก บ้านโป่งข่อยสมอทองและชุมชนใกล้เคียงที่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ รักษา และฟื้นฟูระบบนิเวศทางธรรมชาติ ของป่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อนให้คงอุดมสมบูรณ์มาโดยตลอด จนสามารถสร้างรายได้เสริมสู่คนในชุมชน อ่างเก็บน้ำหุบเขาวงบ้านพุน้ำร้อน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในการศึกษาระบบการทำงานของทางชุมชน สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาของสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อีกด้วย โดยอาศัยต้นทุนทางธรรมชาติที่หาค่าประมาณมิได้

ภาพที่ 9 ภูมิทัศน์บริเวณอ่างเก็บน้ำหุบเขาวง

3. ศูนย์เรียนรู้ทอผ้าขึ้นตีนจกลายโบราณลาวครึ่งบ้านพุน้ำร้อน

ที่ทำการทอผ้า ตั้งอยู่ที่ วัดพุน้ำร้อน ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในบริเวณวัดพุน้ำร้อนนั้น มีกลุ่มผ้าทอลายโบราณของลาวครึ่งที่ทางชุมชนได้รวมกลุ่มผ้าทอไว้ กลุ่มผ้าทอได้เริ่มต้นขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมาโดยท่านพระครูวิสิฐสุวรรณคุณ (พระอาจารย์เสน่ห์ อภินนโท) เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อนเป็นผู้รวมชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มทอผ้าเพื่ออนุรักษ์พื้นฟู และชุบชีวิตผ้าทอลาวครึ่ง ด้วยการ “ นำลายเก่า มาทำขึ้นใหม่ ” ลายผ้าขึ้นตีนจกของบรรพบุรุษที่มีมาอย่างยาวนานและมีความเป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะ ผ้าขึ้นตีนจกสีแดง เป็นเสมือนการเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครึ่งเลยก็ว่าได้ เพราะเดิมที สีแดงได้มาจากตัวครั่ง ที่เกาะอยู่ตามต้นไม้ในธรรมชาติแล้วนำมาย้อมเป็นสีแดงของตีนจก จึงเป็นที่มา ของคำว่า “ ลาวครึ่ง ” ลวดลายผ้าขึ้นตีนจกของแต่ละผืนนั้นยังมีความหมายและความเชื่อตามคติทางพระพุทธศาสนาด้วย เช่น ตัวหงส์ ภูยานาค เป็นหนึ่งในสัตว์บริภัณฑ์ที่มีความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่ได้สวมใส่ เป็นต้น ลวดลายของผ้าขึ้นตีนจกแต่ละผืนนั้นช่างทอก็จะมีความชำนาญในการทอที่แตกต่างกันไป แต่ละผืนจะใช้ระยะเวลาที่แตกต่างกันตามความยากง่ายของลาย ผ้าขึ้นของกลุ่มผ้าทอจะมีทั้ง ผ้าฝ้าย ผ้าไหม นอกจากเรื่องของการอนุรักษ์วัฒนธรรมการทอผ้าแล้วยังถือเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านที่ว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรมอีกด้วยความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของผ้าขึ้นตีนจกลาวครึ่งบ้านพุน้ำร้อน คือสามารถสวมใส่ได้ทั้ง 2 ด้าน ลวดลายของแต่ละด้านจะกลับกัน ผ้าจะไม่เป็ม ซึ่งดั้งเดิมบรรพบุรุษจะทอด้วยความประณีต ผ้าแต่ละผืนจึงใช้เวลาทอประมาณนานประมาณ 2 – 3 เดือน

ภาพที่ 10 การทอผ้าขึ้นตีนจกลายโบราณ

4. กิจกรรมจากภูมิปัญญา กลุ่มเสริมสร้างอาชีพของชุมชน

กลุ่มอาชีพที่ดำเนินการในชุมชน มีหลากหลายกิจกรรม เช่น กลุ่มเครื่องเงิน กลุ่มขนมพื้นถิ่น และกลุ่มไม้กวาดชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีการประชุมวางแผนในการกระจายรายได้สู่ชุมชนด้วยการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถรองรับ ความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ ฝึก ทดลองทำด้วยตนเองตามความสนใจ ทั้งนี้ ชุมชนพุน้ำร้อนได้มีแผนงานเปิดตลาดนัดชุมชนตามโครงการตลาดประชารัฐ ที่บริเวณหน้าวัดพุน้ำร้อน

ภาพที่ 11 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ชุมชน

5. งานประเพณีท้องถิ่นและพิธีกรรม งานประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนล้วนสืบทอดมายาวนาน สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์และความเป็นจิตวิญญาณของชุมชน

5.1 ประเพณียกรงสงกรานต์แห่บุษบก จัดขึ้นในวันที่ 19 เมษายนของทุกปี เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลในการเริ่มต้นศักราชใหม่ ในสมัยโบราณจะมีขบวนแห่หลวงพ่โตะไปในบ้านทุกหลังภายในหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำ ศักการะ ตามคติความเชื่อว่าพระพุทธเสด็จมาโปรดที่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล พร้อมกับคนในชุมชนจะช่วยกันประดิษฐ์ธงดอกไม้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเท่านั้น เพื่อร่วมในพิธีแห่บวงสรวงขอฝนต่อเทวดา ภายในงานจะมีการละเล่น การฟ้อนรำของชาวลาวครั้ง ทั้งในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนและลาวครั้งเชื้อสายบ้านพุน้ำร้อน

จากชุมชนข้างเคียง ในความเจริญและบริบทชุมชนที่เปลี่ยนไป ทำให้ไม่สามารถจัดขบวนแห่เข้าไปในหมู่บ้านได้ทุกบ้าน จึงจัดพิธีที่ถนนกลางหมู่บ้านด้านหน้าวัดแทน

ภาพที่ 12 ขบวนแห่หลวงพ่อดโต

5.2 พิธีสวดมนต์ข้ามคืน ในวันวิสาขบูชาจะมีพิธีสวดมนต์ข้ามคืน ณ วัดเขาเจดีย์ วัดสาขาของวัดพุทไธสน้ำร้อนบนยอดเขาที่มีทัศนียภาพอันงดงามและเจียบสงบ

ภาพที่ 13 สวดมนต์ข้ามคืน

5.3 บุญขนมจีน งานนี้จะจัดขึ้นช่วงกลางเดือนมีนาคมของทุกปี การกำหนดวันจะขึ้นอยู่กับการประชุมถามความเห็นของส่วนรวม งานบุญขนมจีนถือได้ว่าเป็นงานวัดประจำปีของชุมชน เป็นงานปิดทองหลวงพ่อดโตองค์จำลอง โดยหลวงพ่อดโตองค์จริงประดิษฐานอยู่ใน “สิม” (ภาษาลาวครึ่งใต้เรียกโบสถ์ วิหาร) เก่าแก่คู่วัดพุทไธสน้ำร้อน หลวงพ่อดโตเป็นพระเนื้อดินปั้น ปางมารวิชัย

เป็นพระคู่ชุมชนพุฒน้ำร้อน สร้างโดยกำนันสุธี กำนันคนแรกของ ต.ด่านช้าง และความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในชุมชน ภายในงานจะมีการทำขนมเงินโดยทุกคนในชุมชนจะมาช่วยกันทำขนมเงินนํ้ายาเพื่อเลี้ยงพระ และเลี้ยงฉลองถือเป็นงานบุญฉลองในวันเสร็จสิ้นฤดูการเก็บเกี่ยว โดยประเพณีนี้ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่เริ่มตั้งชุมชน มีกุศโลบายเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความสามัคคีภายในชุมชน

ภาพที่ 14 งานบุญขนมเงิน

5.4 พิธีทำบุญกลางหมู่บ้าน ณ ศาลเจ้าพ่อพุฒน้ำร้อน พิธีเก่าแก่ดั้งเดิมเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลานในชุมชนตามความเชื่อที่สืบทอดมาอย่างยาวนานว่าได้อันเชิญดวงวิญญาณของเทพ กษัตริย์และบรรพบุรุษ มาจากหลวงพระบางไว้กลางหมู่บ้านตั้งแต่ครั้งอพยพมาตั้งบ้านเรือน

ภาพที่ 15 พิธีทำบุญกลางหมู่บ้าน

5.5 ทำบุญ บวชป่า เพื่อเป็นการสักการะเทพอารักษ์ตามคติความเชื่อเดิม และเป็นสัญญาณในการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าพักในอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงหลังจากพักฟื้น ธรรมชาติและกลายเป็น พระราชกุศลเนื่องในเดือนพระราชสมภพของสมเด็จพระราชินีในรัชกาลที่ 9 กิจกรรมนี้จะจัดในวันที่ 12 สิงหาคมหรือวันแม่แห่งชาติของทุกปี

ภาพที่ 16 ทำบุญ บวชป่า

5.6 บุญข้าวหลาม สวดมนต์ข้ามปี ในวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี ประชาชนในหมู่บ้าน จะร่วมกันเผาข้าวหลามที่วัดพุน้ำร้อนเพื่อเลี้ยงญาติโยมที่มาสวดมนต์ข้ามปี และทำบุญข้าวหลามเลี้ยงพระ ในเช้าวันที่ 1 มกราคม ที่วัดพุน้ำร้อน ซึ่งมีชาวลาวครึ่งในชุมชนและชุมชนข้างเคียง รวมถึงประชาชนทั่วไป เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านในชุมชนจะเข้าไปตัดไม้ไผ่ในป่าชุมชน บริจาคข้าวเหนียว น้ำตาล มะพร้าว และมาร่วมแรงกันในการเผาข้าวหลาม ประเพณีนี้มีสืบเนื่องกันมาตั้งแต่เริ่มตั้งชุมชน

ภาพที่ 17 เผาข้าวหลามและสวดมนต์ข้ามปี

6. ฤดูกาลทำนารวมของชุมชนพุน้ำร้อน

ความริเริ่มมาจากเจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน ท่านเห็นพื้นที่รกร้างข้างอุโบสถ จึงให้ชุมชนร่วมกัน ทำนารวมแบบปลอดสารและแจกจ่าย จำหน่ายในราคาตัวเอง ปัจจุบันชาวบ้านได้แบ่งพื้นที่ดินของตนเองเพื่อเข้าร่วมโครงการทำนารวมเพื่อไว้บริโภคเองทั้งนี้ มีการบริหารข้าวส่วนกลางสำหรับมอบให้กับผู้สูงอายุ ผู้ที่ต้องสงเคราะห์ เป็นการแบ่งปันความสุขร่วมกัน และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะทดลองกิจกรรมดำนาในแปลงนารวมนี้ได้อีกด้วย

ภาพที่ 18 การทำนารวมของชุมชน

7. สถาปัตยกรรมผสมผสาน

บ้านไทยพื้นบ้านและลาวครึ่ง นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมบ้านเก่าภายในชุมชน ซึ่งแต่ละหลังมีความเก่าแก่อายุเกือบ 100 ปี สืบทอดมาเกือบ 4 ชั่วอายุคนและยังมีลูกหลานอาศัยอยู่จนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 19 ตัวอย่างบ้านเก่าภายในชุมชน

8. สิมหรือวิหาร

การจัดสร้างโดยอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปะดั้งเดิม งดงามด้วยลวดลายสลักไม้ และปูนปั้น
ตามรูปแบบศิลปะล้านช้าง

ภาพที่ 20 วิหารและศิลปะปูนปั้น

9. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

ศูนย์เรียนรู้การปลูกผักพื้นบ้าน เพาะต้นพันธุ์ต้นกล้าพืชผักเพื่อแจกจ่ายในชุมชน สาธิตการทำนาขั้นบันได ผลิตผลที่ได้จากศูนย์เรียนรู้ส่วนหนึ่งจะถูกส่งเข้าไปประกอบอาหารเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวในอ่างเก็บน้ำหุบเขาวง

ภาพที่ 21 พืชผักพื้นบ้านภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในประเด็นที่สำคัญจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 ภาพรวมของการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปแบบวิถีวัฒนธรรมของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีมีจุดเด่นในเรื่องของพื้นเพทางด้านวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทั้งวิถีไทยพุทธและวิถีชาวลาวครั้งซึ่งสามารถหล่อหลอมกันได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นจุดเด่นที่จะสามารถนำมาพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นที่น่าสนใจโดยต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นที่รู้จักตามคำบอกกล่าวของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ดังนี้

วิถีวัฒนธรรมของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเกิดจากการผสมผสานระหว่างวิถีวัฒนธรรมของคนในชุมชนดั้งเดิมซึ่งเป็นวิถีทางพุทธและวิถีวัฒนธรรมในรูปแบบของชาวลาวครั้งดังนั้นเราจึงเห็นรูปแบบประเพณีทั้งสองรูปแบบโดยสังเกตได้ว่าในพื้นที่

จะมีการจัดประเพณีต่างๆที่มีลักษณะของความเป็นลาวครั้ง เช่นประเพณียกธง สงกรานต์แห่บุษบก และงานบุญข้าวหลามซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านในพื้นที่ก็มีการ สืบสานประเพณีวัฒนธรรมดังกล่าวให้คงอยู่จนถึงปัจจุบันโดยไม่ได้มีการแบ่งแยกว่า เป็นชาวไทยพุทธหรือเป็นชาวลาวครั้ง (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, 2559)

เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นของ ประเพณีและวิถีวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการผสมผสานเรื่องเล่าทาง ประวัติศาสตร์อันก่อให้เกิดเรื่องราวทางวัฒนธรรมขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจ ศึกษาในด้านประวัติศาสตร์โดยมีแหล่งข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้มีการศึกษาเช่นการจัดพิพิธภัณฑ์ ที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นที่ทั้งหมดรวมถึงข้อมูลของชุมชนและวิถีวัฒนธรรมในพื้นที่โดยผู้ให้ข้อมูล คนที่ 4 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเป็นพื้นที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีผู้คนหลากหลาย เชื้อชาติแต่สามารถอยู่ร่วมกันจนเกิดประเพณีและวัฒนธรรมที่ส่งต่อมาจนถึง ปัจจุบัน มีทั้งวัดที่มีท่านเจ้าอาวาสที่ผู้คนในชุมชนนับถือ เป็นแหล่งรวมจิตใจของ ผู้คน มีพิพิธภัณฑ์ที่ทำให้เห็นวิถีชีวิตของคนสมัยก่อน มีธรรมชาติสวยงาม มีป่า ธรรมชาติ อากาศเย็นสบาย (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, 2559)

การนำเสนอจุดเด่นในด้านวิถีวัฒนธรรมของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนทั้งในด้าน สถาปัตยกรรมที่มีความสวยงามวิถีวัฒนธรรมที่น่าสนใจทั้งประเพณีอาหารท้องถิ่นและการศึกษาวิถีชีวิต จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจที่อยากจะเดินทางเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้นโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

วิถีวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จะต้องมีความน่าสนใจทั้งใน ด้านความสวยงามและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ เช่น มี วัดที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงามและน่าสนใจมีอาหารท้องถิ่นที่หารับประทานได้จาก แหล่งอื่นรวมถึงการเปิดพื้นที่ของชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษา วิถีวัฒนธรรมของชุมชนได้ ซึ่งในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีวัด และสถาปัตยกรรมที่มี ความสวยงาม ประกอบกับมีอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ อีกทั้งยังมีตลาดประชารัฐจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนเช่น อาหารขนม เครื่องเงิน เป็นต้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, 2559)

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนมีความน่าสนใจ เนื่องจากจังหวัดสุพรรณบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายดังนั้นหากได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ก็จะสามารถที่จะเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวจากแหล่งอื่นของจังหวัดได้ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ดังนี้

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยพื้นที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ และในจังหวัดยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น บึงฉวาก มังกรสวรรค์ ทั้งในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนนั้นก็มิระยะทางที่ไม่ไกลจากจังหวัดเท่าใดนัก อีกทั้งภายในอำเภอต่างข้างก็มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเช่น อุทยานแห่งชาติพุเตย ชุมชนกระเหรียงและยอดเขาเทวดา บ้านตะเพินคี ซึ่งสามารถที่จะทำรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียงได้ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, 2559)

2.2 โอกาสในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องเริ่มต้นจากการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันของชุมชนว่ามีสถานที่ใดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวบ้างและทำการวิเคราะห์ถึงโอกาสที่จะสามารถสร้างสิ่งดึงดูดให้เกิดขึ้นจากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นรวมถึงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความทรุดโทรมให้กลับมาคงสภาพเดิมให้ได้มากที่สุดโดยอาจจะขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ดังต่อไปนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสามารถที่จะทำได้สองประเด็น ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้ยังคงอยู่และเติมแต่งให้มีความสนใจมากยิ่งขึ้นและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความชำรุดทรุดโทรมให้กลับมาคงสภาพเดิม โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, 2559)

การรักษาวัฒนธรรมของพื้นที่ให้คงอยู่ด้วยวิธีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้จะทำให้ประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนไม่สูญหายไปและยังสร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวอีกด้วยโดยอาจจะพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นอีกด้วย เช่นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อการท่องเที่ยวต่างๆหรือการนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการที่สร้างความน่าสนใจเช่นวีดิทัศน์หรือภาพเคลื่อนไหวต่างๆ โดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

แนวความคิดการพัฒนาในด้านวิถีวัฒนธรรมจะเน้นในเรื่องของการส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมให้ยังคงอยู่ด้วยวิธีการสื่อสารให้ชุมชนหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้เช่นการจัดประเพณีหรือนิทรรศการต่างๆเช่นการจัดงานประเพณียกธงสงกรานต์แห่บุงบก เพื่อสื่อสารให้บุคคลทั่วได้รับรู้ถึงที่มาที่ไปและประวัติของการจัดงานและรูปแบบของการจัดงานตามหลักประเพณีที่แท้จริงหรือการจัดแสดงนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7, 2559)

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรจะต้องมีการพัฒนาสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโดยเฉพาะสินค้าและบริการที่น่าสนใจเช่นผลิตภัณฑ์ผ้า อาหารหรือขนมที่มีสูตรเฉพาะที่คิดค้นขึ้นจากคนในชุมชนและทำการนำเสนอให้นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 และ 8 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

การสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนหันมาพัฒนาสินค้าและบริการตามภูมิปัญญาของตนเองที่เคยได้รับการสืบทอดมาแต่อดีตเช่นสมุนไพร ข้าวหลาม ขนม อาหารพื้นถิ่นที่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์เพื่อพัฒนามูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนใจในการเลือกซื้อและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและที่สำคัญผ้าขึ้นดินจกลายโบราณ ที่มีเอกลักษณ์การทออย่างประณีตสมราคา (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 และ 8, 2559)

การพัฒนาความน่าสนใจให้กับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จะทำให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นด้วยการพัฒนาและสร้างสรรค์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยทำมาก่อนโดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆทั้งในการเดินทางและระยะทางในการท่องเที่ยวจากเมืองหลวงเป็นต้นโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 และ 9 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

เราสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยังขาดความน่าสนใจโดยการสร้างจุดเด่นด้านอื่นให้เกิดความน่าสนใจขึ้นได้เช่น อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามากางเต็นท์ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากภูมิปัญญาที่ชุมชนได้จัดไว้ รวมถึงการพัฒนาออกแบบกิจกรรมผ่านวิถีการดำรงชีวิตในชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 และ 9, 2559)

การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการเสาะแสวงหานักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่มีความสนใจในประเด็นการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากกลุ่มเดิมเช่นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องเล่า การสร้างความรู้สึกของการเป็นหนึ่งเดียว และหาจากที่อื่นไม่ได้ของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาจะทำแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมีความน่าสนใจมากขึ้นโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 และ 11 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

การสืบค้นเรื่องราวและความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งอาจเพิ่มความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจในเรื่องของความเชื่อและความรู้สึกให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ เนื่องจากชุมชนมีประวัติมาแต่โบราณ มีผู้คนหลากหลายมีทั้งชาวไทยพุทธ และชาวลาวครั้ง (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 และ 11, 2559)

2.3 การตลาดและการสร้างความรับรู้ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

การแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนด้วยวิธีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์อาจไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาได้มากนักแต่ถ้าหากสามารถนำกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มให้เข้ามาในพื้นที่การท่องเที่ยวของชุมชนได้ก็จะเป็นการสร้างความรู้และประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้โดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 และ 13 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวโดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่น่าสนใจโดยดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มเข้ามาเช่นนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการขี่จักรยานโดยจัดแรลลี่เส้นทางจักรยานไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจโดยเฉพาะบริเวณอ่างเก็บน้ำ หรือจัดกิจกรรมเดินวิ่ง ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมสามารถต่อยอดให้ชุมชนนำสินค้าเช่นอาหารและเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์ มาจำหน่ายเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในทางอ้อมอีกด้วย (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 และ 13, 2559)

การสร้างจิตสำนึกของบุคลากรในชุมชนในการที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยอาจจะมีผู้นำหรืออาสาสมัครชุมชนที่ผ่านการอบรมมาให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวต่างๆร่วมกัน และสามารถประสานงานในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวประสบเหตุอันตรายเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้อย่างทันท่วงทีโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 และ 14 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

การจัดกิจกรรมในชุมชนได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดีมีการรวมกลุ่มสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาโดยตลอดเช่นการจัดเวทีชาวบ้านให้ชาวบ้านให้ความสำคัญกับชุมชนทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเต็มใจที่อยากจะให้ความร่วมมือในการพัฒนาสิ่งต่างๆร่วมกับชุมชน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 และ 14, 2559)

การโฆษณาและประชาสัมพันธ์โดยใช้ช่องทางที่หลากหลายทำให้สามารถสร้างการรับรู้ให้แก่ นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปได้เช่นการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบเครือข่ายสังคม (Social Network) หรือทางเว็บไซต์ของชุมชนโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับรายละเอียดกิจกรรม ปฏิทินการท่องเที่ยวของชุมชนหรือภาพถ่ายและวีดิทัศน์ที่ออกแบบให้น่าสนใจโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 และ 11 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวป้ายบอกทางและประชาสัมพันธ์ต่างๆ ผ่านสื่อวิทยุชุมชน ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มถนนหนทางจัดให้มีความสวยงามอีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆของชุมชน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 และ 11, 2559)

2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ถึงแม้ว่าในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จะเป็นพื้นที่ป่าดงใหญ่ มีต้นทุนทางธรรมชาติ และมีผู้คนหลากหลายเข้ามาอยู่ในพื้นที่ แต่ชุมชนเองยังคงสามารถรักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และรักษาประเพณีวัฒนธรรมดังกล่าวให้ยังคงสืบเนื่องต่อไปเพื่อตอบรับกับการเปลี่ยนแปลง และรับมือกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนมากขึ้นโดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 และ 14 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนบางกลุ่มยังไม่เข้าใจกับวิถีท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อาจทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งระบบการจัดการความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว การรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวใหม่ๆ คนในชุมชนยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวภาพลักษณ์ของชุมชนยังเป็นการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชน ทำให้ในทัศนะของนักท่องเที่ยวยังไม่สามารถมองว่าชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้โดยง่ายหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนชุมชนมากขึ้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 และ 14, 2559)

ดังนั้นจึงควรมีการสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่าง โดยหน่วยงานภาครัฐและชุมชนร่วมกันดำเนินการ เพราะจะช่วยให้นักท่องเที่ยวเดิมกลับมาเที่ยวซ้ำ ตลอดจนเพิ่มระยะการพักค้างคืนในชุมชนมากขึ้น และสามารถทำให้การใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น สร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชน สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นไว้ว่า

การจัดการต้นทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรทางธรรมชาติของการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนที่มีอยู่จำนวนมาก และหลากหลาย แต่ปัจจุบันมีการนำมาสร้างและเพิ่มคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์ได้น้อย และต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการและเชื่อมโยงที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนในการเพิ่มคุณค่าที่ จะทำให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งควรมีการวางมาตรฐานการในการบริหารจัดการความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้มีการนำเสนอที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 , 2559)

จากข้อมูลข้างต้นผู้ให้ข้อมูลต่างเห็นถึงความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอต๋านซ่าง จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีการนำมาสร้างและเพิ่มคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์ได้น้อย ส่งผลกระทบกับปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งมีความเข้าใจเรื่องความต่างทางวัฒนธรรมน้อย จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันและอาจส่งผลต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนในอนาคตและยังมีปัญหาของความพร้อมและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนจำนวนมาก โดยเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว ปัญหาในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว การช่วยกันดูแลรักษาภาพลักษณ์ของชุมชนซึ่งจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 และ 5 ที่กล่าวไว้ว่า

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนต้องมีการกำหนดทิศทางในการพัฒนาให้ชัดเจน โดยมีเป้าหมายหลักจากการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาเชิงสร้างสรรค์ให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงนำไปสู่การพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นช่องทางการเพิ่มรายได้อย่างยิ่งยืนให้กับชุมชนต่อไป (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 และ 5, 2559)

การทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอยากกลับมาอีก การมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ทำให้นักท่องเที่ยวจดจำในการเดินทาง การดำเนินจะประสบผลสำเร็จได้ต้องดำเนินการให้ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านการส่งเสริมตลาดด้านการพัฒนาสินค้าและบริการและด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวปัญหาในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการละลายและเพิกเฉยต่อการช่วยกันดูแลรักษาภาพลักษณ์ของชุมชนความสะดวกในการคมนาคมและการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น โดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 และ 11 ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

ระบบการขนส่งสาธารณะควรจะต้องวางแผนระบบการขนส่งดังกล่าวให้มีความสะดวกแก่ผู้โดยสารที่เป็นนักท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงสภาพของรถโดยสาร ปรับปรุงถนนสาธารณะ ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐช่วยการออกแบบเส้นทางให้เกิดความสะดวกแก่ผู้โดยสารและนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 และ 11, 2559)

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรีผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วมาจัดทำรูปแบบความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อม (TOWS Matrix) เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวกำหนดออกมาเป็นยุทธศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S1. ชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศในการประกวดป่าชุมชนปี พ.ศ.2559</p> <p>S2. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ เป็นที่ศรัทธา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน มีแนวคิดอนุรักษ์สามารถกำหนดทิศทางในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>S3. มีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ถิ่นที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ได้อย่างดีเช่นงานประเพณียกธงสงกรานต์แห่บุษบกและงานบุญข้าวหลาม</p> <p>S4. บทบาทและหน้าที่ของกลุ่มองค์กรภายในชุมชนมีความชัดเจนในสายงานความรับผิดชอบข้อสรุปร่วมกัน</p>	<p>W1. ขาดแนวทางในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทำให้ไม่มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก</p> <p>W2. สมาชิกเคลื่อนย้ายตามผู้นำหลักในชุมชนไม่มีการแสดงความคิดเห็น หรือฝึกทักษะในการคิดมุมมองด้านต่างๆ</p> <p>W3. สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานสมาชิกในชุมชนจึงมีส่วนร่วมไม่เต็มที่</p> <p>W4. ขาดเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะมารับช่วงงานต่อในการบริหารจัดการชุมชนในอนาคต</p> <p>W5. ขาดความร่วมมือในการประชุมกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านเวลาของสมาชิกในชุมชน</p>

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S5. สมาชิกในกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีมีความเป็นประชาธิปไตย ชุมชนยึดมติในที่ประชุมเป็นหลัก เมื่อต้องตัดสินใจ โดยกำหนดให้มีส่วนร่วม ของสมาชิกในชุมชนในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น และหาข้อสรุปร่วมกัน</p> <p>S6. การตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในชุมชนยึดมติในที่ประชุมโดยหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน</p> <p>S7. มีการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม</p> <p>S8. สร้างโอกาสและความพร้อมในการพัฒนาชุมชน สร้างงานสร้างรายได้ลดปัญหาการไปทำงานในเมือง</p> <p>S9. กิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เห็นวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในชุมชน โดยช่วยกันอนุรักษ์ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างความ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะให้แก่ชุมชน</p> <p>S10. การจัดการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก คนในชุมชนรู้สึกรักและภูมิใจในรากเหง้าของตน ทำให้การร่วมมือ ร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในการช่วยกันรักษาและพัฒนาชุมชน</p>	<p>W6. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในชุมชนยังไม่มากพอที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมได้</p> <p>W7. โครงสร้างพื้นฐานหรือการคมนาคมยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในชุมชนเช่น ไฟฟ้า ถนน การสื่อสาร</p> <p>W8. ขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน</p>

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกจากโอกาส(Opportunities)และอุปสรรค(Threats) ของการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนจังหวัดสุพรรณบุรี

โอกาส(Opportunities)	อุปสรรค(Threats)
<p>O1. กระแสนักท่องเที่ยวยุคใหม่ให้ความสนใจต่อการเที่ยวชุมชนเพิ่มมากขึ้น</p> <p>O2. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>O3. ชุมชนเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงจากการได้รับรางวัลจากหน่วยงานภายนอก</p> <p>O4. กระแสความตื่นตัวในการรักษาอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้</p> <p>O5. นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนช่วยทำให้เกิดเครือข่าย</p> <p>O6. มีแหล่งท่องเที่ยวจากพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับชุมชน</p> <p>O7. สังคมสื่อออนไลน์ เป็นโอกาสและช่องทางที่ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว</p> <p>O8. ระบบคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ง่าย</p>	<p>T1. การขยายตัวของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน</p> <p>T2. ภัยธรรมชาติเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว</p> <p>T3. ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว</p> <p>T4. การเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการบริหารจัดการพื้นที่และการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน</p> <p>T5. หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นมากกว่า</p> <p>T6. พื้นที่การท่องเที่ยวใกล้เคียงได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเช่นบึงฉวาก ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังพื้นที่ใกล้เคียงมากกว่า</p>

ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แนวความคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ด้วยวิธีการ TOWS Matrix โดยการจัดทำกลยุทธ์ใช้ TOWS Matrixซึ่งมีแนวทางในการจัดการกลยุทธ์ทั้งหมด 4 กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)
คือการจัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง เพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาส
2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy)
คือการจัดทำกลยุทธ์โดยเอาชนะจุดอ่อน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส
3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy)
คือการจัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค
4. กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy)
คือการจัดทำกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงอุปสรรค

ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกในการร่างข้อเสนอการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน (Matrix)

สภาพแวดล้อม	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
ภายใน	S 1 - 10	W 1 - 8
ภายนอก		
โอกาส (O)	ยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO)	ยุทธศาสตร์การพัฒนา (WO)
O 1 - 8	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจาก การพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาใน เชิงเศรษฐกิจจากฐานอัตลักษณ์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็นชุมชนการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ S1-10, O1-8 S1-3, S4-6 + O1-4, O6 กำหนดเป้าหมายโดยใช้ จุดแข็ง ประสานกับความได้เปรียบจากโอกาส	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์ การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ W1-8, + O1-O8 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่ม ระยะเวลาพำนักผ่านการยกระดับ กิจกรรมการท่องเที่ยวและการ เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว W1-8 + O1- 3, O6

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกในการร่าง
ข้อเสนอการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
(Matrix) (ต่อ)

สภาพแวดล้อม	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
ภายใน	S 1 - 10	W 1 -8
ภายนอก		
อุปสรรค (T)	ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ST)	ยุทธศาสตร์เชิงรับ (WT)
T 1 - 6	กำหนดเป้าหมายโดยใช้จุดแข็ง หลบ หลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค S1-10 + T5-T6	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์ การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ W1-8, + O1-O8 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่ม ระยะเวลาพำนักผ่านการยกระดับ กิจกรรมการท่องเที่ยวและการ เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว W1-8 + O1- 3

จากตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อม
ภายนอกของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยการหาความสัมพันธ์ด้วย
เทคนิค TOWS Matrix โดยสรุปการผลวิเคราะห์ได้ว่าแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีควรเน้นการ
กำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO) การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา (WO), การกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรับ
(WT) และเพื่อนำมาสร้างเป็น ทิศทางทางการร่างแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 11 สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์จาก TOWS Matrix

กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy) สร้างความได้เปรียบจากโอกาส	กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy) ใช้ประโยชน์จากโอกาส
<p>1.เพิ่มคุณค่า และมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนและใช้วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต รวมทั้งภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักท่องเที่ยวแนวใหม่ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งและกลไกทางตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน</p> <p>-----</p> <p>2.การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เช่น สินค้าที่ระลึกขารางแดง งานหัตถกรรมทอผ้าขึ้นดินจกลายโบราณ ขนมและอาหารซึ่งเป็นของฝากจากชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น อีกทั้ง สนับสนุนการกระจายตัวด้วยเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันในการสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น</p> <p>-----</p> <p>3.ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวยกระดับ เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน</p>	<p>1.การเร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแนวใหม่</p> <p>-----</p> <p>2.การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับคนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ด้วยการพัฒนาก)องค์ความรู้และ ทักษะอาชีพ ข)ขั้นตอนกระบวนการ และ ค)เทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อรองรับการยกระดับเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p> <p>-----</p> <p>3.การยกระดับแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้รักษาป่าชุมชนได้อย่างสมบูรณ์</p>

ตารางที่ 10 สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์จาก TOWS Matrix (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy) หลีกเลี่ยงอุปสรรค	กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy) ลดจุดอ่อน และหลีกเลี่ยงอุปสรรค
<p>1.เมื่อชุมชนมีทรัพยากรที่เข้มแข็ง และมีระยะเวลาหรือตำนานมาอันยาวนาน จำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการปรับตัวด้วยการส่งเสริมตลาดสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีต่อชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมี การบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ภาครัฐ เอกชนและประชาชน</p> <p>-----</p> <p>2.เมื่อชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีผู้นำชุมชนและสมาชิกที่เข้มแข็ง พร้อมร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยว จะส่งผลทำให้การจะเป็นท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำเร็จ ด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภายใต้การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>1.แนวทางการบริหาร ต้องใช้กลยุทธ์ในการปรับตัว โดยการเพิ่มระยะเวลาในการเข้าพักในแหล่งท่องเที่ยว หุบเขาวง</p> <p>-----</p> <p>2.ผู้นำชุมชนและสมาชิกที่เข้มแข็ง พร้อมร่วมมือในกิจกรรม จะทำให้ง่ายต่อการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย</p> <p>-----</p> <p>3.สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ที่แท้จริง ซึ่งการเมืองท้องถิ่นสามารถช่วยสนับสนุนในการพัฒนาลดปัญหาขาดคนสานต่อ และข้อจำกัดของเวลาเปิดปิด หุบเขาวง โดยการพัฒนาขีดความสามารถคนในชุมชน ในด้าน ก)องค์ความรู้และ ทักษะอาชีพ ข)ขั้นตอนกระบวนการ และ ค)เทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อรองรับการยกระดับเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>

1. กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์จากจุดแข็งคือ

1.1 เพิ่มคุณค่า และมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนและใช้วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต รวมทั้งภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักท่องเที่ยวแนวใหม่ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งและกลไกทางตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

1.2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนบ่อน้ำร้อน เช่น สินค้าที่ระลึก ขารางแดง งานหัตถกรรมทอผ้าขึ้นดินจกลายโบราณ ขนมและอาหารซึ่งเป็นของฝากจากชุมชน ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น อีกทั้ง สนับสนุนการกระจายตัวด้วยเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันในการสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น

1.3 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ยกระดับ เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุร้อน

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน คือ

2.1 เมื่อชุมชนมีทรัพยากรที่เข้มแข็ง และมีระยะเวลาหรือตำนานมาอันยาวนาน จำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการปรับตัวด้วยการส่งเสริมตลาดสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีต่อชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ภาครัฐ เอกชนและประชาชน

2.2 เมื่อชุมชนบ้านพุร้อน มีผู้นำชุมชนและสมาชิกที่เข้มแข็ง เป็นประชาธิปไตย พร้อมร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยว จะส่งผลทำให้การจะเป็นท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำเร็จ ด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภายใต้การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ดังนี้

3.1 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชนบ้านพุร้อน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแนวใหม่

3.2 พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน ให้กับคนในชุมชนบ้านพุร้อน ด้วยการพัฒนา ก) องค์ความรู้และ ทักษะอาชีพ ข) ขั้นตอนกระบวนการ และ ค) เทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อรองรับการยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.3 ยกระดับแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้รักษาป่าชุมชนได้อย่างสมบูรณ์

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ ดังนี้

4.1 แนวทางการบริหาร ต้องใช้กลยุทธ์ในการปรับตัว โดยการเพิ่มระยะเวลาในการเข้าพำนักในแหล่งท่องเที่ยว หุบเขาวง

4.2 ผู้นำชุมชนและสมาชิกที่เข้มแข็ง เป็นประชาธิปไตย พร้อมร่วมมือในกิจกรรม จะทำให้ง่ายต่อการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมการเป็นเจ้าของที่ดี ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

4.3 สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ที่แท้จริง ซึ่งการเมืองท้องถิ่นสามารถช่วยสนับสนุนในการพัฒนาลดปัญหาขาดคนสานต่อ และข้อจำกัดของเวลาเปิดปิด หุบเขาวงโดยการพัฒนาขีดความสามารถคนในชุมชน ในด้าน ก) องค์ความรู้และ ทักษะอาชีพ ข) ขั้นตอนกระบวนการ และ ค) เทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อรองรับการยกระดับเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์และให้ค่าน้ำหนักและการจัดลำดับความสำคัญของสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยการให้ค่าน้ำหนักและการจัดลำดับความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายในด้วยตาราง IFAS และสภาพแวดล้อมภายนอกด้วยตาราง EFAS เพื่อกำหนดความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่วิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับคะแนน (Rating) 1-5	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
จุดแข็ง (Strengths)			
1. ชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศในการประกวดป่าชุมชนปี พ.ศ.2559	0.050	5	0.250
2. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ เป็นที่ศรัทธา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน มีแนวคิดอนุรักษ์สามารถกำหนดทิศทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	0.050	5	0.250

ตารางที่ 11 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ด้านสภาพแวดล้อมภายใน (ต่อ)

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับคะแนน (Rating) 1-5	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
3. มีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ได้อย่างดี เช่น งานประเพณียี่งองสงกรานต์แห่บุษบกและงานบุญข้าวหลาม	0.050	5	0.250
4. บทบาทและหน้าที่ของกลุ่มองค์กรภายในชุมชนมีความชัดเจนในสายงานความรับผิดชอบ	0.050	5	0.250
5. สมาชิกในกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี มีความเป็นประชาธิปไตย ชุมชนยึดมติในที่ประชุมเป็นหลัก เมื่อต้องตัดสินใจ โดยกำหนดให้มีส่วนร่วม ของสมาชิกในชุมชนในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น และหาข้อสรุปร่วมกัน	0.050	5	0.250
6. การตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในชุมชนยึดมติในที่ประชุมโดยหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน	0.050	5	0.250
7. มีการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม	0.050	5	0.250
8. สร้างโอกาสและความพร้อมในการพัฒนาชุมชน สร้างงานสร้างรายได้ลดปัญหาการไปทำงานในเมือง	0.050	5	0.250
9. กิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เห็นวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในชุมชน โดยช่วยกันอนุรักษ์ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะให้แก่ชุมชน	0.050	5	0.250
10. การจัดการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก คนในชุมชนรู้สึกรักและภูมิใจในรากเหง้าของตน ทำให้การร่วมมือ ร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในการช่วยกันรักษาและพัฒนาชุมชน	0.050	5	0.250
รวมจุดแข็ง	0.50		2.500

ตารางที่ 11 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ด้านสภาพแวดล้อมภายใน (ต่อ)

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับคะแนน (Rating) 1-5	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
จุดอ่อน (Weaknesses)			
1. ขาดแนวทางในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทำให้ไม่มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก	0.071	5	0.355
2. สมาชิกคล้อยตามผู้นำหลักในชุมชนไม่มีการแสดงความคิดเห็น หรือฝึกทักษะในการคิดมุมมองด้านต่างๆ	0.057	4	0.228
3. สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน สมาชิกในชุมชนจึงมีส่วนร่วมไม่เต็มที่	0.061	4	0.244
4. ขาดเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะมารับช่วงงานต่อในการบริหารจัดการชุมชนในอนาคต	0.058	4	0.232
5. ขาดความร่วมมือในการประชุมกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาของสมาชิกในชุมชน	0.061	4	0.244
6. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในชุมชนยังไม่มากพอที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมได้	0.073	5	0.365
7. โครงสร้างพื้นฐานหรือการคมนาคมยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในชุมชนเช่น ไฟฟ้า ถนน การสื่อสาร	0.058	4	0.232
8. ขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน	0.057	4	0.228
รวมจุดอ่อน	0.50		2.128
รวมสภาพแวดล้อมภายในทั้งหมด	1.00		

ตารางที่ 13 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยภายนอก (External Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
โอกาส (Opportunities)			
1. กระแสนักท่องเที่ยวยุคใหม่ให้ความสนใจต่อการเที่ยวชุมชนเพิ่มมากขึ้น	0.062	5	0.310
2. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน	0.061	5	0.305
3. ชุมชนเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงจากการได้รับรางวัลจากหน่วยงานภายนอก	0.060	5	0.300
4. กระแสความตื่นตัวในการรักษาอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้	0.073	5	0.365
5. นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนช่วยทำให้เกิดเครือข่าย	0.054	4	0.216
6. มีแหล่งท่องเที่ยวจากพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับชุมชน เช่น พื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอด่านช้าง	0.063	5	0.315
7. สังคมสื่อออนไลน์ เป็นโอกาสและช่องทางที่ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว	0.072	5	0.360
8. ระบบคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ง่าย	0.058	5	0.290
รวมโอกาส	0.50		2.461

ตารางที่ 12 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (ต่อ)

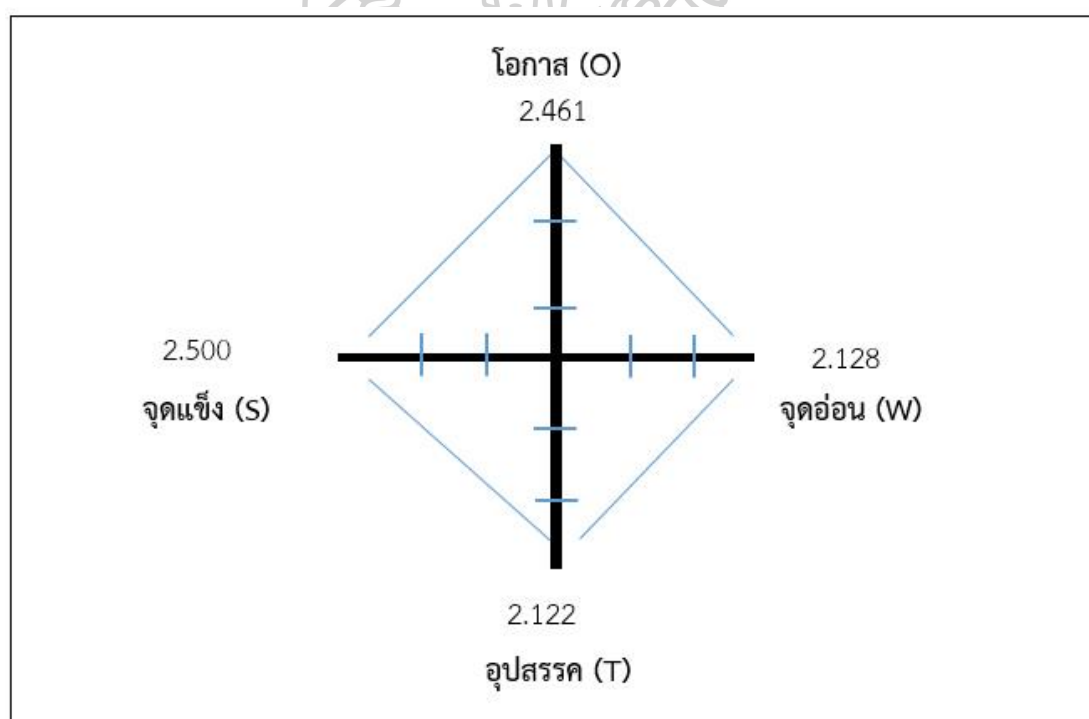
ปัจจัยภายนอก (External Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับ คะแนน (Rating) 1-5	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
อุปสรรค (Threats)			
1.การขยายตัวของการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน	0.058	5	0.390
2. ภัยธรรมชาติเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว	0.063	4	0.335
3. ปัญหาความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยว	0.080	5	0.400
4. การเมืองท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการพื้นที่และการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน	0.065	5	0.325
5. หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นมากกว่า	0.067	4	0.368
6.พื้นที่การท่องเที่ยวใกล้เคียงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เช่นบึงฉวาก อุทยานแห่งชาติพุเตย ชุมชนกะเหรี่ยงบ้านตะเพินคี ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังพื้นที่ใกล้เคียงมากกว่า	0.076	4	0.304
รวมอุปสรรค	0.50		2.122
รวมสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งหมด	1.00		

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสรุปจากสภาพแวดล้อมที่เป็นตำแหน่งทางยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดร่างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 14 ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อ
ยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง
จังหวัดสุพรรณบุรี

สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง(Strengths)	S	2.500
	จุดอ่อน(Weaknesses)	W	2.128
สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส(Opportunities)	O	2.461
	อุปสรรค(Threats)	T	2.122

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) แผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับ
ชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 22 ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ข้อเสนอเพื่อแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากแผนภาพที่ 8 พบว่า ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีมีแนวโน้มของการพัฒนาอย่างสูงเพราะมีจุดแข็งที่สูงมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาอย่างมาก (2.50) จากปัจจัยดังกล่าวยังพบว่าโอกาสที่จะพัฒนาก็มีมากเช่นเดียวกัน (2.461) ในด้านจุดอ่อนและอุปสรรคนั้นมีน้อยลงตามลำดับ

ซึ่งผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 1 โดยผลการวิเคราะห์ที่ได้ก็นำไปปรึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยกเป็นทิศทางการร่างข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งผู้วิจัยนำเทคนิคกระบวนการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ผลการร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิจัยในรอบนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18คน ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เป็นข้อเสนอเชิงแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์สามารถร่างเป็นยุทธศาสตร์ได้ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

ใช้ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ชุมชนเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และยกระดับชุมชนสู่การเป็นต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

พันธกิจ

1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดแผนพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่น
2. สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมาย

1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกระบบโลจิสติกส์และความปลอดภัย

การดำเนินการ

1. พัฒนาโครงข่ายคมนาคมและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี
2. จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้อย่างเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2

การเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญา ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ

ด้านข้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งและกลไกทางตลาดการท่องเที่ยว

การดำเนินการ

1. สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยว
2. สร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์“ร่วมเรียนรู้กิจกรรม วิถีลาวครึ่ง” ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

กลยุทธ์ที่ 3

การเร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม

การดำเนินการ

1. เร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ และเทคโนโลยี กับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในการสอดส่องดูแลและรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างมาตรฐานทางสังคมเพื่อการรักษาและลดปัญหาทางวัฒนธรรมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
4. สนับสนุนโครงการ “มัดคุเทศน์น้อย...แห่ง Culture Land” เพื่อส่งเสริมเยาวชนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ช่วยกันสอดส่องดูแลวัฒนธรรมในชุมชนท่องเที่ยว ปลุกฝังให้ลูกหลานสำนึกรักบ้านเกิดและเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมาย

1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นตลาดที่มีคุณภาพ
2. สร้างความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ชุมชน ภาครัฐ และเอกชน

กลยุทธ์ที่ 1

ปรับภาพลักษณ์แผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็น “Quality Leisure Destination”

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “วิถีลาวครั้ง วิถีชุมชน” ภายใต้แนวทาง “Creative Tourism by Suphanburi Identity” โดยมุ่งเน้นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านพุน้ำร้อน Trip โดยมีกลุ่มตลาด คือ นักท่องเที่ยวคุณภาพที่ชื่นชอบการท่องเที่ยววิถีธรรมชาติ และวิถีชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2

ส่งเสริมตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยปรับโครงสร้างตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ มีการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ชุมชนภาครัฐ และเอกชน

การดำเนินการ

1. แผนการตลาดการท่องเที่ยว เน้นเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่ม เพื่อยกระดับความสามารถในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มอาสาสมัครท่องเที่ยว (Volunteer Tourism) เพื่อเพิ่มศักยภาพของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มรักป่า ดูแลธรรมชาติ เพื่อเพิ่มศักยภาพของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว

เป้าหมาย

1. เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกลุ่มคลัสเตอร์ที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี

กลยุทธ์ที่ 1

ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มนักลงทุนในชุมชน อย่างเหมาะสม

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่มีเพิ่มขึ้น อาทิ ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง

2. อบรมและส่งเสริมเงินทุนเพื่อดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่เข้ารับการอบรมจะมีความรู้และเงินทุนเพื่อการดำเนินธุรกิจ

3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในเขตชุมชนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่เข้ารับการอบรม มีความรู้ด้านการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยว

4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้านการผลิตสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวของการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี

5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ โดยผู้ประกอบการที่เข้ารับการอบรมจะมีความรู้เรื่องธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

6. ส่งเสริมและพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 2

การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาภายในของการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ธุรกิจของที่ระลึก ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น

2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “วิถีไทย วิถีชุมชนลาวครั้ง ”
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน เส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “วิถีไทย วิถีชุมชนลาวครั้ง”
4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเพณีเก่าแก่ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม

กลยุทธ์ที่ 3

การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนธุรกิจสินค้าทางการเกษตร สินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง และภายนอกเขตเพื่อเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถทางการแข่งขันและสร้างรายได้

การดำเนินการ

1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่เข้ารับการอบรมจะมีความรู้ด้านการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยว
2. พัฒนาสมุนไพรของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่ตลาด เพิ่มมาตรฐานสินค้าเกษตร ประเภทสมุนไพร และเป็นต้นทุนในธุรกิจการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมธุรกิจที่พักและร้านอาหารในชุมชน จากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
4. ส่งเสริมเกษตรกรในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ส่งผลิตภัณฑ์สู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) วิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คนในรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผลการศึกษาคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างแผนยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์/พันธกิจ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
วิสัยทัศน์			
ใช้ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางธรรมชาติอย่าง ยั่งยืนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยยึด หลักการมีส่วนร่วม ชุมชนเข้มแข็ง มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี และยกระดับชุมชนสู่การเป็นต้นแบบ การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	4.85	1.15	เหมาะสม
พันธกิจ			
1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและ ส่งเสริมให้เกิดแผนพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อ ยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่น	4.65	1.06	เหมาะสม
2. สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว และเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยว จากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับ ชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	4.44	1.09	เหมาะสม

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการวางแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

วิสัยทัศน์/พันธกิจ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก	4.23	1.10	เหมาะสม

จากตารางที่14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามEDFRรอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของยุทธศาสตร์มีโอกาสเป็นไปได้โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1

ยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	4.47	1.25	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.62	0.98	เหมาะสม
2. การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.33	1.03	เหมาะสม
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.33	1.03	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกระบบโลจิสติกส์และความปลอดภัย	4.35	1.15	เหมาะสม

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1

ยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. พัฒนาโครงข่ายคมนาคมและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี	3.65	1.15	เหมาะสม
2. จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้อย่างเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน	4.85	0.82	เหมาะสม
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว	4.53	0.96	เหมาะสม
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง	4.83	1.06	เหมาะสม
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน	3.70	1.18	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญา ของชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งและกลไกทางตลาดการท่องเที่ยว	4.31	1.05	เหมาะสม

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1.สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยว	3.90	1.13	เหมาะสม
2.สร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ “ร่วมเรียนรู้กิจกรรม วิถีลาวครั้ง” ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.85	0.82	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 การเร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม	4.13	1.35	เหมาะสม
แนวทางในการดำเนินงาน			
1.เร่งสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ และเทคโนโลยี กับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในการสอดส่องดูแลและรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา	4.39	1.15	เหมาะสม
2.ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.56	1.10	เหมาะสม

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
3.สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างมาตรฐานทางสังคมเพื่อการรักษาและลดปัญหาทางวัฒนธรรม จากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.65	0.93	เหมาะสม
4.สนับสนุนโครงการ “มีคคุเทศน์น้อย...แห่ง Culture Land” เพื่อส่งเสริมเยาวชนในชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ช่วยกันสอดส่องดูแลวัฒนธรรมในชุมชนท่องเที่ยว ปลูกฝังให้ลูกหลานสำนึกรักบ้านเกิดและเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม	4.35	1.15	เหมาะสม

จากตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	4.88	0.90	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ	4.56	0.96	เหมาะสม
2.บูรณาการความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ภาครัฐ เอกชน และประชาชน	4.66	0.98	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็น “Quality Leisure Destination”	3.95	1.45	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “วิถีชุมชนลาว ครึ่งบ้านพุน้ำร้อน” ภายใต้แนวทาง “Creative Tourism by Suphanburi Identity” โดยมุ่งเน้นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.65	1.38	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านพุน้ำร้อน Trip โดยมีกลุ่มตลาด คือนักท่องเที่ยวคุณภาพ	4.14	1.10	เหมาะสม

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 ปรับโครงสร้างตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ มีการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน	4.53	0.96	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. แผนการตลาดการท่องเที่ยวเน้นเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่มเพื่อยกระดับความสามารถในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวหลัก	4.18	1.25	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มอาสาสมัครท่องเที่ยว (Volunteer Tourism) เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยวของการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.19	1.26	เหมาะสม

จากตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่าน การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว	4.65	1.16	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1.เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.39	1.15	เหมาะสม
2. เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกลุ่มคลัสเตอร์ที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	3.71	1.30	เหมาะสม
3. เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.25	1.05	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มนักลงทุนในชุมชน อย่างเหมาะสม	4.56	1.06	เหมาะสม

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอตำบองช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่มีเพิ่มขึ้น อาทิ ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง	4.45	1.25	เหมาะสม
2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน	4.44	1.20	เหมาะสม
3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอตำบองช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.21	1.13	เหมาะสม
4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้าของที่ระลึก(ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง ผ้าทอ)	3.69	1.01	เหมาะสม
5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ	3.45	0.84	เหมาะสม
6. ส่งเสริมและพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์	3.69	1.13	เหมาะสม

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.79	0.93	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. ส่งเสริมการลงทุนธุรกิจที่พักในชุมชน โฮมสเตย์ สินค้าที่ระลึกเป็นต้น	3.95	1.43	เหมาะสม
2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “วิถีลาวครึ่งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”	3.84	1.18	เหมาะสม
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “วิถีลาวครึ่งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”	4.40	1.09	เหมาะสม
4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเพณีเก่าแก่ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม	4.95	1.28	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนธุรกิจสินค้าทางการเกษตร สินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง และภายนอกเขตเพื่อเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถทางการแข่งขันและสร้างรายได้	4.4-	1.14	เหมาะสม

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เป้าหมายและกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและกลยุทธ์	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	3.69	1.09	เหมาะสม
2. พัฒนาสมุนไพร และผลิตผลจากธรรมชาติของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่ตลาด เพิ่มมาตรฐาน ประเภทอาหาร และสมุนไพร เพื่อเป็นต้นทุนในธุรกิจการท่องเที่ยว	3.68	1.41	เหมาะสม
3. ส่งเสริมธุรกิจที่พักและร้านอาหารในชุมชนจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	3.85	1.20	เหมาะสม
4. ส่งเสริมเกษตรกรในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุพรรณบุรีและส่งไปนอกจังหวัดสุพรรณบุรี สนับสนุนเกษตรกรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน	3.79	1.43	เหมาะสม

จากตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 ซึ่งประกอบไปด้วย เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่าทุกข้อมีระดับเหมาะสม

จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ผู้ศึกษาวิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ และปรับรูปแบบประโยคให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีรายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 20 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
<p>วิสัยทัศน์</p> <p>ใช้ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ชุมชนเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และยกระดับชุมชนสู่การเป็นต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>วิสัยทัศน์</p> <p>ชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และอนุรักษ์ รักษาประเพณีวัฒนธรรม ทุนธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม</p>
<p>พันธกิจ</p> <p>1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางภาคกลางของประเทศไทย ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ</p>	

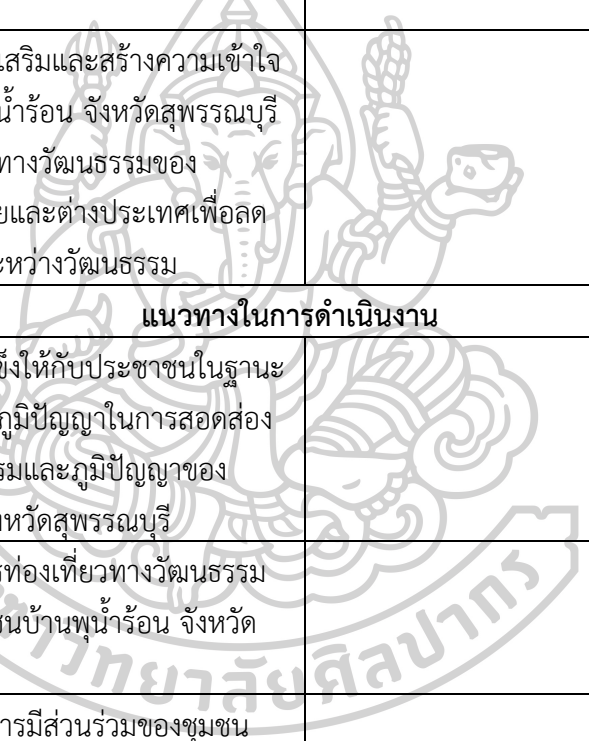
ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
2. สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวของการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรีให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการจัดการและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีคุณภาพเป็นหลัก	3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	
เป้าหมาย	
1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	
2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกระบบโลจิสติกส์และความปลอดภัย	กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
แนวทางการดำเนินงาน	
1. พัฒนาโครงข่ายคมนาคมและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี	1.ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย
2. จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้เพียงพอนในแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน	
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว	
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง	
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน	
กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
แนวทางการดำเนินงาน	
1. สร้างเส้นทางจักรยานกิจกรรม“ปั่นจักรยาน ... เที่ยวชุมชนลาวครั้ง” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใน ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน	
2. สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้จาก นักท่องเที่ยว	
กลยุทธ์ที่ 3 การเร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ ให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเพื่อลด ปัญหาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม	
แนวทางในการดำเนินงาน	
1. เร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะ เจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการสอดส่อง ดูแลและรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัด สุพรรณบุรี	
3. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรีในการสร้าง มาตรฐานทางสังคม	
4. สนับสนุนโครงการ“มีคฤหบดีน้อย ... เพื่อ ส่งเสริมเยาวชนและประชาชนชาวชุมชนบ้านพ ุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรีในการสอดส่องดูแล วัฒนธรรมในเมืองท่องเที่ยวปลูกฝังให้ประชาชนมี จิตสำนึกรักบ้านเกิดและเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ ของพลเมืองที่ดีในการอยู่ในสังคม	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	
เป้าหมาย	
1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ	
2. สร้างความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ เอกชนและประชาชน	
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็น “Quality Leisure Destination”	
แนวทางการดำเนินงาน	
1. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “วิถีไทย วิถีลาวครั้ง” ภายใต้แนวทาง “Creative Tourism Identity” โดยมุ่งเน้นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนจังหวัดสุพรรณบุรี	
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนโดยมีกลุ่มตลาดคือนักท่องเที่ยวคุณภาพ	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
<p>กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยปรับโครงสร้างตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ มีการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ชุมชน ภาครัฐ และเอกชน</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 2 ปรับโครงสร้างการตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน</p>
แนวทางการดำเนินงาน	
<p>1. แผนการตลาดการท่องเที่ยวเน้นเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่มเพื่อยกระดับความสามารถในการเป็นเมืองท่องเที่ยวหลัก</p>	
<p>2. ส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มอาสาสมัครท่องเที่ยว (Volunteer Tourism) เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว</p>	
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่าน การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่าน การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว</p>
เป้าหมาย	
<p>1. เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนา ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	
<p>2. เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกลุ่มคลัสเตอร์ที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>2. เพิ่มเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและเครือข่ายที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>3. เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการ ท่องเที่ยวในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มนักลงทุนใน ชุมชน อย่างเหมาะสม	
แนวทางการดำเนินงาน	
1. ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้าน การท่องเที่ยวภายในชุมชนจากการพัฒนาแผน ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่มีเพิ่มขึ้น อาทิ ชาวดงแดง หน่อไม้กระป๋อง	
2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน	
3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการ ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	
4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้าของที่ ระลึก(ชาวดงแดง หน่อไม้กระป๋อง ผ้าทอ)	
5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อ สุขภาพ	
6. ส่งเสริมและพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมชุมชน เชิงสร้างสรรค์	
กลยุทธ์ที่ 2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
แนวทางการดำเนินงาน	
1. ส่งเสริมการลงทุนของจุดท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในชุมชนและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงใกล้เคียงกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ธุรกิจที่พักธุรกิจขายของที่ระลึก เป็นต้น	
2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยวท่องเที่ยว“เที่ยวหุบเขาวงมวิถีสลาวครั้งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว“เที่ยวหุบเขาวงมวิถีสลาวครั้งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	
4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	
กลยุทธ์ที่ 3 เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรสินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	

ตารางที่ 18 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง (ต่อ)

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
แนวทางการดำเนินงาน	
1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	
2. พัฒนาสมุนไพร ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ออกสู่ตลาดเพิ่มมาตรฐานสินค้าเกษตรของชุมชนเพื่อเป็นทุนในธุรกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	2. พัฒนามาตรฐานด้านผลผลิตการเกษตรของชุมชนเพื่อออกจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP
3. ส่งเสริมชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่ธุรกิจที่พักและร้านอาหารในการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนฯ	3. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมเกษตรกรในเขตชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีส่งผลิตภัณฑ์สู่ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงคลัสเตอร์ที่มีเขตติดต่อกับชุมชน และส่งไปนอกกลุ่มจังหวัดสุพรรณบุรีสนับสนุนเกษตรกรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน	4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

การวิเคราะห์คำตอบในรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อีกครั้งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันในคำตอบเดิมในแต่ละข้อคำถามผลการศึกษาคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นรอบที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างยุทธศาสตร์

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
วิสัยทัศน์			
ชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ อนุรักษ์ รักษาประเพณี วัฒนธรรม ทุนธรรมชาติอย่าง ยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม	4.93	1.02	เหมาะสม
พันธกิจ			
1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้ การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาทางภาคกลางของประเทศไทย ที่จะช่วยสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับ ท้องถิ่นและประเทศ	4.55	1.01	เหมาะสม
2. สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและ เพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการ พัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.49	1.06	เหมาะสม
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับ การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมี ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชน ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก	4.36	1.14	เหมาะสม

จากตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน(Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของยุทธศาสตร์มีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่ม คุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	5.42	0.80	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน บ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.49	0.98	เหมาะสม
2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำจากการ พัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	4.33	1.08	เหมาะสม
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจาก การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	4.84	0.81	เหมาะสม

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.55	1.06	เหมาะสม
1.ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย	4.19	1.18	เหมาะสม
2.จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้อย่างเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน	5.41	0.65	เหมาะสม
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว	4.53	0.96	เหมาะสม
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง	4.81	0.79	เหมาะสม
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน	4.34	1.06	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.83	0.84	เหมาะสม

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. สร้างเส้นทางจักรยานกิจกรรม“ปั่นจักรยาน ... เกี่ยวชุมชน ลาวครั้ง” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตอำเภอด่านช้าง	4.45	1.18	เหมาะสม
2. สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยว	4.83	0.79	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ	4.49	0.85	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. เร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในการสอดส่องดูแลรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนฯ	4.55	0.89	เหมาะสม
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.55	0.89	เหมาะสม
3. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในการสร้างมาตรฐานทางสังคม	4.85	0.96	เหมาะสม
4. สนับสนุนโครงการ“มัดคุเทศก์ท้องถิ่น” ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อส่งเสริมเยาวชนและสมาชิกในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนในการสอดส่องดูแลวัฒนธรรมปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดและเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของการเป็นเจ้าบ้านที่ดี	4.11	0.96	เหมาะสม

จากตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามEDFRรอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDJR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	4.95	0.96	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ	4.55	0.98	เหมาะสม
2. บูรณาการความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ภาครัฐ เอกชน และประชาชน	4.75	0.82	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ	4.31	1.05	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “เที่ยวหุบเขาวงมณี วิถีลาวครึ่งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน” ภายใต้แนวทาง “Creative Tourism Identity”	4.25	1.13	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านพุน้ำร้อนโดยมีกลุ่มตลาดคือนักท่องเที่ยวคุณภาพ	4.25	1.13	เหมาะสม

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 ปรับโครงสร้างการตลาดเข้าสู่กลุ่ม นักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน	4.53	0.96	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. แผนการตลาดการท่องเที่ยวเน้นเข้าถึงกลุ่มลูกค้า เฉพาะกลุ่ม	4.42	1.15	เหมาะสม
2. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มอาสาสมัคร ท่องเที่ยว (Volunteer Tourism)	4.14	1.10	เหมาะสม
3. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มคู่รัก (Wedding)	4.41	1.25	เหมาะสม
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่าง ชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านการ ยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยง เส้นทางการท่องเที่ยว	4.85	0.82	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1.เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.59	0.98	เหมาะสม
2.เพิ่มเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างชุมชน และเครือข่ายที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.24	1.13	เหมาะสม
3.เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนา ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้าน พุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.56	0.98	เหมาะสม

จากตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่า ค่ามัธยฐาน(Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยว ในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและสร้างความ เข้มแข็งให้กับกลุ่มนักลงทุนในชุมชน อย่างเหมาะสม	4.88	0.89	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1.ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้านการ ท่องเที่ยวภายในชุมชนจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่มี เพิ่มขึ้น อาทิ ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง	4.33	1.04	เหมาะสม
2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน	4.14	1.10	เหมาะสม
3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการด้าน การท่องเที่ยวในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.14	1.10	เหมาะสม
4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนา วิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้าของที่ระลึก (ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง ผ้าทอ)	4.31	1.05	เหมาะสม

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ	4.14	1.10	เหมาะสม
6. ส่งเสริมและพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์	4.14	1.10	เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.85	0.82	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. ส่งเสริมการลงทุนของจุดท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในชุมชนและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงใกล้เคียงกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ธุรกิจที่พักธุรกิจขายของที่ระลึก เป็นต้น	4.31	1.05	เหมาะสม
2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “เที่ยวหุบเขาวงมวิถีสาวครึ่งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน” จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	4.14	1.10	เหมาะสม
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “เที่ยวหุบเขาวงมวิถีสาวครึ่งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน” จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	4.53	0.96	เหมาะสม
4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.85	0.82	เหมาะสม

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นการร่างยุทธศาสตร์ EDFR รอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ	มัธยฐาน Md.	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ IR.(Q3-Q1)	ความ เหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรสินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.53	0.96	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินงาน			
1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.14	1.10	เหมาะสม
2. พัฒนาพืชผลเกษตร สมุนไพรชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP	4.31	1.05	เหมาะสม
3. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	4.01	1.13	เหมาะสม
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.14	1.10	เหมาะสม

จากตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน(Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

การวิเคราะห์คำตอบในรอบที่ 3 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆเพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อีกครั้งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันในคำตอบเดิมในแต่ละข้อคำถามผลการศึกษาคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นรอบที่ 3 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างยุทธศาสตร์

ข้อเสนอทาง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้าน พุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
วิสัยทัศน์ ชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ และอนุรักษ์ รักษาประเพณี วัฒนธรรม ทุนธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยยึด หลักการมีส่วนร่วม	4.83	1.06	4.93	0.82	0.10	มากที่สุด
พันธกิจ 1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและ ส่งเสริมจากการพัฒนายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นชุมชน ต้นแบบด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่จะช่วยสร้างความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับ ท้องถิ่นและประเทศ	4.53	0.96	4.55	1.01	0.02	มากที่สุด

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นรอบที่ 3 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างยุทธศาสตร์ (ต่อ)

ข้อเสนอทาง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้าน พุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
2. สร้างการกระจายรายได้การท่องเที่ยว และเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยว ภายในจากการพัฒนายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.37	1.10	4.49	1.06	0.12	มากที่สุด
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการ ท่องเที่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อ ยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมี ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็น ชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาด นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก	4.40	1.13	4.36	1.14	0.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 23 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของวิสัยทัศน์และพันธกิจข้อเสนอ
จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง รอบที่ 2 เรียงตามลำดับ
จากมากไปหาน้อยพบว่าข้อเสนอทางยุทธศาสตร์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการเพื่อสนับสนุน
ยุทธศาสตร์ทุกข้ออยู่ในระดับเหมาะสม

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 1 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	4.47	1.25	5.32	0.60	0.15	มากที่สุด
เป้าหมาย						
1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.52	0.98	4.49	0.98	0.03	มากที่สุด
2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวช้จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน	4.33	1.03	4.33	1.08	0.00	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน	4.63	1.03	4.83	0.82	0.20	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินงาน						
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.53	1.15	4.55	0.96	0.02	มากที่สุด

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 1 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย (ต่อ)

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
1.ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนเพื่อ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและ ปลอดภัย	3.65	1.15	4.14	1.10	0.40	มากที่สุด
2.จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ อย่างเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวหลักของ ชุมชน	4.85	0.82	5.33	0.60	0.48	มากที่สุด
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่ง ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้ อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว	4.53	0.96	4.53	0.96	0.00	มากที่สุด
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่ จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว เชื่อมโยง	4.83	1.06	4.85	0.82	0.02	มากที่สุด
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัย ภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ใน ชุมชน	3.70	1.18	4.34	1.05	0.64	มากที่สุด

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่1 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ วัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาชุมชนบ้านพ ุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.31	1.05	4.83	0.82	0.52	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินงาน						
1. สร้างเส้นทางจักรยานกิจกรรม“ปั่นจักรยาน เที่ยวชุมชนลาวครึ่งบ้านพุน้ำร้อน”เพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวในเขตชุมชนบ้านพุน้ำร้อน	3.90	1.13	4.45	1.10	0.55	มากที่สุด
2. สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้ จากนักท่องเที่ยว	4.85	0.82	4.83	0.79	0.02	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ ให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่าน ช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับการสื่อสาร ข้ามวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ	4.03	1.35	4.49	0.96	0.47	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินงาน						
1. เร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนใน ฐานะเจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการ สอดส่องดูแลและรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	4.39	1.15	4.55	0.89	0.16	มากที่สุด

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่1 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย (ต่อ)

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.56	1.10	4.55	0.89	0.01	มากที่สุด
3. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของ สมาชิกในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่าน ช้างจังหวัดสุพรรณบุรีในการสร้างมาตรฐาน ทางสังคม	4.65	0.93	4.85	0.96	0.20	มากที่สุด
4. สนับสนุนโครงการ “มัดคุเทศก์ท้องถิ่น” เพื่อส่งเสริมเยาวชนและสมาชิกในชุมชนบ้าน พุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในการสอดส่องดูแลวัฒนธรรม ปลุกฝังให้ สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดและ เข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของการเป็นเจ้าของ ที่ดี	4.35	1.15	4.11	1.05	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 25 แสดงว่า ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของข้อเสนอยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิง สรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีพร้อมทั้งเป้าประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางดำเนินการ ที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง (รอบที่ 2) เรียงตามลำดับจากมาก ไปหาน้อย พบว่า ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ ทุกข้ออยู่ในระดับเหมาะสม

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 2
เป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง เรียงลำดับ
ในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อ สร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนใน ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	4.88	0.90	4.95	0.82	0.13	มากที่สุด
เป้าหมาย						
1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดย มุ่งเน้นตลาดคุณภาพ	4.37	1.10	4.55	0.98	0.12	มากที่สุด
2.บูรณาการการทำงาน จาก 3 ฝ่าย คือ ภาครัฐ เอกชนและประชาชน	4.56	0.96	4.75	0.82	0.19	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Leisure Destination)	3.95	1.45	4.31	1.05	0.46	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินงาน						
1.ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “วิถีลาวครั้ง ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”ภายใต้แนวทาง“Creative Tourism Identity”	4.65	1.38	4.25	1.13	0.40	มากที่สุด
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อนโดยมีกลุ่มตลาด คือนักท่องเที่ยวคุณภาพ	4.14	1.10	4.25	1.13	0.11	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 ปรับโครงสร้างตลาดเข้าสู่กลุ่ม นักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยการบูรณาการ ความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน	4.53	0.96	4.53	0.96	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 2
 เป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง เรียงลำดับ
 ในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย (ต่อ)

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่ำ ง	ระดับ ความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
แนวทางการดำเนินงาน						
1. แผนการตลาดการท่องเที่ยวเน้นเข้าถึงกลุ่ม ลูกค้าเฉพาะกลุ่ม	4.18	1.25	4.42	1.15	0.24	มากที่สุด
2. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่ม อาสาสมัครท่องเที่ยว (Volunteer Tourism)	4.19	1.26	4.14	1.10	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 26 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของข้อเสนอยุทธศาสตร์
 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิง
 สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งเป้าประสงค์
 กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง (รอบที่ 2) เรียงตามลำดับ
 จากมากไปหาน้อย พบว่าข้อเสนอทางยุทธศาสตร์กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการเพื่อสนับสนุน
 ยุทธศาสตร์ทุกข้ออยู่ในระดับเหมาะสม

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ระหว่างชุมชนและเครือข่าย เพื่อเพิ่ม ระยะเวลาพำนักผ่านกรยกระดับกิจกรรม การท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการ ท่องเที่ยว	4.65	1.16	4.85	0.82	0.20	มากที่สุด
เป้าหมาย						
1.เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนา ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	4.39	1.15	4.59	0.96	0.20	มากที่สุด
2.เพิ่มเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่าง ชุมชนและเครือข่ายที่มีเขตติดต่อกับชุมชน บ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด สุพรรณบุรี	3.71	1.30	4.24	1.13	0.53	มากที่สุด
3.เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจาก การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน	4.25	1.05	4.56	0.98	0.31	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 1ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการ ท่องเที่ยวในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม นักลงทุนในชุมชน อย่างเหมาะสม	4.56	1.06	4.85	0.82	0.32	มากที่สุด

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย (ต่อ)

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
แนวทางการดำเนินงาน						
1. ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้าน การท่องเที่ยวภายในชุมชนจากการพัฒนา แผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มี จำนวนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชน ที่มีเพิ่มขึ้น อาทิ ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง	4.45	1.25	4.88	0.89	0.43	มากที่สุด
2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน	4.44	1.20	4.14	1.10	0.30	มากที่สุด
3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการ ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.21	1.13	4.14	1.10	0.07	มากที่สุด
4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้า ของที่ระลึก(ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง ผ้าทอ)	3.69	1.01	4.31	1.05	0.69	มากที่สุด
5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อสุขภาพ	3.45	0.84	4.14	1.10	0.69	มากที่สุด
6. ส่งเสริมและพัฒนาหัตถอุตสาหกรรม ชุมชนเชิงสร้างสรรค์	3.69	1.13	4.14	1.10	0.69	มากที่สุด

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์
กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2
จากมากไปหาน้อย (ต่อ)

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
กลยุทธ์ที่ 2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและ เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิ ปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.79	0.93	4.85	0.82	0.06	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินงาน						
1. ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่พักโฮมสเตย์ สินค้าที่ระลึก	3.95	1.43	4.31	1.05	0.36	มากที่สุด
2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจจ การท่องเที่ยว“วิถีไทยวิถีลาวครึ่งบ้านพุน้ำ ร้อน”จากการพัฒนายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	3.84	1.18	4.14	1.10	0.30	มากที่สุด
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน บ้านพุน้ำร้อนจังหวัดสุพรรณบุรีเส้นทาง ท่องเที่ยวและแพ็คเกจจการท่องเที่ยว “วิถีไทย วิถีลาวครึ่งจังหวัดสุพรรณบุรี” จากการพัฒนา ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี	4.40	1.09	4.53	0.96	0.10	มากที่สุด
4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมือง เก่าเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้กับเมือง ท่องเที่ยวรอง	4.95	1.18	4.85	0.82	0.10	มากที่สุด

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำEDFR แบบปรับปรุงเรียงลำดับในรอบที่ 2 จากมากไปหาน้อย (ต่อ)

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ ด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
กลยุทธ์ที่ 3 เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสินค้า ทางการเกษตรสินค้าที่ระลึกและงาน หัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของ ชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำ ร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	4.44	1.18	4.53	0.96	0.19	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินงาน						
1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ ประกอบธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัด สุพรรณบุรี	3.69	1.09	4.14	1.10	0.45	มากที่สุด
2. พัฒนามาตรฐานด้านผลผลิตการเกษตร ของชุมชนเพื่อออกจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ ชุมชน สินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP	3.68	1.41	4.31	1.05	0.63	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้น ภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	3.85	1.11	4.01	1.13	0.16	มากที่สุด
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรด้าน ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพ ุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	3.79	1.43	4.14	1.10	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 27 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของข้อเสนอยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งเป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง รอบที่ 2 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ทุกข้ออยู่ในระดับเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประชุมเพื่อรับรองข้อเสนอยุทธศาสตร์ (Policy Meeting) ในการจัดทำข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการจัดประชุมกลุ่มประชุมเชิงนโยบายเพื่อยืนยันข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2560 ณ วัดพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการเสนอข้อสรุปถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ข้างต้น มีการอภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยที่ผู้เข้าร่วมประชุมนโยบายได้พิจารณาความเชื่อมโยงกับการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR และมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) เห็นพ้องต้องกันในประเด็นต่างๆ ทั้งในภาพรวมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้สรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีได้ ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ในการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีจะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ สร้างการกระจายรายได้การท่องเที่ยว และเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวรวมถึงเชื่อมโยงในการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการจัดการและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ

ชาวต่างชาติได้ โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมวิสัยทัศน์และพันธกิจของการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่าข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ประกอบไปด้วยเป้าประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยมีกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม สู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี และกลยุทธ์ที่ 3 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น มีความเห็นว่าข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ที่ 1 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ประกอบไปด้วยเป้าประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) ได้กลุ่มตลาดตามเป้าหมายโดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ 2) สร้างความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีกลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพและกลยุทธ์ที่ 2 การปรับโครงสร้างตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยว

คุณภาพ โดยการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริม กลยุทธ์การตลาดในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการตลาดในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น มีความเห็นว่าข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ที่ 2 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่าย เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านกรดยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วยเป้าประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพิ่มเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและเครือข่ายที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 3) เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดกลางและขนาดย่อมของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ 2 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีจากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีและกลยุทธ์ที่ 3 การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนธุรกิจสินค้าทางการเกษตร สินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีจากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่าย เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านกรดยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น มีความเห็นว่าข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ที่ 3 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

จากการจัดประชุมเพื่อหาข้อสรุปเชิงนโยบาย (Policy Meeting) ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดลงความเห็นว่ายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรียุทธศาสตร์มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมประชุม

ที่ประชุมยังมีข้อเสนอว่ายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีนั้น หากจะมีการนำยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการไปสู่การใช้ปฏิบัติจริงในแผนปฏิบัติการจากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้กำหนดยุทธศาสตร์จะต้องนำไปปฏิบัติให้ได้ ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิ จากที่ประชุมสัมมนาว่า

“การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ให้ยึดหลักแนวทางของ อพท. และ กระทรวงการท่องเที่ยวเป็นสำคัญในการดำเนินการเพื่อเป็นขอบข่ายของการท่องเที่ยวและการเดินทางที่ควบคู่กันไป ในการขับเคลื่อนเป้าหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจ และเพื่อเป็นแนวทางหากหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนในอนาคต”

ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวต้องอาศัยฐานความรู้เชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ภาครัฐควรมีฝ่ายวิจัยด้านการท่องเที่ยวเหมือนภาคเอกชนที่มีฝ่าย R&D (Research & Development) เพื่อให้การสังเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง ปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไม่ใช่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบวิถีชุมชนและนักท่องเที่ยวต่างชาติยังไม่รู้จักกับคำว่า “ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำเป็นต้องทำให้ “ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นที่รู้จักมากขึ้น หรืออาจทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักกับจังหวัดสุพรรณบุรีก่อน หลังจากนั้นจึงนำเสนอเรื่องราวของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีภายหลัง อย่างไรก็ตาม คนในพื้นที่ของการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเอง ก็ต้องรู้จักอารยธรรมของตนให้ดีกว่าก่อน จึงจะสามารถเผยแพร่ไปสู่คนอื่นได้ ทั้งนี้ การเพิ่มทั้งมูลค่า คุณค่าและเสน่ห์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหลักในการผลักดันชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีอย่างจริงจัง หากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในส่วนภูมิภาคเป็นเจ้าภาพ ต้องมุ่งเน้นเรื่องการท่องเที่ยว การรวบรวมความเป็นจังหวัดสุพรรณบุรีไว้ในจุดเดียวกัน และต้องทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น อาหารพื้นเมืองบางชนิดมีชื่อเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นจึงต้องนำสิ่งที่มีความโดดเด่นที่สุดมาพัฒนา ก่อนในระยะสั้น การเล่าเรื่องราวของแต่ละท้องถิ่นต้องนำเสนอในรูปแบบเดียวกันเพื่อสื่อสารให้นักท่องเที่ยวเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นการทำการตลาดจึงจำเป็นต้องทำเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและมีการขึ้นนำเรื่อง

ยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน ในส่วนของปัญหาด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีมีปัญหาด้านดังกล่าวน้อย แต่ก็ควรนำข้อมูลและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ด้วยการนำมาประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดปัญหา พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหาและออกมาตรการให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งผลักดันแนวทางในการดำเนินการขับเคลื่อนให้สอดคล้องครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการติดตามผลจากการนำแผนยุทธศาสตร์นโยบายไปใช้ประเมินความสอดคล้องและการแก้ไขปัญหาเพิ่มเติม ร่วมกันพัฒนาผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น นำไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ อนึ่ง ควรจะทำตัวแบบ (Model) การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นต้นแบบให้ชุมชนจังหวัดอื่นๆ ยึดถือตามแนวทางเดียวกันเพื่อสร้างความเข้าใจในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในทุกมิติการท่องเที่ยวอย่างรอบคอบและครอบคลุม ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว ทั้งด้านการบริการ และด้านภาษาในการต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ บางครั้งจึงอาจเกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม จึงได้เสนอให้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการพัฒนาการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นอีก 1 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ครอบคลุมการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพราะปัญหาด้านบุคลากรการท่องเที่ยวก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญของการพัฒนา การท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรีเช่นเดียวกัน

จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในการประชุม Policy Meeting ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เสนอเพิ่มอีก 1 ยุทธศาสตร์ เป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ การพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ในชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อันประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสอดคล้องกับมาตรฐานสากล กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีโอกาสและความสามารถในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้สังเคราะห์เป็นภาพรวมของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ดังภาพที่ 23

**ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี**

วิสัยทัศน์

ชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และอนุรักษ์ รักษาประเพณี วัฒนธรรม ทนธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม
พันธกิจ

1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดแผนพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่น
2. สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก

ยุทธศาสตร์ที่ 1	ยุทธศาสตร์ที่ 2	ยุทธศาสตร์ที่ 3	ยุทธศาสตร์ที่ 4
การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากรฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนัก ผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยว	การพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ในชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญา กลยุทธ์ที่ 3 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ	กลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Leisure Destination) กลยุทธ์ที่ 2 ปรับโครงสร้างตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพมีการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน	กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดกลางและขนาดย่อมของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ 2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาภายในเขตพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กลยุทธ์ที่ 3 เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนธุรกิจสินค้าทางการเกษตร สินค้าที่ระลึก และงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น	กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสอดคล้องกับมาตรฐานสากล กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีโอกาสและความสามารถในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

ภาพที่ 23 ยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี 2.เพื่อร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีและ 3. เพื่อนำเสนอและรับรองยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นการวิจัยเชิงนโยบาย(Policy Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยการใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีศึกษาเอกสารการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการวิจัยสร้างแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาโดยครอบคลุมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี สัมภาษณ์เชิงลึกการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน จากตัวแทนชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับชุมชน และนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 14 ท่านนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเทคนิค SWOT Analysis และหาความสัมพันธ์ด้วยวิธี TOWS Matrix

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ในยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของด้านยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีนำแบบ

วิเคราะห์เอกสารไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาภาษาและการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่า IOC ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) จำนวน 2 รอบ ผู้ทรงคุณวุฒิ 18 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงได้กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบไปด้วย 3 กลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี นักวิชาการ และหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง 2) นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวที่เป็นอาจารย์ที่สอนและทำการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัย และ 3) ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ประกอบการหรือที่ทำงานด้านการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะท้องถิ่น สำหรับจำนวนที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถาม มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าของคำตอบที่ได้ทางสถิติ ปรับแก้ไขคำถามที่ไม่ชัดเจนให้ตรงประเด็นมากขึ้น และเพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อพิจารณาการยืนยันการคงไว้ของคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปอภิปรายตามกระบวนการวิจัย นำเสนอเป็นร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ในยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีผู้วิจัยใช้วิธีจัดประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อประชุมนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting) โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มนักวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน เพื่อร่วมประเมินตรวจสอบความสำคัญและความเหมาะสม โดยการอภิปรายตามองค์ประกอบของ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ มาตรการดำเนินการ และในประเด็นต่าง ๆ ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytics) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงและนำเสนอข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ในยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีจากการศึกษา พบว่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ทิวทัศน์วัฒนธรรมที่จับต้องได้ ซึ่งเป็นต้นทุนสำคัญในการสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยทิวทัศน์วัฒนธรรมที่จับต้องได้ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบด้วยกัน คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ สภาพป่าชุมชนที่สวยงาม อ่างเก็บน้ำพุน้ำขาว อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง และของป่าที่อุดมสมบูรณ์ อาทิ เห็ดโคน หน่อไม้ เป็นต้น และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ของใช้สะสม ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) ทิวทัศน์วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นภาพรวมของเรื่องราววัฒนธรรมวิถีชีวิต และภูมิปัญญาที่สั่งสมอยู่ในท้องถิ่น ต้องอาศัยการสัมผัสด้วยการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ชาบซึ้ง หรือเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ประกอบด้วย เรื่องราว (Story) ภูมิปัญญาวิถีชีวิต วัฒนธรรม

จากทุนธรรมชาติที่โดดเด่น วิถีสังคมของคนในชุมชน และวัฒนธรรมมีศักยภาพที่สามารถจะจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้นอกจากนั้นพื้นที่ของชุมชนยังสามารถเดินทางเชื่อมโยงกับตัวเมืองได้อย่างสะดวกทั้งในตัวเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีหรือกรุงเทพมหานครทำให้พื้นที่ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนสามารถที่จะพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยมีแหล่งภูมิศาสตร์ที่สามารถสร้างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีดังต่อไปนี้

1.1 พิพิธภัณฑสถานวัดพุน้ำร้อน แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานวัดพุน้ำร้อน เป็นบริเวณพื้นที่ที่พบมรดกทางวัฒนธรรมเป็นจำนวนมากและมีความหลากหลายทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นประเพณี วิธีการดำรงชีวิตของกลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น กะเหรี่ยง ละว้า ลาวครั้ง เป็นต้น และมรดกทางวัฒนธรรมประเภทหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งจากการสำรวจของนักโบราณคดีและปราชญ์ท้องถิ่นทำให้ทราบว่า พื้นที่อำเภอด่านช้างมีมนุษย์เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยตั้งแต่สมัยยุคหินใหม่ (เมื่อประมาณ 4,000 ปี) มาแล้ว ซึ่งพบหลักฐานของคนยุคนี้หนาแน่นใน

เขตบ้านพุน้ำร้อน บ้านโป่งคอม และพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนระยะหลังสมัยอยุธยาพื้นที่นี้ยังมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งแร่ธาตุเหล็ก และตะกั่วที่สำคัญของสมัยนั้น รวมไปถึงบรรดาของป่าต่างๆ อีกด้วย และที่อำเภอด่านช้างแห่งนี้สำรวจพบร่องรอยกิจกรรมถลุงเหล็กและตะกั่ว หลายแห่งกระจายอยู่ในหลายตำบล ซึ่งข้อมูลและเรื่องราวทางโบราณคดีเหล่านี้นับเป็นข้อมูลใหม่ที่สำคัญ ทั้งยังมีโบราณวัตถุและข้าวของเครื่องใช้สมัยโบราณที่มาจากพื้นที่อำเภอด่านช้างเป็นหลักฐานรองรับเรื่องราวจำนวนมากเก็บไว้ที่วัดพุน้ำร้อน

1.2 อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ในการศึกษาระบบการทำงานของทางชุมชน สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาของสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อีกด้วย โดยอาศัยต้นทุนทางธรรมชาติที่หาค่าประมาณมิได้ เป็นแหล่งที่ท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศ อยู่ในเขตป่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ป่าชุมชนนี้มีพื้นที่ถึง 7,054 สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ เกิดจากความร่วมมือของทางชุมชนในพื้นที่ ช่วยกันพัฒนา ดูแลพื้นที่ป่าชุมชนของหมู่บ้าน จนได้รับรางวัลพระราชทาน ชนะเลิศระดับประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 “คนรักป่า ป่ารักชุมชน” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลนี้ได้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน บ้านหินลาด บ้านหนองแก บ้านโป่งข่อยสมอทองและชุมชนใกล้เคียงที่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ รักษา และฟื้นฟู ระบบนิเวศทางธรรมชาติ ของป่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อนให้คงอุดมสมบูรณ์มาโดยตลอด

1.3 ผ้าซิ่นตีนจกลายโบราณลาวครั้งบ้านพุน้ำร้อน ตั้งอยู่ที่ วัดพุน้ำร้อน ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผ้าทอมือของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ทอใช้กันเองมาตั้งแต่โบราณ ลวดลายบนผ้าทอสะท้อนคติความเชื่อเรื่องราวจากพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่อง สัตตบริพันธ์ สะท้อนออกมาเป็นลวดลาย 7 ชั้นบนผ้าซิ่นเปรียบดังเขาพระสุเมรุ ลายสัตว์ที่ปรากฏบนผ้าซิ่นจะมีทั้งม้า และหงส์ สีฟ้าบนผ้าซิ่นหมายถึงพระสมุทรร สีเขียวหมายถึงป่าหิมพาน ดินผ้ามีลายอ้อแอ้ เเชิงชายจะมีพื้นสูงเพื่อเห็นสีผ้าพื้นตัดกับเชิงผ้าอย่างสวยงามและเป็นเอกลักษณ์

1.4 กิจกรรมจากภูมิปัญญา กลุ่มอาชีพที่ดำเนินการในชุมชน มีหลากหลายกิจกรรม เช่น กลุ่มเครื่องเงิน กลุ่มขนมพื้นถิ่น และกลุ่มไม้กวาด ชุมชนพุน้ำร้อน มีการประชุมวางแผนในการกระจายรายได้สู่ชุมชนด้วยการจัดตั้งกลุ่ม อาชีพต่างๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถรองรับ ความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ ผัก ทดลองทำด้วยตนเอง ตามความสนใจทั้งนี้ ชุมชนพุน้ำร้อนได้มีแผนงานเปิดตลาดนัดชุมชนตามโครงการตลาดประชารัฐ ที่บริเวณหน้าวัดพุน้ำร้อน

1.5 ประเพณีหามบุษบกแก่พระพุทธรูป ประเพณีเก่าแก่ประจำชุมชนที่สืบทอดมาับร้อยปีและยังคงรักษาประเพณีดั้งเดิมเอาไว้ได้อย่างครบถ้วนงดงามโดยและมีการละเล่นพื้นบ้าน

ทรงนำพระ รตนาคำหว่าผู้สูงอายุประเพณีนี้จะถูกจัดขึ้นที่ 19 เมษายน ของทุกๆปีเพื่อแสดงให้เห็นว่า สิ้นสุดประเพณีสงกรานต์แล้ว

1.6 พิธีสวดมนต์ข้ามคืน พิธีสำคัญในวันวิสาขบูชาจัดให้มีพิธีสวดมนต์ข้ามคืน ณ วัดเขาเจดีย์ วัดสาขาของวัดพุทไธสน์บวรยอตเขาที่มีทัศนียภาพอันงดงามและเงียบสงบ

1.7 พิธีทำบุญกลางหมู่บ้าน พิธีเก่าแก่ดั้งเดิมเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลานในชุมชนจัดพิธีทำบุญกลางหมู่บ้าน ณ ศาลเจ้าพ่อพุทไธสน์

1.8 ทำบุญ บวชป่า เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักในอ่างเก็บน้ำหุบเขาวงหลังจากพักฟื้นธรรมชาติและกลายเป็นพระราชกุศล เนื่องในเดือนพระราชสมภพของสมเด็จพระราชินี ในรัชกาลที่ 9 กิจกรรมนี้จะจัดขึ้นในวันที่ 12 สิงหาคมหรือวันแม่แห่งชาติของทุกปี

1.9 บุญข้าวหลาม สวดมนต์ข้ามปี เพื่อเสริมสิริมงคลแก่ชีวิตและกิจกรรมนี้ยังช่วยลดความเสี่ยงของอุบัติเหตุบนท้องถนนถูกจัดขึ้นทุกวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

1.10 ฤดูกาลทำนารวมของชุมชนพุทไธสน์ ริเริ่มมาจากเจ้าอาวาสวัดพุทไธสน์ ท่านเห็นพื้นที่รกร้างข้างอุโบสถ จึงให้ชุมชนร่วมกันทำนารวมแบบปลอดสารและแจกจ่าย จำหน่ายในราคาตัวเอง ปัจจุบันชาวบ้านได้แบ่งพื้นที่ดินของตนเองเพื่อเข้าร่วมโครงการทำนารวมเพื่อไว้บริโภคเองทั้งนี้ มีการบริหารข้าวส่วนกลางสำหรับมอบให้กับผู้สูงอายุ ผู้ที่ต้องสงเคราะห์ เป็นการแบ่งปันความสุขร่วมกัน และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะทดลองกิจกรรมด้านนาแปลงนารวมนี้ได้อีกด้วย

1.11 สถาปัตยกรรมผสมผสาน บ้านไทยพื้นบ้านและลาวครึ่ง นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมบ้านเก่าภายในชุมชน ซึ่งแต่ละหลังมีความเก่าแก่อายุเกือบ 100 ปี สืบทอดมาเกือบ 4 ชั่วอายุคนและยังมีลูกหลานอาศัยอยู่จนถึงปัจจุบัน

1.12 ลิมหรือวิหาร การจัดสร้างโดยอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปะดั้งเดิม งดงามด้วยลวดลายสลักไม้ และปูนปั้น ตามรูปแบบศิลปะล้านช้าง

1.13 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ศูนย์เรียนรู้การปลูกผักพื้นบ้าน เพาะต้นพันธุ์ต้นกล้าพืชผักเพื่อแจกจ่ายในชุมชน สาธิตการทำนาขั้นบันได ผลิตผลที่ได้จากศูนย์เรียนรู้ส่วนหนึ่งจะถูกส่งเข้าไปประกอบอาหารเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวในอ่างเก็บน้ำหุบเขาวง

จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่าชุมชนบ้านพุทไธสน์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นทั้งวิถีไทยพุทธและวิถีลาวครึ่ง สืบทอดมาถึงปัจจุบันจึงพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดของชุมชนที่จะสามารถสืบสานวิถีวัฒนธรรมของชุมชนให้ยั่งยืนและเป็นที่ยึดแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปนั้นคือการสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชนโดยการพัฒนา

บุคลากรในทุกภาคส่วนทั้งบุคลากรของชุมชนที่รับผิดชอบเรื่องการจัดการท่องเที่ยวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโดย อพท.จะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ในการสนับสนุนชุมชนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในส่วนของสถาปัตยกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่และวิถีประเพณีวัฒนธรรมในชุมชน

2. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารนโยบายและจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนโดยพิจารณาถึงปัจจัยในด้านต่างๆทั้งปัจจัยภายในปัจจัยภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยสามารถสรุปออกมาในรูปแบบของจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) ได้ดังนี้

จุดแข็ง(Strength)

1. ชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศในการประกวดป่าชุมชนปี พ.ศ.2559
2. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ เป็นที่ศรัทธา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน มีแนวคิดอนุรักษ์สามารถกำหนดทิศทางในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
3. มีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ถิ่นที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ได้อย่างดีเช่นงานประเพณียกธงสงกรานต์แห่บุษบกและงานบุญข้าวหลามเป็นต้น
4. บทบาทและหน้าที่ของกลุ่มองค์กรภายในชุมชนมีความชัดเจนในสายงานความรับผิดชอบข้อสรุปร่วมกัน
5. สมาชิกในกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีมีความเป็นประชาธิปไตย ชุมชนยึดมติในที่ประชุมเป็นหลัก เมื่อต้องตัดสินใจ โดยกำหนดให้มีส่วนร่วม ของสมาชิกในชุมชนในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น และหาข้อสรุปร่วมกัน
6. การตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในชุมชนยึดมติในที่ประชุมโดยหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน
7. มีการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม
8. สร้างโอกาสและความพร้อมในการพัฒนาชุมชน สร้างงานสร้างรายได้ลดปัญหาการไปทำงานในเมือง

9. กิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เห็นวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในชุมชน โดยช่วยกันอนุรักษ์ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะให้แก่ชุมชน

10. การจัดการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก คนในชุมชนรู้สึกรักและภูมิใจในรากเหง้าของตน ทำให้มีความร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในการช่วยกันรักษาพัฒนาชุมชน

จุดอ่อน(Weakness)

1. ขาดแนวทางในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทำให้ไม่มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

2. สมาชิกคล้อยตามผู้นำหลักในชุมชนไม่มีการแสดงความคิดเห็น หรือฝึกทักษะในการคิดมุมมองด้านต่างๆ

3. สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานสมาชิกในชุมชนจึงมีส่วนร่วมไม่เต็มที่

4. ขาดเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะมารับช่วงงานต่อในการบริหารจัดการชุมชนในอนาคต

5. ขาดความร่วมมือในการประชุมกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาของสมาชิกในชุมชน

6. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในชุมชนยังไม่มากพอที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมได้

7. โครงสร้างพื้นฐานหรือการคมนาคมยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในชุมชนเช่น ไฟฟ้า ถนน การสื่อสาร

8. ขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

โอกาส(Opportunity)

1. กระแสนักท่องเที่ยวยุคใหม่ให้ความสนใจต่อการเที่ยวชุมชนเพิ่มมากขึ้น

2. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน

3. ชุมชนเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงจากการได้รับรางวัลจากหน่วยงานภายนอก

4. กระแสความตื่นตัวในการรักษาอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

5. นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนช่วยทำให้เกิดเครือข่าย

6. มีแหล่งท่องเที่ยวจากพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับชุมชน

7. สังคมสื่อออนไลน์ เป็นโอกาสและช่องทางที่ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว

8. ระบบคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ง่าย

อุปสรรค(Treat)

1. การขยายตัวของการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน
2. ภัยธรรมชาติเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว
3. ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
4. การเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการบริหารจัดการพื้นที่และการจัดการท่องเที่ยวภายใน

ชุมชน

5. หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นมากกว่า

6. พื้นที่การท่องเที่ยวใกล้เคียงได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเช่นบึงฉวาก ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังพื้นที่ใกล้เคียงมากกว่า

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ในกลยุทธ์ของ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ด้วยวิธี TOWS Matrix 4 แนวทางคือ

1. กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์จากจุดแข็งคือ

1.1 เพิ่มคุณค่า และมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนและใช้วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต รวมทั้งภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักท่องเที่ยวแนวใหม่ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งและกลไกทางตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

1.2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนบ่อพุน้ำร้อน เช่น สินค้าที่ระลึก (ร้อยหินโบราณ) และงานหัตถกรรมทอผ้าลายลาวคำ ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น อีกทั้งสนับสนุนการกระจายตัวด้วยเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันในการสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น

1.3 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ยกกระดับ เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน คือ

2.1 เมื่อชุมชนมีทรัพยากรที่เข้มแข็ง และมีระยะเวลาหรือตำนานมาอันยาวนาน จำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการปรับตัวด้วยการส่งเสริมตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยมีการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ภาครัฐ เอกชนและประชาชน

2.2 เมื่อชุมชนบ้านพุน้ำร้อน มีผู้นำชุมชนและสมาชิกที่เข้มแข็ง เป็นประชาธิปไตย พร้อมร่วมมือในกิจกรรมการท่องเที่ยว จะส่งผลทำให้การจะเป็นท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำเร็จ ด้วยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภายใต้การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ดังนี้

3.1 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแนวใหม่

3.2 พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน ให้กับคนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ด้วยการพัฒนา ก) องค์ความรู้และ ทักษะอาชีพ ข) ขั้นตอนกระบวนการ และ ค) เทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อรองรับการยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.3 ยกกระดับแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้รักษาป่าชุมชนได้อย่างสมบูรณ์

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ ดังนี้

4.1 แนวทางการบริหาร ต้องใช้กลยุทธ์ในการปรับตัว โดยการเพิ่มระยะเวลาในการเข้าพำนักในแหล่งท่องเที่ยวหุบเขา

4.2 ผู้นำชุมชนและสมาชิกที่เข้มแข็ง เป็นประชาธิปไตย พร้อมร่วมมือในกิจกรรม จะทำให้ง่ายต่อการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมการเป็นเจ้าของที่ดี ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

4.3 สมาชิกในชุมชนขาดความรู้ที่แท้จริง ซึ่งการเมืองท้องถิ่นสามารถช่วยสนับสนุน ในการพัฒนาลดปัญหาขาดคนสานต่อ และข้อจำกัดของเวลาเปิดปิด หุบเขาวงโดยการพัฒนาขีดความสามารถคนในชุมชน ในด้าน ก)องค์ความรู้และ ทักษะอาชีพ ข)ขั้นตอนกระบวนการ และ ค)เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อรองรับการยกระดับเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3. การร่างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี

โดยใช้วิธีวิจัยเชิงนโยบาย เทคนิคการวิจัย EDFA จากการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ 18 ท่าน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และการจับคู่จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (TOWS Matrix) วิสัยทัศน์ คือ ชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และอนุรักษ์ รักษาประเพณี วัฒนธรรม ทุนธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม พันธกิจคือ 1) เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางภาคกลางของประเทศไทย ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ 2) สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีรวมถึงและ 3)พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก โดยประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ประเด็น ดังกล่าวสามารถสรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ดัง ต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมาย

1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี

กลยุทธ์ที่ 1

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการ

1. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย
2. จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ส่องไฟส่องสว่างในแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2

เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการ

1. สร้างเส้นทางจักรยานกิจกรรม“ปั่นจักรยาน ... เที่ยวชุมชนลาวครั้ง” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
2. สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 3

การเร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเพื่อลดปัญหาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม

การดำเนินการ

1. เร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการสอดส่องดูแลและรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี
3. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรีในการสร้างมาตรฐานทางสังคม
4. สนับสนุนโครงการ“มีคฤเทศก์น้อย ... เพื่อส่งเสริมเยาวชนและประชาชนชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรีในการสอดส่องดูแลวัฒนธรรมในเมืองท่องเที่ยวปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดและเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในการอยู่ในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมาย

1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ
2. สร้างความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ เอกชนและประชาชน

กลยุทธ์ที่ 1

ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็น “Quality Leisure Destination”

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “วิถีไทย วิถีลาวครึ่ง” ภายใต้แนวทาง “Creative Tourism Identity” โดยมุ่งเน้นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อนโดยมีกลุ่มตลาดคือนักท่องเที่ยวคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 2

ปรับโครงสร้างการตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน

การดำเนินการ

1. แผนการตลาดการท่องเที่ยวเน้นเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่มเพื่อยกระดับความสามารถในการเป็นเมืองท่องเที่ยวหลัก

2. ส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มอาสาสมัครท่องเที่ยว (Volunteer Tourism) เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว

เป้าหมาย

1. เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและเครือข่ายที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี

กลยุทธ์ที่ 1

ส่งเสริมการลงทุนในชุมชนการท่องเที่ยวขนาดกลางและขนาดย่อมของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวขนาดกลางและขนาดย่อมจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน

3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้าและของที่ระลึก

5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

6. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าชุมชน บ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
เชิงสร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 2

เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชน
บ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมการลงทุนของจุดท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในชุมชนและเครือข่ายแหล่ง
ท่องเที่ยวเชื่อมโยงใกล้เคียงกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ธุรกิจที่พัก
ธุรกิจขายของที่ระลึก เป็นต้น

2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว “เที่ยวหุบเขาวงมณีถ้ำลาวครั่ง
ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน” จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัด
สุพรรณบุรี

3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง
จังหวัดสุพรรณบุรี

4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัด
สุพรรณบุรี

กลยุทธ์ที่ 3

เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรสินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัต
ลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพ
ุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการ

1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิง
สร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง
จังหวัดสุพรรณบุรี

2. พัฒนามาตรฐานด้านผลผลิตการเกษตรของชุมชนเพื่อออกจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์
ชุมชน สินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP

3. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. ผลการทำแบบสอบถาม (EDFR) รอบที่ 1 และ 2

ผู้ศึกษาวิจัยนำความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ของแต่ละผู้ให้ข้อมูลหลักนำไปพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ โดยการสร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ร่างยุทธศาสตร์เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งจำนวน 18 คน ได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) รอบที่ 2 และ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามปลายเปิด EDFR รอบที่ 2 และ 3 พบว่าค่ามัธยฐาน(Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ วิกฤตการณ์ พันธกิจ ของยุทธศาสตร์ที่ประกอบไปด้วยประเด็นยุทธศาสตร์มี 3 ประเด็น ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนัก ผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งในแต่ละยุทธศาสตร์ประกอบด้วยเป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่าทุกข้อมีระดับความเหมาะสม

5. ผลการประชุม Policy Meeting

การนำเสนอข้อยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการอภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็นในการประชุมเพื่อหาข้อสรุปเชิงนโยบายในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีผู้เข้าร่วมประชุมลงความเห็นวาทัง 3 ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมที่จะเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีนอกจากนั้นผู้เข้าร่วมการประชุมได้เสนอแนะข้อคิดเห็นที่สำคัญในการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปรับใช้จริงเพื่อผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพ และเพื่อให้ครอบคลุมการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ประชุมได้เสนอให้เพิ่มอีก 1 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรองค์ความรู้ในชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เนื่องจาก

ผู้เข้าร่วมประชุมได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านการบริการ และด้านภาษาในการต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ บางครั้งจึงอาจเกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มรวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนมีโอกาสและความสามารถในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ประมวลผลและสรุปผลและสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลการวิจัยพบว่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สืบทอดมาถึงปัจจุบันจึงพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ohridska Olson และ Ivanov (2010) ได้ศึกษาเรื่อง Creative Tourism Business Model and Its Application in Bulgaria พบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการใช้วัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว และเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ อีกทั้งรูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเป็นไปลักษณะเดียวกันกับรูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมุ่งเน้นไปที่โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกวัฒนธรรม งานประเพณี หรือการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมขนาดใหญ่ที่ตื่นตาตื่นใจในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นจะมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สนใจเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จริงจากกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ และเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการสถานที่หรือตัวอาคารทางประวัติศาสตร์ที่ใหญ่โตมาเป็นสิ่งดึงดูด มีการวิเคราะห์ถึงวิธีการที่โมเดลธุรกิจจะต้องมีการประยุกต์ใช้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองเล็กๆในบัลแกเรีย เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับมรดกโลกทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถทำให้เกิดความยั่งยืนและมีศักยภาพในมรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Florentina Daniela Matei (2014) ได้ศึกษาถึงศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบทในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศโรมาเนีย โดยการศึกษาดังกล่าวนั้นได้กล่าวถึงความสำคัญและขั้นตอนในการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ

ประเทศโรมาเนีย ซึ่งควรจะได้รับ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวยังมีศักยภาพในการเติบโตอยู่อีกมาก โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ นอกจากนี้ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรียังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่มากมาย เช่น พิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน สถาปัตยกรรมผสมผสาน อายุกว่า 100 ปี ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ คงสวัสดิ์ (2550) ซึ่งกล่าวถึงวัฒนธรรมที่ชุมชนต่างๆ นำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวที่มีความหมาย รวมถึง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พิพิธภัณฑ์สถาน และสินค้าในท้องถิ่นต่างๆ ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งนี้ ด้วยการเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยววัฒนธรรม จึงผสมผสานร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีกิจกรรมที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามลักษณะของการท่องเที่ยววัฒนธรรมที่สามารถเพิ่มมูลค่าได้นั้น ต้องควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วย กระบวนการทางด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การเรียนรู้และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมไปในทางที่ดีขึ้นในด้านของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ทิพย์สุดา พุฒจร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนสลักคอก จังหวัดตราด พบว่าแนวคิดในด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะศักยภาพของชุมชนจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีศักยภาพ

2. การร่างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลการศึกษาวิจัยโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยการใช้เทคนิค SWOT Analysis และนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาใช้ในการกำหนดและร่างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีโดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และการดำเนินงาน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางและกำหนดเป้าหมายในระยะยาว และมาตรการป้องกันอย่าง เป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับ Regerson (2006) ที่ศึกษาเรื่องอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวในเขตเมืองในมุมมองของแอฟริกาใต้ พบว่า การสร้างความเข้มแข็งในแอฟริกาใต้โดยการใช้นโยบายสำหรับอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมใหม่ในการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ท้าทายในอนาคตแรกเริ่มต้องคิณนโยบายเชิงกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ที่เร่ง

การเติบโตของรัฐบาลร่วมกัน เพื่อมุ่งมั่นและส่งเสริมการเชื่อมโยงภาคอุตสาหกรรมกับภาคการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการศึกษาของ José G. Vargas-Hernández (2012) โดยได้ศึกษาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในการพัฒนาภูมิภาคของฮาลิสโกตอนใต้ศึกษาโดยใช้แบบจำลองเชิงบรรทัดฐานเพื่อทำการวิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อหารือและสร้างตลาดเป้าหมายในฮาลิสโกตอนใต้ ผลการศึกษาพบว่า การใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงบรรทัดฐานเป็นกรอบที่มีคุณค่าในการออกแบบเครื่องมือสำหรับการวางแผนและการดำเนินงานของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งแบบจำลองเชิงบรรทัดฐานพิสูจน์ให้เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดและพัฒนายุทธศาสตร์ในด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จามรี พระสุนิล (2560) ศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชุมชนเทศบาลเวียงเชียงแสนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชุมชน ผลการศึกษาพบว่า แผนยุทธศาสตร์ที่มาจากวิเคราะห์ SWOT ของผู้นำชุมชน โดยนำจุดแข็งของชุมชนมาพัฒนาร่วมกับการรับมือจากปัจจัยภายนอกชุมชนได้วิสัยทัศน์ชุมชน และแผนยุทธศาสตร์ชุมชนซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การแข่งขันและรองรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมต่อไป นอกจากนี้การร่างยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดทำยุทธศาสตร์โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) ยุทธศาสตร์ จำนวน 4 ยุทธศาสตร์ และ 4) เป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ของวีรัช วีรัชนิภาวรรณ (2554) ได้กล่าวถึงการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์หมายถึงวิถีสู่ความเป็นเลิศซึ่งบุคคลที่ทีมงานหรือหน่วยงานต้องการสร้างขึ้นมาสสร้างโอกาสที่เป็นไปได้มากที่สุดสำหรับอนาคต 2) พันธกิจหมายถึงการกำหนดขอบเขตงานบทบาทหน้าที่หรือหน้าที่กฎหมายมอบหมายให้แก่หน่วยงานซึ่งหน่วยงานจะต้องมีหรือต้องทำให้เกิดขึ้นและประสบผลสำเร็จ 3) เป้าหมายหมายถึงการกำหนดสิ่งหรือผลสำเร็จหรือผลลัพธ์ที่ต้องการในอนาคตซึ่งหน่วยงานจะต้องพยายามให้เกิดขึ้น 4) ยุทธศาสตร์หมายถึงแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2.1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวมีความน่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจที่จะเข้ามาในพื้นที่

ได้ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Boddan (2013) ได้ศึกษาเรื่อง เชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับ Economic Impact of Cultural Tourism ของประเทศโครเอเชีย มีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มความต้องการของนักท่องเที่ยวและประสบผลสำเร็จเชิงบวก โดยอธิบายให้เห็นผลกระทบทางเศรษฐกิจในเชิงของการก่อให้เกิดประโยชน์ของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีต่อประเทศโครเอเชีย พบว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในประเทศโครเอเชียมีผลต่อการมีส่วนร่วมช่วยเศรษฐกิจของโครเอเซียน้อยแม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวในโครเอเชียเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการบริโภคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลับลดน้อยลง การบริโภคในระดับต่ำของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อ การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่เพียงพอในคุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวข้อเสนอแนะจากการศึกษาคือโครเอเชียเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ฉะนั้นการท่องเที่ยวควรจะได้จัดการให้มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ในขณะเดียวกันก็จะต้องมีการสร้างมูลค่าที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเฉพาะอย่างขึ้นมาด้วยนโยบายราคาที่เป็นไปได้ ทั้งนี้เพราะมีความจริงสนับสนุนอยู่แล้วว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีอำนาจใจการซื้อที่มากกว่าการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ การสร้างระบบและฐานข้อมูลจากทุกภาคส่วนที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องมีการดำเนินการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่องเป็นการศึกษาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวและอธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆที่ส่งผลกระทบโดยตรง คือ รายได้ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความไม่สามารถจะประเมินได้สำหรับชุมชนท้องถิ่น ฉะนั้น การเพิ่มราคาหรือมูลค่า และการบำรุงรักษาให้มากขึ้นควรจะต้องดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายให้มากที่สุดและในขณะเดียวกันก็ต้องดูแลให้เกิดผลกระทบในทางลบให้น้อยที่สุดด้วย นอกจากนี้ สอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2553) ที่ระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการ “การต่อยอดเพิ่มค่าหาจุดต่างโดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์” โดยให้ความหมาย “การต่อยอด” ว่าเป็นการต่อยอดจากฐานทุนเดิมที่มีอยู่ทั้งทุนทางสังคมและวัฒนธรรม “เพิ่มค่า” หมายถึงการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย “หาจุดต่าง” หมายถึงสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) สอดคล้องกับการศึกษาของ Richards (2010) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีรูปแบบเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยวรูปแบบเดิมจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมที่จับต้องได้ กลายมาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่สามารถจับต้องได้และให้ความสนใจกับวิถีชีวิตประจำวันและ

จะเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Landry (2008) กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือการทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสทำความรู้จักกับตัวเองมากขึ้น จากการได้เห็นสิ่งแปลกใหม่รอบตัว แต่การท่องเที่ยวในบางรูปแบบมิได้ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสดังกล่าวได้มากนัก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบเร่งรีบที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีเวลามากพอในการชิมช้อปปิ้งหรือเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของสถานที่ที่ได้ไปเยือนด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมักถูกโยงเข้ากับการเล่าเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นมากขึ้น

2.2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างการรับรู้และความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหันมาสนใจที่จะเข้ามาเยี่ยมชมพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Saso Korunovski, Naume Marinovski (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมือง Ohrid มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณารูปแบบการท่องเที่ยวที่มีประโยชน์ในแง่มุมมองของการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมโดยค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญของเมือง Ohrid ที่จะสามารถพัฒนาและสร้างความสำเร็จในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่าการให้ความสำคัญในด้านของการตลาดและการส่งเสริมการขายจะช่วยให้การพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยจัดกลุ่มรูปแบบของการท่องเที่ยวให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และพบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่จะทำให้ทราบถึงข้อจำกัดที่จะต้องพัฒนาโดยเฉพาะการตลาดและการส่งเสริมการขายที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว และนำมากำหนดเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Uditha Liyanag (2013) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การวางตำแหน่งเพื่อการท่องเที่ยวในยุคหลังสงครามของศรีลังกา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกรอบในการพัฒนายุทธศาสตร์การวางตำแหน่งที่ชัดเจนสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกาในช่วงหลังสงคราม โดยการศึกษาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการตั้งคำถามในเชิงยุทธศาสตร์ว่า “ในช่วงหลังสงครามประเทศศรีลังกาสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างไร” การวางตำแหน่งการท่องเที่ยวเป็นแนวคิดสำคัญในการทำการตลาดและเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาตำแหน่งในด้านการท่องเที่ยวโดยการจัดทำยุทธศาสตร์นั้นได้มีการวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินการและขั้นตอนในการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับ

การท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกาพบว่าการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกาในหลังสงครามนั้นสิ่งที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ในเชิงลบของนักท่องเที่ยวและจุดเด่นต่างๆ ในพื้นที่ให้ความน่าสนใจ เช่น เกาะที่มีความหลากหลายและพยายามลบความรู้สึกของนักท่องเที่ยวในเรื่องของสงครามโดยอาจจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการสื่อสารในเชิงบวกให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกา ได้ยอมรับแนวคิดที่นำเสนอต่อแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ นอกจากนี้ Fredrick M. Collison and Daniel L. Spears (2010) ได้ศึกษาเรื่องการตลาดการท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรม: หมู่เกาะมาร์แชลล์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินทรัพยากรทางมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ในสาธารณรัฐหมู่เกาะมาร์แชลล์และค้นหาวิธีที่จะนำทรัพยากรเหล่านี้มาพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวได้ พบว่า การท่องเที่ยวในหมู่เกาะมาร์แชลล์นั้นมีผู้เข้าชมเพียงไม่กี่พันคนต่อปีโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะเข้ามาทำกิจกรรมการดำน้ำและกีฬาต่างๆมากมายแต่ศักยภาพที่สำคัญของพื้นที่ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้เยี่ยมชมมรดกทางวัฒนธรรมนั้นมีอยู่น้อยมาก เช่น การก่อสร้างและการเล่นเรือแคนูในรูปแบบดั้งเดิมขาดความสนใจในโบราณสถาน เป็นต้น ซึ่งควรจะต้องมีโปรแกรมทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการตลาดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการระหว่างผู้มีอำนาจระหว่างหมู่เกาะซึ่งการเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจในเชิงวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวในหมู่เกาะมาร์แชลล์ อาจจะเพิ่มโอกาสในการยกระดับการท่องเที่ยวของพื้นที่ให้มากขึ้น และได้นำแนวคิดในเรื่องของการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการวางยุทธศาสตร์โดยให้ความสำคัญในการหาจุดเด่นทางยุทธศาสตร์ที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามามากมายพื้นที่ได้นอกจากนั้นการพัฒนาการตลาดเป็นส่วนสำคัญในเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวรู้จักพื้นที่มากยิ่งขึ้น

2.3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การรวมกลุ่มของบุคคลของกลุ่มในชุมชนทั้งที่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว และกิจกรรมอื่นๆ เช่น กลุ่มผ้าทอโบราณ กลุ่มที่พักในชุมชน โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับระพีพรรณ ทองหล่อและคณะ (2551) ศึกษาการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน ผูกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวด้านการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้ชุมชนในกลุ่ม

จังหวัดภาคกลางตระหนัก และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเสนอแนะแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางอย่างเป็นทางการ พบว่าการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ หลายรูปแบบ ได้แก่ การให้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ การผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปจากพืชผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์ที่เป็นงานศิลปหัตถกรรม และการให้บริการการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเกษตร เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมภูณูช หุ่นนาค (2558) ศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว นับเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมจุดแข็งและโอกาส ขณะเดียวกันสามารถลดจุดอ่อน และภัยคุกคาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจุกตัวของสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง ซึ่งความนิยมดังกล่าวมาคู่ขนานกันกับความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยนอกจากนี้งานวิจัยของ Booyens and Rogerson (2015) ได้ศึกษาเรื่อง Creative Tourism in Cape Town :An Innovation Perspective มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานประสบการณ์ผ่านสินค้าท่องเที่ยวเชิงวรรณกรรม หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ใน Cape Town พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเฉพาะแต่มีอัตราการเติบโตสูง และสิ่งสำคัญที่จำเป็นในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานประสบการณ์ คือการเชื่อมโยงจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเข้ากับการริเริ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใหม่ๆ รวมถึงการสร้างเครือข่ายเชิงสร้างสรรค์กระตุ้นความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มนักท่องเที่ยว

2.4 การพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ในชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาของบุคลากรการท่องเที่ยวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชนในการปรับปรุงคุณภาพของบุคลากร สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Ping Yu Wang (2006 : 52-53) พบว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับคน หรือทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์การมากกว่าแผนกอื่นในองค์การ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาภายใน หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การ ซึ่งจะทำได้ทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันกับที่ Jamli (2008 : 213-231) ได้เสนอแนะว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องจะเป็นการสร้าง

ปฏิสัมพันธ์แบบพลวัต การเคารพซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความไว้วางใจบนฐานของการมีส่วนร่วมนั่นเอง โดยแท้จริงแล้ว การจัดการในเชิงสร้างสรรค์ต้องมุ่งเน้นที่ร่วมมือและความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) โดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบต่อเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมลภัส พงศ์กรรังศิลป์ (2557) ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ นอกจากนี้งานวิจัยของทักษิณ ปิลวาสน์และคณะ (2556) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ตพังงากระบี่) พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยมีจุดมุ่งหมายที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมและส่งเสริมความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากกว่าความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวจึงควรสนับสนุนส่งเสริมภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เป็นชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อประโยชน์ของเศรษฐกิจชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน

3. รับรองข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะเป็นการรับฟังความคิดเห็นในการนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ana Ladeiras, Antonio Mota and Jorge Costa (2010) ได้ศึกษาถึงการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ในทางปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวระดับชาติและระดับภูมิภาค นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวสามารถสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างยั่งยืน โดยการศึกษาดังกล่าวใช้วิธีในเชิงปฏิบัติในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นในเรื่องของเป้าหมายที่ต้องการ โดยเป็นการสนับสนุนแผนการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับภูมิภาคการท่องเที่ยวในโปรตุเกส ในขณะที่เดียวกันผู้ศึกษาก็มีการปรับแต่งรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์และจัดการกับเป้าหมายของการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพนั้น สามารถทำได้โดยการทำตามกรอบยุทธศาสตร์ที่ได้รับ

การพัฒนาอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาสามารถปฏิบัติงานใกล้ชิดกับองค์การการท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาแผนงานที่มีคุณภาพของพื้นที่ได้ จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำแนวคิดในด้านการจัดทำยุทธศาสตร์โดยมุ่งเน้นเป้าหมายที่ต้องการโดยการจัดทำยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Maria Victoria Reyes (2010) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การท่องเที่ยวที่จะเป็นประโยชน์ในภูมิภาคป่าฝนอเมซอน มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าในการดำเนินงานของกระทรวงการท่องเที่ยวในประเทศเอกวาดอร์ โดยใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในเอกวาดอร์ จากนั้นจะมีการหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคป่าฝนอเมซอนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งในเรื่องของการสร้างผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ได้มีการนำข้อเสนอต่างๆ ที่เป็นประโยชน์โดยผ่านการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และความมั่นคงของภูมิภาค โดยการวางแผนนั้นจะสามารถสร้างผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในด้านการท่องเที่ยว และสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาคป่าฝนอเมซอน รวมถึงพบว่า การกำหนดยุทธศาสตร์โดยใช้ความคิดเห็นจากบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่พื้นที่ทั้งในด้านแนวความคิดที่หลากหลายและปัจจัยสนับสนุนต่างๆ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาวិจัยพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จะต้องมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานตามความจำเป็นเหมาะสมของพื้นที่ในทุกองค์ประกอบทั้งในส่วนของสภาพแวดล้อมของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยววิถีประเพณีวัฒนธรรมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน หน่วยงานภาครัฐควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้การจัดสรรงบประมาณในการดูแลรักษา โดยเฉพาะสถาปัตยกรรมที่ต้องใช้ทุนทรัพย์ในการดำเนินงานจำนวนมาก ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณหรือหาแหล่งทุนสนับสนุนช่วยเหลือชุมชนเพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น

1.2 ผลการศึกษาวิจัยพบว่าชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรจะมีการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยังขาดแคลนเข้ามาช่วยพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและในขณะเดียวกันก็ควรจะพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในชุมชนที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในชุมชน

1.3 ผลการศึกษาพบว่ายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์หรือนำไปสร้างเป็นตัวชี้วัดที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และต่อยอดการพัฒนาให้เป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชนอื่นที่มีบริบทที่แตกต่างกันออกไปเปรียบเทียบจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคของพื้นที่เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมสามารถเพิ่มคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการตลาดเพิ่มขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนต่อการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อที่จะค้นหาสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

2.4 ควรมีการศึกษาทัศนคติหรือการรับรู้ของสมาชิกในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

2.5 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติในอนาคต

รายการอ้างอิง

- Ana Ladeiras, António Mota, & Jorge Costa. (2010). "Strategic tourism planning in practice: the case of the open academy of tourism." **Worldwide Hospitality and Tourism Themes** 2, 4: 357-363.
- Ashley, C. (2000). **Working Paper: The Impact of Tourism on Rural Livelihoods, Namibia's Experience**. UK: Overseas Development Institute.
- Blank, U. (1989). **The Community Tourism Industry Imperative: The Necessity, the Opportunities, Its Potential**. New York: Venture Publishing.
- Bourdieu, P. (1986). "The form of Capital." in J.G. Richardson (Ed.): **Handbook of Theory and Research for the sociology of education**. New York: Greenwood Press.
- Breugel, V. L. (2013). **Community-based tourism: Local Participation and Perceived Impacts A Comparative Study Between Two-Communities in Thailand. (Master Social and Cultural Science)**. Radboud University Nijmegen, Netherlands. Accessed December 9, 2016. Available from www.ru.nl/nisco/thesis-msc-students.
- Buckley, R. C. (1998). "Ecotourism megatrends." **Australian International Business Review** 1998: 52-54.
- Cioce, C. A., M. Bona, & F. Ribeiro. (2007). "Community tourism: montanha beija-flor dourado pilot Project (microbasin of the sagrado river, Morretes, Paraná)." **Turismo-Visao e Ação** 9, 2 : 249-266.
- DASTA. (2016). **โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Accessed June 28, 2017. Available from http://www.dasta.or.th/th/Sustain/sub_sustain.php?SystemModuleKey=Create.
- David Throsby. (2001). **Economics and Culture**. Published by **The press Syndicate of The University Of Cambridge**. United kingdom: The Pitt Building, Trumpington Street, Cambridge.
- David Weaver and Laura Lawton. (1999). "SUSTAINABLE TOURISM: A CRITICAL ANALYSIS." Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism Research report series.

- Egon Guba. (1990). **The Paradigm Dialog**. Newbury Park, CA: Sage.
- Elizabeth A. Marsh. (2012). "The effects of cruise ship tourism in coastal heritage cities: A case study of Charleston, South Carolina." **Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development**. 2, 2: 190-199.
- Endresen. (1999). **Multilingualism in a cameronian village**. In **Language Encounters across Time and Space**. 195-203 Oslo: Novus.
- Felici Gobba Shinnamon. (2010). "Activist Tourism: Perceptions on Ecotourism and Sustainability in Costa Rica." Dissertation of Doctor of Philosophy in Humanities with a Concentration in Social and Cultural Anthropology. California Institute of Integral Studies.
- Florentina Daniela Matei. (2015). "Cultural tourism potential, as part of rural tourism development in the North-East of Romania." 2nd GLOBAL Conference on business, economics, management and tourism, 30-31 October 2014, Prague, Czech Republic.
- Foucault, M. (1995). **Discipline and Punish**. Translated by Alan Sheridan. New York: Vintage.
- Fredrick M. Collison, & Daniel L. Spears. (2010). "Marketing cultural and heritage tourism: the Marshall Islands." **International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research** 4, 2: 130-142.
- George, B. P. (2006). "The Business Of Community Based Tourism: A Multi-Stakeholder Approach." *Journal of tourism research*.
- Gilmore T, J. Krantz., & R. Ramirez. (1986). "Action Research Based Modes of Inquiry and the Host Research as a process and as a Goal." *Human Relation*.
- Goeldner, & Ritchie. (2003). **Tourism : Principles, Practices and Philosophies**. New York: John wiley and Sons Inc.
- Goeldner, C., & Ritchie JR. (2003). **Tourism Principles, Practices, Philosophies**. UK: Wiley & Sons Publishing.
- Gülpınar Akbuluta, & Eyup Artvinlib. (2011). "Effects of Turkish railway museums on cultural tourism." *The 2nd International Geography Symposium geomed*.

- Hall, C. M., & A.A. Lew. (1998). **Sustainable Tourism: A Geographical Perspective**. New York: longman.
- Hatton, M. J. (1999). "Community-based tourism in the Asia Pacific." Ontario/ CTC/APEC: School of Media Studies, Humber College.
- Hinch, T., & R. Butler. (2007). "Introduction: Revisiting Common Ground." In R. BUTLER and T. HINCH (Editors), **Tourism and Indigenous Peoples: Issues and Implications**, 2-12. Burlington: Elsevier.
- Howkins. (2001). **Creative Economy**. USA: Penguin Group Incorporated.
- Irem Ince. (2013). **Urban Design Toolkit for Creative Place-Making and Cultural Tourism : The Case of Alacati**. Master Thesis Accessed July. Available Form <http://openaccess.iyte.edu.tr/handle/11147/3658?locale-attribute=tr>.
- Irma Booyens., & Christian M. Rogerson. (2015). "Creative Tourism in Cape Town: An Innovation Perspective." School of Tourism & Hospitality, University of Johannesburg, Johannesburg, South Africa.
- Johnson. (1993). **The Official Lladro Collection Reference Guide by Glenn S. Johnson** (1993-06-04). Auckland : Clear Communications (1800) Press.
- José G. Vargas-Hernández. (2012). "Sustainable cultural and heritage tourism in regional development of Southern Jalisco." **World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development** 8, 2/3: 146-161.
- Justin Curto. (2006). "Resident Perceptions Of Tourism In A Rapidly Growing Mountain Tourism Destination." Thesis Presented To The University Of Waterloo In Fulfillment Of The Thesis Requirement For The Degree Of Master Of Applied Environmental Studies In Local Economic Development-Tourism Policy And Planning.
- Kim and Kyungmi. (2002). "Comparative evaluation of the biological properties of fibrin for bone regeneration." BMB Report.
- Kim and Pennington-Gary. (2003). "The GIT family of proteins forms multimers and associates with the presynaptic cytomatrix protein Piccolo." **J Biol Chem** 278, 8: 6291-300.

- Lan-Lan Chang., Kenneth F. Backman., & Yu Chih Huang. (2014). "Creative tourism: a preliminary examination of creative tourists' motivation, experience, perceived value and revisit intention." **International Journal Of Culture, Tourism and Hospitality Research** 8, 4: 401-419.
- Landry, C. (2008). Experiencing imagination: Travel as a creative trigger." In **Creative Tourism – A Global Converstion**, edited by Rebecca Wurzburg, Tom Ageson, Alex Pattakos, and Sabrina Pratt, 33-42. Santa Fe : Sunstone Press.
- Liedewij van Breugel. (2013). **Community-based tourism: Local Participation and Perceived Impacts A Comparative Study Between Two-Communities in Thailand. (MasterSocialand CulturalScience)**. Radboud University Nijmegen, Netherlands. Retrieved from www.ru.nl/nisco/thesis-msc-students.
- Logar, I. (2010). "Sustainable tourism management in Crikvenica, Croatia: An assessment of policy instruments." **Tourism Management, Elsevier** 31, 1: 125-135.
- Luis César Herrero et al. (2012b). "Who Pays More for a Cultural Festival, Tourists or Locals? A Certainty Analysis of a Contingent Valuation Application." **International Journal of Tourism Research** 14, 5 : 495-512.
- Maria Victoria Reyes. (2010). "Tourism strategies for "advantaging" the Amazon rainforest region: The Ecuador model." **Worldwide Hospitality and Tourism Themes** 2, 2: 163-172.
- Mary-Frances Lynch, Peter Duinker, L. S., & Janet Chute. (2010). "The demand for Mi'kmaw cultural tourism : tourist perspectives." **Tourism Management** 32, 5 : 977-986.
- McIntosh, R., C. Goeldner, & B. Ritchie. (1990). **Tourism: Principles, practices, Philosophies**. 7th ed. New York: Wiley.
- McMillan, T. T. (1971). "The Delphi Technique." paper presented at annual meeting of California Junior .College Association Commission on Research and Development, 3 May, Monterrey California.
- Mike Robinson and David Picard. (2006). *Tourism, Culture and Sustainable Development*,

- Programme. "Culture,tourism,development." Division of cultural policies and intercultural dialogue, Culture Sector, UNESCO.
- MPI. (2009). **Muslim Pilgrim-age: India (MPI)**. Accessed June 25, 2016. Available from [http://indiantravels.com/pilgrimage in india/muslim-pilgrimange.html](http://indiantravels.com/pilgrimage%20in%20india/muslim-pilgrimange.html).
- Natalie M. Underberg-Goode. (2014). "Cultural heritage tourism on Peru's north coast." **Worldwide Hospitality and Tourism Themes** 6, 3: 200-214.
- Nur Izzati Mohd Rodzi, Saniah Ahmad Zaki, & Syed Mohd Hassan Syed Subli. (2013). "Between tourism and intangible cultural heritage." ASEAN Conference on Environment-Behaviour Studies Hanoi Architectural University, Hanoi, Vietnam, 19-22 March.
- Ohridska Olson, & Rand Ivannov S. (2010). **The Creative Tourism Business Model and Its application in Bulgaria**. Accessed October 4, 2017. Availble from [http://culturalrcalma.typepad.com/files/creativetourism article1_lr.pdf](http://culturalrcalma.typepad.com/files/creativetourism%20article1_lr.pdf).
- Pearce, D. G., & R.W. Butler. (1993). **Tourism Research : Critiques and Challenges**. London: Routledge.
- Pearce, P. L., & M. L. Caltabiano. (1983). "Inferring Travel Motivation from Traveller's Experiences." *Journal of Travel Research*.
- Ping Yu Wang. (2006). "A Survey of the Barrier Free of Envir0nment University. Campus for Students with Physical Disabilities." **Journals of Occupational Therapy Association** 24 : 57-72.
- Raymond, R. (2016). "Creative tourism New Zealand: The practical challenges of developing creative tourism." In G. Richards & J. Wilson (Eds.), **Tourism, creativity and development**, 145–157. London: Routledge.
- Rebecca Wurzburger and Tom Aageson. (2009). **Creative Tourism, A Global Conversation : How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide**. Santa fe: Sunstone Press.
- Richards. (2010). "Creative Tourism and Local Development." In Wurzburger, R, et al. **Creative Tourism: A Global Conversation : How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide**, Santa Fe : Sustone Press.

- Richards, G. (2005). "Creativity: A new strategic resource for tourism?." In Tourism, E. (ed) **Investigation a strategic tourism**, 107-122. Madrid: Thomson.
- Richards, G. (2007). **Cultural Tourism: Global and Local Perspectives**. Binghamton: The Haworth Press.
- Richards, G. (2011). "Creativity And Tourism The State of the Art." **Annals of Tourism Research** 38, 4: 1225–1253.
- Richards, G., & C. Raymond. (2000). "Creative tourism." **ATLAS News** 23: 16–20.
- Richards, G., & J. Wilson. (2007). "Tourism, Creativity and Development." Routledge impacts A comparative study between two communities in Thailand, Radboud University Nijmegen.
- Richards, G., & R. Palmer. (2010). **Eventful cities: Cultural management and urban revitalization**. Oxford: Butterworth Heinemann.
- Robinson, & Pearce. (2003). "Worlds passing by : journeys of culture and cultural journeys." **Tourism and Cultural Chang** 1, 1: 1-10.
- Robinson, & Picard. (2006). **Festivals, Tourism and Social Change: Remaking Worlds**. Channel View Publications. Great Britain : Cromwell Press.
- Rogerson, C. (2007). "Creative industries and tourism in the developing world: The example of South Africa." In G. Richards & J. Wilson (Eds.), *Tourism, creativity and development*, 229–239. London: Routledge.
- Rossitza Ohridska-Olson and Stanislav Ivanov. (2010). "Creative Tourism Business Model And Its Application In Bulgaria." Varna University of Management (VUM); Zangador solution to the serial reproduction of culture? In forthcoming *Tourism Managem*.
- Russo, P. (2002). "The vicious circle of tourism development in heritage cities." **Annals of Tourism Research** 29, 1: 165-182.
- Sally Asker. (2010). "Effective Community Based Tourism: A Best Practice Manual." APEC Tourism working group, By Sustainable Tourism Cooperative Research Centre, Gold Coast Campus, Griffith University QLD 4222 Australia.
- Saso Korunovskia, N. M. (2012). "Cultural tourism in Ohrid as a selective form of tourism

- development.” Service sector in terms of changing environment 2012.
- Scheyvens, R. (2007). “Exploring the Tourism-Poverty Nexus.” In M. Hall, ed(s). **Pro-poor Tourism: Who Benefits?**. Clevedon: Channel View Publication.
- Silva, D. A. C., & W. Wimalaratana. (2009). “Community Based Sustainable Tourism Development in Sri Lanka.” Special Reference to Moneragala District.
- Simon Chen. (2015). “The tourist experience: an experience of the frameworks of the tourist experience.” *Tourism Review*.
- Smith, C. (2003). **Creative Britain**. London: Faber and Faber.
- Storey, D. J. (1999). **Understanding the Small business Sector**. New York : Routledge.
- Stufflebeam. (2002). **The CIPP model for evaluation Evaluation Models: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation**. Accessed May 4, 2018. Available from <http://www.wrmich.edu>.
- Suttipisan. (2013). **Slow Travel of Sukhothai Historical Park – Si Satchanalai – Kamphaeng Phet**. Accessed 1–Decembe, 2016. Available from :<http://www.dasta.or.th/th/theory/652-652.html>.
- Swarbrooke. (2005). **Adventure Tourism: The New Frontier**. New York : Butterworth-Heinemann, 2003.
- Swarbrooke, J. (1999). **Sustainable tourism management**. Oxford. CABI.
- Swarbrooke J. Smith M., & Onderwater L. ed. (2005). “ATLAS Reflections 2005 – Tourism.” **creativity and development. Association for Tourism and Leisure Education, Arnhem**: 11–22.
- The World Tourism Organization (UNWTO). (2015). **UNWTO Tourism Hilights 2015 Edition**. Accessed December 6. Available from <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>.
- Thomas A. Schwandt. (2001). **Dictionary of Qualitative inquiry**. Second Edition. Thousand Oaks,CA : Sage.
- Thomas J. Iverson. (2010). “Cultural conflict: tourists versus tourists in Bali, Indonesia.” **International Journal of Culture. Tourism and Hospitality**

Research 4, 4: 299-310.

- Thomas S. Kuhn. (1970). **The Structure of Scientific Revolution**. Chicago : University of Chicago.
- Throsby, C. D. (1999). **Journal of Cultural Economics** 23, 3-12. Netherlands : Kluwer Academic Publishers.
- Throsby, C. D. (2001). **Economics and culture**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Tutur Lusetyowati. (2015). "Preservation and conservation through cultural heritage tourism. case study: Musi Riverside Palembang." 5th Arte Polis International Conference and Workshop – "Reflections on Creativity: Public Engagement and The Making of Place", Arte-Polis 5, 8-9 August 2014, Bandung, Indonesia.
- Uditha Liyanag. (2013). "Towards a positioning strategy for tourism in post-war Sri Lanka." **Worldwide Hospitality and Tourism Themes** 5, 5: 477-485.
- UNESCO. (2006). "Towards Sustainable Strategies for Creative Tourism." Discussion Report of the Planning Meeting for 2008 International Conference on Creative Tourism, Santa Fe, New Mexico, U.S.A.
- UNESCO. (2008). **Towards Information Literacy Indicators : Conceptual Framework Paper**. Accessed June 15, 2010. Available from http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/wp08_InfoLit_en.pdf
- Veronica Garcia Lucchetti. (2013). "Community Based Tourism: Critical Success Factors." the international centre for responsible tourism, ICRT occasional.
- Weaver. (2000). "Crystal structure and activity of human." **a heat shock protein 90 co-chaperone**. J Biol Chem 275, 30: 23045-52.
- Wheelen and Hungor. (2002). "Strategic Management Business Policy." **Journal of the Operational Research Society** 41, 1 (January 1990).
- Willis W. Harman. (1976). **Economic forecasting**. San Francisco: Book Company.
- WooMi Jo Phillips et al. (2011). "Tourist Word of Mouth and Revisit Intentions to Rural Tourism Destinations: A Case of North Dakota." **USA International Journal of Tourism Research** 15:93-104.
- World Tourism Organization. (2017). **UNWTO Annual Report**. Accessed June 10, 2018.

Available from <https://www2.unwto.org/publication/unwto-annual-report-2017>.

Wurzburger, R., T. Aageson, A. Pattakos, & S. Pratt. (2009). **A global conversation. How to provide unique creative experiences for travelers worldwide. Santa Fe: Sunstone Press**

Yim King Penny Wan and Xiangping Li. (2011). "Residents Attitudes Toward Tourism Development in Macao : a Path Model." **Tourism Analysis** 18, 4: 443-455.

Yim King Penny Wan, X. L. (2014). "Sustainability of Tourism Development in Macao,China." **International Journal of Tourism Research** 15, 1.

Yoosik Yoon. (2002). "Development of a Structural model for Tourism Destination Competitiveness form Stakeholders perspectives." Thesis (Ph.D.).Polytechnic Institute and State University, 2002.

Yozcu and Icoz. (2010). "A Model Proposal on the Use of Creative Tourism Experiences in Congress Tourism and the Congress Marketing Mix." **PASOS. Revista de Turismo y Patrimonio Cultural** 8, 3 (Special Issue): 105-113.

กนกพร ศิริโรจน์. (2557). **การนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาการ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กนกวรรณ ชูชาญ. (2552). "การจัดการความรู้ทางทรัพยากรวัฒนธรรมโดยผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน บ้านผาหมอน ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมการท่องเที่ยว. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559.** เข้าถึงเมื่อ 9 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก http://www.tica.or.th/images/plan_tourism_2555-2559.pdf.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). **มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Intangible Cultural Heritage).** เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://ich.culture.go.th/>.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559.** เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2559. เข้าถึงได้จาก www.mots.go.th.

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว. ฉบับที่ 1 กรกฎาคม – กันยายน 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ พ.ศ. 2560-2564. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พีดับบลิว ปรีนติ้ง.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถิตินักท่องเที่ยว ปี 2561. เข้าถึงเมื่อ 17 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.mots.go.th>.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2550-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กองแผนและงบประมาณ. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี. (2558). แผนพัฒนาสามปี พ. ศ. 2559-2561. เข้าถึงเมื่อ 11 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก www.suphan.go.th.
- กัณฑ์ แก้วสง่า. (2556). “การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ วิทยการสารสนเทศมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี พ.ศ. 2538-2539. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). สถิตินักท่องเที่ยว. เข้าถึงเมื่อ 11 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.tourism.go.th/2010/th/statistic/tourism.php>.
- กิตติธัช ศรีสุข. (2556). แนวคิดสมัยใหม่ Modernism สืบค้นวันที่ 8 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://kittitasjr15.blogspot.com/>.
- แก้วตา จันทรานุสรณ์และกิริติพร จูตะวิริยะ. (2555). รายงานวิจัยเรื่องการใช้ทุนทางวัฒนธรรมในฐานะนวัตกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- คะนิงภรณ์ วงเวียน. (2554). “การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การ พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- โฆษิต ไชยประสิทธิ์. (2554). การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมิติการพัฒนาจากภายใน กรณีศึกษาชุมชนในสถานียเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. เข้าถึงเมื่อ 11 มีนาคม

2560. เข้าถึงได้จาก <http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/659>.

จามรี พระสุนิล. (2560). “แผนยุทธศาสตร์ชุมชนเทศบาลเวียงเชียงแสนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.” วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จารุจน์ กลิ่นดีปสี. (2541). “การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี.” ภาคนิพนธ์หลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อม สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จารุณี วงศ์ละคร. (2557). “วาทกรรมบุญในวรรณกรรมอีสาน ปรัชญาวัฒนธรรม.” ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จินตนา บุญบังการ และณัฏฐพันธ์ เขจรนนท์. (2549). **การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด. (2552). “การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการ ในจังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จุฑามาศ คงสวัสดิ์. (2550). “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฑารัตน์ เจือจิ้น. (2555a). “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านน้ำเขียว จังหวัดตราด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฑารัตน์ เจือจิ้น. (2555b). “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฑารัตน์ เจือจิ้น. (2555c). “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาด่านน้ำเขียว จังหวัดตราด.” **วารสารธรรมศาสตร์** 36, 1 : 3-36.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2548). "การปฏิบัติการวิจัยด้วย EDFR." **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น** 1, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 19-31.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2554). "การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย." **บทความวิจัยการศึกษาเล่ม 2**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). **การวิจัยชุมชน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชนัญ วงษ์วิภาค. (2551). **การท่องเที่ยววัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนัญ วงษ์วิภาค. (2559). **การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว หน่วยที่ 13**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช.
- ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์. (2544). **นโยบายและการบริหารเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชมภูษุช หุ่นนาถ. (2558). "ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม." **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์** 5, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) : 113-124.
- ชลลดา ทองทวี. (2547). **กระบวนทัศน์ (paradigm) : นิยามความหมาย โครงสร้าง และกระบวนการเปลี่ยนย้ายกระบวนทัศน์ (paradigm shift)**. นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2545). **การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวธรรมชาติ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2540). **วัฒนธรรมคือทุน**. กรุงเทพฯ : พี.เพรส.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). **วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2548). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ณรงค์เดช นวลมีชื่อ. (2540). **ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาหมู่บ้านป่าสักงาม ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด**. จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ดวงใจ พานิชเจริญกิจ. (2555). "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดภูเก็ต กรณีศึกษาการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม ซิโนโปรตุกีส.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เชียงราย.

ดำรง วัฒนา. (2548). **คู่มือจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ : ยุทธศาสตร์สู่ผลงาน.** กรุงเทพฯ. กระทรวงสาธารณสุข.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ. (2547). **การสำรวจสถานองค์ความรู้และแนวทางการพัฒนาทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.(รายงานความก้าวหน้าการวิจัย ครั้งที่ 1).** พิษณุโลก : คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทรงพล เจตนาวณิชย์. (2550). **โครงการจัดการความรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายคุณธรรม.** กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.

ทวีศักดิ์ นพเกษตร. (2548). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเล่ม 1.** นครราชสีมา : โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง.

ทักษิณ ปิลวาสน์ และคณะ. (2556). “ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่).” **วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 8, 2:** 87-99.

ทินกฤต พันธ์รุ่งเมือง. (2560). “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : การสำรวจการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุชุมชนวัดสำโรงอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม.” **การสัมมนาวิชาการระดับชาติด้านคนพิการ ครั้งที่ 9 ปี 2560.**

ทิพย์สุดา พุดจกร. (2556). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนสลักคอก จังหวัดตราด.” **สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**

ทิพวรรณ อินันนันทานนท์. (2554). **อาข่า : การพัฒนาศักยภาพวัฒนธรรมชนเผ่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.** มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2557). “โครงการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวสร้างสรรค์พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง.” **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า).**

ธงชัย สันติวงษ์. (2533). **การบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธิดิพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์. (2548). **หน่วยที่ 2 การประยุกต์นิเทศศาสตร์ด้านการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนา.ประมวลสาระชุดวิชาการประยุกต์นิเทศศาสตร์ เพื่อการพัฒนา เล่มที่ 1.** นนทบุรี: สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นนทิภัค เพียรโรจน์ และคณะ. (2558). “การเชื่อมโยงเส้นทางและการส่งเสริมการตลาดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่ม 4 จังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย.” **วารสาร Journal of Management Sciences** 2, 32 (กรกฎาคม-ธันวาคม) : 89-115.
- นพ ศรีบุญนาท. (2545). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : สุตราโศการ.
- นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ. (2558). “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม.” **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์** 26, 1 : 118-129.
- นิคม จารุมณี. (2544). **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.
- บุญเลิศ เย็นคงคาและคณะ. (2546). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- เบญจา ยอดดำเนิน. (2552). “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: การจัดการข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย.” สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปกรณ ปรียากรณ์. (2542). **การบริหารโครงการแนวคิดและแนวทางในการสร้างความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ปทุมพร วรดีพิงศ์. (2552). “การพัฒนาหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ประชุม โพธิ์ทักษิณ. (2551). “แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ อบต.ตากแดด อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.” การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภัทร สุทธาเวช. (2550). **วิวัฒนาการและพัฒนากการท่องเที่ยว**. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ประเวศ วะสี. (2546). “วิถีมุขยี่ในศตวรรษที่ 21 สู่ภาพใหม่แห่งการพัฒนา.” **วารสารหมออนามัย** 12, 4 (มกราคม-กุมภาพันธ์): 7-21.

- ปริญญา อภิวงค์วาร. (2548). “พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย.” ค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีรันท์ ชินโชติและ ธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). “การพัฒนาตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง.” วารสาร RMUTT Global Business and Economics Review คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 11, 2 (พฤศจิกายน) : 23-40.
- เปรมฤดี ทองลา. (2559). “คุณลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนบ้านวัดจันทร์ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต. (2559). “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร.” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.) 21, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2558).
- พจนา สวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ :โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พจนา สวนศรี. (2550). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553). ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรเพ็ญ วิจักขณ์ประเสริฐ. (2549). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวชุมชนและบ้านพักแบบโฮมสเตย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2541). การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พิมลภัส พงศ์กรรังศิลป์. (2557). “การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา.” วารสารวิชาการ Veridian E Journal Silpakorn University 7, 2 (กันยายน - ธันวาคม) : 650-665.
- ภราเดช พยัฒวิเชียร. (2542). “นโยบายอุปสรรคของรัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในเอกสารประกอบคำบรรยายในรายงานการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องระบบนวัตกรรมรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ภัทรอาภรณ์ เอี่ยมวิริยาวัฒน์. (2549). โครงการจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมบริเวณอุทยานแห่งชาติพุเตย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาณี ชนาธิปกรณ. (2548). “การพัฒนาที่ยั่งยืน ความสมดุลของการพัฒนา.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม (พฤษภาคม-มิถุนายน 2548): 40-42.

ภูริวัจน์ เดชอ้อม. (2556). "การพัฒนากท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรอบแนวคิดสู่แนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทย." วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2 : 331-366.

มณีรัตน์ สุวรรณวารี. (2011). ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโครงการ. เข้าถึงเมื่อ 11 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotknow.org/posts/458404>.

มนัส สุวรรณ. (2544). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีวัดคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว (ฉบับสมบูรณ์). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มยุธดา ประทุมรัตน์. (2555). “แนวทางการพัฒนาวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหารจังหวัดสกลนคร สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.” การศึกษาอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มุทริกา พลุกษาพงษ์. (2554). เทียบอย่างเข้าใจไปกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. ASTV. เข้าถึงเมื่อ 10 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://w3.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9540000080464&TabID=3&>.

ระพีพรรณ ทองหล่อ และคณะ. (2551). การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. (2539). ปาฐกถา “ทุนวัฒนธรรม”. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิไชยงลิ้มทองกุล.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค

พับบลิเคชันจำกัด.

วรภัทร ภูเจริญ. (2548). **องค์กรแห่งการเรียนรู้และการบริหารความรู้**. กรุงเทพฯ: เฟื่องฟ้า.

วรรณดี สุทธิรักษากร. (2556). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: การวิจัยเพื่อเสรีภาพและการสรรค์สร้าง**. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

วริศรา บุญสมเกียรติ. (2554). “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช: วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารวัดธาตุน้อยและโบราณสถานวัดโมคลาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

วันชัย มีชาติ. (2550). **การบริหารองค์การ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลียา วัชรภรณ์. (2534). “การศึกษาคำลงท้ายในภาษาลาวครั้ง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

วินิตย์ นิลกรรณ. (2552). **แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. ขอนแก่น: การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิบูลย์ชัย พุฒทอง. (2548). **แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครสวรรค์**. นครสวรรค์: วิทยานิพนธ์สาขายุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2554). **การบริหารจัดการและบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: Forepace Publishing House.

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และคณะ. (2547). “โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ.” รายงานฉบับสมบูรณ์ สาขานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกริก.

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และคณะ. (2553). “สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว : ตลาดน้ำอัมพวา.” **วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา - สสศท** 1, 1 : 47-54.

วีระพล ทองมา และคณะ. (2554). **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: รายงานผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- วุฒิไกร งามศิริจิตต์ และคณะ. (2557). “การพัฒนาระบบอุปทานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร.” รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ งานวิจัยมุ่งเป้าชุดโครงการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2556). “ภูมิวัฒนธรรมกับการเกิดบ้านเมืองในภาคตะวันออก.” วารสารเมืองโบราณ 39, 4 : 13-27.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542a). **การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542b). **รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมจินต์ ชาญกระบี่. (2559). “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สมชัย เบญจขย. (2549). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** เข้าถึงเมื่อ 12 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.dnp.go.th>.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2543). **การบริหารกลยุทธ์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ บุ๊คเซ็นเตอร์.
- สมประสงค์ น่วมบุญลือ. (2550). **เอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทย หน่วยที่ 9-15.** พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมยศ นาวิการ. (2541). **การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร.** กรุงเทพฯ: บริษัท จี.พี.ไซเบอร์พริ้นท์ จำกัด.
- สายันต์ ไพรชาญจิต. (2547). **การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ**

- สังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 10. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2556). **แผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.2557- 2560.** เข้าถึงเมื่อ 11 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก www.oic.go.th.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). **การท่องเที่ยวโดยชุมชนแนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ. โครงการประสานงานวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวและชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย(สกว.) สำนักงานภาค. เชียงใหม่ : วนิดา เพรส.**
- สิริวัฒน์ คำวันสา. (2529). **ปรัชญาพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุขกมล วงศ์สุวรรณค์. (2555). **พัฒนาการทางวัฒนธรรมของชุมชนโบราณเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากหลักฐานทางโบราณคดี.** กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2554). **การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ Creative Tourism Thailand.** กรุงเทพฯ: โคคูเน แอนด์ โค.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์และคณะ. (2556). **การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism).** กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- สุธัญญา ทองวิชิต. (2545). “ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.” ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะ พัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์. (2557). “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสู่การเป็นศูนย์กลางอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง.” **วารสารการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ 10, 1 : 1-11.**

- สุภางค์ จันทวานิช. (2547). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยะ กุลพิมาย. (2553). “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.” การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2555). **โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2559. เข้าถึงได้จาก www.dasta.or.th.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2558). **ใส่ใจไปเกี่ยวกับ อพท. พิมพ์ครั้งที่ 1. งานองค์ความรู้ สำนักบริหารยุทธศาสตร์. อพท.**
- องค์การบริหารส่วนตำบลด่านช้าง. (2557). **แผนพัฒนา 3 ปี 2558-2560**. เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2559. เข้าถึงได้จาก www.danchangspb.go.th.
- อนูรัตน์ อินทร. (2551). “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงตอนบน.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อมรรัตน์ วงศ์เป็ง. (2552). “ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป.” วารสาร RMUTT Global Business and Economics Review คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 4, 2 : 39-57.
- อรอุมา เตพละสกุล และ นาฬิกา อดิภัก. (2555). **การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : การรับรู้ของนักท่องเที่ยวความ พร้อมของเจ้าของกิจกรรม และความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤษภาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.dasta.or.th>.
- อลิสา โวหารกล้า. (2556). “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนผู้ไทย ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อลิสา โวหารกล้า. (2558). “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในมิติเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนเกาะหาดทรายดำตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง.” รายงานการประชุมวิชาการ

นำเสนอผลการวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 6 : 623-633.

อัมรา พงศาพิชญ์. (2549). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระบวนทัศน์และบทบาทในประชา**

สังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ. (2554). **ประชาคมอาเซียน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนา

การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อารีย์ นัยพินิจ. (2557). “การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์.” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย**

ราชภัฏสงขลา 7, 1 (มกราคม – มิถุนายน).

อารีย์ แ้วสกุลพันธ์. (2553). **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 32 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับที่	ตำแหน่งและประสบการณ์
1	ปราชญ์ชุมชน
2	ผู้นำชุมชน
3	เจ้าอาวาสวัดพุน้ำร้อน
4	ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านพุน้ำร้อน
5	ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน
6	ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน
7	ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน
8	ตัวแทนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
9	ตัวแทนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
10	พัฒนาการจังหวัดสุพรรณบุรี
11	องค์การพัฒนาศูนย์ที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เมืองโบราณอู่ทอง
12	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี
13	พัฒนาการอำเภอด่านช้าง
14	ตัวแทนนักท่องเที่ยวคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

1. ชื่อ – สกุล, อายุ

2. ตำแหน่งงานปัจจุบัน

3. หน้าที่ความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ประเด็นที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประเด็นสภาพทั่วไป จุดเด่น และโอกาส ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน

ข้อ 1. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนที่น่าสนใจในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน เช่น วัดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีภูมิหลังในชุมชนอย่างไร และมีความน่าสนใจอย่างไรบ้าง และสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร วิถีชุมชนดั้งเดิมกิจกรรมวิถีวัฒนธรรมในรอบ 1 ปี และ รูปแบบวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบัน

ข้อ 2 จุดเด่นของการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านพุน้ำร้อนเป็นอย่างไรบ้าง โดยมีจุดเด่นในด้านสถาปัตยกรรม จุดเด่นในด้านประเพณีและพิธีกรรม และจุดเด่นด้านกิจกรรมต่างๆ ความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนในปัจจุบัน สินค้าและบริการที่เป็นจุดเด่นของชุมชน

ข้อ 3 โอกาสและแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อนโดยมองการปรับปรุงปัจจัยด้านการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงและขาดความน่าสนใจ การพัฒนาปัจจัยการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นจุดเด่นที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น การพัฒนาวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่และการรื้อฟื้นวิถีวัฒนธรรมของชุมชนที่เริ่มจางหายไปให้กลับมาเหมือนเดิม

ข้อ 4 . โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรมในชุมชน ทั้งที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันและที่มีแผนที่จะดำเนินการในอนาคต หรือต้องการพัฒนาเพิ่มเติม

ข้อ 5 . การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน

- ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยววิถีเชิงสร้างสรรค์

- สิ่งที่ภาครัฐให้การสนับสนุนแก่ชุมชนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในปัจจุบัน

- ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ข้อ 6. ปัจจัยประกอบ (คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศ ภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น) ที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน

- สถานที่ใดบ้างของชุมชนที่สามารถก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

- กิจกรรมหรือประเพณีใดบ้างของชุมชนที่สามารถก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

ข้อ 7 ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสามารถเผยแพร่ให้แก่บุคคลในชุมชนและบุคลากรภายนอกให้เกิดการรับรู้ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน

- ปัจจุบันภาครัฐได้มีการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่การท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนในรูปแบบใดบ้าง

- ผลลัพธ์จากการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ของภาครัฐเป็นอย่างไร

ข้อ 8 ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่สนับสนุนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน

- การคมนาคม ระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถเชื่อมต่อมายังแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกมีอะไรบ้าง และมีความสะดวกมากน้อยแค่ไหน

- สิ่งที่ภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าเยี่ยมชม

ข้อ 9 การจัดการของหน่วยงานภาครัฐในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

- การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน ได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานใดบ้าง

- หน่วยงานภาครัฐได้ให้การสนับสนุนชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนอย่างไรบ้าง

2. ประเด็นที่ 2 แบบสัมภาษณ์ประเด็นในด้านปัญหาและอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

ข้อ 1. ปัญหาต่างๆ ที่พบในชุมชน

- ปัญหาด้านลักษณะทางกายภาพของประชากรที่อาจจะส่งผลกระทบในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ จำนวนประชากร อาชีพ ภูมิฐานะดั้งเดิมของประชากร

- ปัญหาในเชิงพฤติกรรมของประชากรที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ปัญหาประชากรไม่หวงแหนพื้นที่ หรือไม่เห็นประโยชน์ต่อตนเองในการที่จะร่วมมือพัฒนา

ข้อ 2 จุดด้อยหรือจุดอ่อนของชุมชนในด้านการท่องเที่ยว

- จุดด้อยของชุมชนที่ทำให้ขาดศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น จุดอ่อนจากบุคคลในชุมชน จุดอ่อนด้านภูมิประเทศ จุดอ่อนด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ข้อ 3 อุปสรรคในด้านการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

แบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2

เรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

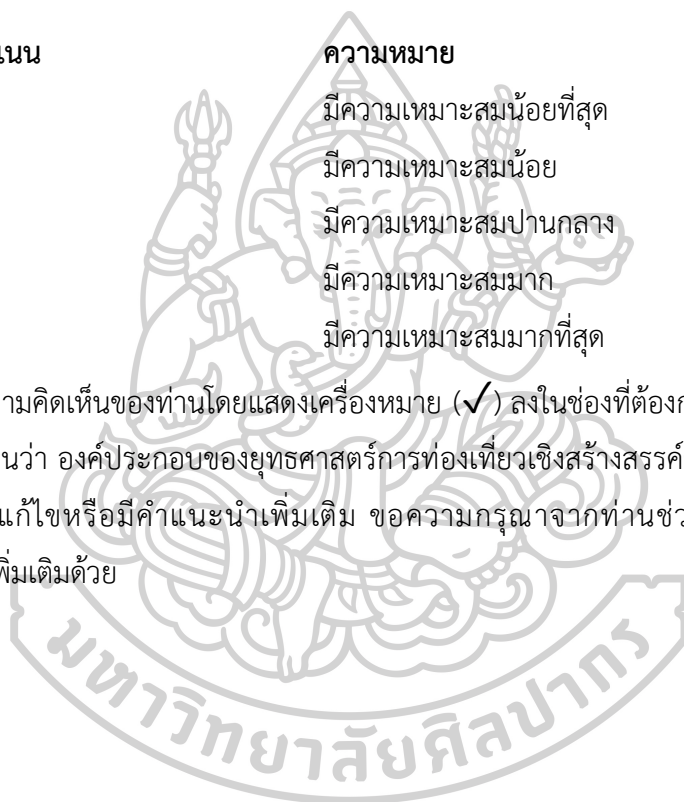
คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามแบบมาตรฐานค่า (Rating Scale) 5 ลำดับ เพื่อให้ท่านผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา
ความเหมาะสมของยุทธศาสตร์แต่ละด้านเป็นรายข้อ โดยกำหนดความหมายตามระดับคะแนน
ดังต่อไปนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
1	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด
2	มีความเหมาะสมน้อย
3	มีความเหมาะสมปานกลาง
4	มีความเหมาะสมมาก
5	มีความเหมาะสมมากที่สุด

กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านโดยแสดงเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ต้องการเท่านั้น

2. หากท่านเห็นว่า องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน
ข้อใดสมควรแก้ไขหรือมีคำแนะนำเพิ่มเติม ขอความกรุณาจากท่านช่วยให้ความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอและหรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	
วิสัยทัศน์ ชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และอนุรักษ์ รักษาประเพณี วัฒนธรรม ทุนธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม						
พันธกิจ 1. เพิ่มขีดความสามารถทางการพัฒนาและส่งเสริมให้การพัฒ นายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวงเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางภาคกลางของประเทศไทย ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ						
2. สร้างการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้นแบบของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเน้นเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเป็นหลัก						
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบจากการพัฒนา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากฐานอัตลักษณ์ของชุมชน สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์						
เป้าหมาย 1. การเพิ่มขึ้นของรายได้รวมจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านน้ำร้อนอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอและหรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	
2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
1. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย						
2. จัดให้มีไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้อย่างเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวหลักของชุมชน						
3. ปรับปรุงระบบน้ำประปาในแหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงมีน้ำสะอาดและใช้ได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว						
4. วางระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวในชุมชนสู่จุดท่องเที่ยวภายในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง						
5. วางแผนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนและจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน						
กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
1. สร้างเส้นทางจักรยานกิจกรรม“ปั่นจักรยาน ... เที่ยวชุมชนลาวครั้ง” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตอำเภอด่านช้าง						
2. สร้างการกระจายรายได้และเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยว						

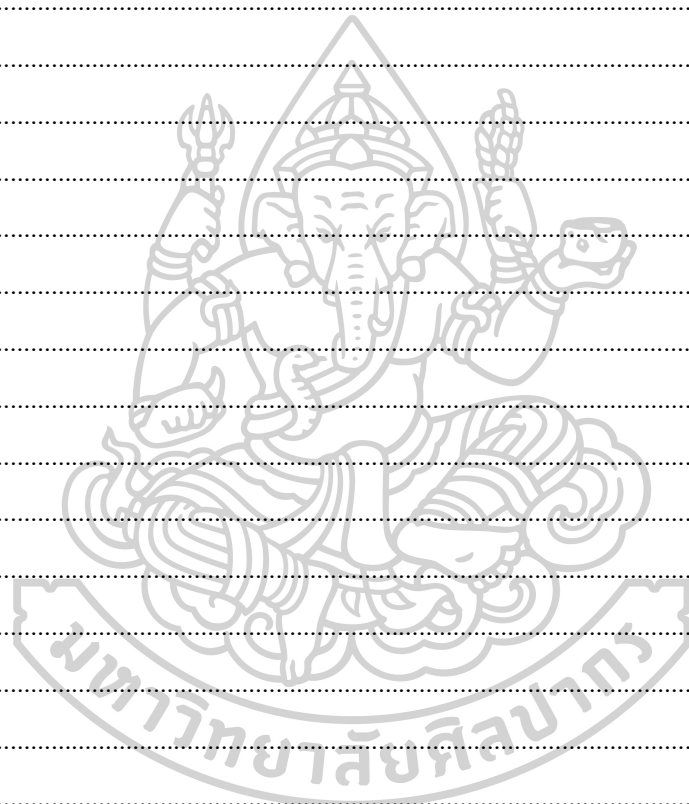
ประเด็นยุทธศาสตร์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอและหรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	
กลยุทธ์ที่ 3 เร่งส่งเสริมและสร้างความเข้าใจให้กับชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ						
1. เร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในการสอดส่องดูแล รักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน						
2. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
3. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีในการสร้างมาตรฐานทางสังคม						
4. สนับสนุนโครงการ“มีคุเทศก์ท้องถิ่น” ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อส่งเสริมเยาวชนและสมาชิกในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน ในการสอดส่องดูแลวัฒนธรรมปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดและเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของการเป็นเจ้าบ้านที่ดี						
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์						
เป้าหมาย						
1. กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ						
2. บูรณาการความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ภาครัฐ เอกชนและประชาชน						
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับภาพลักษณ์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ						

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอและหรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	
1. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว “เที่ยวหุบเขาวงมม วิถีลาวครั้งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน” ภายใต้แนวทาง “Creative Tourism Identity”						
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านพุน้ำร้อนโดยมีกลุ่มตลาดคือนักท่องเที่ยวคุณภาพ						
กลยุทธ์ที่ 2 ปรับโครงสร้างการตลาดเข้าสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยการบูรณาการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน						
1. แผนการตลาดการท่องเที่ยวเน้นเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่ม						
2. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มอาสาสมัครท่องเที่ยว (Volunteer Tourism)						
3. การส่งเสริมการตลาดสำหรับกลุ่มคู่รัก (Wedding)						
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและเครือข่ายเพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักผ่านกรยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว						
เป้าหมาย						
1. เพิ่มระยะเวลาพำนักจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
2. เพิ่มเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและเครือข่ายที่มีเขตติดต่อกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
3. เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มนักลงทุนในชุมชน อย่างเหมาะสม						

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอและหรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	
1. ส่งเสริมการลงทุนให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนจากการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่มีเพิ่มขึ้น อาทิ ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง						
2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน						
3. อบรมและส่งเสริมการลงทุนในผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
4. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้าของที่ระลึก(ชารางแดง หน่อไม้กระป๋อง ผ้าทอ)						
5. ส่งเสริมการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ						
6. ส่งเสริมและพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์						
กลยุทธ์ที่ 2 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
1. ส่งเสริมการลงทุนของจุดท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในชุมชนและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงใกล้เคียงกับชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ธุรกิจที่พักธุรกิจขายของที่ระลึก เป็นต้น						
2. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและแพ็คเกจการท่องเที่ยว“เที่ยวหุบเขาวงมณีลาวครั้งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดสุพรรณบุรี						

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอและหรือปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	
3. อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เส้นทางท่องเที่ยวและแพ็กเกจการท่องเที่ยว“เที่ยวหุบเขาวงขมวิถีลาวครั้งชุมชนบ้านพุน้ำร้อน”จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์						
4. พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
กลยุทธ์ที่ 3 เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรสินค้าที่ระลึกและงานหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
1. อบรมและส่งเสริมการลงทุนให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์จากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						
2. พัฒนาพืชผลเกษตร สมุนไพรชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP						
3. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว						
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี						

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โปรดแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็น

ภาคผนวก ค
ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาพที่ 24 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย

ภาพที่ 25 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ภาพที่ 26 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย

ภาพที่ 27 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้ประกอบการ และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 28 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 29 เก็บข้อมูลในพื้นที่ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาพที่ 30 เก็บข้อมูลในพื้นที่ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาพที่ 31 เก็บข้อมูลชุมชน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 32 เก็บข้อมูลชุมชน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 33 เก็บข้อมูลชุมชน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ภาพที่ 34 เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน

ภาพที่ 35 เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน

ภาพที่ 36 เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน

ภาพที่ 37 เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน

ภาพที่ 38 เก็บข้อมูลชุมชน และร่วมประชุมกับตัวแทนชุมชน

ภาพที่ 39 เก็บข้อมูลก่อนจัดประชุมนโยบายร่วมกับชุมชน

การจัดประชุมเชิงนโยบาย (Meeting Policy)

ภาพที่ 40 การจัดประชุมกลุ่มเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์

ภาพที่ 41 การจัดประชุมกลุ่มเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์

ภาพที่ 42 การจัดประชุมกลุ่มเพื่อยืนยันยุทธศาสตร์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวภัทรอาภรณ์ เอี่ยมวิริยาวัฒน์
วัน เดือน ปี เกิด	11 มิถุนายน 2517
สถานที่เกิด	สุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยรังสิต พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	266 หมู่ที่ 14 ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

